

1993

1993

- Jelka Šutej Adamič: Zakaj se je projekt Mreže spet ustavil. Delo, Ljubljana, 29. 1. 1993.
- Repovž Erika: Prenos lastništva se vleče v nedogled. Republika, Ljubljana, 29. 1. 1993.
- Kozinc Nina: Poldrugo leto skomin. Delo, Ljubljana, 16.2. 1993.
- Sodržnik Janez: Neznosna počasnost!. Dnevnik, Ljubljana, 18. 2. 1992.
- Bрниč Mirko, Rožič Janko: Nepravilnosti natečaja za obnovo Metelkove. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 1993.
- Repovž Erika: Kdo bo poravnal nastajajočo škodo. Republika, Ljubljana, februar / 1993.
- Repovž Erika: Spet o namembnosti vojašnic. Republika, Ljubljana, 3. 3. 1993.
- Šutej Adamič Jelka: Ko je vse v rokah mesta... Delo, Ljubljana, 3. 3. 1993.
- Matoz Zdenko: Poslanci bodo spregovorili o usodi vojaških objektov. Delo, Ljubljana, 4. 3. 1993.
- Bibič Bratko: Kasarne sem, kasarne tja, vojake noter, vojake ven. Republika, Ljubljana, marec / 1993.
- Ministrstvo za kulturo: Podpora za Metelkovo mrežo. Delo, Ljubljana, 7. 9. 1993.
- Mreža zaseda Metelkovo. Delo, Ljubljana, 11. 9. 1993.
- Repovž Erika: Zasedba vojašnice. Republika, Ljubljana, 12. 9. 1993.
- Šutej Adamič Jelka: Nekdanja vojašnica zasedena, mestna uprava dobila ultimat. Delo, Ljubljana, 12. 9. 1993.
- J.Š.A.: Berlinski zid v Ljubljani je padel. Delo, Ljubljana, 13.9.1993.
- Vidmar Marjan: O zasedbi vojašnice na Metelkovi. Slovenec, Ljubljana, 13. 9. 1993.
- A.R.: Z Metelkove. Republika, Ljubljana, 13. 9. 1993.
- Kališnik Grega: MzM: dost vas mamó!. Slovenske novice, Ljubljana, 13. 9. 1993.
- Lesničar - Pučko Tanja: Denar, ponorelih vladar. Dnevnik, Ljubljana, 13. 9. 1993.

Štefanič Bogomir ml.: "Mreža za Metelkovo se ne vpleta v strankarske boje". Slovenec, Ljubljana, 14. 9. 1993.

Mreža za Metelkovo bi lahko postala model. Delo, Ljubljana, 14. 9. 1993.

Šutej Adamič Jelka: Ultimat, dan mestni vladi, se je iztekel. Delo, Ljubljana, 14. 9. 1993.

Lesničar - Pučko Tanja: Šepet na Metelkovi. Dnevnik, Ljubljana, 14. 9. 1993.

Kramaršič Jaša, Videmšek Boštjan: Mladost na Metelkovi. Mladina, Ljubljana, 14. 9. 1993.

Problem so lokalne oblasti. Republika, Ljubljana, 14. 9. 1993.

Ivačič Ivo: Na pragu nove afere?. Večer, Ljubljana, 14. 9. 1993.

Bauman Bojan: Spopad belih ovratnikov in usnjenih jaken. Večer, Maribor, 15. 9. 1993.

Repovž Erika: Neprepričljiva pojasnila mesta. Republika, Ljubljana, 15. 9. 1993.

Kozovinc Gregor: Metelkova, končno!. Republika, Ljubljana, 15. 9. 1993.

Mreža za Metelkovo. Slovenec, Ljubljana, 15. 9. 1993.

Šlibar Romana: Popolna podpora MzM. Dnevnik, Ljubljana, 15. 9. 1993.

J.P.: Marjan Vidmar ni povedal nič konkretnega. Delo, Ljubljana, 15. 9. 1993.

Matoz Zdenko, Šutej - Adamič Jelka: Nova podpora Mreži, stari očitki vladi. Delo, Ljubljana, 16. 9. 1993.

Repovž Erika: Zasedba Metelkove se nadaljuje z različnimi kulturnimi programi. Republika, Ljubljana, 16. 9. 1993.

Horvat M.: Rušijo, niso zgradili. Vestnik, Murska Sobota, 16. 9. 1993.

Komisija za neodvisno produkcijo pri ministrstvu za kulturo: Mreža za Metelkovo. Slovenec, Ljubljana, 16. 9. 1993.

D.H.: Mreža za Metelkovo brez elektrike in telefona. Slovenec, Ljubljana, 17. 9. 1993.

Repovž Erika: "Iz objektov ne gremo!". Republika, Ljubljana, 17. 9. 1993.

Šutej Adamič Jelka: Mrežo vrgli iz električnega omrežja. Delo, Ljubljana, 17. 9. 1993.

Šutej Adamič Jelka: Skupščina Mreže bo upoštevala nova dejstva. Delo, Ljubljana, 17. 9. 1993.

Zadnikar Miha: Maxima moralia - Eseji o ljubezni in prijateljstvu. Razgledi, Ljubljana, 17. 9. 1993.

Ljubljanski "bikerji" (fotoreportaža). Republika, Ljubljana, 17. 9. 1993.

M.S.: Sto plodnih dni. Slovenske novice, Ljubljana, 17. 9. 1993.

Vignjevič Tomislav: Samoorganizirana umetnost. Razgledi, Ljubljana, 17. 9. 1993.

Vogrnič H. Sonja: (P)tički prihajajo na dan... Dnevnik, Ljubljana, 17. 9. 1993.

Lesjak Barbara, Velikonja Bojan: Ljubljančani o Mreži za Metelkovo (anketa). Slovenec, Ljubljana, 18. 9. 1993.

Kolšek Peter: Izgubljene iluzije?. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 18. 9. 1993.

Šutej Adamič Jelka: Portret tedna - Marko Hren. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 18. 9. 1993.

Repovž Erika: Na Metelkovi so ostali brez elektrike. Republika, Ljubljana, 18. 9. 1993.

Vogrnič H. Sonja: Kaznivo "nasilništvo"?. Dnevnik, Ljubljana, 18. 9. 1993.

Z.O.: Mreža lomi odpor. Arkzin, Zagreb, september / 1993.

Šribar Renata: Na potezi je Mreža za Metelkovo. Republika, Ljubljana, 19. 9. 1993.

Kovačič Dimitrij: Še enkrat o Metelkovi. Slovenec, Ljubljana, 20. 9. 1993.

Novak Drago: Mreža za Metelkovo. Delo, Ljubljana, 20. 9. 1993.

Kočar Blaž: Naj živi MzM. Delo, Ljubljana, 21. 9. 1993.

Kapetanovič Žana: Eksplozija pozitivne energije. Jana, Ljubljana, 21. 9. 1993.

Kočar Blaž: Naj živi MzM. Slovenec, Ljubljana, 21.9.1993.

Podobe z Metelkove. Delo, Ljubljana, 21. 9. 1993.

Podobe z Metelkove. Delo, Ljubljana, 22. 9. 1993.

M.I.: O Metelkovi naj razpravlja tudi vlada. Slovenec, Ljubljana, 22. 9. 1993.

J.P.: Mestna vlada ni naročila podiranja. Delo, Ljubljana, 22. 9. 1993.

G.K.: Metelkovci v boju proti bandi štirih. Slovenske novice, Ljubljana, 22. 9. 1993.

Repovž Erika: Minister Janez pa nič....Republika, Ljubljana, 22. 9. 1993.

Vogrič H. Sonja: V igro so stopile občine. Dnevnik, Ljubljana, 22. 9. 1993.

Forstnerič - Hajnšek Melita: Nespodobno povabilo Vladimirja Slejka. Večer, Maribor, 22. 9. 1993.

Hauser Tina: Mostar na Metelkovi. Tribuna, Ljubljana, 22. 9. 1993.

Zadnikar Miha - za MzM: "Naša zadnja luč je duh...". Dnevnik, Ljubljana, 22. 9. 1993.

I.Ž.: Mreža za Metelkovo so je s silo k večjemu škodovala. Slovenec, Ljubljana, 22.9.1993.

Podobe z Metelkove. Delo, Ljubljana, 23. 9. 1993.

Podobe z Metelkove. Delo, Ljubljana, 24. 9. 1993.

V.V.: Vlada o dogodkih na Metelkovi. Delo, Ljubljana, 24. 9. 1993.

Dobrila Peter Tomaž: Protest na trgu svobode. Republika, Ljubljana, 24. 9. 1993.

V soboto opozorilni pohod Mreže. Delo, Ljubljana, 24. 9. 1993.

Tohočinski Otto: La La Amibeta in Matjaž Pikalo. Republika, Ljubljana, 24. 9. 1993.

Lesničar - Pučko Romana: Dost' gobcanja, hočemo stanovanja!. Dnevnik, Ljubljana, 24. 9. 1993.

Kramaršič Jaša: Poligon civilne družbe. Mladina, Ljubljana, 24. 9. 1993.

Vidmar Marjan: Nehvaležno garanje. Republika, Ljubljana, 24. 9. 1993.

E.R.: Od včeraj na Metelkovi tudi brez vode. Republika, Ljubljana, 24. 9. 1993.

To ni Sarajevo, to je zgodba iz Ljubljane. Sobotna priloga Večera, Maribor, 25. 9. 1993.

Kovačič Dimitrij: Mreža za Metelkovo bi lahko postala model. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 25. 9. 1993.

V.S.: M'ZIN...Republika, Ljubljana, 25. 9. 1993.

Kos Drago: Mehaniki na Magistratu. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 25. 9. 1993.

Močnik Rastko: Pouk ob svečah. Dnevnik, Ljubljana, 25. 9. 1993.

Skitek Dušan: Išče se pravna država. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 25. 9. 1993.

A.C.: Jutranja higiena pred Magistratom. Delo, Ljubljana, 25. 9. 1993.

Kovačič Dimitrij: Mreža za Metelkovo bi lahko postala model. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 25. 9. 1993.

Repovž Erika: Pilat si je bil umil roke, mladi Metelkovci pa so si umili noge. Republika, Ljubljana, 25. 9. 1993.

Stijačić Nebojša: Odbačeni zauzeli ljubljansku kasarno. Vijesnik, Zagreb, 26. 9. 1993.

Gantar Pavel: Kaj se je in kaj se bo zgodilo s civilno družbo?. Republika, Ljubljana, 26. 9. 1993.

E.R.: Boj za kulturniške prostore v nekdanji vojašnici se je nadaljeval [...]. Republika, Ljubljana, 26. 9. 1993.

Seraval Dario: »Obkoli in uniči!«, Dnevnik, Ljubljana, 27. 9. 1993.

Čokar Sonja: Protestiranti: Slovenec, Ljubljana, 27. 9. 1993.

Dvakrat toženo mesto. Dnevnik, Ljubljana, 28. 9. 1993.

Megla Maja: Konec Zgodovine. Mladina, Ljubljana, 28. 9. 1993.

Križnar Polona: VW 1933/93 - Performance... Mladina, Ljubljana, 28. 9. 1993.

Kozinc Nina: Berlin prišel v Ljubljano. Dnevnik, Ljubljana, 28. 9. 1993.

Podobe z Metelkove. Delo, Ljubljana, 28. 9. 1993.

Zadnikar Miha: Odgovor vladarjem in gospodarjem Ljubljane. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 28. 9. 1993.

Hren Marko: O duhu sodelovanja. Republika, Ljubljana, 28. 9. 1993.

Kovačič Dimitrij: Značilno!. Slovenec, Ljubljana, 28. 9. 1993.

Vsaj do 5.oktobra še brez elektrike. Dnevnik, Ljubljana, 29. 9. 1993.

Pelhan Sergij: Izjava. Slovenec, Ljubljana, 28. 9. 1993.

Vladna podpora Mreži za Metelkovo. Dnevnik, Ljubljana, 29. 9. 1993.

Kladnik Darinka: Kaj občine, mesto, republika?. Dnevnik, Ljubljana, 29. 9. 1993.

Podobe z Metelkove. Delo, Ljubljana, 29. 9. 1993.

Ocvirk Vasja: Metelkova ni zgolj politični slučaj. Nova doba, Celje, 29. 9. 1993.

Festival solidarnosti na Metelkovi. Republika, Ljubljana, 30. 9. 1993.

Ribičič Ciril, Pečan Breda, Pavlica Miloš, Kožuh - Novak Mateja: Kaj lahko stori vlada v zvezi z Metelkovo?. Delavska enotnost, Ljubljana, 30. 9. 1993.

Mestni svet NDS Ljubljana - odbori NDS ljubljanskih občin: Izjava za občila. Slovenec, Ljubljana, 30. 9. 1993.

Hladnik - Milharčič Ervin: Zadnja postaja osemdesetih. Mladina, september / 1993.

Šutej Adamič Jelka: Razgrajachi delajo Mreži slabo uslugo. Delo, Ljubljana, 1. 10. 1993.

Pajk Milan: Politizacija fotografije. Razgledi, Ljubljana, 1. 10. 1993.

Podpora Metelkovi. Republika, Ljubljana, 1. 10. 1993.

Drapal Andrej: Rodos je blizu, treba bo skočiti. Razgledi, Ljubljana, 1. 10. 1993.

Muršič Rajko: Metelkova med trgom in socializmom. Katedra, 1.10.1993.

Muzek Vili: Dogodki, ki so pretresli javnost. Katedra, 1.10.1993.

Hedl Dušan: Bilo kuda Mreža svuda. Katedra, 1. 10. 1993.

J.Š.A.: Metelkova - kulturni center ali leglo zla?. Delo, Ljubljana, 1. 10. 1993.

Tozon Mojmir: Točno opoldne. Republika, Ljubljana, 1. 10. 1993.

Crnkovič Marko: Ne, ker..., ali ja, čeprav...? Razgledi, Ljubljana, 1. 10. 1993.

Rotar Ciril: Protestiram 2. Slovenec, Ljubljana, 2. 10. 1993.

Ovadb (še) ni bilo. Dnevnik, Ljubljana, 2. 10. 1993.

Repovž Erika: Razvejana kulturna dejavnost na Metelkovi. Republika, Ljubljana, 2. 10. 1993.

D. Jeffs, Kozinc Nina, Zadnikar Miha: Izjava. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 4. 10. 1993.

Festival solidarnosti na Metelkovi. Republika, Ljubljana, 5. 10. 1993.

Virant Lexy: Omreži naj vas Metelkova. Mladina, Ljubljana, 5. 10. 1993.

Money for something. Mladina, Ljubljana, 5. 10. 1993.

Jožek: Gospa Julči o Metelkovi (humoreska). Slovenec, Ljubljana, 5. 10. 1993.

Mreža o Mreži. Dnevnik, Ljubljana, 6. 10. 1993.

O elektriki v nekaj dneh. Dnevnik, Ljubljana, 6. 10. 1993.

Mestni svet NDS Ljubljana: Izjava. Delo, Ljubljana, 6. 10. 1993.

Kladnik Darinka: Po vzorcu Metelkove. Dnevnik, Ljubljana, 7. 10. 1993.

Meglič Andrej: Zavijanje v celofan. Republika, Ljubljana, 7. 10. 1993.

Fajdiga Pavel: Sorosev center za sodobne umetnosti. Slovenec, Ljubljana, 8. 10. 1993.

Sedej Ivan: Dan Svetega Valentina ali noč zombijev na Metelkovi. Slovenec - sobotna branja, Ljubljana, 9. 10. 1993.

Vogrič H. Sonja: Zatirajo, zatreti ne morejo!. Dnevnik, Ljubljana, 9. 10. 1993.

Šutej Adamič Jelka: Anti nazi projekt proti nestrpnostim. Delo, Ljubljana, 9. 10. 1993.

Gazdič Sašo: Mreža za Metelkovo bi lahko postala model. Sobotna priloga Dela, Ljubljana, 9. 10. 1993.

E.R.: Projekt mladih proti nacionalistični norosti. Republika, Ljubljana, 10. 10. 1993.

Pogorevc Petra: Novo okno za slovensko umetnost. Dnevnik, Ljubljana, 11. 10. 1993.

Mladina za Metelkovo. Mladina, Ljubljana, 12. 10. 1993.

Kozinc Nina: Spuščanje megle, ampak slovenske. Delo, Ljubljana, 12. 10. 1993.

Gregorič Edo: Časi se spreminjajo. Slovenec, Ljubljana, 12. 10. 1993.

Jarc Margareta: Še veliko problemov. Republika, Ljubljana, 13. 10. 1993.

Karneža Biserka: Mreži za Metelkovo ni bilo nič obljubljeno!. Slovenec, Ljubljana, 13. 10. 1993.

Lamovšek German: Narobe svet tostran Alp. Delo, Ljubljana, 13. 10. 1993.

Horvat Marjan: Župan premog, Predsednik pa frak. Vestnik, Murska Sobota, 14. 10. 1993.

STA: Mreža bo vztrajala na Metelkovi. Republika, Ljubljana, 14. 10. 1993.

Repovž Erika: Mesto taktizira. Delo, Ljubljana, 15. 10. 1993.

Mestni svet NDS Ljubljana - odbori NDS ljubljanskih občin: Kriminalno dejanje. Dnevnik, Ljubljana, 15. 10. 1993.

V.K.: "Svetloba" na Metelkovi. Republika, Ljubljana, 16. 10. 1993.

Korljan Antiša: Na Metelkovi spet elektrika. Republika, Ljubljana, 16. 10. 1993.

Pušenjak Dejan: SKD svetuje pregled vse alternative na Metelkovi. Delo, Ljubljana, 16. 10. 1993.

Metelkova z elektriko. Dnevnik, Ljubljana, 16.10.1993.

Kranjc Janez: Pozabljena latinščina. PP, Ljubljana. 28. 10. 1993.

Omreži naj vas Metelkova. Mladina, Ljubljana, 2. 11. 1993.

Zagoričnik Franci: Mreži za Metelkovo. Gorenjski glas, 5. 11. 1993.

Jenuš Hinko: Pozabljena latinščina, odmevi. PP, Ljubljana. 25. 11. 1993.

Čosić Vuk: Metelkova še vedno jaha. Dnevnik, Ljubljana, 29. 11. 1993.

Šutej Adamič Jelka: Tema in mraz. Delo, Ljubljana, 6. 12. 1993.

Turk Boštjan: Brez Vidmarja s paradoksom. Delo, Ljubljana, 11. 12. 1993.

Z.M.: O Metelkovi niso rekli nobene. Delo, Ljubljana, 17. 12. 1993.

Zakaj se je projekt Mreže spet ustavil

Odgovore so skušali poiskati na tiskovni konferenci predstavniki Mreže za Metelkovo, a bili so »glas vpijočega v puščavi«

V galeriji Škuc na Starem trgu so včeraj predstavniki Mreže za Metelkovo pripravili tiskovno konferenco, saj so se po dvojnopolletnih prizadevanjih za pridobitev prostorov (v končni fazi 5000 kvadratnih metrov) v izpraznjenih vojaških objektih na Metelkovi ponovno znašli na mrtvi točki. Kljub neštetim načelnim soglasjem in nekaterim podpisanim dokumentom, ki so bili njim v prid, prostori še vedno smejeajo. Zal ni bilo predstavnikov istih institucij, ki bi znale odgovoriti zakaj.

Pavle Gantar je uvodoma izpostavil osnovno dilemo – vprašanje prenosa objekta. Stališča MzM, ki so bila že večkrat predstavljena, so namreč, da vojaški objekti ne sodijo v mesto oz. njegovo središče, stinjajo se s tem, da dobi določena del objektov folstvo, vsi ostali objekti pa naj se vrnejo prejšnjim lastnikom. Kakor je dejal, »catch ni formalen, ampak je vsebinske narave«. Ker MzM ni državna institucija, ampak pobuda državnih, jih ne morejo obravnavati na isti način kot na primer šole. Prepuščeni so torej lokalnim interesom, v tem primeru mestu Ljubljana in občini Center. Ker predstavnikov mestnih oblasti na tiskovni konferenci ni bilo, smo jih poklicali po telefonu. Namesto predsednika IS skeptične mesta Ljubljane Marjana Vidmarja nam je dal izjavo njihove predstavnik za stike z javnostjo Andrej Meglič: »Na tiskovno konferenco nismo bili povabljeni, če bi bili, bi gotovo nekdo od nas prišel.« V galeriji Škuc pa je Bratko Bibič med drugim povedal, da imajo z mestnimi oblastmi slabe izkušnje. Lani so se skušali večkrat sestati z Marjanom Vidmarjem, a jih ni sprejel.

Miran Bogataj z ministrstva za obrambo pa je dejal, da njihovo ministrstvo v zvezi z Metelkovo že od novembra 1991 nima interesov. Upoštevajo kriterije, po katerih mora ministrstvo pri tvornosti problematiki sodelovati z lokalnimi oblastmi in jim ne sme kakorkoli vsiljevati svojih predlogov. Tako tudi ni bil sprejemljiv predlog ministrstva za kulturo, da naj se del objektov dodeli mreži. Trenutno se dogovarjajo z mestom Ljubljana za predajo enega dela Metelkove IS mestu in do konca tedna bo zaključena tudi sodna cenitev teh objektov. Še enkrat je poudaril, da upoštevajo lokalne interese.

Borut Brumen, predstavnik INDOK Mreže za Metelkovo, je dejal, da z načelnimi podporami ne morejo biti več zadovoljni. Z vsakim letom propade 18 od-

stotkov hiše, ki je starejša od 50 let. Pri zavlačevanju gre po njegovem mnenju za klasičen primer spekulacije. Evropska mesta se med seboj merijo tudi po infrastrukturi in po tem, koliko prostora v svojih središčih namenjajo neudvisni umetniški produkciji. Urša Gersak, predstavnica Open Society Funda je omenila, da imajo sredstva za vzdrževanje prostora. O denarnih vprašanjih pa je govoril tudi Zorko Škvor, član izvršnega odbora MzM, ki je dejal, da bo del dejavnosti kljub svoji neprofitni naravnosti, prinašal določeno inkaso. Ponovno so poudarili, da bi moralo mesto upoštevati

interese državljanov in da lahko MzM med drugim interpretiramo tudi kot korekturo napačne odločitve glede izrabe prostora. Del prostorov je namreč dobila policija, »dejavnost«, ki je po svoji naravi povsem zaprtega tipa in torej obranja dosedanje mrtvost Metelkove. Mreža pa bi ji s svojo pestro paletto dejavnosti dala dušo in srce.

Mesto Ljubljana bi pridobilo novo mestotvorno kulturno središče na zdajšnjem mrtvem robu svojega središča in bi ga s tem tudi funkcionalno in simbolno širilo. Kot je bilo že zapisano, v Mreži sodelujejo likovniki, glasbeniki, gledališčniki, pesalci in drugi ustvarjalci brez prostora za delo. Organizirali bi mladinski hotel, informacijsko-dokumentacijski prostor (INDOK), medijski center, programsko produkcijsko in produkcijsko dejavnost in podobno.

JELKA ŠUTEJ ADAMIC

Prenos lastništva se vleče v nedogled

Počitniška zveza bi bila pripravljena del stavbe preurediti v mladinski hotel

ERIKA REPOVZ

LJUBLJANA - Stvari v zaključni fazi dveipolletnega boja za objekte na Metelkovi ulici v Ljubljani se pravzaprav niso premaknile z mrtve točke, smo izvedeli na včerajšnji tiskovni konferenci Mreže za Metelkovo. Kot smo že poročali, je poglavitni problem povezan z vprašanjem prenosa objektov bivše vojašnice z republiške na mestno raven. Predsednik izvršnega odbora Mreže Bratko Babic je v uvodu dejal, da je projekt nacionalnega in mestnega pomena in da konflikti z mestnimi oblastmi niso v njihovem interesu, vendar pa odgovorni zaenkrat niso pokazali dovolj pripravljenosti, da bi se stvari zacele hitreje razvijati. Posledica zavlecanja pa je propadanje objektov, ki trenutno ne služijo ničemu.

Včerajšnje tiskovne konference so se udeležili tudi predstavniki organizacij pridruženih članic Mreže za Metelkovo. Počitniška zveza Slovenije, center za mladinski turizem, je preko Mreže izrazila interes, da bi del prostorov na Metelkovi preuredila v »youth hostel« (mladinski hotel), kar je nedvomno dobro premišljena odločitev, saj se Ljubljana mladim potnikom lahko predstavi

Stavbe na Metelkovi propadajo (Foto: A. Pavletič/TRIO)

predvsem z raznovrstno alternativno kulturo in drugo produkcijo, namenjeno mladim ljudem. Vse stroške adaptacije, opremljanja in delovanja objekta bi nosila Počitniška zveza Slovenije.

Poleg predstavnikov Mreže za Metelkovo in INDOK centra je za čimprejšnjo dodelitev prostorov zainteresirano tudi ljubljansko predstavništvo Open Society Fund. Direktor fundacije dr. Rastko Močnik je dejal, da naceloma podpirajo vse civilnodružbene pobude, ki odpirajo družbo, hkrati pa bi radi z Mrežo za Metelkovo združili tudi nekatere dejavnosti, na

primer namizno založništvo in knjižnico, ter te sneje sodelovali z informacijsko dokumentacijskim centrom.

Vsi, ki so se včeraj zbrali v galeriji SKUC, so se strinjali, da bi odgovore pravzaprav morali poiskati drugje, torej pri predstavnikih obrembnega ministrstva in odgovornih na mestni in republiški ravni. Aktivistom Mreže za Metelkovo, potencialnim uporabnikom bodočega (socio) kulturnega centra in potrpežlivi javnosti pa zaenkrat preostaja le, da ugibajo, zakaj se proceduralni proces prenosa lastništva vleče v nedogled.

Poldrugo leto skomin

Za obisk vojašnice na Metelkovi v Ljubljani je potrebna vsaj taka poprejšnja procedura kot za avdienco pri ministru: natančen datum in ura obiska, ime in priimek. Pri tem pa ni šlo za nobeno sklepanje zavezništva ali za posebne, za nacionalni obstoj usodne zadeve, prošnje, priporočila, obljube ali drugo, zaradi česar ljudje hodijo po opravkih na slovenska ministrstva. Pred obiskom so naredili natančen seznam desetih članov Mreže za Metelkovo, novinarjev in strokovnjakov, ki so ugotavljali, kakšni so zdaj že poldrugo leto prazni objekti na Metelkovi.

Skratka – zidove in notranjščino vojašnice skrbno varujejo, tako kot v »dogmatični« preteklosti. Vprašanje je le, pred kom (ali čim)? Pred dežjem, vlago, vetrom in mrazom, kot smo se prepričali, zagotovo ne. Zdi se, da v duhu tradicije prostora vojašnico častno branijo pred novodobnimi tečnobami, kot so sociokulturni projekt Mreža za Metelkovo oziroma pred ne-bodi-jih-treba v podobi arhitekturnega muzeja, šol, arhivov ali akademij, čeprav imajo edini izdelano vizijo, s čim vsebinsko napolniti izpraznjene prostore. Podjetja so, če sodimo po kupčiji med obrambnim ministrom in Imosom, veliko manj problematična. V zameno za zemljišče vojašnice Ljuba Šercerja bo Imos zgradil slovenski Pentagon na

Vojkovi za Bežigradom, kar je očitno prednostni nacionalni projekt.

Del vojaškega kompleksa na Metelkovi, ki so ga še v kuhinji na republiški ravni namenili Mreži za Metelkovo, je v podobnem stanju kot drugi tovrstni objekti. Medtem ko so nekateri videti dokaj klavarno, pa bi bili lahko vsaj dve stavbi po temeljitem čiščenju takoj vseljivi. S tem bi lahko začeli reševati kronično prostorsko stisko posameznikov, socializacijskih in neodvisnih kulturnih skupin. Očitno pa zasedba vojašnice ni v interesu Mreže za Metelkovo oziroma njenih članov.

JLA je odšla iz Slovenije pred letom in pol. V mednarodnih normativih spomeniškega var-

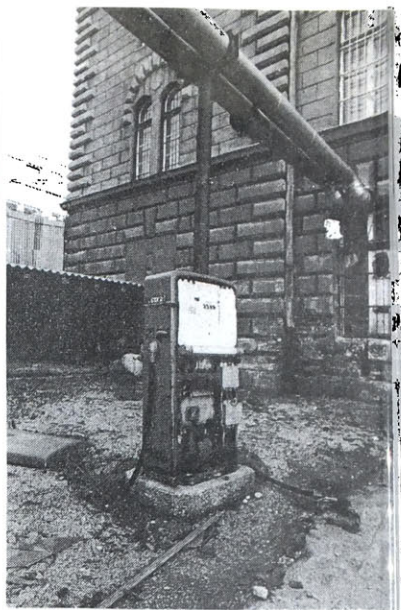
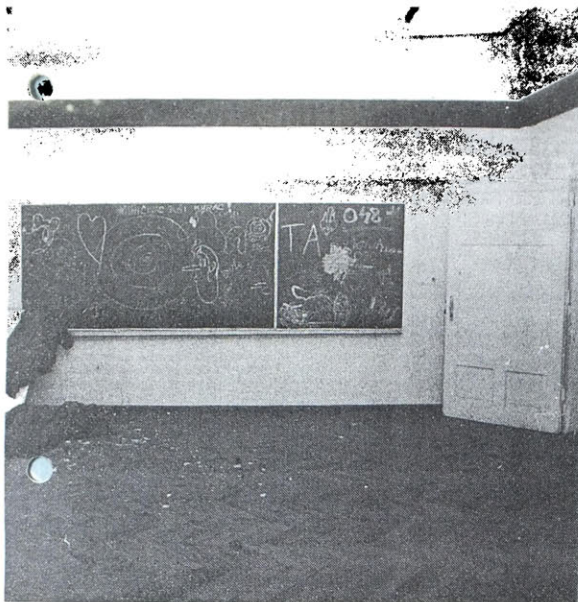
stva je zapisano, da prazni objekti, v našem primeru vojašnice (razen tistih, kamor so namestili begunce) prvo leto propadajo za 18 odstotkov hitreje, kot če bi bili naseljeni – ta proces pa se z vsakim letom pospešuje geometrično in ne linearno.

Ampak zaradi tega se očitno nihče ne vznemirja. In prav je tako – prazne vojašnice se bodo sesule in mestna oblast bo zemljišča, z izjemo tistih, ki sta jih vojska in policija pridržali zase, neovirano razprodajala, dajala v najem, skratka špekulirala z njimi, in tako polnila svojo blagajno. Navsezadnje bodo imeli dober argument proti »porabnikom«, kot sta šolstvo in kultura, da ni denarja za obnovo vojašnic in za pridobitev kopice dovoljenj. In z geslom od naroda hlapcev oziroma delavcev do naroda obrtnikov bomo do konca življenja srečno živeli v podjenskošpekulantskem raju ...

NINA KOZINC

Foto: JOŽE SUHADOLNIK/TRIO

Neznosna počasnost!

Že dolgo spremljamo nesporazume, prerekanja in prelaganja odgovornosti v zvezi z vojašnicami v Ljubljani in drugod po Sloveniji. Kdo jih bo upravljal, kdo prodajal in ne nazadnje – kdo jih bo tako ali drugače dobil!

Če smo lahko srpni do začetnih težav, ki so bile predvsem posledica nenatančne zakonodaje (beri razlag na podlagi parcialnih interesov), pa je nesporno dejstvo, da danes zares ni več nikakršnih zadržkov, da zadev ne bi pripeljali do konca. Prostorski potencial, ki ga nudijo območja ljubljanskih vojašnic, je namreč preveč dragocen za nadaljnji razvoj in noiranje revitalizacije Ljubljane, da bi ga lahko prepustili nekaj uradnikom bodisi na državni, bodisi na mestni ravni. Zato je seveda nujno, da ta problem obravnava mestni parlament, ki bo s svojim odločanjem pospešil dogovor, ki bo v prid Ljubljani. In še več, odločil bo tudi na temelju strokovnih podlag, za katere dejavnosti se bivši objekti JA namenijo.

Pri vsem tem odločanju pa nikakor ne smejemo prezreti dejstva, da so že izhodišča zelo različna, saj si je država preprosto vzela, kar se ji je zdelo. Zato so tudi sprejeli nekatere odločitve, na katere mesto ne bi smelo kar tako pristati. Najbolj kričeč primer je Metelkova, ki je prostorsko najboljša in v okolje najtesneje vpeta vojašnica. Ministrstvo za noiranje zadeve, ki naj bi pobralo dve tretjini lokacije, preprosto razmišlja o rušenju, češ da je prenova skoraj dražja od rušenja. Pri tem pa niti ne razmišljajo o tem, da je osredotočenje policije v središču mesta izjemno slabo, tako zanje (s tem namreč izjemno zmanjšajo svojo operativnost, da o varnosti takšne lokacije v širšem kontekstu niti ne govorim) kot za okolje (saj s to rešitvijo pridemo do popolnoma enakega izhodišča kot pri starih vojašnicah – dobimo zaprt prostor, nedostopen za ljudi, ki se bo kot tujek zajedel v sicer »prepusno« mestno tkivo.

JANEZ SODRŽNIK

Zato je zelo nujno pristiljni zahtevam, ki se prav v zvezi s to vojašnico pojavljajo že dolgo in imajo glede na svojo »starost« in ne glede na to, da so bile dostej najbolj natančno arhivirane, tudi največjo kredibilnost. Seveda mislim na projekt Mreže za Metelkovo. Poleg tega, da je predlagani program Mreže v skladu z določili osnovne planske urbanistične dokumentacije mesta Ljubljane, je zanjo izjemno dragocen tudi z drugih vidikov. Ljubljana bo s tem projektom pridobila novo kulturno središče na zdajšnjem mestnem robu ter ga s tem funkcionalno in simbolno razširila, kot pravijo tudi predstavniki Mreže. Če vse to drži, kje je potem ovira, da se to ne uresniči? Glavni problem je ta, da večina mestnih oblastnikov gleda na Mrežo kot na zlo, ki se mu najlaže izognejo tako, da vso zadevo preprosto prepustijo ministrstvu za obrambo. To pa seveda ni kaj prida pripravljeno podpisovati dogovorov z nekakšnimi »alternativci«, ki so povrh še brez cvenka.

Vsekakor mora biti Ljubljana zainteresirana, da čimbolj poveča svojo lasinino, s katero bi lahko razpolagala. Pri tem pa mora obravnavati ne samo materialni interes, ki je nedvomno pomemben, temveč si mora prizadevati, da postane srednje veliko evropsko mesto. To pa še zdaleč ne pomeni, da je »ta prava« in sprejemljiva samo, če je državna. Če ob tem pomislimo tudi na ugodnosti, ki jih prinaša organizacija mladinskih prenočišč (youth hostel) kot sestavni člen uveljavljanja mednarodne mreže za mladinska potovanja, je slika popolna.

Verjamem, da je kdo sposoben najti tudi toliko razlogov proti, kot sem jih našel za. Vendar to v tem trenutku niti ni najpomembnejše. Zagotovo je ključno to, da pride projekt čimprej na klopi mestnih poslancev, z vsemi ocenami in podatki. Predstavnikom Mreže pa je treba omogočiti, da sami argumentirajo in zagovarjajo projekti. To bo nedvomno prispevalo k lažjemu odločanju in trezni glavi.

Prepričan sem, da je vredno dati svoj glas za ta projekt – izgubiti ne bomo veliko, lahko pa ogromno pridobimo!

Janez Sodrznik je predsednik mestnega odbora Liberalno-demokratske stranke Ljubljana

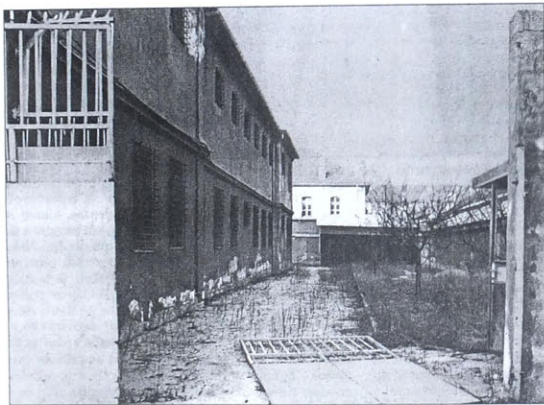
METELKOVA ULICA / BIVŠI VOJAŠKI OBJEKTI

REPUBLIKA

Kdo bo poravnal nastajajočo škodo

Omet odpada, parket odstopa, vlaga je prilitične prostore že temeljito načela

ERIKA REPOVZ

Marsikaj bo treba popraviti (Foto: Jozе Suhadolnik/TRIO)

LJUBLJANA Porocali smo že, da dogovaranja v zaključni fazi dveinpolletnega pridobivanja dela objektov bivše vojsnice na Metelkovi za različne sociokulturne potrebe mesta Ljubljane vlečejo v nedogled in jim zaenkrat ni videti konca. O posledicah tega »natezanja«, o konkretni škodi, ki nastaja zaradi nevdzdrževanja prostorov, pa smo se želeli prepričati na lastne oči.

Ogledali smo si notranjost prostorov sedmih objektov v kareju zaledne baze bivše vojsnice v trikotniku med Metelkovo, Masarykovo in Maistrovo ulico, ki so jih republiške oblasti s posebnima sklepoma zelan namenile za potrebe Mreže za Metelkovo ozioroma za izgradnjo mladinskega multikulturnega centra. Konkretno gre za okoli 5.000 kvadratnih metrov površin, ki bi pokrile približno 30 do 50 odstotkov vseh potreb, izrazenih preko MzM in bi v Ljubljani vsaj delno zapolnile prostorski primanjkljaj na področju glasbeno priveditvene in sociokulturne dejavnosti.

Izdelani so že vsi načrti adaptacije in bodoče podobne zaledne baze bivše vojsnice, ki naj bi v prihodnosti postala javno dostopna s stalno odprtim glavnim vhodom z Masarykove ulice in s preboji zidu na Maistrovo ulico.

Od centralnega vojašnicnega kompleksa, ki združuje okoli 20.000 kvadratnih metrov prostorov, ki so bili namenjeni za potrebe mestne policije, bi bil ta del lokacije razmejen s pregra-

jo t.i. Laibacher Mauer. Na odprtih površinah med posameznimi objekti naj bi po načrtu nastali trgovi podobni medprostori kot kraj srečevanja in druženja na prostem, pokrite površine pa bi služile različnim likovnim, plesnim, glasbenim in drugim kulturnim dejavnostim. Predvidena je tudi adaptacija bivših »Janševih zaporov« v mladinski hotel in usposobitev bivšega vojaškega računskega centra v posebno knjižnico za novinarsko in založniško dejavnost, informacijsko-dokumentacijski center, ateljeje in druge produkcijske in programsko redakcijske prostore.

Načrti pa so iz dneva v dan bolj oddaljeni od uredništvic. Stavbe so nevdzdrževane, neogrevane, omet odpada, parket odstopa, vlaga je nekatero prilitične prostore že

temeljito načela, se bodo druge zime hotela tudi tistih, ki bi bili danes takoj vseljivi in za katere ne bi bili potrebni praktično nikakršni stroški obnove. Na voljo so tudi vsi priključki, od električnih do telefonskih. Z nenehnim odlaganjem in zavlačevanjem pa bo prislo do tega, da bodo stroški za usposobitev objektov tako visoki, da bo na bivšo vojsnico bolje pozabiti in jo prepustiti dokončnemu propadu.

JLA se je ob svojem odhodu ponekod zelo potrudila, da je za seboj pustila opustosenje in čim manj uporabnega premoženja. Deležna je bila upravičene jeze in nejevolje tudi tistih, ki sedaj mirno čakajo ali celo namerno zavlačujejo, da bodo s svojo nerazumljivo ignoranco unicili se tisto, čemur je vojska prizanesla.

Prostori samevajo (Foto: Jozе Suhadolnik, TRIO)

MREŽA ZA METELKOVO

Spet o namembnosti vojašnic

ERIKA REPOVZ

LJUBLJANA - Člani Mreže za Metelkovo so včeraj sklicali že drugo tiskovno konferenco v zadnjem mesecu dni. Neposrednih povodov za srečanje z novinarji je bilo več, med drugim jutrišnja seja mestne skupščine, na kateri bodo poslanci odločali tudi o prihodnji namembnosti vojaških objektov, torej tudi o vojašnici na Metelkovi, ki naj bi bila dodeljena v uporabo Mreže za Metelkovo.

Tiskovne konference so se poleg ozjega iniciativnega odbora udeležili predstavniki različnih interesnih skupin in združenj, ki so javnosti predstavili svoje programe in izrazili nerazumevanje, da ustrezne mestne in republiške oblasti zadeve tako zavlačujejo. Prva je novinarjem spregovorila predstavnica Univerze za tretje življenjsko obdobje prof. Ana Kranjc, ki vodi projekt Univerze in med drugim dejala, da upokojenška populacija v Ljubljani nima ustreznih prostorov za združevanje in da se sami kljub veliki odzivnosti slusateljev, uspešnemu delu in družbeno potrebni dejavnosti že leta stiskajo v premajhnih in neprimernih prostorih. Predstavniki Mladega turista iz Ljubljane je povedal, da bi

bivše »Janseve zapore« v nadstropju preuredili v mladinski hotel, ki ga mesto nujno potrebuje že od leta 1939, ko so ukinili edini youth hostel v Ljubljani. Nacrte svoje organizacije je utemeljil z ugotovitvijo, da je mladinski turizem danes v svetu zelo aktiven, da ima vsako pomembnejše evropsko mesto mladinski hotel in da mladi turisti Ljubljano zaobidejo zaradi neustreznih nočitvenih kapacitet.

Svoje projekte znotraj MzM so v nadaljevanju predstavili se predstavniki delavnice za alternativni turizem in predstavnice likovne sekcije, organizacije Young handicapped privilege in fundacije Soros (za slednjo Ursa Gersak). Soros si prizadeva, da bi v okviru MzM urednicili več projektov, med drugim knjižnico za novi-

narstvo in založništvo, projekt namiznega založništva (za katerega že imajo opremo, nimajo pa prostorov) in sodobni sistem t.i. elektronske pošte za izmenjavo informacij med mediji.

Bratko Bibic je nato dejal, da se z denacionalizacijo odpira nov problem prostora, kajti novi lastniki v svojih zgradbah po vsej verjetnosti ne bodo hoteli imeti neprofitnih organizacij. Najbolj ostro je na koncu nastopil Borut Brumen, ki je v imenu Indok centra že precej vznejevoljen dejal, da se stvari prelagajo iz instance na instanco, pri tem pa se zanemarjajo dejavnosti in projekti, ki bi bili danes v Ljubljani nujnost, njihovo zavlačevanje pa potiska slovensko prestolnico ob rob aktualnega dogajanja v Evropi.

Nov časopis za srednješolce

Vzporedno s tiskovno konferenco je v SKUCU potekala se predstavitev novega neodvisnega mladinskega časopisa z naslovom K 16+, ki so ga začeli izdajati dijaki ljubljanskih srednjih šol pod okriljem MzM. Mreža je tudi izdajatelj časopisa, ki naj bi izhajal enkrat mesečno v nakladi 1000 izvodov. In se krajše priporočilo uredništva namesto uvodnika: boljše smo od revije Z, ki vas po-neumlja.

Ko je vse v rokah mesta...

V ljubljanski galeriji Škuc so se včeraj ponovno zbrali glavni protagonisti Mreže za Metelkovo pred morda »usodnim« zasedanjem skupščine mesta Ljubljana, ki bo v četrtek. Na skupščini bodo namreč sprejemali odločitve v zvezi z bodočo namembnostjo programske se nedefiniranih vojašnic v Ljubljani.

Zorko Škvor je uvodoma poudaril, da gre za 3000 kvadratnih metrov opuščene vojašnice na Metelkovi, torej za 7 zaležnih objektov. Poleg tega ne gre za nekakšne »alternativne brez fیکا, ki žicajo za prostori«, temveč za resne nosilce projektov, ki imajo izdelane jasne programe svojih dejavnosti in nekateri imajo tudi že določena denarna sredstva. Tokrat so povabili predstavnike obrambnega in kulturnega ministristva, sekretariata za kulturo, raziskovanje, izobraževanje in šport, sekretariata za urbanizem in varstvo okolja mesta Ljubljane in izvršnega sveta mesta Ljubljane, a ni bilo nikogar. Tako se predsednik IS skupščine mesta Ljubljane Marjan Vidmar ne more več izgovarjati, da ni bil povabljen in da ne bo dajal izjav. Dobil pa so stalice Marjana Bežana, sekretarja za urbanizem mesta Ljubljana, v katerem pravi, da se na sekretariatu strinjajo s predlaganim programom Mreže za Metelkovo – januar 1993, ki je v skladu z določili osnovne planske urbanistične

dokumentacije mesta Ljubljane. Strinjajo se tako z menjenj Mreže, da bi z njihovim projektom pridobili novo mestotvorno kulturno središče, kot tudi z njihovim predlogom dejavnosti, ki naj bi v pridobljenih prostorih bile. Zato projekt podpirajo in jim predlagajo, da skušajo pridobiti prostore, ki so trenutno v rokah Republike Slovenije (obambnega ministristva). Obrambno ministristvo pa, kakor je bilo rečeno že na prejšnji tiskovni konferenci z isto tematiko, odločitve o namembnosti opuščeni vojašnici prepušča mestu Ljubljana. Branko Bibič je prebral tretji sklep za zasedanje mesne skupščine, v katerem med drugim piše, da naj bi mestna skupščina pooblastila mesto, da naj bi se z Republiko Slovenijo začeli ponovno pogovarjati o namembnosti Metelkove. Ponovno naj bi namreč presodili, če na Metelkovo res sodi policija. Še enkrat pa naj bi se tudi pogovarjali o tamkajšnji kulturni ponudbi na sploh. S tem se Mreža ne more strinjati, saj se tako spet

znajdejo na začetku, čeravno njihov družbeni boj traja že več kot dve leti in imajo prav tako dolgo že pripravljen jaseh program svojih dejavnosti, ki so ga v tem času tudi že večkrat predstavili ustreznim institucijam.

Naj še enkrat omenimo, da bi si na 5 tisočih kvadratnih metrih delali družbo Plesni teater Ljubljana, likovna dejavnost, glasbena dejavnost, skupina, ki se ukvarja z alternativnim eko humanim turizmom, youth hostel (mladinski hotel), Open society fund – Slovenija s projektom medijskega centra in namiznega založništva (desk top publishing), Univerza za tretje življenjsko obdobje, ki prav tako nima prostora za svojo še kako potrebno dejavnost, alternativna skupina za alternativno kulturo invalidov, INDOK center. Skrajni čas je, da Ljubljana sprevidi, kako nujno potrebuje turisten mladinski kulturni center, brez kakršnega ne bo niti capljala za prestolnicami Evrope, temveč ostala vas za večno. Na tiskovni konferenci so predstaviteli tudi mesni časopis za srednjelolce KITEV, ki je izšel s pomočjo Mreže, njegov glavni in odgovorni urednik pa je Tomaz Wratzl.

JELKA SUTEJ ADAMIČ

PRED SEJO MESTNE SKUPŠČINE

DELLO 4.3.93

Poslanci bodo spregovorili o usodi vojaških objektov

Republika jih je večino namenila sebi – Na dnevnem redu zasedanja so tudi črne gradnje v Ljubljani, Tivoli in zdravstveni dom – Kaj bodo poslanci rekli o kopičenju policije v Centru?

LJUBLJANA, 3. marca – Jutri, v četrtek, se bodo poslanci mestne skupščine na seji lotili kar nekaj pomembnih zadev. Čaka jih obširen dnevni red z obilico vsebinskih točk. Pričakovati je, da bodo še največ razpravljali o usodi vojaških objektov in vojaških območij v Ljubljani ter o poročilu o črnih gradnjah v glavnem mestu.

Ker si je republika zagotovila prednost pri lasninjenju objektov nekdanje armade, lahko mesto pride do tistih, ki bi jih rado imele, te z odkupom, menjavo ali najetjem. Vozna enota vojašnice na Metelkovi naj bi dve tretjini dobila policija (ocenjena vrednost 530 milijonov tolarjev), tretjino na severu pa Mreža za ustvarjalno kulturno dejavnost (ocenjena vrednost 213 milijonov tolarjev). Mesto ima več poslušnikov o načrtovani koncentraciji policije na enem kraju, predvsem zaradi velikega povečanja površin, ki naj bi jih po novem dobila (približno deset ti-

soč kvadratnih metrov). Prav tako naj bi bilo celotno območje spet zaprto, tako kot takrat, ko je bila v vojašnici še armada, sede naj bi motili helikopteri, v južnem delu vojašnice pa preureitev, ki naj bi tom zgradil poslovno-stanovanjski objekt, pri čemer bo sodelovalo tudi mesto. Imos upravlja tudi vojašnici na Parmovi. Ker si je republika prilastila skoraj vse vojaške objekte v Ljubljani, bodo po vsej verjetnosti poslanci skušali stoniti tudi kaj v prid mesta.

Mladika, ki je namenjena ministristvu za zunanje zadeve in naj bi jo letos uredili, pa naj bi mesto pridobilo nazaj, takoj ko bo to zakonsko mogoče. Mesto

ne nasprotuje, da bi vojašnico na Roški cesti namenili ministristvu za šolstvo in za kulturo. Vojašnico na Zaloški cesti je dobilo ministristvo za zdravstvo, vojaška skladišča na Kodeljevem pa upravlja obrambno ministristvo, vendar naj bi te objekte dobilo mesto. Vojašnico na Topniški je obrambno ministristvo dalo v uporabo Imosu, ki naj bi tam zgradil poslovno-stanovanjski objekt, pri čemer bo sodelovalo tudi mesto. Imos upravlja tudi vojašnici na Parmovi. Ker si je republika prilastila skoraj vse vojaške objekte v Ljubljani, bodo po vsej verjetnosti poslanci skušali stoniti tudi kaj v prid mesta.

Mestna skupščina bo obravnavala še nekaj osnutkov odlokov, in sicer o ustanovitvi organiziranja in delovanju Zdravstvenega do-

ma Ljubljana, o usklajitvi akta o ustanovitvi javnega zavoda Športno rekreacijski center Tivoli, o spremembah in dopolnitvah odloka o varstvu virov pitne vode in o ravnanju z zapuščenimi vozili. Poslanci bodo verjetno rekli kaj tudi o predlogu odloka o spremembah odloka o sestavi in delovanju skupščinskih komisij in o predlogu sklepa

o določitvi vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbenega zemljišča. Ker bodo na dnevnem redu le neproblematične kadrovske zadeve, jih bodo verjetno poslanci hitro sprejeli, zato pa se bodo nedvomno bolj razgovorili o črnih gradnjah, o ureditvi Tivolija in vrtnarski razstavi in o težavah, s katerimi se srečuje mestni sklad stavbnih zemljišč.

ZDENKO MATOZ

Kasarne sem, kasarne tja, vojake noter, vojake ven

BRATKO BUČIČ

Sklicevanje na Evropo ni več tako pogosto niti tako samoumevno, kot je bilo včasih. Se vedno pa je prisotno toliko, kolikor argument v prostoru domačih diskusij nima, ce ni podzidan z njim, prave teze. To med drugim pomeni, da ima stvarna vrednost argumenta kot takšnega na domačem trgu nizko ceno in ga je domnevno lažje realizirati z uvožom. Pomeni pa lahko tudi, da mora biti razmišljeno o nečem domačem vpet v primerjalno mrežo tujega. Obstaja točka, kjer zunanost preide v notranost; to je točka, v kateri vsakokrat znova razpade podoba enotne in abstraktnosti Evrope v različnost predstav Slovencev o Evropi in v od teh predstav in interesov odvisne podobe evropskosti Slovenije. In Ljubljane.

Zagrabimo stvar pri tistem korenu, ki ga vedno pripravljene, ko gre za kulturo in njene pogoje v mestu, drži v roki trzna argumentacija: podjetništvo ima prednost. To je nedvomno evropski argument. Če pa gre za vprašanje dolgoročnega mestnega gospodarskega razvoja, velja argumentacija poiskati tudi v dokumentih Komisije Evropske skupnosti, v katerih opredeljuje tiste pogoje, ki povečujejo privlačnost mesta za alokacijo kapitala, se bolj pa jo bodo vse bolj narasajoči konkurenci mest. Argument je prišel v dokumente iz življenja: klasičnim pogojem razvoja podjetništva v kontekstu evrop-

ske konkurence so v osemdesetih letih dokončno in trdno pridružili kakovost socialnega (družbenega) in kulturnega okolja, vključno s široko paleto možnosti za rekreacijo in razvedrilo v mestu. To pa so natančno tisti pogoji, ki jih lahko v mestu Ljubljana ocenimo kot deficitarne.

Na ekonomski argument se (med drugim) opira pred letom dni izdelana strokovna studija o možnostih rabe praznih vojašnic v Ljubljani, ko pravi, da bi jih morali uporabiti prvenstveno za programe, ki bodo dvignili status Ljubljane in s tem vrednost ostalih zemljišč, ki so napredaj za komercialno rabo. »Torej za programe, ki so pogoj ovrženosti ostalega.«

Ze več kot dve desetletji se v zahodnoevropskih mestih uveljavlja praksa spreminjanja namembnosti nekdanjih vojaških, industrijskih in drugih objektov, ki so izgubili svojo izvorno namembnost. Rezultat teh sprememb so praviloma prostori, namenjeni kulturnemu življenju v najširšem pomenu besede. V Nemčiji - podobno je tudi drugod v Evropi - že skoraj ni več črte, pa tudi manjših mest, v katerih se ta praksa izboljševanja kulturne prostorske infrastrukture (nosilci so praviloma neposredno zainteresirane sociokulturne in umetniške iniciative prebivalstva) ne bi končno uveljavila tudi kot zavestni cilj mestne razvojne politike. V

smernicah, ki jih je npr. sprejela ena od nemških zveznih dežel v zvezi z dodeljevanjem podpore iz sredstev za prenovno mest, so takšni večji ali manjši centri opredeljeni kot ustanove, ki odpravljajo deficite v kulturni, prostoslovnosti in komunikacijski ponudbi mesta.

Večina tovrstnih objektov se nahaja v središčih mest ali v njihovi bližini. To je posledica dejstva, da gre v glavnem za stavbe iz obdobja druge polovice 19. stoletja, ki jih je v iztekajočem se dvajsetem stoletju mestna rast »obrasla« z razširjenim

središčem. Njihova sprememba v segment osrednjih prizorišč življenja (aktualnega) umetniškega, kulturnega in so-

cialnega življenja kakoli je bila spoznana za pristop, ki postindustrijski družbi ustrezno va-

lorizira dediščino industrijske, dandanes zgodovinskega spomina vredne epohe. Ugotovljeno je bilo tudi, da mesto ne doseže navznoter (za svoje prebivalstvo) in navzven (za občasne ali stalne obiskovalce iz zaledja in tujine) relevantne in zadostne urbane kulturne identitete samo z reprezentativno monumentalno arhitekturo, muzeji, kulturnimi dogodki ali mednarodno odmevni festivali, temveč zahteva tudi

decentralizirano omrežje majhnih in večjih kulturnih centrov, ki nudijo prostorske in (samo) organizacijske možnosti vsakdanjega kulturnega ustvarjanja in socialnega življenja prebivalstva.

Kajpada ta proces ni potekal brezkonfliktno. Do vrhulice zaostrene konflikte med »real estate business«, mestnimi oblastmi in prostorsko in socialno deprivilegiranimi nosilci kulturnih iniciativ, ki so hkrati odstopale od podedovanih, institucionalno in proračunsko utrjenih predstav o kulturi vsakdanjega mestnega življenja, lahko ponazorimo s »squater-skimi ali housesezter-skimi gibanji, povezanimi z nemožnimi razmerami na področju stanovanjskih možnosti.

Množico nezadovoljstvo, ki je izbruhnilo zaradi zaprtje mladinskega kluba v začetku 70. let v Zürichu, je medtem postalo legendarno. Dolgo je trajalo, preden so se spoznanja o pomenu teh centrov prebila od nosilcev teh iniciativ v predstave tistih, ki mestni razvoj nactujejo, se dalj pa, da so jim nosilci sprejemanja dokončnih političnih odločitev priznali legitimno mesto.

Nobenega pravega razloga ni, da bi, ko gre za tiste možnosti kulture, ki so nastale z izpraznjenjem vojašnic v Ljubljani, za Evropo in njenimi mesti zaostajali. »Komercialni programi zaradi svoje finančne privlačnosti ne bi smeli

imeti vnapijajne prednosti pred tistimi, ki pric niso enak. finančno močni, vendar pa so prav tako pomembni za mesto. In sicer privedem zaradi vsakega svojega programa. Nekomercialni programi bi morali imeti prednost pri namestitvi na tistih mestnih lokacijah, na katerih je podzavda za definirana s sorazmerno kakovostnimi objekti in na njih ne bo večjih rekonstrukcij (Metelkova, Roska, Mladika, Vojaška bolnica).« pravi zgoraj citirana studija. Ze v letu 1990 sproten projekt mreže za Metelkovo, katerega cilj je po dve in pol letih prizadevanj vedno sprememba vojašnice na Metelkovi v eno od novih kulturnih, umetniških in družabnih središč mesta Ljubljane, je prav tisti program, ki bo pomagal »integrirati Ljubljano v siri (evropski) kontekst« oziroma bi lahko prispeval k temu, »da Ljubljana postane svetovljanska«.

Izbajajoc iz takšnih premis je tudi mestni urbanizem ugotovil, da program projekta »simbolno in funkcionalno siri mestno središče Ljubljane« in da je »v skladu z določili osnovne planske urbanistične dokumentacije mesta Ljubljane«. Ali bodo teko, kot je storil urbanizem, tudi nadaljnje, politične odločitve o usodi tega projekta na Metelkovi spremenile pogojniško dikcijo studije v trdino obliko?

(Foto: J. S. TRIO)

Podpora za Metelkovo mrežo

Zadnja skupščina Mreže za Metelkovo je sklenila, da ustanovi operativni štab (t. i., MLO), ki je začel takoj s pripravami na akcijo, ki so se začele konec avgusta, se v pospešenem tempu nadaljujejo septembra in neke do srede oktobra – rezultirajo z (v skrajnem primeru tudi padalsko) vselitvijo v propadajoče prostore na Metelkovi.

Ta bistveni del izjave, ki je bil objavljen v MZLN-u, navajamo zaradi tega, ker je Ministrstvo za kulturo v času mandata

Izvirne pesmi partizanskih zborov

V počastitev 50-letnice množne vstaje primorskega ljudstva, goriške fronte in ustanovitve IX. korpusa bodo jutri, 8. septembra, ob 20. uri na gradu Kromberk pri Novi Gorici predstavi kaseto izvirnih pesmi partizanskih pevskih zborov Srečko Kosovel in invalidskega pevskega zbora »Zapojno pesem o svobodi« ter novo pesmarico partizanskih pesmi »Naša partizanska pesem«.

Boruta Šukljeta kot tudi novega mandata ministra Sergija Pethana s svoje strani storilo vse, da se ta jara kača, ki traja že tri leta, vendarle preseka. Ministrstvo za kulturo je v svojem zadnjem mandatu s temeljitimi pripravami pripravilo tako sistemski model alternativne kulture, ki je del strategije slovenskega nacionalnega programa, kot ustrežno zakonodajo, ki je vključena v krovični zakon o kulturi. V tem zakonu doživlja alternativna kultura prvič v zgodovini ustrezen status in je izenačena z vso ostalo institucionalno kulturo, saj za vse odslej skrbi država.

Zakon gre v proceduro v najkrajšem času. To pa navajamo zato, da opozorimo javnost z dejstvi, ne z lepimi željami, da je to, kar trdimo, na začetku naše izjave, res in da smo se intenzivno posvečali temu segmentu kulturne produkcije. Zavedamo se, da je sleherni novejska politika, kot smo jo bili vjani v preteklosti, kjer se je po eni strani ugotavljalo pomenbnost te kulture, po drugi pa se ni storilo nič, za izboljšanje njenega statusa skrajno škodljiva.

Zaradi tega se pridružujemo tej izjavi skupščine Mreže za Metelkovo, ker je skrajni čas, da se od že triletnega besedovanja preide k dejanjem.

Ministrstvo za kulturo

Mreža zaseda Metelkovo

M. 9. DELO

LJUBLJANA, 10. septembra – Člane Mreže za Metelkovo so pozno zvečer obvestili, da se je začelo rušenje objekta v nekdanji vojašnici JA na Metelkovi. Študenti arhitekti, ki so odšli na ogled, so ugotovili, da je gradbeno podjetje porušilo del jedinice, garaže, v katerih so bili načrtovani ateljeji za kiparje, in večji del zapora, v katerem je bil zaprt Janez Janša.

Člani Mreže so se odločili za zaščito Metelkove in ves večer so pozivali ljubljanske, naj se jim pri tem pridružio. Do polnoči so bila organizirano odhajale skupine iz KUD France Prešeren, iz Škuce in iz K-4, ki je nočjo odprl vrata.

Metelkovo nameravajo zasedeti in ostati v njej tako dolgo, dokler mestna vlada ne bo pojasnila, zakaj je dovolila podiranje in to celo brez odobritev inšpekcijskih služb, in dokler ne bo dokončno povedala, kakšni so njeni načrti s temi stavbami. Člani Mreže za Metelkovo tokrat ne bodo dovolili, da bi na črno podrl stavbo, tako kot so pred tednom dni na Aškerčevi cesti nasproti srednje šole za strajništvo.

Zasedba vojašnice

150 članov Mreže preplezalo ograjo - Ostali bodo, dokler ne bo jasno, kdo je dovolil začetek rušenja bivše vojašnice

LJUBLJANA - V petek zvečer so člani Mreže za Metelkovo zasedli del objektov nekdanje vojašnice na Metelkovi, ki so bili po nactih Republike Slovenije, preden jih je letos poleti prodala mestu Ljubljana, namenjeni dejavnostim Mreže.

Za hitro akcijo so se člani Mreže odločili po tem, ko so jih študenti arhitekture, ki so sli na ogled, obvestili, da gradbeniki rusijo del kompleksa nekdanje vojašnice. V noci s petka na soboto je na Metelkovo prislo okrog 150 ljudi, ki so preplezali ograjo vojašnice ob Masarykovi ulici in se pripravili na daljše bivanje, naselili v enem od objektov.

Aktivisti Mreže so pojasnili, da nameravajo ostati tako dolgo, dokler mestna vlada ne bo pojasnila, zakaj je dovolila rušenje in kdo je izdal navodila zanj, ceprav je po zakonu o urejanju naselij za rušenje potrebno lokacijsko dovoljenje, ki ga po nasih informacijah pristojna služba SO Ljubljana Center ni izdala. Prav tako je po zakonu o graditvi objektov za takšno rušenje potrebno predhodno izdelati projekt, na podlagi katerega se lahko pridobi gradbeno dovoljenje. Aktivisti MZM posameznike v mestni vladi obtožujejo tudi odgovornosti za ne-

zakonito rušenje stavb v krizišču Askerceve in Slovenske ulice in stavbe ob Vilharjevi cesti zraven centra IT]. Po nekaterih informacijah, namrec skupščine pristojnih občin za nobeno od teh stavb niso izdale dovoljenja za rušenje.

Pristojni v mestni vladi zaenkrat molcijo oziroma so nam bili pripravljeni dati le kratek komentar na zadnje dogodke. Po besedah člana IS mesta Ljubljana Dimitrija Kovacica, ki je odgovoren za upravljanje z mestno lastnino, gre za nasilno dejanje MZM, ki ga ne bi smela dopustiti nobena pravna država.

Kot so nam pojasnili, so predstavniki Mreže z kazensko ovadili in proti njim vložili tožbo zaradi motenja posesti. Kar pa se tice naloga za rušenje, je Kovacic dejal, da so izdali le navodila, da se objekt pregleda, zasciti pred nevarnostmi in uredi, podiranja objektov pa zaenkrat ni zelel komentirati.

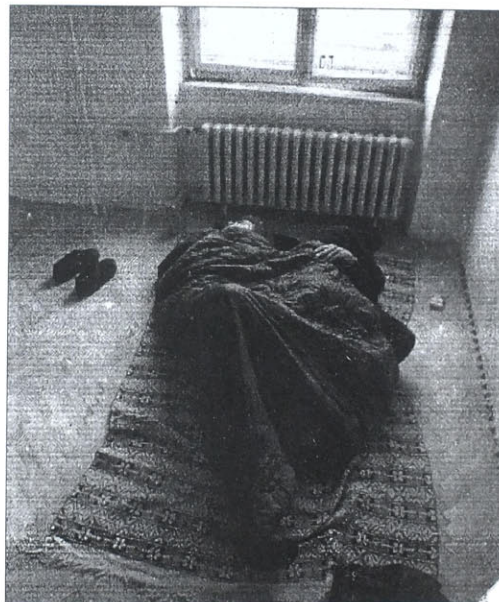
Iz vsega, kar se je do sedaj zgodilo v zvezi z Metelkovo, bodisi da je to vecno sprenevedanje mestnih oblasti, ki bodo spomladi z volitvami postavljene pred preizkušnjo, bodisi da so to zakulisne igre med mestom

in državo, je mogoče sklepati, da imajo uradni lastniki objekta na Metel-

kovi ze izdelane svoje dobickonosne nacрте, v katere pa MZM gotovo

ne sodi. Zato je njihovo zadnjo akcijo po treh letih neuspešnih pogajanj zal mogoče razumeti le se kot simbolico dejavnje obupa.

ERIKA REPOVZ

Protestniki so prenočili v nekdanji vojašnici na Metelkovi (Foto: Srđjan Zvulović)

Nekdanja vojašnica zasedena, mestna uprava dobila ultimat

Člani Mreže za Metelkovo so z zasedbo prekinili neskončna pogajanja z ljubljanskimi oblastmi – Na Metelkovi umetniški nastopi, Radio Študent oddaja poseben program

LJUBLJANA, 12. septembra – V noči s petka na soboto so člani in članice Mreže za Metelkovo zasedli prostore nekdanje vojašnice na Metelkovi in tako uresničili željo številnih ustvarjalcev, ki sodelujejo v Mreži, ter prekinili neskončna pogajanja z oblastmi Mesta Ljubljana o namembnosti teh prostorov. Dobil so namreč obvestilo, da nekatere objekte na Metelkovi rušijo. Izvedli so hitro akcijo, posamezniki in skupine so prihajali iz Kluba K4, Škucra in Kuda France Prešeren ter zasedli Mrežo objeljene objekte vojašnice na Metelkovi.

Mreža za Metelkovo je skupina osveščenih posameznikov, ki si prizadevajo za kakovostno kulturno življenje v mestnih sredstvih. Njihova prizadevanja izhajajo iz pobud civilne družbe, kar pomeni, da gre za skupino, ki je brez vsakršnih institucionalnih vzvodov oblasti. Člani Mreže so nosilci že uveljavljene umetniške kulture, kakor tudi začenjajoči, praviloma mladi akterji ljubljanske in slovenske kulturne scene. Več kot petdesetodstotno so zastopani posamezniki, stari do 29 let, 36 odstotkov članov je visokošolsko izobraženih, v njihovi Mreži je vključenih devet magistrstov znanosti ali postdiplomskih specializacij ter trije doktorji znanosti. Del statistike navajamo zato, ker nekateri se vedno mislijo, da gre za skupino divjih in brutalnih pubertentnikov, ki iščejo prostore, kjer bodo lahko bučno rolali heavy metal in uživali alkoholne pižate.

Tako nekako o »nasilno vseljenih« verjetno razmišlja tudi mestni sekretar za občo upravo Ljubljana **Dimitrij Kovačič**, ki smo ga na njegov mobilni dobili danes popoldne. Sprva je dejal, da gre pri vselitvi Mreže v prostore na Metelkovo za nasilno dejanje, na katero ne bodo odgovorni z nasiljem, temveč s pravnimi sredstvi. Dejanje bodo prijaviли na policijo ter naprej ukrepali po pravnih poteh. Na vprašanje, ali ni rušenje objektov, ki naj bi po dosednjih dogovorih med Mrežo in Mestom, pripadli Mreži, prav tako nasilno, je odgovoril, da o tem ne ve nič. Ko smo ga spomnili, da je vendar v Republiki objavljena slika in da so posnetke porušenih objektov predvajali tudi na nacionalni televiziji, je rekel, da Mesto ni dalo nikakršnega pooblastila nikomur, da naj karkoli ruši. Nadaljeval je, da je Mesto pred enim mesecem od Ministrstva za obrambo kupilo vojašnico na Metelkovi (oz. del vojašnice) in so torej njeni pravni last-

niki. Še enkrat je poudaril, da težko reče karkoli o tem, kdo je to naredil (torej porušil del objektov, op. p.), da o rušenju skratka ne ve nič. Pri varovanju objekta sodelujejo s privatnim podjetjem DIZAKO, ki jim je »posodil« varnostnike.

Njihov receptor tudi odpira vrata na ljubljanskem Mestnem trgu 1, kjer ima prostore Mesto Ljubljana. Ko smo ga obiskali,

Peticija Mreže za Metelkovo

»Skupina, ki se je postavila po robu nevezdnim razmeram v mestu in noče pristati na kulturno uboštvo, vztraja pri svojih zahtevah: mestna vlada mora pojasniti vse okoliščine, spriču katerih je Mreža za Metelkovo razrušila 2 objekta. Bebavi izgovori, da so s tem barbarskim dejanjem zaščitili postopje, so samo odsev splošne rušine manje, ki razsaja v mestni oblasti. Hiše padajo čez noč. Podprite nas v zahtevi po takojšnjem prenosu lastnine na Mrežo za Metelkovo. Republika nam je Metelkovo dala, zdaj nam jo mora dati tudi mesto.«

nam je povedal, da je prejel trinajst telegramov, ki s svojo vsebino podpirajo nasilno vselitev v prostore na Metelkovi. Radio Študent, ki že ves čas vseljuje nenahnen poroka s kraja dogajanja in je v eni od tamkajšnjih sob tudi organiziral nekakšen mini studio, je namreč pozvali poslušalce, da naj Mestni trg 1 zasujejo s telegrami. Po mnenju nekaterih pa ni izključeno, da so številni telegrami romali nazaj k pošiljatelju, češ da naslovnik ne odpira vrat. Rezultati naključno so, ki smo jo naredili v bližini Metelkove, kažejo na to, da je javnost ogorčena nad rušenjem, pa najsi bo krivec za to Mesto ali katero od gradbenih

podjetij. Nekateri so bili glasni: »Mesto je naše, hočemo vedeti, kaj se z njim, z njegovimi zidovi dogaja«.

Na tiskovni konferenci, ki jo je Mreža na Metelkovi pripravila včeraj popoldne, je namreč predstavnik njihove ekspertne skupine za arhitekturo **Ira Zorko** dejal, da je bilo v zadnjem času porušenih že nekaj hiš, za katere ni znano, ali so rušitelji imeli dovoljenje za poseg ali ne. Preprosto, izginile so. Ena njih je še pred mesecem dni stala diagonalno od Filozofske fakultete. Na tiskovni konferenci, ki jo je vodil **Miha Zadačnik**, je **Marko Hren** podal kratek historiat Mreže, **Borut Brumen** je govoril o »nočnem podvigu« in zasedbi prostorov ter o prihodnjih dogodkih. Poudaril je, da se z mestnih oblastmi nihče ne javlja. **Janko Rožič** in **Ira Zorko**, člana ekspertne skupine za arhitekturo, pa sta ocenila škodo na porušeni objektih, ki je 20 do 30 odstotna. Dejala sta, da gre očitno za sabotažo, saj so, prvič, rušili objekte znottaj vojašnice, tako da rušenja ni bilo mogoče videti s ceste, in, drugič, objekti so načrtno poškodovani. Povedala sta zanimivost, da se vojašnica na Metelkovi imenuje »belgijska« in da praznuje 100. obletnico obstoja, saj se je pred stotimi leti v njej prvič nastelil avstroogriški pešpolk. **Nick Jaffs** z Radia Študent je dejal, da je Mreža zasedla objekte na Metelkovi zato, da bi preprečila nadaljnja rušenja in izrekel je še ultimat mestnim oblastem: »Če do ponedeljka do 14. ure ne bo nobenega glasu od mestne vlade, bomo menili, da so objekti, ki smo jih zasedli, naši, da jih torej Mesto odstopa Mreži«.

Projekt Mreže ima triletni historiat in kljub temu, da nimajo prostorov, so člani Mreže uresničili izredno kulturno produkcijo. Posneli so pet filmov, sedem plošč, 11 videofilmov, izdali so 12 knjig, izvedli 798 predstav, od tega 24 v tujini, organizirali so 113 koncertov doma in v tujini ter priredili 168 razstav. Izvajali pa so tudi socio-izobraževalne dejavnosti kot na primer informacijsko službo, svetovalno službo, predavanja izobraževalne vsebine, jezikovne, plesne, likovne in druge tečaje, delovne tabore, organizirali so kongres ipd. V okviru Mreže izhajajo tri

revije s ciljno populacijo starosti med 15 in 46. letimi, njihova skupna naklada pa znaša več kot 22 tisoč izvodov letno. V enem od svojih zadnjih biltenov so zapisali, da je »Mreža projekt inkubatorja za nove dejavnosti od kulture, socializacijskih dejavnosti, do proizvodnje in postavnosti, saj je večina pobud in ustvarjalnih potencialov zatrtih prav zato, ker nimajo osnovnih možnosti (prostorov) za začetno delovanje«. Pomembna razsežnost Mrežinega projekta se nanaša na urbanizem in urbano kulturo v mestu Ljubljana, ki je v novoustanovljeni slovenski državi prestolnica.

Za rušenje so izvedli člani Mreže naključno. Slučajno je eden od njihovih članov videl, kako v notranjosti vojašnice hrumi bager. Kakor smo izvedeli iz zanesljivih virov, je policist v skupini rušiteljev videl Janeza Lesarja, t.i. zvestega sodelavca Marjana Vidmarja, predsednika izvršnega sveta skupščine mesta Ljubljana. Mreža je v posebnem dopisu javnosti letošnjega avgusta sklenila projekt intenzivirati. Dovolj jim je bilo »mekih« pregovarjanj in jalovih obljub, zato so zagrozili z nasilno vselitvijo po vzoru t.i. squatterjev iz evropskih držav, ki s takimi vselitvami opozarjajo na nevezdnost sociokulturne razmere. Na tak način si, navadno v zapuščenih tovarniških objektih, postžejo možnost za bivanje, delovanje in usvarjanje. Nekateri zasedbe so tudi politične narave, večinoma pa gre za umetniške projekte.

Mrežo je podprla Zdržena lista, veliko podporo pa so dobili tudi od Radia MARS iz Maribora, saj se tudi mladi na Ptuj borijo za eno od tamkajšnjih zapuščenih vojašnic. V njej naj bi organizirali glasbeno koncertni center. Ljubljanski »squatterji« so torej v objektih vojašnic na Metelkovi, tam joje, spijo in seveda intenzivno delujejo.

Na sobotnem nočnem obhodu smo srečali akademskega kiparja Jiržija Bezlaja, ki je prav tako član Mreže, saj ima nenehne težave z ateljejem. »Podpiram akcijo mreže, saj je edino pravilno, da se prostori, ki so tako močno nabiti z negativno energijo, končno napolnijo z nečim pozitivnim. Več kot 100 slovenskih likovnih umetnikov nima ateljejev, za kar družba ne naredi ničesar. Če kdo od nas dobi kje kakšen kurnik, je to blazna sreča. Ker sem na Metelkovi, a časa za žuriranje nimam, sem začel z ustvarjanjem. S klesanjem kamnitega kipa sem začel danes popoldne, zdaj sem se preselil v eno od sob, v kateri je slučajno luč,« je povedal Bezljaj. Delal je v sobi, kjer je bila aktivna tudi sekcija grafitov. Na vratih drugih sob je pisalo PBC, projekt pobratenja z begunskimi centri v Sloveniji, video & film instalacije NOORDUNG... V prvem nadstropju so bile v najmanj sedmih sobah različne razstave, platna (katerih avtorji so tudi že znani umetniki, kot npr. Zora

Stančič, Jure Zadnikar...) in plakati pa so razobešeni tudi po zunanjih stenah objektov in v okolici vojašnice. Poseben plakat Mreže s sloganom Berlinski zid v Ljubljani je padel, so v trestotih izvodih tiskali v noči iz sobote na nedeljo. V svoboto zvečer so na Metelkovi nastopili trije Enzo Fabiani, Jani Kovačič, gledališki Ana Mono in Podjetje za proizvodnjo fikcije, pesnik Franci Vovk, program pa je povezovala Vesna Maher. Malo po polnoči pa je nastopil tudi igralec Ziad Sokolović, ki je tega dne zvečer nastopil v KUD France Prešeren s predstavo Glumac je glumac. Podobna dogajanja so bila tudi danes. Dimitrij Kovačič pa nam je po telefonu dejal, da je zvečer prostore na Metelkovi obiskal tudi član njihovega izvršnega sveta, ki je videl le nekaj deset razgrajev, ki da so delali več škode kot koristi. Danes popoldne je bila na Radiu študent okrogla miza, na kateri so problematizirali zavzetje vojašnice na Metelkovi, od 18. ure naprej pa se bodo na Metelkovi zvrstili koncerti in drugi kulturni dogodki.

Tiskovna konferenca na Mestu Ljubljana bo po Kovačičevih besedah šele v torek, stvari pa se bodo verjetno še zaostrovale. »Gentlemen agreements« ali t.i. mehka pogajanja so torej padla v vodo in člani Mreže so uresničili svoje napovedi malce prej, kakor so mislili. Še prejšnji petek so se uradno dogovarjali z Dimitrijem Kovačičem, ki jim je dejal, da bodo mestne oblasti do 15. septembra sporočile končno odločitev v zvezi z namembnostjo prostorov vojašnice. Z rušenjem pa so po besedah Mreže začeli že prejšnjo nedeljo.

SAJ NI RES, PA JE – ... mladi kiparji brez prostorov za delo pa so si domišljali, da bodo v tej, zdaj poškodovani stavbi, ustvarjali... (J. S. A., foto: Miško Kranjec)

Marjan Vidmar: Ne bomo uporabili sile

»Obsojam nasilno dejanje vselitve v prostore bivše vojašnice na Metelkovi, ki je v Jasti Mesta Ljubljane, lastnina pa je, razen v komunističnih državah, ena od najvišjih vrednot demokratične družbe. Privajanje tuje lastnine nikakor ni izraz zakonitosti in demokracije ali civilne družbe, na katero se nekateri sklicujejo. Dejanje je še posebej vredno obsodbe, saj še niti dobro nismo začeli odpravljati krivic iz preteklosti, ko nekateri že ponovno izvajajo nasilje nad tujo lastnino. Prav tako je alarmantno vmešavanje in podpora nekaterih političnih strank, ki so se skozi zgodovino dokazovale ravnno z raziščevanjem in terorjem, pravi cinizem pa je pridobivanje legitimnosti za nasilje s sklicevanjem na Roško, očitno je, da ne gre zgolj za spontano dejanje skupine nasilničev, temveč za dobro premišljeno dejanje ob asistenci nekaterih političnih strank in celo dela republiške vlade, saj je časopis Delo 7. septembra objavil izjavo ministrstva za kulturo, v kateri izraža podporo nasilni vselitvi, ki sledi izjavi. Mestni izvršni svet na nasilje ne bo odgovoril z nasiljem, temveč se bo, tako kot vedno doslej, poslužil vseh pravnih sredstev, ki so mu na voljo.«

Kako se bodo zadeve razreševale, je še zavito v meglo, dejstvo pa je, da so celoviti urbanistični načrti ljubljanskega mestnega jedra pristojnim oblastnikom malo mar. Z vsakim letom propade 18 odstotkov hiše, ki je starejša od 50 let. Tako se dogaja tudi z zapuščenimi vojašnicami. Pri zavlačevanju oddaje vojašnice na Metelkovi je šlo za klasičen primer spekulacije. Evropska mesta se med seboj merijo namreč tudi po infrastrukturi in po tem, koliko prostora v svojih središčih namenja neodvisni umetniški produkciji. Mesto Ljubljana bi z revitalizacijo vojašnice na Metelkovi po novo mestotvorno kulturno središče na zdajšnjem mrtvem robu svojega središča in bi ga s tem tudi funkcionalno in simbolno širilo.

JELKA ŠUTEJ ADAMIČ

Berlinski zid v Ljubljani je padel

LIUBLJANA, 12. septembra — Takšen je slogan na plakatu, ki so ga člani Mreže za Metelkovo natiskali v noči iz sobote na nedeljo. V petek opolnoči so se namreč posamezniki in skupine spontano pridružili akciji Mreže za Metelkovo ter zasedli prostore in kavarjane zapuščene vojašnice. Povod za vselitev je bilo sporočilo, ki so ga dobili v KUD France Prešeren, da je Mesto Ljubljana začelo rušiti določene objekte zapuščene vojašnice.

Mreža za Metelkovo se že tri leta dogovarja z različnimi institucijami za pridobitev omenjenih prostorov, vendar so bila vsa dosedanja pogajanja ničeva. Zato so projekti intenzivirali ter se nasilno vselili. Že včeraj so bili tam koncerti, predstave in razstave; s svojrd dejavnostjo so torej negativno cepljenim prostorom že vdihnili pozitivno energijo.

Karikatura Metelkovo

PRIHOD KITAJSKEGA GOSTA — Ministra za zunanje zadeve Qian Qichena je na brniškem letališču ob začetku dvodnevne obiske pri nas pričakal njegov slovenski kolega Lojze Peterle. (Foto: ...)

podpisali dva sporazuma; o diplomatskem priznanju in gospodarskem sodelovanju. Ob tokratnem obisku pa bosta slovenska in kitajska stran podpisali naslednje sporazume: o kulturnem sodelovanju, o vzajemni školi promocije in spodbujanju investicij, o znanstveno-tehnolo-

in službene potne liste, ter protokol o sodelovanju med zunanjima ministrstvom obeh držav.

Kitajska, ki je bila izmed petih stalnih članic varnostnega sveta OZN, si prizadeva, da bi okrepila svojo politično prisotnost v Evropi. Slovenija je tako kot srednjeevropska država precej zanimiva, hkrati pa je lahko kot država v prehodu primer ozirno zgledna tako na čim hitrejši način izpeljati reforme, ki se jim tudi na Kitajskem ne morejo izogniti.

Sočasno z obiskom zunanjega ministra Qiana bo Janes in jutri v Ljubljani potekala tudi prvo zasedanje slovensko-kitajske medvladne komisije za trgovinske odnose in gospodarsko sodelovanje. Na zasedanju bodo pregledali gospodarski položaj v obeh državah, dosedanje sodelovanje in možnosti, ki se ponujajo za prihodnost. **Odločitev, da se na kitajskem veleposlanstvu v Ljubljani odpre tudi oddelček za gospodarsko sodelovanje, kaže na to, da velika sila računa na intenzivnejše sodelovanje z našo državo.**

V Sloveniji pa se bo hkrati z vladno delegacijo mudilo tudi 22 kitajskih poslovnežev, ki želijo navezati konkretne stike s slovenskimi podjetji. V ponedeljek bo kitajskega zunanjega ministra sprejel predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek, po pogovornih s predsednikom državnega zbora Hermanom Rigelnikom pa bo Qiana Qichena sprejel tudi predsednik republike Milan Kučan.

URŠA IZGORŠEK

HI
Slo
spo
mo
Av
pla

● G
in
—
ke
—
obr

● Ar
ofit
Rus
tem

● Vst
me
Tud
lotil
tače
o pr

● Ka
bo
um
Poh
nen
nih
kon

O zasedbi vojašnice na Metelkovi

Sporočilo Mreže za Metelkovo:
Mreža za Metelkovo, skupnost neodvisnih ustvarjalcev, ki smo si tri leta prizadevali najti prostor za razvoj urbane kulture, je storila nujen korak.

V noči s petka na soboto je prišlo do prelomnega civilno-družbenega dogodka. Članice in člani Mreže za Metelkovo smo zasedli prostore nekdanje vojašnice in tako uresničili željo ter prenehali neskončna pogajanja.

Prisiljeni smo bili prostore zasedati in jih tako zavarovati pred rušenjem, s katerim je začela mestna oblast.

Dvesto članov se je naselilo na območju, kamor se je natanko pred 100 leti naselila avstrijska vojska in od koder je prišel pred dvema letoma in pol ukaz za začetek balkanske morije.

Vse članice, člane, simpatizante

rje pozivamo, da se nam pridružijo. Združujemo več kot 150 ustvarjalnih posameznikov, posameznikov in skupin.

Če ste bili leta 1988 za civilno družbo, pa vas je izgrala država, bodite letos za Metelkovo!

Protest predsednika IS SML:

Obsojam nasilno dejanje vselitve v prostore nekdanje vojašnice na Metelkovi, v lasti mesta Ljubljane.

Lastnina je, razen v komunističnih državah, ena od najvišjih vrednot demokratične družbe. Prisyvajanje tuje lastnine nikakor ni izraz zakonitosti in demokracije ali civilne družbe, na katero se nekateri sklicujejo. Dejanje je še posebej vredno obsodbe, saj se nismo niti dobro začeli odpravljati krivic iz preteklosti, ko nekateri že ponovno izvajajo

nasilje nad tujo lastnino. Prav tako je razburljivo vmešavanje in podpora nekaterih političnih strank, katere so se skozi zgodovino dokazovale ravno z razlašanjem in nasiljem. Pravi cinizem pa je pridobivanje legitimnosti za nasilje s sklicevanjem na Roško. Očitno je, da ne gre zgolj za spontano dejanje skupine nasilnežev, temveč za dobro premišljeno dejanje ob pomoči nekaterih političnih strank in celo dela republiške vlade, saj je časopis Delo 7. septembra objavil izjavo ministrstva za kulturo, v kateri izraža podporo nasilni vselitvi. Mestni izvršni svet na to ne bo odgovoril z nasiljem, temveč se bo, tako kot vedno doslej, poslužil vseh pravnih sredstev, ki so mu na voljo.

Marjan Vidmar

SLOVENEČ 13. 9.

Z Metelkove

LJUBLJANA - Člani Mreže za Metelkovo, ki so v noči na soboto zaradi začetka rušenja zasedli nekatere prostore v vojašnici na Metelkovi ulici, so sporočili, da nadaljujejo s kulturnim programom in da so začeli tudi delovno akcijo urejanja okolja in stavb. Vahijo tudi meščane in meščanke, da si pridejo ogledat svamilstvo mestne vlade, ki jo uničila del objektov ljubljenskih za kulturne dejavnosti Mreže za Metelkovo; ter sporočajo, da bo od danes po Ljubljani potekalo tudi organizirano podpisovanje peticije ter izražanje podpore MZM.

Z sporočili za javnost pa se je oglasil tudi predsednik mestne vlade Marjan Vidmar, ki obsoja »nasilno dejanje vselitve v prostore bivše vojašnice na Metelkovi, ki je v lasti mesta Ljubljane«. V sporočilu je med drugim še zapisal, da je dejanje »še posebej vredno obsodbe, saj se niti dobro nismo začeli odpravljati krivic iz preteklosti, ko nekateri že ponovno izvajajo nasilje nad tujo lastnino... Očitno je, da ne gre zgolj za spontano dejanje skupine nasilnežev, temveč za dobro premišljeno dejanje ob asistenci nekaterih političnih strank in celo dela republiške vlade... Mestni izvršni svet piše Vidmar, na nasilje ne bo odgovoril z nasiljem, temveč se bo, tako kot vedno doslej, poslužil vseh pravnih sredstev, ki so mu na voljo. (A. R.)

Republika 13. 9.

MzM: dost vas mam!

Del objektov na ljubljanski Metelkovi – tam naj bi nastalo nekakšno kulturno središče – so porušili, večina pa meni, da so tega krivli posamezniki v mestni vladi

Ljubljana, 12. septembra

Po Ljubljani se je bliskovito razširila vest, da je del objektov v nekdanji vojašnici na Metelkovi, okoli katere se že več let plete mreža mladih kiparjev, slikarjev, fotografov, glasbenikov in vseh drugih kulturnikov, združenih v Mreži za Metelkovo (MzM) – porušeni. Zanimivost in hkrati prizadevi državljani Slovenije, torej mladi ustvarjalci in vsi, ki si želijo, da bi naše mesto oziroma njegov vrh odpihnil vihar, so se v poznih nočnih urah z več vrstič ljubljanskih točk takoj odpravili na mesto svojih želja, torej v vojašnico.

Del prostorov so zasedli, tam prebili noč in sklicali tiskovno konferenco.

Mreža je s samo idejo, da v prostore, ki so jih nekdanj naseljevali junaki JLA in prej tudi kdo drug, pred leti povzročila močan odmev in si pridobila podporo tako akademiziranih kulturnikov kot običajnih prebivalcev Slovenije in tudi tujih kulturnih institucij. Jugoslovanski vojaški korenjaki so odšli in Mreža bi Metelkovo lahko takoj prepredla, toda...

Objekti so že zelo zelo dolgo prazni, nekdanji in navdušenim podpornikom ideje o središču kulture v nekdanji vojašnici iz vrst slovenskih politikov in podobnih družboslovcev pa se je nenadoma začel zapletati jezik, sam objekt pa naj bi postal predmet skritih kupčij in interesov.

Sama Mreža je delovala po diplomatski, mehki varianti, s katero naj bi prostore pridobila, (verjetno preveč) zadovoljna že s tem, da je o svojem projektu sploh lahko govorila.

Julija letos pa je prvič po ustanovitvi (decembra 1990) prišlo do srečanja (polovične) skupščine Mreže, ki se je odločila za agresivnejše nastope. Ustanovili so operativni štab, ki je začel s pripravami akcij, ki so se začele avgusta, se nadaljujejo septembra in naj bi rezultirale v zasedbi vojašnice, ki so jo načrtovali nekje sredi oktobra, če se zadeve seveda ne bi uredile - toda dejanskost, torej začetek rušenja, jih je v padalski pristop prisilil že veliko prej.

Za nezakonito rušenje so člani MzM na tiskovki obtožili posameznike v mestni vladi, ki naj bi se svojega podviga lotili brez potrebnega lokacijskega dovoljenja in brez predhodnega projekta za rušenje in na podlagi tega pridobljenega gradbenega dovoljenja.

Po starem, ne več aktualnem zazidalnem načrtu, naj bi Metelkova res izgubila z ljubljanskega obličja. Vendar najnovejša preverjanja ureditve železniške postaje kažejo, da do več desetmeterskega premikanja trase Masarykove ceste (in s tem vojašnice) ne bo prišlo. Torej se mestna vlada, odsej po imenovanju banda štirih (kdo so ti štirje, vedo že oni sami), še naprej poslužuje nezakonitih postopkov, po katerih so izginile stavba na Vilharjevi, stavba na križišču Aškerčeve in Slovenske, pa tudi obeležij poti spominov in tovarištva se marsikdo že spomni.

Zanimivo je, da se je mestna vlada namesto obljubljene javne razglasitve namembnosti metelčnih objektov odločila za njihovo rušenje, zato MzM za-

teva, da se rušenje takoj ustavi, štirje ali več banditov pa naj bi svoja lesenoglavla dejanja tudi pojasnilo.

Do pred kratkim so člani Mreže lahko v same objekte prihajali (vsaj) na ogled, predzadnje tiskovno konferenco pa so že lahko pripravili le na zunanji strani ograje – ker je Metelkov kompleks zelo obsežen, je vprašanje, koliko časa je podjetje, ki ga je vladna četvorka najela, svoje delo opravljalo.

Rezultati pa so takšni: porušena je jedilnica, v katero bi bilo treba prinesiti le še lonce, prostori, ki so bili načrtovani kot kiparski ateljeji in hišica, v kateri naj bi bil mladinski hotel in v kateri je nekaj časa neprostovoljno preživel tudi minister (tedaj še ne) Janez Janša. Uničenih, in to tako »dobro«, da ni več kaj popravljati, je skoraj 30 odstotkov prostorov, namenjenih za pomembnejše dejavnosti Mreže.

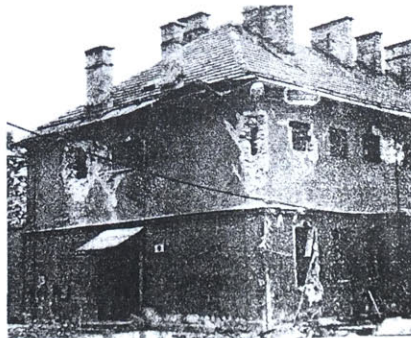
Zasedba nekdanje vojašnice se bo nadaljevala

do razrešitve spora oziroma zagovora mestne vlade, kar za tiste, ki poznajo lastnosti ljudi, katerih priimek se končuje z -ar, pomeni – zelo dolgo.

Boj pod gesli »dost mam« in »v takem mestu ne želimo živeti«, pa je Mreža začela že danes, in sicer z brezalkoholno zabavo, na katero so vabljeni vsi državljani in državljanke, načrtovali so koncert glasbenih skupin, likovniki pa so s svojimi stvaritvami začeli polniti neokrnjene dele notranjosti vojašnice, v katero se je prvi polk vselil pred natanko stoletjem.

Zdi se, da je napočil čas, ko je treba odnesti najrazličnejše vrtičkarje, lesarske strokovnjake in tiste, ki nosijo priimke znanih slovenskih šahistov – in za to se Mreža s svojim kulturnim, etičnim in nena-zadnje političnim potencialom zdi sama sebi dovolj močna. Plaz je torej sprožen, na vrsti je neizmerno cinična in robata oblast Ljubljane, mesta heroj.

Grega Kališnik

Načrtovani youth hostel z znamenito Janjevo sponinsko sobico, ki ji tudi niso priznali.

139 SLOV. NOVICE

Mreža za Metelkovo je v petek zvečer izvedla desant na prostor, ki ji ga Mesto ruši

DNEVNIK 13. 9.

Denar, ponorelih vladar

Civilna družba se je prvič po Roški spet zbudila – podpora z vseh vetrov

Namesto uvoda

LJUBLJANA, 13. – Bivša vojašnica JLA na Metelkovi cesti že tri leta, odkar jo je zapustila vojska, sameva, čaka na svojo usodo in pri tem veselo propada. Ko je vse kazalo da se je Mesto, ki je za 'objekte pristojne, iotilo resnega dela, se je dejansko pokazalo, da se to Mesto očitno res ničesar ni sposobno lotiti resno, nasploh. Pred tednom dni, ob koncu tedna, kajpada, ko budnost upade, je za zdaj neidentificirana gradbena firma z nekaj dobro namerjenimi udarci (največ škoda z najmanj napora, kot je komentiral neki arhitekt) prav ludistično uničila oziroma onespodobila nekaj tamkajšnjih zgradb. Člani Mreže za Metelkovo so se zato v petek zvečer odločili še »preživeti« prostore zasedsti, tako preprečiti nadaljnje uničevanje lastnine davkoplačevalcev in končno izsiliti rešitev, ki ji gre: dodelitev prostorov izredno široki paleti kulturne produkcije.

Namesto historjata

Mreža za Metelkovo (MzM) je bila pred tremi leti edina, ki je jasno zastavila svoj program,

Zasedba: »piknik« v prostorih, ki so jih za silo očistili, spanje v spalnih vrečah – vztrajnost

ki se je zavedla tako simbolnega pomena, ki bi ga prostor z novo uporabo dobil (vojska odhaja, prihajajo kultura in družbena gibanja), kot dejanske potrebe po večjem kulturnem centru, v katerem bi se srečevale kar najrazličnejše zvrsti in kakršne poznajo številna evropska mesta.

In nato...

se je začela trnova pot sprva republiške birokracije, ki je mela in mela in končno izpljunila neljubi zalogaj MzM proti Mestu. To je, prav tako že kar pregovorno, mlelo in mlelo in kot vedno namlelo godljivo nezakoničnosti, uzurpacije in diverzije, s katero smo v tem obdobju gotovo prevzeli evropsko vodstvo brez ustreznega lokalnega dovoljenja za rušenje, ki bi ga morala izdati občina, in brez ustreznega projekta za rušenje, ki ga ravno tako predpisuje zakon, so na horuk očitno pooblastili neko gradbeno podjetje, da čimhitreje uniči obstoječe, verjetno zgradi novo, ki pa seveda nikakor ne bi moglo biti namenjeno Mreži, ampak gotovo kakim visokoletečim pisarnam še višje leteče firme. In to navkljub zagotovitvi predstavnika Mesta pred tednom dni, da bo zadeva tekla

Sobota zvečer: veliko ljudi, veliko nastopajočih – Ana Mono že peje

povsem legalno, v rokih, da bodo izbirali med konkurenti, ki bodo pač dali svoje ponudbe itd. bla, bla, bla... In seveda kljub nespornemu dejstvu, da je obrambno ministrstvo jasno določilo namen teh prostorov, v katerih je »sedel« tudi gospod Janša (no, tudi njegovo čumnato je vrag oziroma bager odnesel!)

Kdo potrebuje Mrežo?

Mreža ni »čredica skuštranih alternativcev«, kot skušajo zadevo minimalizirati tisti, ki jim gre v nos. Samo to soboto, ko je »stroj« stekel ad hoc, je bilo na Metelkovi mogoče videti – slišati Ano Monro, Zijaha A. Sokoloviča, Borisa Cavazzo, Janja Kovačiča in Kvarter Enzo Fabiani, inštalacije Irwinov, Kovačiča in Živadinova ter mnogih drugih. Na Metelkovi bo radio Student, izdajateljstvo modno oblikovanje, ples, likovna, gledališka, filmska dejavnost, itd. Mrežo potrebujemo mi vsi in vse, prihodnje generacije, ki bodo hotele pred vstopom v svet denarja vsaj pokukati v tisti prostor, ki v tej

državi očitno ni nič vreden – v ustvarjalnost.

Kaj pomeni zasedba?

Pomeni civilnodružbeni odgovor Mreže, ki je dolgo (navno?) verjela, da bo svoje doseglja po redni zakoniti poti, pri tem pa skoraj sprigledala perverzno položaja: v tem mestu v zakon verjamejo tako in tako le še meščani, medtem ko oblast (natančneje nekaj z verige razuma pobeelih posameznikov, saj je skupščina mestu neznan pojem) kriši vse: republiške in občinske zakone, dogovore, lasten poslovnik in seveda zakon osnovne poštenosti. Niso občani tisti, ki ponoči nezakonito žugajo panje, ne tisti, ki rušijo hiše (ali kdo ve, kako je izginita hiša na vogalu Askreže in Slovenske?). Ne, v tem mestu počenjajo to tisti, ki naj bi varovali zakonitost: zato je čas, da se razplete Mreža in mreža teh pajkov: skrajni čas je, da pade ta povsem nora oblast, ki je nihče ni volil.

TANJA LESNIČAR-PUČKO

FOTO: RAFAEL MARN

»Mreža za Metelkovo se ne vpleta v strankarske boje«

» Bogomir Štefanič ml.

Ljubljana — Zasedba dela nekdanje vojašnice na Metelkovi nima nobenega političnega ozadja, so včeraj povedali predstavniki Mreže za Metelkovo.

Na novinarski konferenci v prostorih nekdanje vojašnice so opozorili na poskuse diskreditiranja Mreže v javnosti, češ da so le orodje v rokah komunistov. Res je, da jih je potrpal minister za šolstvo Sergij Pelhan, to pa skušajo nekateri predstavitvi kot povezanost Mreže z ZISD. »Mi bomo delali svoj posel, v igre tistih, ki se borijo za oblast, pa se ne bomo vpletali,« je rekel Marko Iren.

Včeraj ob 14. uri je potekel rok, ki ga je Mreža dala mestni vladi za to, da bi jasno povedala, čigavi so objekti v nekdanji vojašnici, vendar pa vlada takega odgovora ni posredovala, je povedal Miha

Ravnikar. Ravno ob izteku tega roka pa so v vojašnico prišli kriminalisti zaradi anonimnega klica, da je v kleti ene od stavb, ki je sedaj spremenjena v mladinski hotel, eksploziv in nekaj solizca. Po pregledu prostorov se

mentiran celoten potek dogajanja od zasedbe dalje, organizirali so podpisovanje peticije za Metelkovo po Ljubljani, odprli so žiroračun za denarno pomoč dejavnostim v nekdanji vojašnici. Določili so tudi osnov-

priveditve pa do 24. urc.

Poskrbeli so tudi za varnost članov Mreže, ki stalno bivajo v vojašnici (teh je okoli 20) in obiskovalcev, ki prihajajo čez cel dan. Opravili so ogled poškodovanih stavb in pri tem ugotovili, da je bilo rušenje opravljeno z vključenim električnim lokom. Stavbe, ki so po besedah predstavnikov Mreže zaradi rušenja bolj nevarne, so označili, organizirali pa bodo tudi protipožarno zaščito.

Osnovna dejavnost Mreže je prizadevanje za kakovostno kulturno življenje v mestnih središčih. Že vse dni zasedbe potekajo različne kulturne prireditve: tako se je otvoritvene razstave udeležilo okoli 30 različnih umetnikov, od slikarjev, kiparjev, do fotografov, zvrstilo se je nekaj koncertov, gledaliških predstav in okroglih miz. Podoben program napovedujejo tudi za prihodnje dni.

O spornosti lastništva prostorov nekdanje vojašnice na Metelkovi je navčerajšnji tiskovni konferenci spregovoril Janez Sodrznik, sekretar za obrambo mestnega IS. Dejal je, da sta pri sklepanju predpogodb o nakupu objektov na Metelkovi sodelovala le predsednik IS mesta Ljubljane Marjan Vidmar ter minister za obrambo Janez Janša. Na podlagi predpogodbe naj bi se Mesto Ljubljana odpovedalo objektu na lgu, v zamenjavo pa dobilo objekte na Metelkovi. Po Sodrznikovem mnenju menjalna predpogodba formalnopravno sploh ne obstaja, kar pomeni, da Mesto Ljubljana še vedno ni lastnik teh objektov, ampak si je na podlagi sklenjene predpogodbe v prihodnje lastništvo le zagotovilo.

Dodal je, da mestni IS ne upošteva usmeritev skupščine Mesta Ljubljana, ter opozoril na najnost sklica izredne skupščine. B. K.

je izkazalo, da prijava ni bila resnična, je rekel Zadnikar.

Predstavniki Mreže so predstavili svojo dejavnost in organizirano življenje v zasedenih prostorih. Vzpostavili bodo lasten arhiv, v katerem bo fluku-

na pravila bivanja in organizirali redarsko službo. Povedali so, da dobro sodelujejo s policijo. Program dejavnosti je zastavljen tako, da ne moti ljudi v okolici vojašnice, saj se koncerti končujejo ob 22. uri, vse ostale

Mreža za Metelkovo bi lahko postala model

Brzovjavske s podporo prizadevanju Mreže in zgrizenostjo nad rušenjem nekdanje vojašnice

LJUBLJANA, 13. septembra — V Uradu za mladino smo zgrozeni, ker »nekdo« zruši objekte nekdanje kasarne na Metelkovi, ki naj bi po dolgih pogajanjih vendarle pripadli Mreži za Metelkovo. Mreža naj bi v omenjenih prostorih zagotovila razmere za kulturno delovanje mladin, dejavnosti in kakovostnejše preživljanje prostega časa, kar je ob splošnem pomanjkanju ustreznih prostorov za mlade v Sloveniji še posebej pomembno.

Prizadevanja Mreže za pridobitev prostorov na Metelkovi v celoti podpiramo, saj gre za mrežo civilnih pobud, projekt civilne družbe, ki združuje različne skupine pri njihovi prizadevanjih za kakovostno kulturno življenje brez vsakršnih institucijskih svodov oblasti. Pomen Mreže za Metelkovo, kipe kot projekt zastavljena na mestni, lokalni ravni, vidimo tudi v tem, da je model za ustanavljanje podobnih mrež drugod po Sloveniji. Ker nevedljive sociološko-kulturne razmere mladin povzročajo nezadovoljstvo med mladimi, umik v apatijo in zgrizenost, so »mreže« lahko prostor za mlade umetnike, člani novih družbenih, socializacijskih, izobraževalnih skupin, glasbenike, skratka, raznovrstne življenjske dejavnosti, ki mladim dajejo možnosti za uveljavljanje in ustvarjanje. To je Mreža za Metelkovo že dokazala, saj kljub pomanjkanju prostorov uresničuje izredno kulturno produkcijo doma in v tujini, izdaja tri časopise in izvaja številne sociološko-izobraževalne dejavnosti.

V Uradu RS za mladino vsebinsko in materialno podpiramo številne projekte mladin, ki za svoje delovanje nimajo ustreznih pogojev, zato je za nas toliko bolj nerazumljivo, da se rušijo pomembni objekti, propadajo stare hiše v Sloveniji ter da nekateri ne razumejo pomena Mreže za Metelkovo, piše v svojem sporočilu za javnost Urad za mladino pri ministrstvu za šolstvo in šport.

DELO 14. 9.

Ultimat, dan mestni vladi, se je iztekel

Provokacije se izražajo na treh ravneh – Na protest Marjan Vidmarja je Mreža odgovorila s tistim, kar ima: z umetno – Nov naslov sredi bivše vojašnice

LJUBLJANA, 13. septembra – Na Metelkovi, ki jo delno zdaj že tretji dan zasedajo pripadniki Mreže za Metelkovo, je bila danes popoldne sklicana tiskovna konferenca, na kateri so v prvi vrsti ozvali ugotovitev nad provokacijami, povorili o nadaljevanju programa, ki ga se od večera dne zasedke pripravljajo, ustvarili lastniško problematiko vojašnice in namerili, da je se je njihov ulični, ki so ga postavili Mestu Ljubljana, danes ob 14. uri iztekel in zato objavljajo, da so zasedli prostori njihovi.

Pomembni so, da ne bodo nasledili provokacijami, ki se izražajo na treh ravneh. Gledajo jim, da so bogatim in razbijači, da so ostanki starega političnega režima in da so samo izmišljeni dihotomični objekte v vojašnici. Vzpodbujajo urbano kulturo, ki naj tudi v Ljubljani, ki je postala ena od svetovskih prestolnic, razvije tako kot v drugih urbanih središčih Evrope.

Pred Mestni svetom so danes popoldne odgovorili tudi na protest Marjana Vidmarja, in sicer s pomočjo akademskega slikarja Jurija Zadarkarja, ki je brez naslova. Povsili so besede, ki jih je na domoljubnem sestanku izrekel Janez Sudražnik, mestni sekretar za obrambo, da del vojašnice, ki je bil objavljen Mreži za Metelkovo, ni v dokumentu lasti Mesta Ljubljana, temveč, da je bila enkrat med mrazem in junjem letos napisana le menjalna prepovedba ob znamenjavi objekta na ligu za Metelkovo in nekatere druge objekte. Nekateri od članov so na tiskovni konferenci tudi ozvali domnevo, da je prišlo do zasedbi Metelkove ravno časa medkulja.

Obiskali so jih predstavniki složne kriminalistov, ker so na popoldne Ljubljana Center dobili anonimna prijavo, da je v kleti objekta bivši zapored, kjer naj bi bil po novem italijanski dom (svotih hišice), eksplozivno orodje in solstice. Kriminalisti so napravili dva oglada, a niso ničesar našli.

Med načrti so omenili, da pri-

pravljajo posebno številko Mreža, glasilo Mreže za Metelkovo, prizadevano pa si tudi pripraviti serijo predstavnih in estroglih niz na temo urbanizacije ter vzpostavitve nekakšen inštitut za urbane stvari. Z rednim programom nastajajo, kakor so povedali, in za jutri napovedujejo razne predstave s področja gledališča.

● Iz objave mestnega sekretariata za urbanizem in varstvo okolja o Metelkovi kaže, da na mestnem sekretariatu za urbanizem in varstvo okolja za podizanje objektov s nekdanji vojašnici na Metelkovi niso vedeli ničesar, čeprav je Marjan Bežan, sekretar tega sekretariata, član mestne vlade. Na sekretariatu podiranja teh objektov ne odobravajo. "V podiranje se ni bilo potrjeno niti z razvojnega niti z urbanističnega vidika, prav tako se ni znan, kaj naj bi na tem prostoru v budute sploh bilo in kdaj naj bi se sprejemilo. Na mestnem sekretariatu za urbanizem in varstvo okolja so da zdaj v zvezi z Metelkovo zmeraj zagovarjali stališče, da bi to območje moralo biti mestotvorno – odprto, da bi ta del mesta napnil z življenjem. Program mreže to nedvomno ponuja. Nevedna pa li se o programu Mreže na tem prostoru morali izreči na mestnem sekretariatu za kulturo, odločitev o namenitosti teh površin pa li prav gotovo morali sprejeti poslanci mestne skupščine, pravi Karel Poljak, pomočnik mestnega sekretarja za urbanizem. (D. K.)

pleša, glasbe, likovne umetnosti in drugega. Radiostacija Kapital Noorlong bo od 20. do 22. ure vse do petka, jutri ob 18. uri bodo sprejeli projekcijski zval, ob 17. uri pa bo okrogla miza na temo Civilna družba danes. Družbi so številne podpore, največ od posameznikov, med drugimi jih je podprl Pavle Celič, Peter Tamag, Boris Cavazza... Podpirajo pa jih tudi institucije, kot na primer Univerza za trezje življenjsko obdobje, ICAE (mednarodni svet za izobraževanje pri Zdrutenih otrocih), ki ima svoj sedež v Turinju, Komisija za

neodvisno kulturno produkcijo pri Ministrstvu za kulturo, mestni sekretariat za urbanizem in varstvo okolja in drugi. Domenta li pa so se tudi že za svoj novi naslov, ki bo Trig Hermana Poštojnika Noorlonga. 2

Komisija za neodvisno kulturno produkcijo pri Ministrstvu za kulturo: Zadnji dogodek, ki ga je sprejela mestna vlada, postavlja v posebno luč vse dogodke, dogajanja s prostori, ki so vsi že tri leta leta namenjeni neodvisni kulturni produkciji, ki ponem neodvisno dopolnilo celotni kulturnemu snovanju, saj s svojo produkcijo in svojo organizacijo

posoja ustvarja nove kulturne vrednote. Razvoja kulture so brez tega dopolnila sploh ni mogoče zamisliti. Brutalen poseg namenski demokratskega človeka.

Karje na temo o vzpostavitvi neodvisnih področij, ki so v zvezi s civilno s svojim eksterimom stališča predloga pri sklepih raznamu mestne vlade, ne gleda na dejanske potrebe mesta, pa naj gre pri tem za kulturno dejavnost ali karkoli drugega. Najbolj nesprejemljivo pa je, da se predsednik mestne vlade pri tem sklicuje na pravno državo, čvč da si lahko lastnik teh prostorov, kar mestna vlada je, privoči tudi tako samovoljno, da ruši objekte, ki so s splošnim konzumom namenjena za alternativno kulturno produkcijo. Civilna družba, ki jo predstavlja vsi, ki se združujejo pri ustvarjanju prostev, da bi Mreža svedela zavzela, je tako s strani Mesta Ljubljana dobila hud udarec in zaradi tega je jasno, da svoji interesov ne more ščiti drugade, kot do zasedbe te prostote. To dejanje posledica nezakonitega ravnanja mestne vlade, torej letno vsa odlika na račun krsnaja prave države na tistega, ki je to storil prvi na najbolj brutalen način, in ne morejo zadržati civilne družbe, ki nima na razpolago drugih sredstev, kot da se bomo na t.d. način.

Hkrati s to nedostojno pa se postavlja tudi vprašanje o ravnanje mestne vlade, da mreže rušenje za kulturno klanjenih objektov, in simbolične dejanje, ki nam o vseh in klanjenih te vlade pose pravzaprav vse

JELKA ŠUTELJ ADAMIČ

Ljubljana očitno ruši objekte, ki so za zdaj še last republike

DNEVNIK 14. 9.

Šepet na Metelkovi

Mreža za Metelkovo je s pozitivnimi ukrepi začela resno

LJUBLJANA, 14. – Kaj se je zgodilo na Metelkovi in zunaj nje po spektakularni zasedbi Mreže?

Predvsem:

Pokazalo se je, da lastnina, na katero se Marjan Vidmar, predsednik IS Mesta Ljubljana, tako vehementno sklicuje, ni dorečena oziroma še huje: lastnik je očitno še vedno obrambno ministrstvo, saj je slednje z mestimi sklenilo le menjalno predpogodbo, pogodba pa ne obstaja (ali je vsaj niso videli cloveške oči: če jo bo gospod Vidmar spet čudežno potegnili iz ro-

kava, bodo pokazali prihodnji dnevi – ovrge pa jo bodo seveda lahko občine, saj gre tudi za njihovo lastnino).

V vojašnici:

Predstavniki Mreže s skupino strokovnjakov pregledali porušene zgradbe; ugotovili so, da je rušenje potekalo, ne da bi pred tem izklopili električni tok. Cinični pomislek bi bil, da gre za hudo nestrokovno delo, saj bi lahko povzročili požar, ki bi spekel

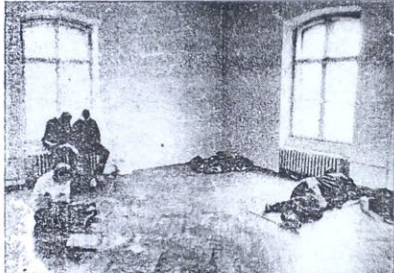
še okolico, no, vsaj del, kdaj mora padati. Mreža je zato poskrbela za varnost, s trakovi označila »rušišča« in zaščitila dokaze, ki bodo notranje organe pripeljali do odkritja za zdaj formalno še neznanega storilca.

Mreža je uvedla pravila delovanja, člani nekega moto-kluba so se prelevili v redarje. Program traja do desetih zvečer, zadrževanje na območju je možno do 24. ure. Spoštje se odlok o kaljenju reda in miru, zato po 22. uri ni glasnih dogajanj, ki bi motila soseško.

V nedeljo so na obisk prišli tudi trije kriminalisti, ki so menda iskali podtaknjeno bombo. Našli je niso, razen če ne gre za simbolen pomen – bomba pozitivnega delovanja, ki jo je podtaknila Mreža.

Da je to res, priča namreč tudi naslednja Mrežina odločitev: v dokaz, da niso hudi na gospoda Vidmarja, so mu namenili sliko akademskega slikarja Jureta Zadnikarja. Pozitivni učinki umetnosti na človeka pa so dokazani.

Program teče z nezmarjano, predvsem pa celo za »mrežarje« presenetljivo zavzetostjo; danes bu ob 17. uri okrogla miza na temo Naselje – nasilje, ob 18. uri gledališki

Trdo je ležišče, ki ti ga postilja življenje. Pa še za tega se je treba peklensko vztrajno boriti...

Že v soboto je steklo delo kulturnikov. Na sliki: Jiri Bezloj, kipar, ki ga predstavniki Mestu, upajmo, ne bodo tlačili med »nasilneže«.

»Pravna sredstva« se po Vidmarjevo po novem imenujejo bagerji, ki so naredili takšne razdejanje.

projekt Atol, od 20. do 22. ure pa Noordung – radiofuzija KAPITAL. Mimogrede, avtor slednjega, Dragan Živadinov je že predlagal ime lokacije: Trg Hermana Potočnika Noordunga.

In zunaj nje?

V znamenje podpore se oglašajo tako posamezniki kot ustanove, domače (na primer ministrstvo za kulturo ter šolstvo in šport) in iz daljnih tujine (ndrugaški inštitut iz Toronta); hkrati se oglašata stroka, tako dekan Fakultete za arhitekturo Peter Gabrijelečič, ki v pismu za M'Zin opozarja na »nevarnost, da bo

mezna uprava podlegla trenutnim pritiskom in apetitom številnih naključnih investitorjev, ki vidijo v tem prostoru predvsem možnost hitrega zasluzka«. Ogorčeni pa so lahko celo v Mestu samem: tako Mestni sekretariat za obrambo kot Mestni sekretariat za urbanizem nista o rušenju vedela prav nič, četudi sta pristojna za soodločanje o takih posegih.

Toda kaj nas bega?

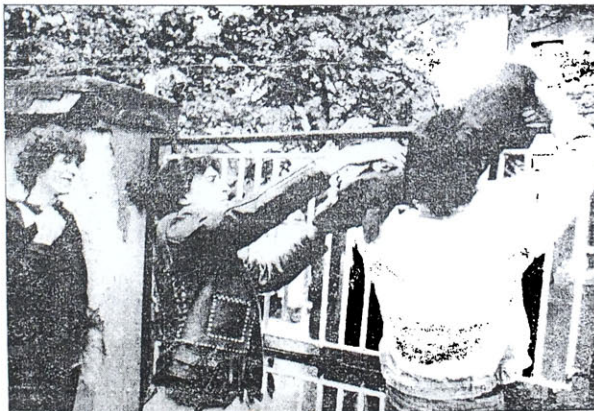
Bega nas dejstvo, da se ne oglasi tisti, ki je pravzuprav največja žrtev posega, to pa ni, kot bi se zdelo. Mreža, ampak seveda lastnik – ki je

po vsem sodeč še vedno Republika Slovenija oziroma ministrstvo za obrambo. Vprašanje je na dlani: zakaj minister Janša, ki vedno tako promptno reagira na vse nepravilnosti, ne povzdigne glasu, če mu »neznanci« rušijo pred lastnim pragom?

Odgovor ni tako na dlani kot vprašanje. Šepeta pa se, da tudi notranje ministrstvo v vsej zadevi ni povsem nedolžno. Je torej Mreža dregnila v sršenje gnezdo, ki je le na videz mestno?

TANJA LESNIČAR-PUČKO

FOTO: RAFAEL MARN.

Koliko ograj mora preplezati vsak kuža, preden postane član Metelkove? In ali so računali na »workshop«, v katerem me bodo spet sestavili (predvsem mentalno)?

MLADOST NA METELKOVI

Začeli so se zbirati v KUD-u France Prešeren, zlagoma prekrizirali Staro Ljubljano, nabirali privržence po zadnjih, še odprtih zbirališčih istomišljenikov in, sedaj že kot spoštovanje zbujujoča množica, pričeli lesti čez ograjo zapuščene vojašnice. Zaprepadenemu varnostniku v čuvajski hišici je strip, s katerim si je krajsal dolge nočne ure, takoj padel iz rok. A kaj naj naredi, soočen z nepopustljivo voljo? Oni pa so ostali, in čez noč je udarni oddelek prerasel v stotnijo. Metelkova danes živi, pa ne zaradi dobre volje mestnih veljakov, temveč po zaslugi Mreže za Metelkovo.

Torej - naj za trenutek pozabimo na hudo pretirani uvod - nekoč, natančneje pred tremi leti, se je rodila Mreža za Metelkovo. V njej je svoje zahteve po primernih prostorih, najprimernejša se jim je zdela bivša komanda JNA, izrazilo okoli 300 umetnikov in pripadnikov najrazličnejših subkultur, skratka vseh, ki se jim je zdelo, da so vredni naklonjenosti oblasti. Nje način komuniciranja s taisto mestno oblastjo je bil karseda dobronameran. Prijateljsko prepričevanje, številne peticije in odprta pisma, mimi opoziloni shodi in priložnostne skupinske razstave so sicer opozarjale, da Mreža obstaja, vendar pa oprtajemljivih rezultatov razen večkrat požrtih zagotovil ni in ni bilo na spregled. Če seveda izvememo MZIN, ampak to je že druga zgodba. Kazalo je že, da bo v vojni izčrpanjanja, kaj vojni, neskončni soap-operi, potegnili kratko, ko se bodo nje parlamentarci naveličali pregovarjanja, člani pa večnega juri.

No, počilo je iznenada. Morda vseeno ne toliko nepričakovano, za taktiko sobotne akcije so nema-

se v KUD-u nedavno tega mudili prav zato, da bi razložili finese zavzemanja opuščenih poslopj. In, seveda, šušljalo se je, da je nekaterim članom Mreže pred tretjo zimo, ki bi še bolj poškodovala dodobra uničene prostore sedmih hiš na Metelkovi, zmanjkalo potrpljenja. Prav tako, verjetno, ker se je pred nenehnimi zahtevami Mreže počutila pritisnjena ob zid, pa je počil film tudi mestni vladi. In je tjakaj poslala svoj rušilni eskadron, ki se je lotil posla. Pa ne tako, kot se šika, v bivši jedilnici in sklopu garaž so namreč z bagerji naredili le par lukenj, ki pa so dovolj, da so od znotraj dokaj ohranjene stavbe zrele za odpis.

Ostalo je, po zasebni Erjavčeve v sedemdesetih, drugo poglavje v kratki zgodovini organiziranega skvoterstva na Slovenskem. Ali je bila Metelkova, ki vseeno ne premore primerne dvorane za koncerte, posebej z zadnjo inačico določena tretjina pa je sploh bolj pisarniškega tipa, le vaba namesto boljših kasarniških lokacij drugje, prepuščeno v premislek Mreži. To, ali se je za sedaj že čisto odkrnjeni sklop poslopj (brez kiparskih ateljejev in

miniaturene dvorane) bilo vredno boriti, pa itak zbledi v luči pomembnosti vse preredke geste civilne nepokorščine. Za katero nam je lahko le žal, da se ni pripetila takoj po odhodu JNA in da nanjo kdo še vedno gleda kot na nekaj, v kar je bil prisiljen. C'est la guerre, ali kako že.

Vsekakor ste prisrčno vabljani na ogled Metelkove, ki ima svojo improvizirano oblast, svoje plenuma, elektriko, vodo, sanitarnega upravitelja ter stražmojstra. Če se Vam ne ljubi podpisovati peticije, katere kopije bodo v naslednjih dneh krožile po mestu, pošljite kak telegram podpore Razpletari Mreži na naslov *Nekdarnja vojašnica na Metelkovi, Metelkova*. Če bi radi pri zasedbi sodelovali kot kakršenkoli ustvarjalec, tehnik ali deklica za vse, ste dobrodošli! Enako radi pa vas bodo videli tudi, če tja pridete le past žijala na nastopih glasbenih skupin, teatr in, denimo, razstavi choppejev in oldtimerjev bikerskega kluba Eisenkreuz v sredo popokdne. Če bi radi tam spresali, prinesite spaino vrečo, mamila in alkohol pa raje pusite doma. Saj veste, policija.

Jaša Kraaršič, Boštjan Videmšek

**BORUT BRUMEN, koordinator
Mrežinega ljudskega odbora,
zadoizenega za izvajanje pritiska**

Zasedba ni bila predvidena za v soboto zvečer, ampak smo jo načrtovali šele 1. oktobra, če pač do takrat od mestne oblasti ne bi bilo objubiljenega odziva oziroma obelodanih načrtov o prihodnji usodi Metelkove. Medtem pa se je tam skrivaj in brez soglasja pristojnega inšpektorata podiralo, da bi se naredilo čimveč škode. Vesti io rušenju je potrdil šele nek naš član, ki se je spizlil v notranjost, saj so bile od zunaj stavbe videti cele. Med neformalnim dogovarjanjem glede sredinega odprtega sestanka v KUD-u France Prešeren je tako padla odločitev o zasedbi, od tam pa smo šli nabirat ljudi še v Škuca in K 4. Če nam z mesta ne bodo primerno odgovorili do ponedeljka, bomo smatrali, da je naš status legalen. Po štirindvajsetih urah rabi policija takointako sodni nalog za deložiranje. Tega se ne bojimo prav močno, pač pa nas skrbi, da bi bila zasedba izrabljena v politične namene, se pravi v dolgo trajajočem strankarskem sporu med občinami in mestno vlado. Gre predvsem za to, da dobi določen segment produkcije prostore, ki so čisto prazni in smatramo, da so naše zahteve, še posebej proti izpričanim podjetniškim interesom oblasti, legitimne. »

foto MIHA TRNAS

Plenum številka ena

**MARKO HREN, predsednik Mreže za
Metelkovo**

»Tako s prejšnjim, kot s sedanjim ministrom za notranje zadeve, policija je namreč iastnica dveh tretjih objektov bivše kasarne na Metelkovi, smo se dosti pogovarjali o bodoči koeksistenci. Med enim takih sestankov pri gospodu Bizjaku pred poldrugim mesecem pa sem na točrtu Metelkove, ki je ležal na mizi, opazil črtkano označbo, ki je obkrožala prav garaže, zapor in jedilnico na naši strani, ki so sedaj v ruševinah. Pod tem pa je pisalo MNZ - rušenje. Bilo bi torej moč sklepati, da policija za »center tretjega tisočletja«, kakršnega si želi, ne »adošča dodeljeno ozemlje. Možna pa je seveda tudi druga inačica, po kateri je mestna oblast šla rušiti objekte, ki se ne vidijo, da postavi javnost, urbanistično stroko in Mrežo pred golo dejstvo. Teh objektov pač ni več, se pravi, da je treba na istem mestu zgraditi nekaj drugega. Ni treba posebej poudarjati, da je bil ta poseg povsem illegalen. Dogovor z mestno oblastjo pa je bil, da nam do 15. septembra predoči, kaj namerava z Metelkovo, ki ga je dobila v last od obrambnega ministva brez opredelitive namembnosti. Pri dokončni odločitvi naj bi sodelovalo tudi Ministrstvo za notranje zadeve, ki naj bi do konca mesca prispevalo svoje mnenje. Skoraj gotovo pa je, da je prišlo do rušenja teh treh objektov v dogovoru med mestno vlado in ministrstvom, ker je to pač v njihovi interesni sferi in ker so konec koncev vsi v isti stranki. »

foto BARBARA SRŠEN - ŠTEBENC

Včasih se je še plezalo čez ograjo - sedaj je prebit vohod z Metelkove

foto BARBARA SRŠEN - ŠTEBENC

Sam Pavle Čelik se je lomil na Metelkovi; pridružite se mu tudi vi!

14. 9.
Republika

Problem so lokalne oblasti

LJUBLJANA - Nekdanja jugoslovanska armada je ob umiku iz Slovenije zapustila nepremično in premično premoženje, ki je postalo slovenska last. Gre za tri različne stvari: vojašnice, vojaška stanovanja in orožje, ki v zapuščini JLA pomeni poseben problem, saj je njegovo usodo zelo nemogoče ugotoviti.

V arzenalu teritorialne obrambe ga je najti le majhen del, kar daje sklepati, da so večino orožja JLA odgovorni nekomu bodisi prodali ali pa poklonili, o čemer pa tudi ni najti dokumentov. Ob tem velja poudariti, da so orožje JLA ob umiku kar trikrat natančno popisali: predstavniki Slovenije in JLA ter evropski opazovalci, ki so takrat nadzorovali premirje v Sloveniji. Zgodba o treh seznamih in usodi orožja nekdanje JLA tako

utegne nekoc postati zelo zanimiva, nastavki zanjo pa se že kažejo v aferi v zvezi z orožjem, ki jo slovenska javnost prepoznava kot (najnovejši) spor Jansa - Kukan.

Drugi del premoženja JLA je 8107 vojaških stanovanj, zaradi katerih sta se večkrat ostro sporekla ministra Jansa in Jazbinsk. Zakonodajalca tu, kot se marsikje, ni natančno dorecena, kar povzroča zaplete in različna tolmačenja, travme morebitnih lastnikov pa praviloma čakajo na razplet na sodišču.

Tretji del premoženja ex JLA pa so vojašnice, ki so takoj po umiku jugoslovske postale vzrok apetitov številnih novih (morebitnih) uporabnikov. Prva in najbolje so se organizirala alternativna civilnodružbena gibanja, ki so se združila v projekt Mreža za Metelkovo; v legendarni

vojašnici na tej ljubljanski ulici naj bi našli prostor za vse civilnodružbene dejavnosti od skaterjev do Roza kluba. Vlada je takrat določila merila za upravljanje z nepremičninami, obrambno ministrstvo pa je nato določilo tiste, ki so dolgoročno pomembne za potrebe obrambe. Določili so tudi objekte za potrebe policije, ki je prevzela varovanje državne meje. Obrambno ministrstvo je obdržalo okrog 30 odstotkov objektov nekdanje JLA, o preostalih pa so se najprej dogovorili z izvršnimi sveti občin in sele nato sklepali najemna in zakupna razmerja. Tako naj bi namrec najlaze razbrali, upoštevali in uskladili javne in zasebne interese. Ko stvari prevzamejo v roke lokalne oblasti, pa zgodba postane še posebej zanimiva...

Na pragu nove afere?

SE VEDNO SE I RADNO NE VE, KDO JE S TEŽKO MEHANIZACIJO PORUŠIL DOBRŠEN-
DEL NEKDANJE VOJAŠNICE NA METELKOVI • RUŠENJE BREZ VSAKRŠNIH DOVO-
LJENJ?

Kot kaže, smo spet na pragu nove afere, ki bo najprej segla celo v poslanske klopi. Že včeraj smo pričeli, da je ob koncu preteklega tedna takorekoč sredinici skupina iz tako imenovane Mreže za Metelkovo, ki si je nekaj let prizadevala, da bi prostore bive vojašnice JLA na Metelkovi spremenila v nekakšen kulturni hram (za pesnike, slikarje, gledališča in drugo umetniško dejavnost), kljub prisotnosti varnostnikov, mirno zasledila vojašnico v njej že v soboto in nedeljo uprizorila več gledaliških in drugih predstev. Skupina, ki dobiva podporo tako rekoč iz vse Slovenije, se je za to nenadano dejanje odločila, ker je v petek zgolj po naključju zvedela, da nekdo za zaklenjenimi vrati vojašnice z buldožerji

rušijo v njej in strehe. Tu pa naj bi pomenilo, da se v nekdanjih vojaških objektih dogaja nekaj, kar je v nasprotju z obljubami, ki so bile dane organizirani Mreži za Metelkovo. Vndstvo Mreže je že v soboto od mestne vlade, ki naj bi bila domneveno lastnik vojašnice (pravzaprav mesto Ljubljana), zahtevala, da do ponedeljka, torej do 13. ure včeraj, da pojasnilo, kaj namerava z bivo vojašnico oziroma zakaj so jo v petek začeli rušiti.

● PRAVO RAZDEJANJE

Osrednji del nekdanje vojašnice v Ljubljani daje po petkovi rušitvi prav grozljiv videz, ki dodobra spominja na televizijske prizore z bosanskih bojišč

Kot kaže, so doslej še vedno neznanizirane izveščevalci. Čeprav so rušili tik za zidovi prostorov ministrstva za notranje zadeve – stavbe namenoma tako razdejali, da jih ne bi bilo več možno obnoviti. Zanimivo pa je, da so z bagri rušili, ne da bi izklopili električni tok.

Včeraj, ko se je iztekel ultimatum Mreže, mestna vlada ni odgovorila, namesto odgovora pa so v bivo vojašnico pršli trije kriminalisti, ki so povedali, da jim je nekdo sporočil, da je v njej podfaktnjen eksploziv in solzivec. Še pred tem pa sta Marjan Vidmar, predsednik ljubljanske mestne vlade, in Dimitrij Kovačič, sekretar za občo upravo, za nekatere časopise izjavila, da je vojašnica lasti mesta Ljubljane, tiste, ki so se nasilno vselili vanjo, pa bodo spravili iz nje s pomočjo »pravne države«. Tudi ona dva naj ne bi imela pojma, kdo naj bi se bil spraval nad vojašnico.

● ČIGAVO JE?

Za veliko presenečenje pa je včeraj poskrbel tudi Janez Sodrnik, sekretar za obrambo mesta Ljubljana (o njegovi razrešitvi mestna skupščina še razpravlja, je pa predsednik LDS v Ljubljani). Na tiskovni konferenci je namreč zatrdil, da vojašnica sploh ni v lasti mesta, temveč še vedno v lasti ministrstva za obrambo oziroma države. Ministrstvo naj bi z mestno vlado sicer sklenilo nekakšno predpogodbo, po kateri naj bi mesto v zamenjavo za vojašnico na Metelkovi dobilo doseadanji center za civilno zaščito na Igu in nek objekti na Viču. Tako pogodba sploh ni pravno močna, ob tem naj bi o njej sploh ne razpravljala mestna vlada, Marjan Vidmar pa ne more brez privolitive občine Šiška in občine Vič podpisovati nečesar, kar ni v njegovi pristojnosti.

Čeprav uradno še vedno nihče ne ve, kdo so bili tisti, ki so sredi belega dne, pred očmi po-

lice, z buldožerji rušili vojašnico, pa je zanimiv podatek, da naj bi na ta objekti »vrlo okoli« tudi ministrstvo za notranje zadeve – še posebej, kot je dejal Sodrnik, Ivo Prizjak, sedanji notranji minister. V delu vojašnice imajo namreč svoje prostore policisti, ki pa se, kot smo zvedeli, želijo malo »razširiti« po prostoru vojašnice, čeprav so lani omenili, da so se pripravljali umakniti iz bližine umetnikov in drugih kulturnikov. Vendar naj bi bil včeraj Bizjak dejal, da nima nobene zveze z rušenjem in da tudi ne ve, kdo bi to storil.

Včeraj pa je bilo slišati še za holj senzacionalno »novico«, »buliganje« iz Mreže naj bi bili sami porušili del vojašnice, da so imeli potem vzrok za zasledbo. Vendar slednje z zagotovitvo lahko izključimo, kajti varnostniki, ki jih je najela mestna vlada, brez njene privolitive rušiteljev z buldožerji ne bi spustili na dvorišče vojašnice.

Ob vsem tem je tudi zanimivo, da so objekte (nekateri so bili nedavno obnovljeni, Mreža pa jih je namenila kiparjem in mladinskemu prehodnemu domu) rušili brez urbanističnega in gradbenega dovoljenja in brez dovoljenja za občo upravo za spomeniško varstvo. Bodo ministrstvo za okolje in urbanistični inšpektorji tudi tu tako učinkoviti, kot so bili denimo na Malem vrhu?

Ob skrivnem rušenju v nekdanji vojašnici je tudi vredno omeniti, da so se celo v ministrstvu za kulturo strinjali, da vojašnico dobi Mreža, o tem so glasovali poslanci ljubljanskega parlamenta (zadnjič se je sestial pred dobrim letom, »za« pa je glasovalo 47 poslancev), podoben akt so podpisali Jože Strgar, ljubljanski župan, in nekdanji minister za pravosodje Pirnat.

Afera na Metelkovi že dobiva politične razsežnosti, čeprav v Mreži pravijo, da niso »rdeče obarvani«, kot bi jim radi nekateri pripisali. Združena lista in Liberalno-demokratska stranka LDS sta že obsodili rušenje in podprli prizadevanje Mreže.

Danes naj bi svoje povedala tudi ljubljanska mestna vlada.

Ivo Ivčič

Ruševine na Metelkovi

Posnetek: Igor Napast

ODMEV

Spopad belih ovratnikov in usnjjenih jaken

Z delca ravstvoja treh zgradb v prvi kasarni ob Metelkovi se je danaj nazirno pokazalo, da so pobudniki matičkuburnega svetovnega Ljubljane zeleli postaviti, ki jih domnevni lastniki pač niso potrebovali tako zelo, da bi jih bilo pripravljeno zadržati, ko so jih že pričeli rušiti. Tako je pač treba zaključiti misel, sajem ko je ljubljanska mestna vlada zanimala, da bi bila sama naročila rušenje, in se hkrati zavr-

župletin. Tako na primer niso mogli najti najemnikov za nekajere dvije dimnice JLA — predvsem v manjših krakih z veliko koncentracijo navedenih objektov.

Zanimiva je tudi predvidevanja numeričnosti teh zgradb.

Se najmanj tetra je pri sodnji zavrnitum. To so se za dokaj sprejemljivo najemno pripravljeno vseh v bivše vojupnice. Tudi, ki prastore odhajajo, vedo, da bodo do-

Koga so varnostniki, ki jih plačuje ljubljanska mestna vlada, spustili v biržo kasarno in kakšen namen je ta imel z rušenjem, postaja zdaj že malce debata uganja

la za ustrezno preiskavo. Koga so torej varnostniki, ki jih plačuje mestna vlada, spustili v biržo kasarno in kakšen namen je ta imel? Varnostniki postaja sedaj že malce debata neznanca.

Osvetljen pa je poleg tega razočano, treba kar nekaj spornih zadev. K je številnim izjavam o vrzilih za rušenje dodajamo in, da niso bili del te hrove nastopila, pa nekemu uet je zavignem nestrni ureditve tega dela Ljubljane namenjen za rušenje vrzok po je tvevanje obilne avtonomne postaje in ceste. Staro naj bi se po tej varnosti umaknilo nustrmu, ne glede na pomembnost teh zgradb in na časovno, v katerih so jih bivši lastniki zapustili.

Kakršnokoli obravnavo, se ob tem vedno zavrača zadržano — tudi v ljubljanskem mestnem sekretariatu za obrambo poročeno — informacij ali je to razumljivo in; ne vse druge v Sloveniji uradno se vedno del delitve ne bilane; z republikano razpadele funkcije, tu pa naj bi restitucije upraviči, neznani kdaj zaradi balkanske vojne niso jasno kdo ho bodoči odgovornik pri tem.

Od tod izdi, zgodba je Metelkovo državna lastnina ki jo je dobila v upravljanje slovensko obrambno ministrstvo. Nekaj manj kot polovico treh mestnih objektov, ki so potrebovali rušenje drugo po namerilo za civilne potrebe. Pri oddaji prostora je bilo, kar je razumljivo pri ugovorih in zato nefunkcionalnih površinah bivše jugoslovanske vojske kar nekaj

bili dubie plačnike, in najemniki na isteni računici, da bodo — denimo čet res levo — pristopi postali splohina lasti ipu odkupiti. Boli, ali manj glatko poteka tudi odkupna državni institucijam.

Največ težav, je prvo pri oddaji prostora; namenjanih za restitucije odgovornosti, kurno sodi tudi Metelkovo in sedanjih ljubljanskih kulturnih spornih sprejema ne gre poudariti na javnih določenih težav, v katerimi se spopada pujski Kit i Kurnina interesni dejavnosti.

Tudi tam se ponagajajo za vsakršne objekte, ki jih želijo sprejeti v kulturo in kulturno doprinosijo.

Zgodovina se torej postavlja in kolo je super enkrat namočeno, na že znane rekurse.

Luko smo pri ugrajnih tistih ki so dolženi za tovrstno aktivacije, pa jim po narodu ali brez nje — zmanjkuje dubie volje pri v restitucij, ko je treba zagotoviti možnost za infuzijsko kulturo in občutno doprinosijo kar že pravilo ne postalo dobi o in je za predstavnike oblasti vsaj nestrukturo.

Tudi ljudem ki tako razmišljajo, vse bolj zmanjkuje tul pod angami. Razkritje jih njihova bira ne odloži — z diletantskimi nastopi, katih katipo v spopadanju s predstavniki Metelkove Metelkovo postajajo celo sistem punkterem in deljivcem nedostojni nastopniki.

Bojan Beaman

NEPREPILJIVA POKENIJA ENKA RUMIZ
MESA

LJUBLJANA - Čerti dan zasedbe Metelkove se je doposled oglašilo tudi mesto, ki je doslej na vprašanje, napade in provokacije večinoma odgovarjalo le z molkom. Predsednik ISML Marjan Vidmar je zaplet v zvezi z nekdanjo vojašnico pohajstival na svoji način, ki je javnost sicer za znan, vendar kljub temu se vedno odločen in nerazumljiv. Tako kljub oblici casa, ki si ga je Vidmar vzel, da bi javnost prepričal o korektnosti delovanja mestnih oblasti, ni povedal nič bistveno novega, s svojimi nedolgočimni rdnjavami, katerih interpretacije je po potrebi ves čas spreminjal, pa mu ni uspelo prepričati mnogih. Iz povedane je bilo mogoče sklepati predvsem naslednje: ne obstaja pogodba med mestom in republiko o menjavi lastnika objektov na Metelkovi. Edini dokument, na katerega se ves čas sklicuje ISML je t. i. menjalni prepogodba, ki ni zakonita, zato menjava objektov dosti tudi ni mogla biti vprašana v zemljiški knjigi. Kljub temu mesto pred javnostjo nastopa in se vede, kot edini jas-

tute spornih objektov, na katerih je medtem neznanu storile brez ustreznega dovoljenja, z namerno, da bi jih prestali, povzročili veliko bančno škodo. Pri vsem tem je najbolj nerazumljivo, kako mu je to uspelo brez vednosti mestnih oblasti, ki je objekte zasvarovalo in pred vhod postavilo varnostnike. Na vprašanje, ali je tudi objekte na Metelkovi našlo znanjo podlajše Pavla Omahna, je Vidmar odgovoril, da sicer z Omahnom veliko sodelujejo, vendar o teh postih niso podpisali pogodb.

MISLI GLOBALNO DELUJ LOKALNO

Metelkova, končno!

GREGOR KOZOVINC

Metelkova je padla, in prav je tako. Po treh letih brezplodnih pogajanj med aktivisti Mreža za Metelkovo in predstavniki mestnih oblasti ni prvim preostalo pravzaprav nič drugega, kot da zasedejo sporne objekte.

Seveda ni prav nič sporno, da je zasedba Metelkove nezakonita, je pa tudi jasno, da je dejanje s stališča civilne družbe popolnoma legitimno. Macehovski ravnanje mestnih oblasti z nekdanjimi vojaškimi objekti nasploh in rusenje dela Metelkove - le-to je bolj podobno sadističnemu izzivljanju v slogu obrcajmo-vsak-kamen-po-malem, kot pa delu dostojnemu vsaj priučenega zidarja - je očitno izhilo soderu dno.

Kljub vsemu pa reakcija civilne zbe vsaj malce preseneča. Na Zahodu - pa naj gre za razvpite ber-

linske squatte ali za manj ugledna dunajska EKH in Flex - se predstavniki pravoverne civilne družbe praviloma krčevito otepajo tovrstnih projektov v svojih soseskah in jim izrazito nasprotujejo za zaradi tradicionalne konservativne drža.

Resda je projekt Metelkova postavljen mnogo širše, kot je to praksa pri hardkorovskih squatih drugod po svetu, kljub temu je mogoče pričakovati, da bodo tudi ljubljanski »pravoverci« dvignili svoj glas zoper Metelkovo. Pocačkajmo torej.

Se bolj presenetljiv od vsesplosnega odobravanja civilne družbe je odziv »mnenjskih voditeljev« javnih občil. Celo »suhoparna« medijska poročila - pri tem ne gre le za Radio Student, ki že od nekdaj podpira projekt revitalizacije

nekdanjih vojaških objektov in je na Metelkovi postavil tudi improviziran radijski studio, ampak za velike časopisne hise in televizije so dejanju, ki izraza veliko stopnjo državljanske neposlušnosti, izročila vso podporo. Med visticami seveda.

Oglasile so se seveda tudi politične stranke, toda njihove podpore zaradi neprenehnih medsebojnih podtikanj tako ali tako ni mogoče jemati resno. Očitno je namreč, da gre le za nabiranje prepotrebnih političnih točk.

Aktivistom Mreže za Metelkovo je torej uspel prvi veliki met: zdi pa se, da jih najhujše se čaka: sele ko jim bo uspelo premagati mestno birokracijo in prepričati »pravoverce«, da »drugacni mladi« ne jedo otrok, bo zmaga dokončna. Do tega pa je še dolga pot.

Slavica, 15.9.

Mreža za Metelkovo

Ultimat, ki ga je Mreža za Metelkovo (MZM) naslovila na mestni izvršni svet, v kolikor do 14. ure ne bo odgovora, bo MZM postal lastnik prostorov na Metelkovi, ni le nerazumno dejanje, temveč je tipičen primer izvajanja revolucionarnega prava. To pomeni, da če se razredni sovražnik v določenem roku ne ukloni, se mu lastnino zaseže in potem je vse »našče«. Zanimivo bi bilo izvedeti, kaj o tem mislijo tisti, ki so prišli do premoženja, lokalov ter trgovin z odrekanjem in trdim delom. Verjetno po takšnem razumevanju lahko računamo, da si bo njihovega lokala nekoč neko do želez in ga bodo pač po ultimatu morali oddati višje ozavečenemu kulturnemu posamezniku.

Razumen, da tako izvajanje revolucionarnega prava podpirajo ljudje, kot so Sonja Lokar, Jože Osterman... saj zavestno nadaljujejo revolucionarno tradicijo, čudi pa se, da so ustavno kategorijo o nedotakljivosti lastnine prezrli in podlegli propagandni hysteriji tudi tako ugledni ljudje, kot so Pavle Čelik, Boris Cavazza, Radko Polič in še kdo.

Da je do ene tretjine vojašnice na Metelkovi upravičeno Mesto Ljubljana je nehote dokazal tudi Janez Sodržnik. Na tiskovni konferenci je dejal, da gre za zamenjava lastnine med mestom in ministrstvom za obrambo. Obveznost iz menjalnega posla so realizirane, mesto pa je stavbe na podlagi primopredajnega zapisnika prevzelo. Mestu za varstvo svojih interesov pred nasilno zasedbo stavb ne ostane nič drugega, kakor še vedno veljavna ustava in zakonodaja ter na tej podlagi vloženi postopki. Videli bomo, ali bo zmagala ustanovnost in zakonitost ali medijski hrup in propagandna evforija.

Predsednik ZO SMI.

Republika, 15.9.

Vsi anketiranci podpirajo akcijo

Popolna podpora MzM

LJUBLJANA, 15. - V bivši vojašnici JLA na Metelkovi, ki je tri leta samevala, sedaj iz dneva v dan bolj vrc. Mreža za Metelkovo je, potem ko je celotno zvedo skušala urediti po vseh rednih zakonitih poteh, storila še zadnje, kar ji je preostalo. Zasedla je tiste prostore, ki naj bi ji bili tudi namenjeni in jih bagerjem »neznanege« naročnika brez ustreznih dovoljenj v eni izmed znanih horuk akcij še ni uspelo porušiti. O tem, kaj menijo o vročem dogajanju na Metelkovi, smo povprašali ljudi na ulci.

MARKO DOLES, student krajske arhitekture: »Zdi se mi povsem pravilno, da je Mreža za Metelkovo zasedla prostore, ki naj bi bili namenjeni za kulturno dejavnost. V naši državi je pravni red zagotovljen le na papirju, saj mestna oblast lahko deluje enostavno mimo vseh zakonov in predpisov, pa se za to nihče, razen malih ljudi, ki nimajo vpliva, še zmeni ne. To ni osamljen primer njene samovolje, žalostno pa je, da ni nikogar, ki bi ji stopil na prste.«

MILAN GARBAJS, upokojenec: »Način protesta, ki si ga je izbrala Mreža, je sploh edini, s katerim se da vsaj nekaj doseči proti sicer nedotakljivim mestnim oblastnikom. Popolnoma podpiram mlade in če bi bil doma v Ljubljani, bi se jim prav gotovo tudi pridružil. Prepričan sem, da pri tem nisem edini. Ni mi jasno, zakaj na rušenje objektov ni nobenega odziva s strani obrambnega ministrstva, verjetno imajo tudi oni ob tem svoje račune, tako kot vsi ostali.«

ANDREJ SETNIKAR, oskrbnik hiše: »Zasedba objektov na Metelkovi je bila za Mrežo edina možnost, drugače bi jim mestni bagerji enostavno vse porušili pred nosom. Jaz sem povsem na njihovi strani, tudi vključil bi se v njihove akcije. Prav je, da protestirajo na kulturni, civilizirani način, saj s kakšnimi ostrejšimi akcijami verjetno ne bi nič dosegli. Pri nas je narobe to, da se sploh ne ve, kdo pije in kdo plača in zato ni nikogar, ki bi sploh lahko naredil red.«

TINA BITENC, srednješolka: »Samovolja mestnih oblasti je neverjetna, zato se ljudje tudi zatekajo k takšnim oblikam protesta, kot je zasedba objektov na Metelkovi. Očitno je to edini način, ki prizadejim sploh se preostane. Nerazumljivo je, kako mesto lahko enostavno ruši objekte in to brez potrebnih dovoljenj. Mreža za Metelkovo protestira na miren način, zato jo popolnoma podpiram. Aktivno pa se v njihove zadeve ne bi vključila, ker imam preveč drugih skrbi.«

SIMONA KRJHAR, srednješolka: »Prav se mi zdi, da se je nekdo zganil in pripravil protest na tak način, kot je to storila Mreža za Metelkovo. Vendar ne verjamem, da bo njihova akcija obrodila kakšne sadove. Z mestom je težko. Najprej bi bilo treba zagotoviti pravni red, ukrepati bi morale tiste organizacije, ki so za to pristojne. Pri nas pa je kaos, vsi se samo nekaj izmikajo in zavlčujejo, nihče pa noče biti za nič odgovoren.«

MATEJ SELAN, učitelj baleta: »Ljudi, da bo Mreža za Metelkovo uspelo zaustaviti mestne rušitelje. Popolnoma jih podpiram, tudi vključil bi se v njihove akcije, čeprav ne bi bil kakšen strašen aktivist. Izbrali so pravi način protesta, kulturne, ne tako kot mestna vlada, ki stvari ureja z bagerji. Ne vem, zakaj mestni veljaki ne odstopijo, ko je vendar jasno, da jih nihče več ne podpira.«

ROMANA ŠLIBAR

Marjan Vidmar ni povedal nič konkretnega

LJUBLJANA, 14. septembra - Na redni tiskovni konferenci ljubljanskega IS je predsednik Marjan Vidmar odgovarjal na številna novinarska vprašanja o zasebi Metelkove in rušenju nekaterih tamkajšnjih objektov.

Po zavistih odgovorih ni nič bolj jasno, kakšna je vpletenost ljubljanskega IS v zadevo. Ni vedel, kako so lahko mimo varnostne službe težki bagri neovirano rušili objekte. Prav tako ni povedal, ali bo mestni IS varnostni službi dal odpoved zaradi slabo opravljenega dela.

Vprašanje je dalje, ali so varnostniki dopustili rušenje, ker jim je tako naročil njihov delodajalec ali ne, saj tudi Janez Lesar, član ljubljanskega IS, ni zamikal, da je bil navzoč pri rušenju (pri tem naj bi ga videl nek policist).

Marjan Vidmar je zavrnil prošnjo novinarjev, naj jim pokaže menjalno predpogodbo oziroma pogodbo, ki naj bi jo, kot trdi Vidmar, mestni IS podpisal 23. julija letos in s katero bi lahko dokazal, da je tretjina objektov na Metelkovi res mestna lastnina.

15. 9. DELO J. P.

Nova podpora Mreži, stari očitki vladi

Vse več strank, ustanov in posameznikov podpira zasedbo nekdanje vojašnice - Mestna vlada naj bi izvajala sprejete sklepe skupščine mesta Ljubljane

LJUBLJANA, 15. septembra - Dogodki v zvezi z nekdanjo vojašnico na Metelkovi, katere severni del so pred dnevi zasedli člani Mreže za Metelkovo, še vedno odmevajo v javnosti. Mreža pa je delena vedno večje podpore. Na račun izvirnega sveta skupščine mesta Ljubljane leti redalje več obtožb, saj ne le da ne spoštuje sklepov menjalnih predpogodbe, ki sta jo 24. junija podpisala predsednik mestne vlade Marjan Vidmar in obrambni minister Janez Janša, temveč deluje tudi povsem v nasprotju s sklepi, ki jih je o nekdanji vojašnici na Metelkovi sprejela mestna skupščina.

Na današnji tiskovni konferenci so s teh dogodkih spregovorili tudi predstavniki Ljubljane - Zdržene liste. Član mestnega odbora te stranke Andrej Prelog-Bitenc je dejal, da gre pri delovanju mreže za Metelkovo nedvomno za avtonomen in legalen projekt civilne družbe, ki je Zdržena lista podpira, tako kot pa je podprla že prej, ko ga

Na Delo smo prejeli pojasnilo k članku, ki je bil objavljen v ponedeljek z naslovom Ultimatum, dan mestni vladi, se je izrekli. Sekretariat za urbanizem mesta Ljubljane je v njem zapisal: »Ker v članku ni jasno razvidno, v čem je podpora Mestnega sekretariata za urbanizem in varstva okolja, dovolite, da za pojasnilo. Sekretariat podpira prizadevanja Mreže za Metelkovo, da pride do ustreznih prostorskih, mreže tudi na Metelkovo, sendar pu legalni poti z odločitvijo v mestni skupščini. Ne more pa Sekretariat kot državni organ dati podpore niti nelegalni svetovi niti nelegalnim rušenjem.«

iz obravnavala mestna skupščina. Poudaril je, da so člani Mreže lahko uveljavili svoje interese le z zasedbo. Ljubljanska mestna skupščina je namreč 4. marca letos podprla projekt Mreže, in sicer s 47 glasovi za in nobenim proti. Poslanci so tudi zavezali mestno vlado, naj aktivno sodeluje pri urenitvenju projekta. Dodal je še, da Zdržena lista zanima, kdo je zakonito sprejel sklepe mestne skupščine in kdo je lastnik teh objektov ter kdo je narečil njihovo podiranje in zrak.

Miro Lubej, vodja poslanske skupine ZLSD v mestni skupščini, pa je povedal, da mestna vlada vsako reakcijo na njeno samovoljno in nezakonito postopanje zveze s političnimi diskvalifikacijami. Tako je tudi v primeru zasedbe Metelkove, ko so na račun Zdržene liste letele obtožbe, da so le skupina nasilnežev, skuša zamenjati mestno

oblast. V zaseđenih prostorih vojašnice pa poteka poseben program. Trudijo se zagotoviti hitri red, ki so ga sprejeli in ga dopolnjujejo na vsakodnevih plenarnih. Izdali so tudi plakat. Kako se znanji na Metelkovi in organizirajo kulturne prireditve. Na njihovem naslov je navedel nekaj novih izjav podpore, med drugimi Gankarjevega doma in njegovega direktorja Mirje Rotovnika, ki je zapisal, da »borke in borce Mreže za Metelkovo podpirajo v celoti, prepričani, da je zasedba edina pot, da se začne dialog

o eni najlepših kulturnih pobud koncu tisočletja v našem mestu.

Pripadnike Mreže so že večkrat podprli mladi liberalni demokrati in demokrati, mestni odbor LDS pa je prapetih 30 zbirajh postelj, črtila in pisarniški material. Tudi Demokrati so navedeni zaradi nastalega spora. V izjavi so med drugim poudarili, da mestna vlada območje nadaljuje svoje politiko pozročanja nepotrebnih konfliktov. Dodali so, da je mestna vlada privrila pripadnike Mreže v zasedbo vojašnice, saj so se tako lahko obvarovali stavbe pred nastajajočim nelegalnim rušenjem. Zato obsodijo samovoljno mestno vlado in zahtevajo, naj mestna skupščina naposled začne reševati ta problem in druge nakupne probleme v Ljubljani.

ZDENKO MATOZ
JELKA ŠUTEJ-ČAMLIČ

16. 9. Zasedba Metelkove se nadaljuje z različnimi kulturnimi programi

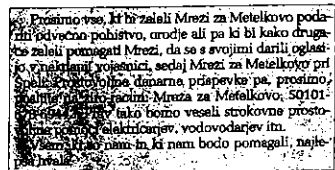
LJUBLJANA - Potem ko je o zadevi Metelkova svoje stališče pojasnil tudi ISML, je kazalo, da primera ne bo mogoče razrešiti brez vpletanja republike oziroma ministrstva za obrambo. S tem seveda ni rešeno vprašanje dokazovanja lastništva, niti odgovornosti za rušenje treh objektov znotraj nekdanjega vojašniškega kompleksa brez ustreznih dovoljenj.

Na Metelkovi se medtem nadaljujejo različne prireditve in kulturni program. Vsak dan je na ogled stalna vselitvena razstava slik, plastik, fotografij in instalacij različnih slovenskih ustvarjalcev. Včeraj je bila otvoritev razstave Eisenkreuz, blues večer, nastop Marka Breclja in gledališka predstava Emila Hrvatina Zenska, ki nenehno govori. Do petka se bo dogajala se radiofonija - instalacija Dragana Zivadinova Noordung.

V torek popoldne so organizirali že tretjo okroglo mizo, tokrat na temo civilna družba danes. Udeleženci Marko Hren, Pavle Gantar, Darko Strajn, Sonja Lokar, Janko Rožič in gostje Magdalenske mreže iz Manbora so soglasali, da je MZM z vselitvijo Metelkove prekinal

nedejavnost civilne družbe v Sloveniji po volitvah. Razen znanega dejstva, da je politični pluralizem pri nas s seboj prinesel zaton civilne družbe, vzporedno s tem pa začel prevajati določene probleme na politično raven, so se razpravljalci strinjali predvsem v tem, da nikakršna totalitarna oblast ne more misliti civilne družbe, da ji je ta lahko le sovražna in da se civilna družba v nekdanjih socialističnih državah večinoma strukturira skozi ostanke prejšnjega režima.

Erka Repovž

Prosimo vse, ki bi želeli Mreži za Metelkovo podprati, da se zavežejo, da bodo pomagali Mreži, da se s svojimi darili oglašajo v javnosti. Prosim, da se zavežejo, da bodo pomagali Mreži, da se s svojimi darili oglašajo v javnosti. Prosim, da se zavežejo, da bodo pomagali Mreži, da se s svojimi darili oglašajo v javnosti.

Rušijo, niso zgradili

16.9. VEŠTNIK
15

Ljubljanska mestna vlada bi samo rušila; seveda tam, kjer je atraktivna in draga lokacija. Zadnje rušitve v nekdanji kasarni na Metelkovi niso edine, ki so se dogajale zadnji mesec. Vsem rušivam pa je skupna imenovalec, da se ruši hitro, ob koncu tedna in nihče točno ne ve, kdo je lasnik objekta in kdo je dal dovoljenje za rušenje. Pred časom so porušili samski dom v Murglah, tam naspron, kjer so doma gospodje, kot so M. Kutan, S. Dolanc in J. Drnovšek, ki je bil zadnje leto začasno prebivališče bosanskih beguncev. Nočna koncertna rušitev se je zgodila tudi vili na križišču Alkerčeve ceste in Borjanske (nekdanj Kardejeve) ceste naspron Filozofske fakultete. Bila je obljubena, lepa, s fotokopirnico, bifijem itd. Porušili so jo tez noč in ob koncu tedna odpeljali vsa navlaako. Radovedni novinarji smo ostali brez odgovorov na vprašanje, zakaj in kdo. No, edina sled, ki smo jo našli, naj bi peljala proti sosednji francoski ambasadi, ki je menda brez parkirišč. Hic! Zda! so bili na vrsti objekti v kasarni na Metelkovi, tam kjer je bil vojaški preiskovalni zapor in kjer se je nam, Janši, Tasiču in Boršnerju dogajala »slovenska pomlad«. Mreža za Metelkovo, to je skupina organiziranih (alternativnih, mladih) umetnikov si je prizadevala, da bi del te kasarne dobila v svojo pesi in ga spremenila v umetniške ateljeje, kulturne dvorane in prostore za neuradno kulturno. Tri leta so se dogovarjali za prenos lasništva oz. za dovoljenje za uporabo. Lasnik naj bi bilo v prvi fazi ministrstvo za obrambo, ki pa je bilo nato prostore pripravljeno zamenjan z mesino oblastjo. Do te faze naj bi vsa zadeva prišla, zato je jasno, da so si za skrivno rušitev odločili v mestni vladi ljubljanski. Ko so to opazili člani Mreže za Metelkovo, so se zabarikadirali med delnimi ruševinami. »Berlinski zid« je padel pravijo! V Ljubljani se na uličnih prodajnih mestih Mladine zbirajo podpisni za podporo skupini za Metelkovo in prvi dan so jih zbrali kar precej. Seveda daleč ne toliko kot v zlatih časih petičij, noda dovolj, da si upajo z akcijo nadaljevati. Pa tudi ljubljanska oblast, ki je hlebe barve, je dobila nekaj telegramov podpore, in pa kaže, da bo spet prišlo do strankarskega dvoboja. Predsednik izvršnega sveta mesta Ljubljane Marjan Vidmar tako ali tako pravi, da je lasnina sveta in da so si le v času komunistov na oblasti lahko privoščili taka prisvajanja, kot so se zdaj zgodila na Metelkovi. Upornike na Metelkovi so obiskali številni (predvsem) kulturniki – od Janija Kovačiča do Borisa Covoze –, vrstijo se številne razstave, kulturni nastopi in mišingi. Na vidiku pa ni bistvenega – dogovarjanj. Mreža za Metelkovo ni navna skupina mladih ljudi, ampak so v njej številni »slovenski prvoborcji«, ki tudi sedaj niso podlegli evforiji drugega enoumja – od Marka Hrena do Mihe Zadnikarja. Za njimi so številne gledališke predstave, videofilmi, predavanja, izdajajo knjige in tri časopise. In skoraj vsi imajo visoko izobrazbo in hrbenico!

Preteklo nedeljo se je prvič po dolgem času v Ljubljani zgodilo, da je bilo na nogometni tekmi več kot tisoč gledalcev. Ja, dobra polovica od teh jih je bilo Prekmurcev, ki so se lahko veselili odlični igri Mure in zmagi proti Slavanu oz. Mavrici. Nad igro Mure sta bila navdušena tako dr. nagumena Zdenko Verdenik kot tudi zadnji navijač Slavana oz. Mavrice Pero Lovšin Gnuš, ki pravi, da kamaj čaka srečni trenutek, ko bo Mura zrušila Olimpijo. M. HORVAT

Mreža za Metelkovo

Zadnji dogodek, ki ga je sprožila mestna vlada, postavlja v posebno luč vse doslejšnje dogajanje o prostorih, ki so vsaj že tri leta namenjeni s strani kulturnih dejavnikov, tako neodvisnih kot države, za tisto kulturno produkcijo, ki pomeni neobhodno dopolnilo celotnem kulturnem snovanju, saj ustvarja s svoj prodornostjo in neinstitucionalnostjo nove kulturne vrednote. Kulturnega mizvoja si brez tega dopolnila sploh ni mogoče zamisliti.

Brutalen poseg namesto vsaj nadaljevanja demokratskega dialoga kaže na resnično voljo tisti tako obarvanih političnih sil, ki od časa do časa s svojimi ekstreminimi stališči prodrejo pri sklepih in ravnanju mestne vlade, ne glede na dejansko potrebo mesta, pa naj gre pri tem za kulturno dejavnost ali kar koli drugega.

Najbolj nesprejemljivo pa je, da se predsednik mestne vlade pri tem sklicuje na pravno državo, češ, da si lahko lasniki teh prostorov, kar mestna vlada je, privoščiti tudi tako samovoljno in rušiti objekte, ki so s splošnim konsenzom namenjena za alternativno kulturno produkcijo Civilna družba, ki jo predstavljajo vsi, ki se združujejo pri ustvarjanju pogovov, da bi mreža za Metelkovo vendar zaživel, je tako s strani mestnih oblasti dobila in prejeta hud udarec in

zaradi tega je tudi več kot na dlani, da svoje interese ne more drugače ščititi kot na ta način, da zasede te prostore. To dejanje je torej posledica nezakonitega ravnanja mestne vlade, tej gre do vsi očitki na račun kršenja pravne države na listega, ki je to storil prvi na najbolj brutalen način in ne morejo zadevati civilne družbe, ki nima na razpolago drugih sredstev, kot da se brani na ta način.

Hkrati s to ugotovitvijo pa se postavlja tudi vprašanje, ali to ravnanje mestne vlade, namreč rušenje za kulturno namenjenih objektov, ni simbolno dejanje, ki nam o vsebini delovanja te vrste pove pravzaprav vse.

Komlaja za neodvisno produkcijo pri ministrstvu za kulturo SLOVENE 16.9.

Mreža za Metelkovo brez elektrike in telefona

17. 9.

SLOVENEČ

Ljubljana — Dogajanje v nekdanji vojašnici na Metelkovi v Ljubljani je bilo včeraj poživiljeno z redukcijami, so sinoči sporočili predstavniki Mreže za Metelkovo. Že dopoldne je najprej ob 11. uri zmanjkalo toka, vendar so jim ga spet

priklopili ob 12.30. Ko se je ob 17. uri začela skupščina Mreže za Metelkovo, je elektrike zmanjkalo že drugič in »okupatorji« so večer preživel v temi. Za povrh so jim ob 20. uri odklopili vse telefonske zveze.

D. H.

14. 9.
Republika

»Iz objektov ne gremo!«

Slovenska prestolnica je kot velika vas

ERIKA REPUVZ

LJUBLJANA - Kljub nejevolji ljubljanskih inih oblasti podpira M vse več političnih strank, ustanov in posameznikov. Zadnje podpore so izrekli predstavniki ljubljanske Združene liste, vodja poslanske skupine ZLSD pa je dejal, da mestna vlada vsak odgovor na svojo samovoljno potezo zavrne s političnimi diskvalifikacijami. V primeru Metelkove so tako obsudili predstavnike Združene liste. Ja skušajo nasilno zaustaviti mestno oblast.

Oglasili pa so se tudi Krščanski demokrati Občine Ljubljana-Center. Menijo namreč, da slovenska kultura, tudi njene alternativne oblike, potrebujejo ustrezna mesta in prostor za svoje ustvarjanje, vendar pa po njihovem mnenju vojaški objekti, ki so zastareli, dotrajani in brez ustrezne katalizacije ne morejo služiti temu namenu. Od ustreznih organov pa pričakujejo, da poiskajo ustrezno rešitev.

Tisti, ki svoje dneve preživljajo na Metelkovi in ki verjetno lahko najbolje prepoznajo, ali so prostori za njih ustrezni ali ne, mislijo drugače. Obojenci so,

da bodo v objektih ostali. Vanje so namreč vložili ogromno svojega prostega časa in ekspertnega ter profesionalnega dela, z vsakodnevnim kulturnim programom pa so za zapuščeni zidovi, ki so jih leta pustili propadati, spet obudili življenje.

Izjave:

Braco Rotar, sociolog kulture:

Akcijo MZM v celoti podpiram, ker se mi zdi nujno potrebna za to, da Ljubljana iz zakotja postane moderno mesto. Po drugi strani je zasedba Metelkove po dolgem času prva artikulirana pobuda civilne družbe oziroma tistega njenega dela, ki je napreden in ustvarjalen. Sama zasedba je preizkusni kamen za pravno državo, ki se bo morala odločiti, ali bo podprla svoje državljanke v njihovih pobudah ali samovoljno mestnih oblastnikov.

Gregor Tomc, sociolog:

Kljub vsem političnim spremembam, ki so se zgodile v Sloveniji v zadnjih treh letih, deluje njena prestolnica še vedno kot vas. V

tem kontekstu gledam na zasedbo Metelkove kot na pomembno sociokulturno inovacijo, ki naj bi v jedru mesta razvila stičisce alternativno elitnih in množičnokulturnih dejavnosti. Paziti pa bo treba, da ne bo prišlo - na tipično slovenski način - do samozadostnega zapiranja v artistski geto. Zato mora biti ena od prvih stvari, ki jih mora vzpostaviti Metelkova, rock klub za približno 700 do 800 ljudi, ki bo imel vsak dan na sporedno živo glasbo.

Darko Strajn, filozof:

Metelkova v tem trenutku pomeni, če že ne obuditev civilne družbe, pa vsaj njen prodor v javnost. V tem smislu jo lahko razumemo kot povratek k slovenski pomladi oziroma njeno nadaljevanje. V slovenski družbeni prostor je postavila alternativo, kar je bilo nujno glede na to, da se je v politični družbi oblikovalo težnja po unificiranemu modelu družbe, ki sloni na nacionalistični paradigmi. Kot nasprotje temu pa je treba postaviti civiliziran model odprte, pluralne, multikulturalne družbe.

Mrežo vrgli iz električnega omrežja

LJUBLJANA, 16. septembra - Od Mreže za Metelkovo smo dobili naslednje sporočilo: »Mreža za Metelkovo, ki je v zadnjem času dobila domala enoglasno podporo širše javnosti in občini in ki zaseda prostore nekdanje vojašnice na Metelkovi, je ob 17. uri danes že drugič ostala brez električnega toka v svojih prostorih. S tem se je drastično prekinila osnovna dejavnost tačas najmodnejšega kulturnega foruma v Ljubljani.

Instanca, ki je zaukazala odklop, ravna torej z nenasilnimi članicami in člani Mreže identično, kot je ravnala z jugoslovansko soldatesko za časa osvobodilne vojne. MZM zahteva, da se izvajalci tega pritiska - po vsem sodeč je poleg mestne vlade to tudi Ministrstvo za notranje zadeve RS - raje izjasnijo o legitimnosti zasedbe, katere izvajalci vztrajajo pri svojih zahtevah: obranjam prostore, onemogočamo barbarska rušenja objektov in vzpostavljamo pozitivno kulturno paradigmo. Za razloček do mestne vlade, ki ruši vse, predvsem pa samo sebe, skrbimo za razcvet urbane kulture. O legitimnosti našega podjetja se mora izjasniti tudi vlada Republike Slovenije. Ali pa se sednja morda strinja s postopki svojih ekvivalentov na ravni mestnega izvršnega sveta!«

Marko Hren z Mreže za Metelkovo pa nam je sporočil, da je v zvezi z odklopom električne energije govoril z Dušanom Kranikom, šefom kabineta na ministrstvu za notranje zadeve, kjer je izvedel, da bodo na ministrstvu jutri do 9. ure sporočili, ali so plačniki električne energije na Metelkovi oni in kdo je dal nalogo za odklop. Dodal je, da o odklopu niesar ne ve. Marko Hren pa je govoril tudi z operativcem na ljubljanskem Elektrogospodarstvu, torej s tistim, ki je elektriko dejansko izklopil, ki mu je zatrdil, da je dobil nalogo iz vodstva podjetja z argumentom, da imajo soglasje plačnikov (ki je ministrstvo za notranje zadeve). (J. S. A.)

17. 9. DELO 1993

1993

Skupščina Mreže bo upoštevala nova dejstva

Vabljeni so bili nosilci programov, saj so prav ti najbolj poklicani razpravljati o delu Mreže.

LJUBLJANA, 16. septembra - Člani in članice Mreže za Metelkovo so danes popoldne sklicali izredno razširjeno skupščino, na katero so bili vabljeni vsi nosilci programov, ki so se od 9. do 13. septembra vselili v prostore na Metelkovi in pred tem niso bili člani Mreže.

Skupščina je izredna zaradi prečasne in nenarčne vstavitve v prostore na Metelkovi in ker se je članstvo precej razširilo. Poleg tega bodo morali čim prej sklicati redno skupščino, na kateri bodo upoštevali nova dejstva, ki močno posegajo v organiziranost Mreže. Na skupščini so pregledali aktualne dogodke, ocenili notranjost in zunanost objektov, potrdili razdeljene odgovornosti do redne skupščine, oblikovali skupine za usklajevanje prostorskih interesov ter razpravljali o ciljih skupine in menilih za njeno sestavo.

Mreža je danes dobila še eno izjavo v podporo njeni akciji, in sicer od ljubljanskega ženskega kluba, ki »poziva vse svoje članice in članice, simpatizerke in simpatizerke, da podprejo Mrežo za Metelkovo v boju proti samovoljni mestni vladi«. Klub je še dodal, da so »maliki podpore že obisk in topla beseda. Se bolj pa bomo pomagali, če prinesemo s seboj stvari, ki jih prebivalci Metelkove potrebujejo, to pa je vse, od pisarniškega materiala, čistil, žarnic in drugega električnega materiala, vsakršnega orodja za hišna popravila, pip za vodo, rož in drugih hišnih pritliklin, do stolov in mize.

Po današnji skupščini je Ana Monro predstavila nov gledališki projekt javna vaja: West tobacco story, kaseneje pa so pripravili dva koncerta. Jutri bo še vedno prezentacija Radiofonija kapital avtorja Dragana Žavadinova, ob 20. uri pa bo pesniški večer Jureta Potokarja in prijateljev.

JELKA ŠUTEJ-ADAMIČ

MIA MORALIA

Eseji o ljubezni in prijateljstvu

RAZGLEDI, 17-9

ZORANO PENC

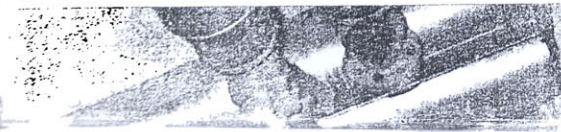
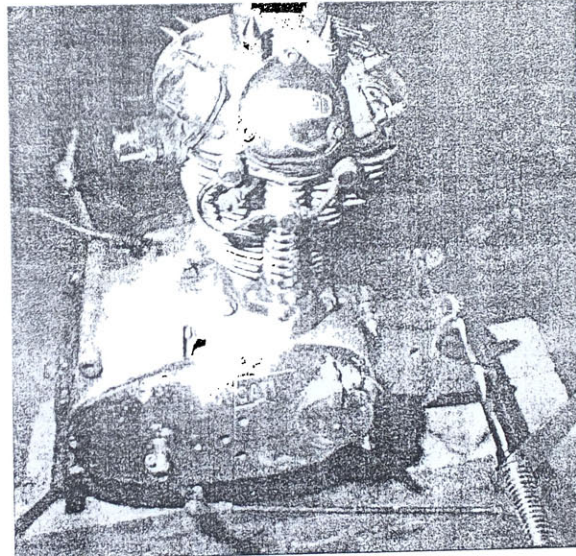
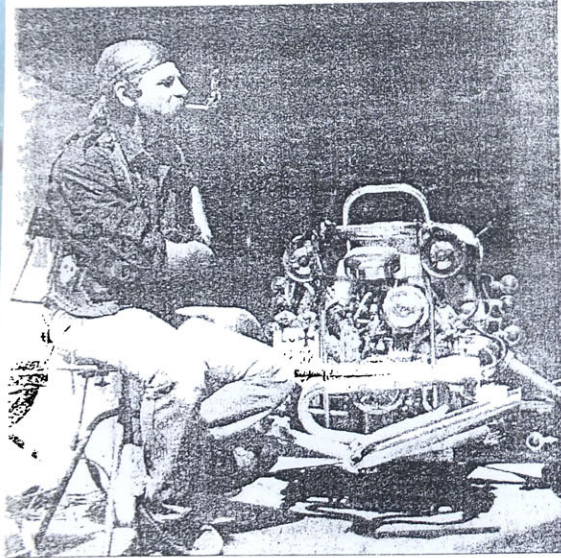
Kolikokrat v življenju je človek prepričan, da si tisto, kar mu pripada, kratko malo mora vzeti? Kolikokrat doživi sen, v katerem se posameznice in posamezniki prilagodijo valovanju enovite pozitivne energije? Kolikokrat lahko zaživi v skupnosti neverjetno različnih ljudi, ne da bi se za hip ustrašil za svojo intimno? Kaj pa vem, mogoče še kaj... toda zdaj zagotovo. Minil je teden dni bivanja na Metelkovi, teden, ki sem imel v njem občutek, da mi daje skušenj za deset let; ko da bi bil vmes trikrat na tujem, dokončal dva doktorata, se mi je dozdevalo, vsak dan sem šel malo po Ljubljani, pa je bila vsa staričkava in poprejšnja, zato sem se kaj kmalu vrnil in se predajal nekakšni sladki utrujenosti, ki jo lahko primerjam samo z bojaznijo, kakršna spremlja usodno ljubezen: Kako si zagotoviti, da bi prehitro ne minilo? Kako zdržati, kako valoviti s to neverjetno močjo urbane kreacije, ki je bila v Ljubljano očitno prezateta, sicer bi se zdaj ne odzivala s tako silno duhovnostjo?

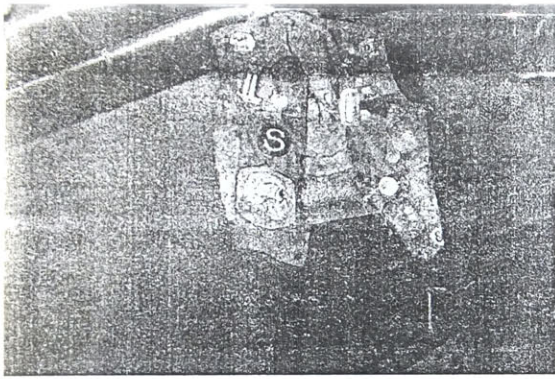
Nekaj nas je, ki bomo na Metelkovi pustili krepke kosce svojih src. Briga nas za sobice, naj se Mreža plete po poti svoje urejenosti, naj ljudje delajo, kar hočejo. Na Metelkovi smo zato, da se imamo dobro. Ko da bi po nekem srečnem namigu čakali na prostor, hier bomo zaživel prijatelji, ki se nikdar nismo poznali dovolj, da bi si upali razgrniti bistvo svojega dela. Zdaj, ko smo storili ta korak, se drug do drugega obnašamo povsem drugače kakor v tistih čumnatah, ki so nam jih skoz življenje kot stanovanja, delavnice ali krême dodeljevale razne mestne vlade. Dihamo, pogovarjamo se, stresaamo zamisli, jih sproti udejanjamo, pomagamo si, se smejemo, za posledek premoremo nekaj nergačev, ki sejejo zavist ali oblastiljenosti. Metelkove ne damo; ne dam je tudi osebno, pa če me na štiri konce ven vlečejo: Ena noga proti štreki, druga naj v zdravstvenem domu pri smeteh konča, roke pa naj mi proti Friškovicu in na Tabor raznese. Hiše, ki smo jih zasedli, so zahtevale preveč ljubezni do tega mesta, da bi nas še kaj premaknilo. Tu so zdaj naše korenine, vi pa ste prepuzni. Kupite si mercedesa in mi čim prej zginite iz misli.

Lesarjev bager, ki je odkrnil ostrejša, je svedea grozotna naprava, pa vendarle tista, ki nas je s svojo storitvijo ponesla k prelomnemu dejanju, odločitvi. Še veliko hušje od tega stroja pa je bilo ozračje, ki se je v krajih, že tako ali tako zasičenih z negativno, spletkami, podtikanjem, privoščljivostjo in ravnodušjem, zasmradilo do kulturnega kraha. Zdaj pa zdaj je bilo že videti, da se ne bo nikdar več prav nič več zgodilo. Da bo čisto na vseh ravneh tega našega usmratenega življenja – tudi v kulturi – vsakdo počel, kar se mu bo zljubilo. Pa ne bo. Metelkova je prva, zganilo se bo v Mariboru in že danes, v petek, 17. septembra, na Ptujju. Me prav zanima, kako bodo razne samovoljne oblasti reagirale, ko bodo kako jutro razbita stekla na vseh tistih enih in istih bistrojih z marmorjem, medenino in neizrazitimi natakarciami v Kranju? Kdo se bo zganil, ko bo zagorelo kako ljubljansko predmestje? Zasedba prostorov, ki nam pripadajo na Metelkovi, je v zadnjem času najradikalnejši dokaz, kaj se lahko pripeti, kadar je komu zares zadosti. Kaj ko bi pri tem vztrajali? Kaj ko bi se ne pustili zmešati tej enodimenzionalni odločitvi segmentov – umetniških, znanstvenih, socializacijskih, organizacijskih, promocijskih, kritičnih in provokacijskih –, o brutalnem kopičenju denarja? Kaj ko bi se vprašali, ali je res nujno, da nas ta hip poleg vsega mori še komercializacija? Ali nas je, ha, sploh kdo vprašal, ali hočemo živeti v kapitalizmu? Na Metelkovi smo se uprli nasilju države nad prebivalstvom, Slovenca nad Slovenko, obeh nad otroki, hendikepiranimi, tako ali drugače bolnimi, drugačnimi. Uprli smo se reprezentaciji topoumja. Ko nas te dni vseh sort obarvanci na veliko vprašujejo, kakšna je naša barva, dgovarjamo takole: Zavrtite si barvni krog, hitro, najhitreje, in poglejte, kaj boste dobili. Naša skupnost, komuna, razpletena mreža, asociacija ali kar koli že ima nehvaležno preskusno vlogo: S kulturo se bojuje proti ignorantski politiki, z mehko dikcijo proti nerazumljivostim, nedokončanim stavkom, samozapletanjem. V svoj delovni in bivalni prostor vnašamo več tolerance ko prepovedi ali pravil. In to se posreči. Tudi denar se da, in to celo v teh časih, razvrednotiti do te mere, da se potem mirno dvigne na raven prostovoljnega prispevka ali pomoči bližnjici ali bližnjiku. Kreacija je prepomembna reč, da bi se še bodla z birokracijo. Krepimo kreativnega duha in širimo pozitivno energijo, da bomo kar se da dolgo zdržali v poziciji, ko smo se primorani obnašati radikalno drugače.

Ljubljanski »bikerji«

Ljubljanski motoristični klub »Eisen kreuz« so ustanovili leta 1983 in šteje deset članov

Sto plodnih dni

Mreža zdaj na Metelkovi samoorganizirana – Za red skrbijo člani Eisen Kreutza – Zbirajo za mobilne

17. 9. SLOVENSKE
NOVICE

Ljubljana, 16. septembra
Po kretenskem naročilu in tajni akciji zasebnega podjetja POM, ki je bila na srečo ustavljena, napol porušena vojašnica na Metelkovi oživlja. Firma, organizacija ali zavod Mreža oziroma njeni člani vneto teko niti, pospravljajo, organizirajo in si delijo prostore. Malo si tudi že delijo početje, eni informirajo in organizirajo, drugi pomagajo. Nekateri avtorji že vneto ustvarjajo.

Natančnejši načrt so mrežarji razdelili večeraj obiskovalcema Nuši Kerševan in Sonji Lokar, na kratko pa so ga orisali tudi nam. Prvenstveno naj bi bila Metelkova center, pridoben nekaterim v velikih tujih mestih, s katerimi se že povezujejo, z Amsterdamom, Dublinom, Berlinom...

Prostor na neveljavljene

Tu naj bi se zbirali in ustvarjali mladi, še neveljavljene ustvarjalci s področja kiparstva, slikarstva, glasbe, literature, plesa, teatra; prostoro pa naj bi dobila tudi odrinjena gibanja, kot so Društvo za zaščito norosti, ženski in moški homoseksualci in

podobno, ni pa prostora za narkomane in politične siranke, zlasti ne za desno usmerjene. Od levih, so dejali, še sprejmejo pomoč, ne bodo pa prenašali nobenih nacionalizmov, rasizmov in podobnega.

Za red skrbi straža, člani Eisen Kreutza, ki ne pijejo in so najresnejši člani »mlega mesta«. Računajo tudi na svojega člana Marka Hrena, ki uspešno spodbuja pozitivno energijo in strpnost. Po 22. uri v centru ne bo dejavnosti, ki bi morila okolico. Čeprav so računali na sedem stavb in so jim ostale po vpadu POM le tri, bodo člani mreže sami skrbeli za restavracijo, bife in mladinski hotel, kar pomeni, da gre za ustanovo s kulturno hotelsko gostinsko ponudbo. Ustvarjalci od 18. do 45. leta naj bi tu predvsem ustvarjali, nekaj pa bi si jih uredilo tudi stanovanja vendar za klateže tu ne bo prostora.

Kiparji težko do prostora

Delno rušenje je najbolj prizadelo kiparje, ki tudi najteže dobijo primerne prostore – garaže so šle namreč v franže. Povezujejo se s ŠKUC in Mladim turistom ter s Tretjo univerzo, upokojenci, za bogato vegetarijansko restavracijo in bife bodo skrbeli sami. Zavedajo se težav, ki so pred njimi, vendar upajo, da bodo mestne oblasti in drugi organi le iskali načinov rušenja toliko časa, da se vsaj delno uredi in da bodo stvari stekle.

Vsakdanje prireditve, razstave in happeninji pa jim omogočajo predstavitev avtorjev, prebivalcev in stalen stik z ljudmi.

Znotraj, blizu vhoda, je manjša skupina (verjetno ni iz Mreže) žicala za pijačo, nekje je visela omarica za prostovoljne prispevke, za nami je pritekel predstavnik »komunikacijskega centra« in povedal, naj obvezno napičemo, da zbirajo prostovoljne prispevke občanov tudi za tri mobilne.

Eden najstarejših ljudi je bil gotovo Rado Kol-

man, šef Slovenske sekcije sicer evropskega združenja motoristov Eisen Kreutz, ki je s svojo skupino navdušencev dobil tu prostor za delo in za predstavitev svojih čudovitih easy riderjev, prostorski problem pa so rešili tudi Irwini, Labbach, Noordung in drugi brezdomci.

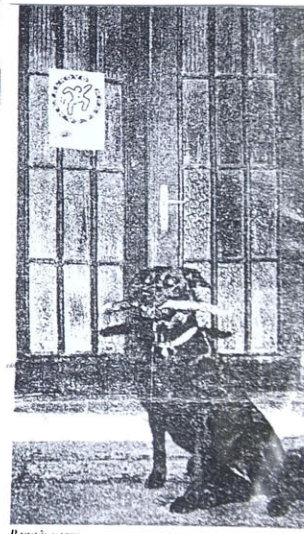
No, ja, narkomanov, klatežev in desnih nacionalistov ne bo, torej lahko upamo, da se bo izšlo! (M. S.)

Ustvarjalno vzdušje

Eisen Kreutz z Radom Kolmanom v živo

Pomoči varni

Samoorganizirana umetnost

Razstava članov Mreže za Metelkovo, nekdanja vojašnica na Metelkovi, 10. 9. — ∞

Položaj na Metelkovi se je končno premaknil z mrtve točke. To, kar je bilo še malo prej *status quo* med mestno vlado in Mrežo, se je v noči s petka na soboto, 10. septembra, spremenilo v spontano akcijo zavzemanja prostora, ki je bil Mreži že zdavnaj dodeljen, a v nenehni igri vedno znova odlegnjen. S tem dejanjem so se razrešila večletna neuspešna dogovarjanja, pri katerih je glede na zadnji poseg rušenja objektov mestna vlada skušala Mrežo izigrati.

V zasedenih objektih je kmalu nastala razstava članov likovne sekcije Mreže za Metelkovo, ki je spontan odgovor na vprašanje o smiselnosti in namenu tovrstnih povezav. Povsem nedvomno je, da je to združenje nujna reakcija na številne težave in probleme, s katerimi so soočeni likovni ustvarjalci, predvsem tisti mlajše generacije, ki bele začenjajo svojo ustvarjalno pot. Ta razstava je nekakšna deklaracija načel in zahtev, za katere se zavzema Mreža, in moramo pritrditi, da je izpolnitev njenih zahtev edina smiselna rešitev številnih izjemno težavnih problemov ustvarjalcev.

Kdor je seznanjen z razmerami, v katerih ti delujejo, ve, da so s prehodom v tržno gospodarstvo in z novo vlogo države nastale za likovnike povsem specifične razmere. Predvsem je treba poudariti, da pri nas skoraj ni trga, na blagodejno moč katerega se zanašajo zagovorniki tržnih zakonitosti. Trgovanja s sodobno umetnostjo tako rekoč ni, pri čemer velja poudariti, da, recimo, za sodobno kiparstvo ta trg sploh ne obstaja. Med kiparji mlajše generacije, tudi med že uveljavljenimi, je nekakšno pravilo, da razstavne ekspanate po koncu razstave odpeljejo na odpad in prodajo kol staro železo ali pa dele uporabijo za nove kipe, saj kupcev tovrstne umetnosti kratio malo ni. Še težavnejše so razmere pri iskanju ateljejev. V vseh teh razmerah so umetniki prepuščeni sami sebi, in povsem naravno je, da se samoorganizirajo in iščejo rešitve v projektih, kakršen je zasedba starih, a za ateljeje povsem primernih prostorov na Metelkovi. S tem dejanjem je Mreža za potrebe ustvarjalcev pridobila neodvisen in svoboden prostor, kakršne poznajo številna večja mesta na evropskem Zahodu. Centri avtonomne kulture, v kakršnega se utegne razviti Mreža za Metelkovo, se nahajajo v številnih večjih mestih v Evropi, in nikakor ni odveč poudariti, da oblasti v teh krajih tovrstne projekte odločno podpirajo, saj se skozi nje realizirajo interesi določene skupine prebivalstva, poleg tega pa so ti centri pomemben del kulturne ponudbe.

Mreža za Metelkovo je izjemno premissljeno dejanje samoorganizacije ustvarjalcev, ki sprito položaja, v katerem se nahajajo, zasluži ne le vse simpatije, ampak tudi dejansko podporo javnosti. Razstava članov pa pričra, da so v njej včlanjeni številni pomembni ustvarjalci, ki pomenijo sami vseh sodobnega likovnega dogajanja.

17. 9. Razyledi

Tomislav Vignjevič

Nad stavbe na Metelkovi se je spravila težka mehanizacija podjetja POM d.o.o.

14. 9. DNEVNIK

(P)tički prihajajo na dan...

Janez Lesar ni samo vedel za rušenje, ampak je bil celo na prizorišču samem

LJUBLJANA, 17. – Kdo je začel rušiti objekte na Metelkovi, ki so bili s sklepi skupščine mesta Ljubljane (4. marca letos) namenjeni Mreži za Metelkovo? Do pravega, uradno zabeleženega odgovora je – kurt zakleto – očitno težko priti. Še policiji ta podvig ni povsem uspel. Vsaj do večerj popoldne ne.

Zato pa je ponovno pridobil veljavo znameniti pregovor »kjer je dim, je tudi ogenj...«. Od konca minulega tedna, ko so za Mrežo predvidene stavbe na Metelkovi tako rekoč težko dobile »novo obličje«, se je po ljubljanskih in še kakšnih kuloarjih kot »neznanege storilca« najpogosteje omenjalo ime firme POM d.o.o., ki naj bi umrla na grbi še nekatere (zakonsko) nečedne posle (beri rušitve) po raznih koncih slovenske prestolnice (zgradba ob Askerčevi, na primer). Omenjeno firmo s sedežem na Poljanski cesti v Ljubljani sta ustanovila zakonca Omahen in je bila vpisana v sodni register aprila 1990, registrirana pa je predvsem za opravljanje gradbenih dejavnosti. Toda poleg prispevnih (in celo objavnih) ugibanj se je ime te firme oziroma njenega lastnika Pavleta Omahna znašlo tudi v policijskem poročilu ljubljanske uprave za notranje zadeve o vprašanju Metelkove. Načelnik UNZ Ljubljana Boris Stadler je povedal, da je v policijskem poročilu med drugim zapisano, da so stavbe na Metelkovi rušili stroji, ki so registrirani na ime Pavel Omahen. Ali jih je rušil Omahen oziroma njegova firma ali pa je Omahen svoje stroje le posodil komu drugemu – o tem preiskava še teče. Kot nam je večerj popoldne povedal Boris Stadler, Omahna policija še ni našla (tudi mi ne), da bi ga povprašala o njegovi povezavi z rušenjem, vsekakor pa bodo preiskavo nadaljevali.

Policijsko poročilo je dobil v roke tudi temeljni javni tožilec v Ljubljani Tomaž Miklavčič. Poročilu kaj preveč zgovorno ni komentiral, poudaril pa je, da ga v njem – v tej fazi preučevanja – bolj kot vprašanje, kdo in kaj je rušil, zanima vprašanje (nasilne) vselitve oziroma protipravnega

Mreža za Metelkovo vabi

V popoldnanskih in večernih urah si obiskovalci lahko ogledajo razstavo motorjev moto kluba Eisenkreuz, v okviru razstave pa bo od 16. do 20. ure koncert blues skupine Leteča potepuha. Ob 17. in 18. uri so na sporedu meditacije društva YAM, ob 20. uri pa se bodo odprla vrata razstave fotografij Jasne Klancič in podoba Majde Lužar. Ob 20. uri bo na sporedu pesniški večer Jureta Potokarja in prijateljev ter prijateljic, pa tudi predstava Noordung »Radiofonija Kapitala«. Ob isti uri bo Radio Študent začel oddajo »v živo« Bom-bola Grande Impossibile.

zavzetja nepremičnin. Določiti bo treba, kaj je prekršek in kaj kaznivo dejanje. Vprašanje pa je, ali je kaznivo dejanje, če nekdo ruši lastno hišo, je dejal gospod Miklavčič.

Toda tudi če je Omahnova firma rušila stavbe na Metelkovi, pa jih zagotovo ni na lastno pest. Kdo je dal nalog? Če se mestna oblast z Vidmarjem na čelu (ponovno) izmika vsakršni vednosti, kaj šele odgovornosti za to početje, pa je njeni »nedolžnosti« težko verjeti. Za to imamo več razlogov. Prvič, ker posluje z Omahnom in njegovo firmo. Mestni sekretar za komunalne zadeve, promet in zveze Damijan Dolinar nam je povedal, da je POM d.o.o. ena redkih firm v Ljubljani, ki ima težko mehanizacijo, zato naročajo pri njej razne rušitve: na Roški, pa črne gradnje in podobno. Pri tem je odločno zanikal, da bi naročili pri njej tudi rušitev stavb na Metelkovi. Jo je potem naročil Vidmarjev človek – Janez Lesar? V kuloarskem spletu govorici smo ujeli tudi tisto, ki jo širi menda sam gospod Lesar – da je Pavletu Omahnu »zrhitel« že preveč dobičkonosnih poslov(?). Toda je Janez Lesar (ki je naročil tudi žaganje drogov na PST) v javnosti še tako zatruje, da z rušenjem na Metelkovi nima nič, pa je v prej omenjenem policijskem poročilu jasno zapisano

(izjava policista na Metelkovi), da je bil gospod Lesar ob rušitvi »navzoč«! Potem je gospod Lesar za rušitev moral vedeti (ki je že ni naročil). In če je vedel on, sta morala zanj vedeti tudi Marjan Vidmar in Dimitrij Kovčič!

Omenjena trojka je namreč sodelovala tudi na – do sedaj pred javnostjo skritej – pogovoru s predstavnikom ministrstva za notranje zadeve. Devedega julija letos naj bi se namreč omenjena trije sestali z Davorinom Mozečičem (direktor skupnih služb MNZ) in Antonom Kravosom iz MNZ ter sprejeli tri sporazumne sklepe. Prvi govori o tem, da je mestna vlada naklonjena reševanju prostorske problematike ministrstva za notranje zadeve in s tem tudi mestne UNZ. Še zlasti zanimiv je drugi sklep – da sta mesto in ministrstvo zainteresirana, da skupaj pripravita program celotne lokacije vojašnice na Metelkovi, s tretjim sklepom pa naj bi MNZ snaprej pripravilo program »v kontekstu možnih prostorskih rešitev«. Gospoda Lesarja večerj asmo uspeji ujeti, Marjan Vidmar in Dimitrij Kovčič pa se o tem nista bila pripravljena pogovarjati. Prek predstavnika za tisk sta sporočila le, da se nobenega takšnega srečanja ne spominjata, bodo pa v njihovi službi pobrskali, če morda zapisnik le imajo. Tudi Davorin Mozečič je večerj sprva povsem zanikal, da bi se v zvezi z Metelkovo kdaj sestal z mestno vlado in da o zapisniku oziroma zapisu pogovora (z omenjenimi sklepi) nič ne ve, slednje pa je »spriznal«, da se je morda z njimi dobil (»Če je minister tako odločil, sem seveda šel.«), da so morda vse te sklepe res sprejeli in jih je sam tudi podpisal, vendar pa se tega ne spominja. Zagotovo pa niso, je dejal, vnaprej pripravljali nobenega programa.

In zakaj bi bili lahko ti sklepi in to srečanje posebej zanimivi? Te dni namreč curljajo na dan namigovanja, da je morda mestna vlada pri rušenju le posrednik, ukaz pa naj bi prišel od drugod, denimo z (ali blizu) ministrstva za notranje zadeve...

SONJA H. VOGRIČ

Ljubljanci o Mreži za Metelkovo

Ljubljana — Potem ko je v noči na soboto skupina posameznikov iz Mreže za Metelkovo zasedla poslopja nekdanje vojašnice, se je v javnosti začelo ugibanje o tem, čigava last so, čemu naj bi bila namenjena. Naključne mimoidoče na ljubljanskih ulicah smo povprašali, ali je vselitev alternativnih ustvarjalcev na Metelkovo po njihovem upravičena, glede na to, da je Mesto Ljubljana za poslopja že plačalo tretjino celotne vsote, torej 5 milijonov mark. O tem, ali bi bilo primernejše, če bi prostore obnovili za uveljavljanje alternativne kulture, ali pa bi bilo bolje, če bi na tem mestu zgradili novo srednjo zdravstveno šolo oziroma ga kako drugače namenili za kulturo, kot to predlaga Mesto Ljubljana, imajo anketiranci deloma različna mnenja.

Metod Kamnič, uposojenec, 69 let: »Prav je, da mladi dobijo svoj prostor, kjer bodo lahko ustvarjali, razstavljali, se zabavali. O obravnavi vprašanja lastnine bi težko kaj rekel, ne vem, ali je predlog godba veljavna, tudi tega ne, kakšni so bili dogovori med mestom in republiko. Po mojem je na Metelkovi dovolj prostora za vse, za zdravstveno šolo in za mlade umetnike, ki so si že dolgo prizadevali za dostop do teh prostorov. Najpomembnejše je, da si prostore pametno razdelijo.«

Maja Francič, gimnazijska maturantka, 27 let: »Všeč mi je nenadna vselitev alternativcev na Metelkovo. Izvedela sem, da je med njimi precej nadarjenih slikarjev, kiparjev, glasbenikov. O tem, da je mestni IS na tem mestu nameraval zgraditi srednjo zdravstveno šolo ali ga kako drugače nameniti za kulturo, ne vem nič določenega. Kljub vsemu pa podpiram prizadevanje mladih na Metelkovi; med njimi je tudi nekaj mojih prijateljev, ki so nad takšno ustvarjalnostjo navdušeni.«

Eva Iskra, pravnica, 30 let: »Podpiram Mrežo za Metelkovo, ker v Ljubljani preprosto ni ničesar, kar ne bi bilo ravno uradna kulturna politika. Metelkova je po moje že od vsega začetka ustrežnejša, z vso preteklostjo vojaških zaporov vred. Menim tudi, da med sama stara »skrupucala«, kakršna so druge zgradbe na Metelkovi, nova sploh ne bi spadala. Če stroški obnove ne bi bili preveliki, bi bilo po mojem prostore najbolj obnoviti. Sicer pa dogodka ne spremljam tako natančno, da bi vedela, kakšna so v resnici lastniška razmerja.«

Janez Ažman, študent, 21 let: »Če so bili prostori na Metelkovi od republike dodeljeni Mreži za Metelkovo, potem mislim, da naj ti, čeprav je mestni izvršni svet zanje že plačal republiko, pripadejo Mreži. Vprašanje pa je seveda, kateri ima večjo vlogo - Mesto Ljubljana ali republika. Lokacij za novo srednjo šolo je v Ljubljani dovolj, že nasproti Metelkove, kjer je veliko parkirišče, bi lahko stala. Alternativna kultura pa v Ljubljani nima dovolj prostora.«

Slavka Bonfacija, »na čakanju«, 40 let: »Ko so stavbe že zgrajene, jih je škoda rušiti, saj bi jih lahko uporabili za kar koli. Mislim, da bi bilo posebej treba poskrbeti za mlade, in jim priskrbeti primerne prostore, da bi imeli kam zahajati in se družiti. Nekje sem slišala, da naj bi tam napravili mladinski hotel, to bi bilo dobro. Kdo je lastnik stavb, mesto ali republika, tega ne vem, ker pre malo svaen. hjan, dogajanja v zvezi s tem. Resnično pa bi najpomembnejše, da ta prostor dobne mladi za svoje delavnosti.«

Pripravila Barbara Lesjak in Bojan Velikonja

Izgubljene iluzije?

A

li ni dogodivščina na Metelkovi lep primer naveda razmerja med kulturo in politiko na Slovenskem? Ne, ni. Metelkova je namreč v bistveni stvari replika takega razmerja iz prejšnjega režima. Čeprav je jasno, da se na prvi fronti čini spora med mesno oblastjo in kulturnimi alternativi, ki jih pogojna ideja o civilnodružbeni naravi urbanih sredstev, odvijata tipična bitka za lastnino (sajta kvadratura, in to v čednem zatijšu, tri kanarke od nezvoznega masnega jeda), ki je nihče ne bi predal brez nekaj grenkih kečhov znojia – je isto, kar daje vsej zadevi presenečljiv način svojih časov, samoumevnosti, s katero si mestni očejte voljo superiornosti nad četico nekaških mirobiljubnih ribičev, ki že dve leti porpetljivo plešejo mrtvo na suhem. Na ozadju tega spora (ki bi mu sicer, kar zadeva preprosti boj za prostor, lahko našli nekaj svetlih zgledov tudi po drugih evropskih prestolnicah) je torej z neonsko razvidnostjo izpisano naslednje: kar je vaše, je tudi naše, a kar je naše, vas nič ne briga! Reč, na samoumevnosti, s katero je prejšnji režim posvetil kulturi, kadar je imel to za potrebno, je temeljila na drugačnih, »sokralnih« vrednotah, a to ne pomeni, da je sedanja manj brutalno samoumevna. Občutka bage, ki je zarezal v Mrežo za Metelkovo, je nazorno utelotenje idejnega vedenjskega vzorca, ki v trenutkih stiske permanentno navdihuje domače politične odločitelje.

A primer Metelkova seveda ni najboljši primer – kar zadeva definicijo sedanjega razmerja med kulturo in politiko. Gre za

sicer atraktiven, toda razmeroma majhen segment. Celo tako muhen, da se politika le ni odločila, ali naj ga sploh spolitizira; je iz fanlov in deket, ki bi radi s stikarskimi stojali in kiparskimi dletaj drapirali vojaško spomeniško dediščino, mogoče ugrizni kaj politično pametnega? Žal je od odgovora na to vprašanje odvisna tudi usoda Mreže. In žal je nesmiselno pričakovati, da bo pričel del Metelkove v roke civilnodružbenih pobud samo zaradi respektiranja teh pobud.

Kaj pa primer s posebnim socialnim statusom kulturnih izvajalcev? Kaj je kolektivna razburit veliki del prizadež? Tudi pri tem je najbolj ganljivo prav samoumevnost, s katero se obnavljajo splošni miselnjski in vedenjski vzorci, tokrat seveda pri umetnikih. Kot da bi bila državna podpora za umetniški »way of life« najbolj normalna stvar na svetu. Ali kaj da bi bil nekakšen status zaslužnega umetnika nekaj, kar si je sicer izmislil sovjetski sistem, a je postal splošna civilizacijska vrednota. Ničče si seveda ne dela utvar, da ne gre za tipično restrikcijo na področju kulture (in zakaj bi bila izvrsta prav kultura?), toda mentalni model, ki je v povojnih desetletjih postopoma, a očudno vsa zmeraj, zasvojil slovensko kulturniško pamet, je nezdrilen; njegova vzorno dvojna narava, ki je bila v prejšnjem sistemu prikrita z ustrezno »poslušstvom«, pač kaže v novi razmerah vedno bolj gola rebra. Ta model je namreč spoj dvojne poklicnosti: biti umetnik in kot tak »rpreti brez mira«, kar umetniku podeljuje tudi moralno avtoriteto; in »biti

slovenski umetnik, kar podeljuje pravico do posebnega nacionalnega statusa, podprtega s skromnimi socialnimi bonificirami. V novem položaju, ki kulturo načeloma avtonomizira (ali se namno za to bori!), bi »tudi normalno«, da bi obvezni kulturniški vojaški rok za slovensstvo odpadel (saj za večino tako in tako ni bil drugega kot ugodna formalnost), za »preket in nebo« pa naj se odloči vsak sam. Prepričani smo lahko, da bo po tej poti, ki ni pot služnosti, ampak odprje individualne avanture, slovenska kultura postredno največ pridobila.

Šeja »ma« s tem »izslom« sozstavljajo razmerja med kulturo in politiko? Ne drugega kot to, da kaže na specifično nostalgijo, glede na socialne razsetnosti pa populistično zaletje do dravnega slovenskega kulturnega modela, ki mu vloga političnega substrukta v bistvu neizmerno ustreza. Zdi se, da je to do kraja jasno šele zdaj. Medtem ko sedanje kulturno ministarstvo zbuja vnet, da mirno in marljivo, s kanejško predanostjo državnega uradnika, ki se zaveda svojih velikih, a sredi vsakdanjih političnih eksaltacij ne opaznih dolžnost, brkja po prepartičnih sistemskih zadevah in si pri tem ne privoščiti nobene afeje, nobenega skandala, še kakšnega vršenega govora, ki bi bil človek z naslado čuiral, ne (ah, lepo bi bilo imeti kulturnega ministra radikalca, ki bi nenehno lasiral produktivne probleme!) – pa se na drugi strani ljubljanske ulice, po kateri je nekdo Cankar kolovrajal na Rožnik in z njega, stikajo glav, globoko zakorbijene nad noroovno utvodo. Nato napijejo kakšno stroko odprto

pismo, drug drugemu lepo pesem ali si veselo čestitajo, da jim nič ne morejo mrziti viharni, ki znova rjujejo čez naše domačije. In gredo s pokico v Vilenico, da bi z njo pred tujci, razumevali publiko nalepih doručac »komuniste«, kajti pri nas je po kratki pomladi znova napočeli teletni vek. In kdo, če ne umetniki, naj brani ljudstvo in mu kaže pot. Karikiranje položaja ni nekaj, kar je samo po sebi dobro, a pravica do bridkosti je zanesljivo splošna. In če nesporni slovenski umetnik in razumnik, katerega beseda ni prazna pena in dun (če pa lahko je, »kaj« »zato« »reči« »reči«, »katerem« »reče« (v Vilenici), da je iluzije – da sme kultura končno opustiti nacionalnopolitične dolžnosti – konec in da se je treba znova zavežati nacionalni Zadolžitvi, kajti pred vrati je vrestavracja socializma – tedaj se je pač prav vprašati, kaj to v resnici pomeni.

Pomeni lahko namreč le dvoje. Prvi, da je ta hip polotaj v resnici slamanjen, Slovenci, ki sprito dolge komunistične doktrine (še) niso sposobni razločiti politične resnice od števila, pa v temelju ogorčeni, razumljivo, da jim oči lahko odprejo le umetniki, jasnovidci in vodniki. Nekaj takega je pravzaprav tudi vsak čar dogaja. Vsaka tematika števila Nove revije je dvignjen prst nad slovensko usodo, čitarka zakrmenjen za praktično in duhovno rabo, kako asiati ali šele postati Slovencem. Odprto pismo ne prinaša le nekoga običajnega političnega stališča, kot je v intelektualni javni sferi običajno, pač pa je hkrati moralni korektiv in pogovor

naciji, kajti kdo, če ne umetniki, luč in sol naroda, lahko ima bolj pravi? Z drugimi besedami: ena od kulturnih elit, ki je gleda na obvladovanje intelektualnega prostora mednarodno vidno, si je slovenski kulturni ihdeci do haosomček poustike, s tem pa tudi države in njene moči, očlino pravojuje tudi za naprej; za vse večje čare iluzija, da so ne bo potrebno, je bila tako krutika, da je pravzaprav sploh ni bilo. Kajti žveki kultura in umenosti na način slovenskega kulturnega sindroma, je ugodna in udobna pozicija, ki omogoča tako zavesti o medij in opretnosti, kot dasko, oprancipacijo na obojen, hkrati pa je alibi za vsakršno ustvarjalno nemot. V tej luči je bilo pričakovanje, da se bomo na Slovenskem z našim položajem iznebili tradicionalnega kulturnega modela – edina prava iluzija.

In drugič, recimo, da gre v zvezi z »restavracijo socializma« za tipično preganjavo, ki je seveda politična in ne kulturne narave. V tem primeru znamenata kulturniška senzibilizata ustvarjalno pomemben segment slovenske kulture postaja na deno, kar je seveda mogoče ugotoviti tudi brez posebne senzibilnosti za politične zadeve. Na načelni ravni demitiranje (in nasprotno) v kulturi ni kaj več kot filozofična anezesanost, a kaj to konkretno pomeni – recimo za Metelkovo, in za duhovno prostost Slovencev, če jo mislimo resno? Iluzije, vsakršne, je res konec. Zato drugično talajenje!

Peter Kolšek

18.9.1993
Republika

Na Metelkovi so ostali brez elektrike

Kljub izklopu elektrike ohranjajo organizatorji in nastopajoči visoko napetost

ERIKA RUPOVZ

LJUBLJANA - Aktivisti in simpatizerji MzM, ki svoj prosti čas poldnevi in ponoci preživljajo na Metelkovi, so se znanli pred novo težavo. V četrtek zjutraj so jim namreč odklopili električni tok, ki so ga nato na intervencijo Marka Hrena za kratek čas spet priklopili in nato zvečer, tik pred razširjenim plenomom MzM, ponovno odklopili.

Na Elektro Ljubljana so nam povedali, da so v četrtek okrog desete ure zjutraj dobili telefonski poziv, v katerem je tehnični upravitelj mesta Ljubljana zahteval odklop električnega toka za Metelkovo. Odgovorni na Elektru so zahtevo zavrnil in zahtevali pisno zahtevo z vso potrebno dokumentacijo. Na svoj odgovor so dobili pisno zahtevo Mestnega sekretariata za občino Ljubljana za odklop električne energije za odjenalno mesto na Metelkovi. Zahtevi je bil priložen zapisnik o fizični primopredaji objektov. Na podlagi te intervencije je podjetje Elektro Ljubljana objektom bivše vojašnice, ki jih zaseda MzM, odklopilo električno energijo.

Vendar zgodbe, vsaj kar se tice Elektra, se ni končal, kajti kmalu potem, ko je Metelkova ostala v temi, je z Ministrstva za notranje zadeve na njihov naslov prišel telefaks, v katerem so Elektro Ljubljana prosili, naj jim posredujejo fotokopijo naročila Mestnega sekretariata za občino Ljubljana za odklop električne energije. Poleg tega so se zanimali, ali obstajajo kakšne tehnične možnosti za zagotovitev dveh odjenalnih mest, saj sta na omenjeni lokaciji predvidena dva uporabnika.

Odgovorni na Elektru Ljubljana so nam povedali, da električnega toka tudi na morebitno zahtevo Ministrstva za notranje zadeve, ki je bilo sicer dosežani plačnik računov za porabljeno električno energijo na Metelkovi, ne morejo priklopiti in da lahko to storijo le na zahtevo mestnih oblasti.

Javni tožilec Tomaz Miklavc je včeraj v zvezi s spori okrog bivše vojašnice pojasnil, da so do sedaj dobili dve ovadbi, eno s strani Meze in drugo s strani mestnih oblasti. Zaenkrat zadevo preiskujejo

in se bodo na podlagi dokazov odločili, ali bodo vložili obtožnico ali ne.

Metelkova bo torej po vsej verjetnosti ostala v temi, kar pa ne pomeni, da ne bodo nadaljevali z rednim kulturnim programom.

Omeniti velja predvsem včerajšnji literarni večer Jureta Potokarja in nekaterih drugih slovenskih pesnikov in pisateljev, ki so ob svečah prebirali svoje pesmi in prozo, ter otvoritev fotografske razstave Jasne Klancisa in Majde Luzar.

Za danes pa je med drugim napovedana videoprojekcija filma Larija Stojanoviča z naslovom Serbian Epics in jami session, ki jo bo vodil Ales Rendla. Očitno se na Metelkovi brez električnega toka dogaja več kulturnih dogodkov kot marsikje drugod ob neprimerno boljših pogojih.

Izjave:

Mitja Rotovnik, direktor CD:

MzM podpiramo v celoti, prepričani, da je zasedba edina pot, da bi se začel dialog o eni najlepših kulturnih podob konca tisočletja v

našem mestu. Vztrajajte do konca, z vami je tudi vodstvo in KUP Cankarjevega doma.

Polde Bibic, direktor Drame SNG:

Za stalisa SNG Drame nisem kompetenten, saj Drama ni nikakršna skupščina, moje osebno mnenje pa je, da se je potrebno za Metelkovo boriti. Če z druge strani ni nobene pametne misli in poslušna, potem zagovarjam tudi uporabo teh drastičnih sredstev, ki pa niti niso tako zelo drastična.

Peter Krecič, direktor Arhitekturnega muzeja v Ljubljani:

V Ljubljani ravno v tem času poteka poletna arhitekturna sola, kar se je nehote pokrilo s trenutnimi dogodki v zvezi z Metelkovo. V okviru sole, ki poteka drugo leto, so bili že prej izdelani tudi predlogi za konkretne objekte na Metelkovi. Mi se skusamo držati predvsem stroke in se ne ukvarjamo z dnevnimi dogodki, predlogi so zastavljeni sicer. Ogledali pa smo si razrušene stavbe na Metelkovi in to je res obsodba vredno dejanje, ki nima opravičila.

Mreža lompi odpor

ANKETA ZAGREB 31. 5. septembra

Ideja Mreže za Metelkovu, da se u prostore vojarnje u Metelkovoj ulici u Ljubljani, tada još zaposjednute od JNA, nasele kipari, slikari, glazbenici i drugi stvaraoci, rodila se ujesen 1990. Inicijativa je snažno odjeknula u Sloveniji i u hipu pridobila naklonost kulturnih djelatnika i većine stanovnika Slovenije

Kada je JNA napustila kasarnu, slovenski političari, koji su dotada izjavljivali bezuvjetnu potporu, preko noći su se promijenili u preuzete i mućave birokrate...

Na prvj Skuštini MzM nakon osnivanja u prosincu 1993. prihvaćena je nova strategija glasnog i agresivnog nastupa. Ustanovljen je operativni stožer MLO (Mrežni ljudski odbor ili Mreža Lomi Odpor) koji je pripremio niz akcija od kraja kolovoza do sredine listopada. Mreža je tako uputila izazov ljubljanskoj gradskoj vladi, koja je zgrade bivše vojarnje dosada uglavnom prepustila propadanju.

MzM je za 2. rujna sazvala konferenciju za tisak u prostorijama bivše vojarnje, ali im je gradska vlada zabranila ulazak. Sljedećeg dana došlo je do sastanka predstavnika gradske

vlade i predstavnika Mreže. Došlo je do zanimljivog neslaganja o pitanju tko je vlasnik objekata. MzM je predložila dokumente republičke vlade koji govore o prenosu vlasništva na grad Ljubljana s klauzulom o obaveznoj namjeni za potrebe MzM. Gradska vlada međutim tvrdi da je ona vlasnica samo jedne trećine objekta (a ostaloga Ministarstvo unutrašnjih poslova) i da nema nikakve namjenske klauzule. Namjera je da se zgrade iznajme, prodaju ili čak sruše. Pregovori će se nastaviti nakon 15. rujna.

U ukupno sedam zgrada željenog prostora MzM želi urediti dvije kazališne dvorane, kinodvoranu, prostore za komorno glazbene priredbe, prostore za slikarske, kiparske, dizajnerske, modne itd ateljee, prostor za likovne izložbe, za tisak i fotolaboratorij, zatim restoran s biohranom, kavanu i druge ugostiteljske prostore, više od 50 prostorija za urede, knjižare, knjižnice, sastanke itd, prostor za radio stanicu, omladinski hostel itd. U projekt je do sada uloženo blizu 10.000 sati dobrovoljnog stručnog i profesionalnog rada. Osim toga, članovi MzM su tokom 1991/92. godine zajednički realizirali pet filmova, sedam ploča, 12 knjiga, 113 koncerata, 168 izložaba itd. Izdaju tri revije u ukupnoj nakladi 22.000 primjeraka godišnje, uključujući i fanzin Mzln.

(Prema materijalima MzM pripremio Z.O.)

Ljubljanski temeljni javni tožilec o sumu kaznivih dejanj Mreže za Metelkovo

Kaznivo »nasilništvo«?

Lastnik podjetja POM d.o.o. se je na večerajšnjem zaslišanju branil s molkom

LJUBLJANA, 18. – Ali se bo afera z Metelkovo obrnila v škodo in celo sodno obravnava Mreže, četudi se ho v nadaljnji preiskavi izkazalo, da so mestne oblasti resnično pravi grešni kozel za rušenje stavb v nekdanji vojašnici? Bodo protagonisti slovenskega mirovniškega gibanja in alternativne kulture obtoženi kaznivega dejanja samovoljnosti, neupravičenega vdora v tuje zaprte prostore, proilpravnega zavzema nepremičnin, nezakonite vselitve?

Na mizi ljubljanskega javnega tožilca Tomaža Miklavčiča je policijsko poročilo o zapletih na Metelkovi z dodatno dokumentacijo, med drugim kazenska ovadba (zaenkrat samo ena) ki jo je v imenu Mreže za Metelkovo Marko Hren (prek avokata) podal proti neznanemu storilcu zaradi kraje (strelce) in poškodovanja objekta, pa tudi (medjalni) predpovedba med ljubljanskim izvršnim svetom in ministrom za obrambo, s katero je mesto dobilo del stavb na Metelkovi. V večerajšnjem pogovoru nam je Tomaž Miklavčič zavrnil, da ta predpovedba velja – po civilnopravnih pravilih – kot pogodba in da je torej z njenim podpisom

mesto postalo lastnik omenjenih objektov. Pripadniki Mreže za Metelkovo so torej vdrl v tujo lastnino. In če se ho v nadaljnjih postopkih (preiskave) potrdil sum kaznivega dejanja, bo tožilstvo zahtevalo od preiskovalnega sodnika sodno obravnava. V teh postopkih pa naj bi, je dejal Tomaž Miklavčič, med drugim zahtevali tudi televizijske posnetke z Metelkove.

Kaj pa rušenje zgradb? Javn tožilec pri odgovoru na to vprašanje izhaja s stališča, da je mesto lastnik teh objektov in da jih ima pravico rušiti. Vprašanje je le, če je imelo za to dovoljenje – če je rušilo brez dovoljenja lastne objekte, gre zgotj za prekršek in nikakor ne

za kaznivo dejanje. Sicer pa je »rušili del afere« se vedno zavil v tancico. Pavel Omahen, lastnik podjetja POM d.o.o., katerega stroji so rušili na Metelkovi, se je večeraj dopoldne odzval vabilu na (policijsko) zaslišanje. V (zgodnjem) jutranjem pogovoru za Dnevnik ni hotel v zvezi s tem dati nikakršnih izjav, to pravico do molka pa je – vsaj po naših informacijah – uporabil tudi na uradni zaslišanju. In torej ni nič »izdala« (na primer tistega, ki mu je dal nalog za rušenje).

Kakorkoli že, mestna vlada očitno nima najmanjšega namena, da bi svojo tretjino Metelkove prepustila Mreži. Koliko so verodostojne povotice iz zapuh virov, da je rezultat julija sklenjenih sporazumnih sklepov med predstavniki mestne vlade (Vidmar, Kovarčič, Lesar) in predstavnikoma ministristva za noiranje zadeve (to čemer smo pisali večeraj) tudi tlois Metelkove, na katerem so poškodovane stavbe name-

njene rušenju? Nedavno tega je Marko Hren javno izjavil, da je takšen načrt videl pri samem noiranjem ministru Ivanu Bizjaku! Slednji zanika kakršnokoli vpletenost v to. Pa vendarle se vedno več govori o tem, da ima omenjeno ministristvo večje želje kot le do dogovorjenih dveh tretjin Metelkove. Škoda je celo to, da bi na porušenem delu zgradili nova objekte za mestno upravo za noiranje zadeve. Njen namestnik Boriš Stadler o tem ne ve nič, dopušta pa možnost, da morajo stvari peljati mimo njega. Pri vsem tem pa so nekateri naredili celo korak naprej in poskušali namigivati, da naj bi dobeskonosen posel z novimi prednjami na Metelkovi padel v naročje Zidarjevemu SCI (menila tudi za pokritje izpube oziroma za še neplačane račune SCI-ju pri obnovi ali gradnji nekaterih drugih znanih objektov).

SONJA H. VOGRIČ

Na potezi je Mreža za Metelkovo

Idejni oče projekta promocije in avtor večine sloganov je Miha Zadnikar - Plakat Metelkova je naša je oblikovala Lara Bohinc

RENATA SRIBAR

September je ploden. Najbolje sadote rojstva provokacija. To je v našim primeru - primeru vnajasnice na Metelkovi - v senci državne oblasti zagrešila neznanu roko, rusiteljica dveh stavb, ki sodita k objektom, dodeljeni Mreži. Ljudje z Mreže, ki so se - roko na srce - prej pustili uloviti - mrežo razpravljanj s politiki in so na račun letih odlašali z upravo dodeljenih prostorskih kapacitet, so se nemudoma aktivirali, zasedli to, "kar jim pripada" [cit. Miha Zadnikar, spokesman Mreže]. In v rednem času, merjenem v urah, sproducirali najboljšo promocijske materiale prehodne sezone.

MLO, akcijski odbor znova osvojene Metelkove obvladuje svoje podjetje. Igi. Slovar slovenskega knjižnega jezika pod točko 2 - ekspr. dejanje, nacrti pod geslom Razpletena mreža

Berlinski zid v Ljubljani je padel

oziroma Razmrežena Metelkova. Ta, recimo temu zargonsko "poslovna filozofija" govori o naravnosti k raz-resitvi pempetij in odprtosti za ljudi in njihove iniciative.

Plakat Metelkova je naša, pridružite se nam je volilo, ki se mu ni mogore upreti zaradi na prvi pogled prepoznavnih likovnih potez značilnih za sompromocijo civilnodruženih skupin. Zdi se lahkovestnisko odločne in

preproste (kot je pac eodslavno sporočilo tistega, ki ve, kaj hoče povedati).

Ce oglaševanja ponavadi, kot pravi pisatelj in kritik John Berger "dela vso zgodovino mitično", pa jo Mrežina slogana Ce ste 1988 na Roski venjeli v civilno družbo, pa vas je država medtem izigrala, pridite 1993 na Metelkovo in Jansa, como home, nasprotno, demitizirata. V dofu je tudi plakat, ki navaja Stigarrja v smislu kako smo si

ustvarili svojo državo zato da bomo dobro živeli. Gre za prevezjeno takisto civilnodruženih pobud iz prejšnjega režima, tj. opozorilo, da se tu izdruive olasti je-nije dobesedno.

Promocijski paket politiskovnih konferenc, ukroglih miz, posebne izdaje Mzina in kulturnih prireditev vključuje se na prvi pogled zabaven element tiralice, s katero se isce... neznan storilec, ki je od 3. do 10.09. demoliral dva objekta... Stvar vsekakor seže dalj od komedije zmesnjav, kar okazuje tudi prijava, ki jo je Mreža oddala na gradbenem inspektoratu.

Vsefitev Mreže ni moc deliti na fizično izvedbo dejanja in njegovo promocijo. S prvo oddajo o prevzetju prostorov in pivim plakatom, nalenplnim v ljubljanskem eksterioru, je tekst Metelkova je naša postal realna kost, ki se državi, v primeru, da jo bo hotela pozreti, lahko samo zatakno v gnilo

Še enkrat o Metelkovi

Odgovor ministrstvu za kulturo na članek Podpora za Metelkovo, objavljen v dnevniku Delo dne 7. 9. 1993

V Delu je bil 7. 9. 1993 v rubriki Prejeli smo objaviti članek Podpora za Metelkovo, ki ga je objavilo ministrstvo za kulturo. Ministrstvo v svoji izjavi tudi, da je že v času mandata Borisa Sakajeta kot mandata novega ministra Sergija Pelhama storilo vse, da bi Mreža za Metelkovo pridobila prostore nekdanje vojašnice ob Metelkovi cesti v Ljubljani. Ker tihi pristorov v teh letih Mreža še ni dobila, podpira ministrstvo za kulturo takojšnje vse, v skrajnem primeru tudi nasilno. Trditve, da je ministrstvo za kulturo storilo vse, da bi Mreža pridobila prostore na Metelkovo, je dezinformacija javnosti. Mesto Ljubljana, ki si je pridobilo pravico uporabe tretjine nekdanje vojašnice ob Metelkovi, ni imelo konec julija leta 1993 seznaniti javnost z dejstvi, ki se ticejo pridobivanja objektov nekdanje JLA v uporabo, med njimi tudi objekt na Metelkovi.

1. Po ustavnem zakonu o samostojnosti in neodvisnosti, ki je bil sprejet 25. 6. 1991, je vsa vojaška premoženja in nepremičnina preneženje prevela Republika Slovenija. Republiški upravni organ, pristojen za obrambo, mora zagotoviti, da to premoženje prevzemajo v upravljanje po veljavni, enote in zavodi teritorialne obambe.

2. Novembra 1991 je republiška vlada sprejela merila za upravljanje z nepremičninami, ki so bile last JLA na območju Slovenije.

Po teh merilih se nepremičnine nekdanje JLA prenesteno uporabljajo za obrambne potrebe in za potrebe notranjega ministrieva, sledijo potrebe drugih republiških organov in nazadnje so potrebe okeim, mesta in drugih interesentov.

SLOVENEČ 20. 9.

Slednjim se da objekte v uporabo praviloma po penziji najugodnejšega ponudnika. Pri tem so izvzeti dejavnosti, ki so nacionalnega ali republiškega pomena, o čemer odloča vlada.

3. Na podlagi teh meril so bile razdeljene med ministrstva vse pomembnejše lokacije na urbanem območju Mesta Ljubljane. Vlada je s sklepom dobila Mladika brezplačno ministristvu za znanje za dve, nekdanjo Rusko vojašnico brezplačno ministristvu za kulturo in ministrstvo za šolstvo (sklepi vladne z dne 3. 9. 1992), vojašnico ob Metelkovi je v obsegu treh tretjin dobilo brezplačno ministristvo za notranje zadeve, ostalo tretjino pa je zadržalo ministristvo za obrambo. Ta del vojašnice je julija 1993 pridobilo Mesto Ljubljana od ministrstva za obrambo na podlagi pogodbe, vendar ne brezplačno, temveč na odplačevanje.

4. Z objekti na Metelkovi, za katere je zainteresirana Mreža, je torej do julija letos upravljala Republika Slovenija. To pomeni, da bi ministrstvo za kulturo v skladu z merili lahko doseglo, da bi objekt Mreža za Metelkovo tudi pridobila, če je res imelo tak namen. Ministrstvo za kulturo pa je dejansko pridobilo objekte nekdanje vojašnice na Ruski cesti, kar pomeni, da imamo možnost gledati vse stranijsko podporo, ki jo Mreža za Metelkovo vselej daje objektu tudi dosti.

5. Mesto Ljubljana za obnovo Metelkove v sodelovanju z ministrstvom za notranje zadeve začela z dejavnostmi za kompleksno preureditev tega območja v skladu z dolgoročnim načrtom Mesta Ljubljane, po katerem je to območje namenjeno za osrednje mestne funkcije.

Mesni selektor za občo upravo Dimitrij Kovačič

Mreža za Metelkovo

Mreža se je ujela v svojo lastno mrežo. V njenem mreženju nastupa vidna osebnost mrežnikov Marko Hren. Znan je že z volitev leta 90., ko je bil na listi Neodvisnih družbenih gibanj. Nekateri pa imajo za lepi fanti drugi za borcu za homoseksualce in -ke.

Ima pa z njim je predvsem po kulturi nehašija, politiki Slovenije brez vojske in filozofiji mirujočih in neskončnih pogovaj.

Iz filozofije gurija Marka Hrena (naziv sem povzel po grafitu na Trzinovstovu) torej stidi, da se problem ne smajo reševati s silo in nasilju, temveč z dogovornim ravnanjem. Ravno z zavzetjem objektov na Metelkovi se je pokazalo, da se mrežniki ne namravajo pogajati in dogovarjati, temveč da želijo probleme reševati z argumenti sile in nasilja v svojo korist in se tako poživljajo na pravno državo.

Lepi vzori in doslednost!
DRAGO NOVAK,
20. 9. Tovaršnika 12 c,
DELO Logatec

Naj živi MzM

V ponedeljek, 13. septembra, sem šel po Kotarkovi. Na koncu ulice sem zavil proti lekarni na Metelkovi in tam naletel z skupino mladoletnikov, ki so že kazali znake vinjenosti. Njihov (očitno) duhovni vodja me je prosil za 10 ali 20 SIT. Ob tem sem se spomnil na ljubljanske »školarje«, ki si s posojenjem izposrjajo prepotrebna sredstva za alkoholno pretvajanje. Ker se na vabilo vriga mladič nisum odzval, sem bil poučen, da so oni -z Metelkove- in da bom v primeru potrebe istih famoznih 20 SIT dobil pri njih.

Oh tem dogodku se mi mislo ravno »odpiti očim«, pač pa se v kontekstu osvoboditve bivše kasarne JA in rušenja berlinskega zidu pod pokroviteljstvom MzM postavlja vprašanje, kdo in s kakšnim namencem manipulira z (tudi mladoletno) mladičino.

Nič se ne bom začudil, če se bo kakšen »mega kulturnik« zaklemljal v stranice ljubljanskega magistrata in tam nato začel gladovno stavko. Če me spomin ne vara, smo Slovenci že imeli čast videti podobno dejanje v eni izmed prejšnjih letov našljajevanke o slovenskem političnem pristoru. Prav tako smo že imeli čast doživeti »neodvisne mladee«

v boju proti svojemu (šolskemu) ministru. Hkrati se sprašujem, ali je za obstoj slovenskega naroda bolj potrebna kultura, ki sloni na intelektualnih vrednotah, katere so se manifestirale (tudi) z geslom »Ora et labora« (oh, že spet!), ali pa nam je bližji »Sex and drugs and rock'n'roll«.

Svoje (bogokletne) misli naj končam z znanim že spreminjenim rečkom: »Kdor drugemu jamu koplje, je grobiti.«

BLAŽ KOČAR,
20. 9. Glavarska 8,
DELO Ljubljana

EKSPLOZIJA POZITIVNE ENERGIJE

Foto: MATEJ DRŽIČNIK

Dogodki v zvezi z vselitvijo članov Mreže in številnih ljudi, ki podpirajo njihovo zasedbo prostorov nekdanje vojašnice na Metelkovi ulici, vse bolj prepletajo niti vsestranskega, a spontaneega angažiranja civilne družbe z zavoznanimi nitmi samovolje in brezzakonja, ki ju upravljajo še vedno nevidni prsti. Za prve pravijo, da gre za pravo eksplozijo civilne volje in upora, za druge pa, da so sršenje gnezd, v katero so si mladi upali dregniti.

Kakorkoli že, v noči z desetega na enajsti septembra so se »mrežarji« uprli mesni oblasti. Vselili so se v objekte na Metelkovi, ki so jih pred tem začeli rušiti, dobili pa naj bi jih mladi Ljubljane za kulturno delovanje pa tudi za ustvarjalno in kakovostno preživljanje prostega časa. Priori moči, podprti z rušilno silo bagrov, so se uprli v vrsto kulturnih dejavnosti. Spontano in nepričakovano so se združile različne in številne skupine in posamezniki v – kakor pravijo – pozitivnih namerah neodvisne kulture. Prvobitna razigranost in močnejša neresnost

pri še neorganiziranem odporu, izražena na primer z objavo tiralice za neznanu rušilcem, se od podpisane policije in po nizanju kulturnih dogodkov spreminja v organizirano obliko upora.

Nina Kozinc, svobodna novinarka, angažirana v skupini za slike z javnostjo Mreže za Metelkovo, pravi: »To, kar se dogaja, je fantastično. Ne spominjam se, da bi se kaj podobnega v Ljubljani že dogajalo. Veliko delamo in včasih se sprašujem, koliko časa bomo še zdržali, a že sedaj mislim, da smo že zmagali. Pet dni nisem stopila izza zidov vojašnice, zdaj pa bom šla ven, da bom z druge strani pogledala in doživela vse to.« (Foto-1)

Nataša Zavolovšek, politologinja in socialistka, delavka dela v Mreži kot tajnica: »Odkar smo se vselili, delamo vsak dan od osem do štirindvajset ur in vsi smo že precej utrujeni. Čeprav sem tu tako rekoč poklicno, lahko rečem, da smo vsi stoodstotno pri stvari, da smo noter in da nas vse, kar se dogaja in spontano razvija, spodbuja

Zapietanja v Mrežo

na
Metelkovi

21.9. 33
JANA

Tekst:
ZANA KAPETANOVIC

in hrabri. S sabo sem pripeljalo svoja dva kučka, otroka pa varuje moja družina. Veliko smo že naredili, veliko imamo še načrtov. Tukaj zdaj že vlada red, ve se, kaj kdo dela. Menjavali se bomo pri dežuranju tukaj na Metelkovi, da ti prostori ne bodo nikoli prazni, da jih spet kdo ne bi poskušal porušiti. Imamo veliko podporo skupin in posameznikov. Naporno je, toda zdižali bomo!» (Foto 2)

Irena Wölle, absolventka akademije za likovno umetnost: »Pri tem gibanju sem začela kot oblikovalka časopisa M.ZIN. zdaj pa sem se hotela še bolj angažirati in pomagati. Te možnosti povezovanja ljudi so krasne, in če nam bo uspelo, se bodo mnoge stvari v bodoče dogajale hitreje in lažje. V tem prostoru bomo uredili design studio. Super se počutim in že zdaj me vse to zelo veseli.« (Foto 3)

Naj živi 249. MzM SLOVENECE

V ponedeljek, 13. septembra 1993, sem šel po Kotnikovi. Na koncu ulice sem zavil proti lekarni na Metelkovi in tam našel na skupne mladoletnikov. Kazali so znake vrgeno. Njihov (očito) duhovni vodja me je prosil za 10 ali 20 tolarjev. Pri tem sem se spomnil na ljubljanske »drosarje«, ki si s beračenjem zbirajo potrebna sredstva za alkoholno preživetje. Ker se na vabilo vrlega mlada nisem odzval, sem bil poučen, da so oni »Metelkove« in da bom v primeru potrebe tistih famoznih 20 tolarjev dobil pri njih.

Po tem dogodku se mi niso ravno »odprele oči«, pač pa se v kontekstu očiščenja nekdanje vojašnice JA in rušenja berlinskega zidu – pod pokroviteljstvom MzM postavlja vprašanje: kdo in s kakšnim namenom manipulira z mladino (tudi mladoletno)?

Ni se ne bom začutil, če se mi bo kaj »megakulturnik-zaklenih stranskih ljubljansko-Magistata in tam začel gladno stavo«. Če me soumni ne vara, smo Slovenci že imeli čast spremljati podobno dogajanje v eni izmed prejšnjih delov nadaljevanke o slovenskem političnem prostoru. Prav tako smo že imeli čast opazovati »neodvisne mladce« v boju proti njihovemu (šolskemu) ministru. Sprašujem sr, ali je za obstoj slovenskega naroda potrebnejša kultura, temelječa na tisočletnih vrednotah, ki so se kazale (tudi) v gleslu »Orat labora« (oh, že spet!), ali pa so nam bližji »Sex and drugs and rock'n'roll«.

Svoje (bugokletne) misli naj končam z znanim (že spreminjenim) rečim: »Kdor drugemu jamo koplje – je grobar.« Blaž Kočar

Podobe z Metelkove

21.9. DELO

Na vhodu na Metelkovo se je v soboto pojavil transparent s pomensko vsebino. Mreža za Metelkovo se ne meni za politične zdrahe in spletkarjenja in s polno paro še naprej napolnjuje nekoč militanten prostor s kulturno vsebino. Po tem, ko so ji na Elektro Ljubljana odklopili elektriko, na Metelkovi niso predstavili niti odpovedali še nobene predstave. Še več, k njim še hodijo ustvarjalci, ki bi želeli tam nastopiti. (Foto: Miško Kranjec)

Podobe z Metelkove

22.9. DELO

Takoj drugi dan zasedbe na Metelkovi je taborniški odred Črnega Mrava na dvorišču postavil kuhinjo in en teden skrbel za sestradane »skvoletarje«. Po enem tednu so taborniki odšli opravljati študentske zadržaje, na Metelkovi pa so odprli čajnico. Večraj je v center trenutno največjega ustvarjalnega vrvenja v Sloveniji prišel obisk z Gorenjske. Restavracija Okarina z Bleda je vse obiskovalke in obiskovalce okrepčala z izvrstnim čajem in okusno indijsko hrano. (Foto: Miško Kranjec)

O Metelkovi naj razpravlja tudi vlada

Ljubljana — Mestni odbor Liberalnodemokratske stranke se zavzema za nemoteno in enakovredno uveljevanje zakonitih interesov civilne družbe, združenih v Mreži za Metelkovo. Kot je dejal največerajšji novinarski konferenci vodja poslanske skupine ljubljanskih liberalnih demokratov Marko Golob, se zavedajo, da vselitev Mreže ni zakonita, vendar je po njihovem mnenju to edini možni način upora proti samovolji mestne oblasti.

Mestni odbor trdi, da je skupščina mesta Ljubljana na svoji seji 1. marca 1993 sklenila, da se območje vojašnice na Metelkovi da na voljo za potrebne programe mesta. Pri tem so se poslanci mestne skupščine strinjali, da bi Mreža kot nov projekt z zanimivim kulturnim programom lahko svojo dejavnost

opravljala v prostorih na Metelkovi. Takrat so sprejeli tudi sklep o predlagu vladi, naj za potrebe UNZ določi drugo lokacijo. A se to ni zgodilo. Zato bodo ljubljanski liberalni demokrati vztrajali, da SML o tem spregovori in se dokončno odloči. Prav tako bodo skušali doseči, da bo o tem razpravljala vlada.

Janez Sotrižnik, predsednik mestnega odbora LDS, je podal

stališče svoje stranke do gradnje ljubljanske obvoznice. Kot je dejal, sta gradnja vzhodne avtoceste in del severne obvozne ceste za Ljubljano življenjskega pomena. Zato bodo predlagali posebno zasedanje SML, na katerem naj bi obravnavali spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega načrta občin in mesta Ljubljana za obdobje do leta 2000. M. L.

S predsedstva SML smo večeraj prejeli tudi posebno izjavo za javnost, v kateri med drugim piše, da obsojajo zasedbo lastnine mesta v nekdanji vojašnici na Metelkovi. Vsi, ki tako nasilno dejanje podpirajo, po njihovem mnenju zanikajo pravni red. Kot piše v izjavi, SML ni nikoli sprejela sklepa, ki bi prostore na Metelkovi dodeljeval Mreži. »Predsedstvo SML odklanja vso neutemeljeno gonjo proti izvršnemu svetu mesta Ljubljane in njegovemu predsedniku Marjanu Vidmarju ter ga podpira v prizadevanju za vnovično pridobitev lastnine, ki je bila mestu po drugi svetovni vojni odvzeta,« piše v izjavi.

Krog na Metelkovi je sklenjen

V prostorih bivših vojaških zaporov na Metelkovi, kjer je bil med drugimi zaprt tudi Janes Janša, bodo danes ob 16. uri odprli razstavo fotografij Tonea Stojka z naslovom Slovenska pomlad. Avtor pravi, da je krog zaključen, da so »fotografije prišle tja, kjer so bile posnete«. Razstava bo odprta teden dni, na ogled pa bo vsak dan v času dnevnih svetlobe. Na sliki: Tone Stojko pred uckdanjimi zaporom na Metelkovi z Arctico 1. J. (J. S. A., foto: Simon Stojko Falk.)

»Mestna vlada ni naročila podiranja«

D. Kovatič: »Poškodovani so bili le objekti, neprimeri za normalno uporabo«

LJUBLJANA, 21. septembra — Kljub vztrajnemu vrnjanju so številni novinarji na 3. dnevni tiskovni konferenci ljubljanskega IS spet ostali brez oprjelnih odgovorov na vprašanja o aferi Metelkova. Novost je le, da je tokrat v imenu IS spregovoril Dimitrij Kovatič, mestni sekretar za občo upravo.

Na vprašanje, ali je varnostna služba Dizako kriva za vdor bagrov na Metelkovo in za kasnejše posledice — podiranje dveh objektov, je odvrnil, da je za vdor predstavnikov Mreže za Metelkovo nesmiselno kriviti Dizako, saj niti policija ni preprečila njihove nasilne vselitve. Ni pa hotel komentirati podatkov enega od navzočih novinarjev, da naj bi varnostniki ekipi za podiranje pri vходу z Masarykovce celo pomagali — z odprtim vrat. Med drugim je omenil, da so bile v rušilni akciji poškodovane samo stavbe, neprimerne za »normalno« uporabo, in je odločno zanimal, da bi Mesto naročilo to rušenje. J. P.

Metelkovi v boju proti bandi štirih

22. 9.
SLOV.
NOVICE

Vojavnica na Metelkovi, ki so jo zasedli mladi umetniki, postaja predmet mestnih politikanstev – Glavna težava vladajočih je njihova vsesplošna nevednost

Znano je, da je Mreža za Metelkovo ob svojem desantu na prostore nekdanje vojašnice na Metelkovi sama sebe videla kot plaz, ki s svojimi (tudi političnimi) nahojci lahko zasine vse svoje nasprotnike, predvsem seveda vlado slovenske republike.

Same politične stranke so se svoje vloge pri dojetju civilne družbe nekoliko močneje zavedle šele, ko se je Mreža v vojašnici po njenem delnem rušenju lepo nametnila. In natanko je kar precej zadev

v zvezi z Metelkovo obarvanih precej političnih.

Ljubljanski župan Jozef Srčar javnosti pošilja sree parajoče sporočila, v katerem obsaja zasedbo mestne lastnine s strani metelkovec in njihovih somišljenikov in odklanja neutemeljeno gonjo proti šefu mestnega JS Marjanu Vidmarju in ga podpira v prizadevanjih za ponovno pridobitev lastnine, ki jo je Mesto nekoč že imelo in mu je bila po drugi strani skoraj v celoti vzeta, še posebej za tisto, ki si ni je

Mesto pridobilo pred kratkim.

Očitno pa je, da Mesto z nepravilno odzeto lastnino vsaj precej zanima – vsaj imne krožke namreč vsajrajni nisi. O samem lastništvu Metelkove vojašnice pa zaradi sprevedanja igre za oceno mestne LDS gospoda Vidmarja tudi ni vse jasno – ali pa je zaradi tega jasno prav vse.

Mestni odbor Liberalno-demokratske stranke, ki za vse repobe obtožuje samovoljno vladavino

mestnih poslancev SKD, NDS in SNS, namreč domneva, da je nosilec lastniške pravice na Metelkovi republiška vlada. Mestni vladarji pa naj bi s svojim neudleževanjem na sebah povzročali nesklepanost in s tem preprečevali, da bi poslanci mestne skupščine razpravljali o čednih in nečednih poslih ljudi, ki jih metelkovec imenuje banda štirih.

Po tiditvah MO LDS je mestna skupščina marca letos na predlog JS sklenila, da se obnovej vojašni

ce da na voljo proučimo mesta Ljubljane, poslanec pa naj bi se strinjali, da bi Mreža svoje dejavnosti lahko opravljala prav tam, kjer sedaj tudi jih.

Težava pa je v tem, da gospod župan pravi, da mestna skupščina ni nikoli sprejela sklepa o dodelitvi Metelkove Mreži mladih umetnikov.

Tako ostaja jasno le to, da so v ozadiju povsem občinski tržni interesi in boj mestni opozicije in pozicije in prva trdi, da bo Ljubljana razvila šele, ko

bo sedela mestna vlada zapustila svoj prestol.

Gospod Vidmar pa bi se ob svoji trditvi, da ne ve, kdo je porušil del Metelkove, lahko vsaj pozanimal, kdo vladalica po njegovem mestu in ta mestni lastnina. Ob tem se širijo govorice, da so blizu ruševin v času razkosavanja vojašnice opazili silhueto gospoda Janeza Lesarja, toda vrag je v tem, da se kljub temu, da na risokovnih kauerencih gospoda Vidmar in Lesar sedita skupaj, obravata, kot

da se vidita prvič. Če bi se bolje spoznala, bi morda drug drugemu lahko povedala marsikaj lepega o behi, ponekod razrušen Ljubljani.

Toda to so le groba in tolekovana in prav bi bilo, da meščani svojim voditeljem pomagajo pri popraviljanju nezaljšanih krivici, ki so se jim in se jim očitno še vedno dogajal v preteklosti.

Sama Mreža pa na Metelkovi na srečo prede dalje.

G.K.

Minister Janez pa nič...

22. 9.
Republika

Brez nasilja na Metelkovi

Marko Hren, predsednik Mreže za Metelkovo, je le eden od mnogih, ki bi jih lahko povabili na pogovor. Veliko je taksnih, ki te dni svojo energijo usmerjajo v to, da bi projekt MzM obstal in zazivel, kot so si zamislili. Ali je to boj z mlino na veter, pa bi lahko povedali le tisti, ki molčijo v zakulisju.

Pred kratkim si izjavil, da si že od nekaj let nenaklonjen kakršnimkoli institucijam. V čem se Mreža za Metelkovo po tvoje razlikuje od običajnih institucij?

V svojem najstnikskem obdobju sem imel močan odpor proti institucijam, ker so se mi zdele nedostopne in oddaljene od življenja. V minulih letih pa sem se vse bolj ukvarjal z moduliranjem struktur civilne družbe. Prepričan sem, da se silnicam netolerance lahko postavimo po robu samo s strukturirano mrežo nosilcev dejavnosti, ki nosijo v sebi vrednote kozmopolitizma, tolerance, multikulturalnosti in odprte družbe. Taksnemu modelu se po mojem mnenju približuje MzM.

Od zasedbe Metelkove dalje ti delavnosti očita predvsem dvoje: da si prevec prizanesljiv do ministrstva za obrambo, ker le-to financira Mirovni inštitut, ki si ga ustanovil, in drugič, da je sama zasedba nasilno dejanje, kar naj bi bilo v nasprotju s tvojimi načeli.

Ze nekaj let kroži po Ljubljani dezinformacija, da Ministrstvo za obrambo ne le financira Mirovni inštitut, ampak da ga je tudi ustanovilo. Odgovor boš najlažje dobila tako, da pregledas knjigovodstvo inštituta in ministrstva. Inštitut od ministrstva za obrambo namreč ni dobil niti tolarja. Naj te dopolnim, da mi bolj kot to javnost očita staro prijateljstvo z Janezom Janso. Moram priznati, da sem te dni intenzivno iskali stik z njim, vendar pa se ni odzval niti na enega od mojih številnih klicev. Več kot očita to je, da o Metelkovi noče govoriti.

Kar pa se tice drugega očitka, naj pojasnim, da v vsem dejanju ni bilo niti kančka nasilja, niti nad objekti niti nad lastnino niti nad cemerkoli ali komerkoli. Znotraj Mreže je prišlo do popolne koeksistence med najrazličnejšimi grupacijami in tudi nazven poskusamo delovati kot katalizator, ki uglašuje različnosti. Nasa želja je, da bi prišlo do pomiritve in ne do zaostrovanja med različnimi političnimi grupacijami. Poudariti bi želel, da nečemo služiti niti kot orodje v rokah tistih, ki bi želeli na ta način zrušiti mestno oblast.

Kje preži po tvojem mnenju največja nevarnost, da bi projekt MzM propadel?

Največja nevarnost, ki jo vidim, je pritisk različnih državnih institucij in tehnika izcrpavanja, ki jo trenutno uveljavljajo. Potrebno bo pač zdržati politične pritiske in vsa možna sredstva, ki jih bodo pri tem uporabili. Izključ elektrike je le eno med njimi.

Enka Repovz

AKTUALNA TEMA

Odvetnik Mreže za Metelkovo zanika trditve ljubljanskega tožilca

V igro so stopile občine

Mreža ima legitimno pravico zavarovati objekte, katerih lastnik in rušitelj nista znana

LJUBLJANA, 22. – Medtem ko ljubljanski javni tožilec Tomaž Miklavčič zahteva, da menjalna predpogodba med Mestom in ministrstvom za obrambo (za sedem objektov s pripadajočim funkcionalnim zemljiščem v nekdanji vojašnici ob Metelkovi) po civilno-pravnih pravilih že velja kot pogodba in če Mesto z njenim podpisom že postalo lastnik teh objektov, pa odvetnik, ki zastopa Mrežo za Metelkovo, trdi drugače.

Znani ljubljanski odvetnik Hinko Jenull pravi, da takšna stališča nimajo pravne podlage niti v zakonu niti v sami predpogodbi. S predpogodbo se namreč šele prevzema obveznost, da bo pozneje sklenjena glavna pogodba. V predpogodbi so opredeljeni le elementi menjalne pogodbe, s katero naj bi zamenjali komplekse nepremičnin. Ker takšna pogodba še ni bila sklenjena, tudi menjava še ni mogla biti opravljena. Predpogodba tudi ne more učinkovati kot pogodba, ker nima »knjižbenega dovoljenja, ni bila sodno overjena in ni bila izvedena v zemljiški knjigi. V 6. členu predpogodbe je tudi zapisano, da bo menjalna pogodba sklenjena šele, »ko bo formalno pravno izvršen zemljiško knjižni prenos tistih nepremičnin, ki še niso v pravno-premoženjski sferi pogodbenih strank«. Za to zapleteno pravniško formulacijo pa se, po Jenullovih besedah, skriva dejstvo, da sta podpisnika predpogodbe razpolagala s tujimi nepremičninami, in sicer z zemljišči, ki so v uporabi občin Bežigrad, Center in Vič-Rudnik.

Ker njihovega soglasja nista dobila, ne gre niti za predpogodbo, temveč kvečjemu za pogojno predpogodbo. Iz predpogodbe tudi ni razvidno, da bi Marjan Vidmar imel za njeno sklenitev poprejšno odločitev mestne vlade oziroma skupščine.

Takšna prepogodba torej nima »lastniško pravnih učinkov«, še manj pa je podlaga za poškodovanje objektov na Metelkovi. Kot piše v predpogodbi, naj bi jo pogodbeni sklenila na podlagi »dolgoročne namembnosti« vojaških nepremičnin na območju Mesta, vendar pa dogovor o tem – če seveda obstaja – ni bil obravnavan kot veljavni prostorski akt. Mesto Ljubljana tudi nima pooblastil, da v lastni režiji ureja oziroma pripravlja stavbna zemljišča in ruši zgradbe, saj je za to pristojen Sklad stavbnih zemljišč Mesta Ljubljane.

Ali se je Mreža nezakonito vselila na Metelkovo? Glede tega ljubljanski javni tožilec govori o sumu kaznivih dejanj, odvetnik Hinko Jenull pa meni, da je Mreža z vselitvijo zavarovala objekte pred nadaljnjim

rušenjem, ker nihče drug tega ni storil. Po veljavnem zakonu o notranjih zadevah imajo državljanji celo pravico in dolžnost preprečevati kazniva dejanja in varovati premoženje. Tožilec in policija še do danes nista seznanila javnosti s tem, kdo je rušil oziroma poškodoval objekte. Če jih je lastnik, »ima sicer do tega pravico, a je še vedno vprašanje, kdo je lastnik. In dokler nista znana lastnik in tisti, ki je rušil, ima po besedah odvetnika Mreža za Metelkovo vso legitimno pravico, da objekte varuje, če ni zagotovil, da bo to storil kdo drug oziroma se na to ni mogoče zanašati.

O »čudnih« rušenjih po Ljubljani pa so v začetku tega tedna izpravljali tudi predsedniki izvršnih svetov ljubljanskih občin. Med drugim so se dogovorili, da bodo v občinah zbirali vso potrebno dokumentacijo o zgradbah, ki se jim je »zgodila« hitra rušitev (ob Vilhanjevi, Askertevi, Metelkovi).

Znova naj bi se sestali v ponedeljek in se odločili za nadaljnje ukrepe. Še zlasti o tem, ali bodo tožili podjetje Pavleta Omahna, ki tuši po Ljubljani, ali pa neposredno Mesto samo. Mimogrede naj še omenimo, da so v ponedeljek izvršniki sprejeli še dva dogovora: oblikovali bodo posebno koordinacijo za lokalno samoupravo, ki naj bi pripravila predloge in stališča ljubljanskih občin v zvezi z novimi občinami (vključno z mestno), njihovimi mejami in oblastjo v njih. Od SDK pa bodo zahtevali, da 17 odstotkov sredstev, ki jih z njihovega računa neposredno prazni Mesto, nakazuje na račune občin, ki jih bodo potem same razporejale za potrebe Mesta. Dovolijo imajo namreč tega, da dajejo Mestu denar za namatano, dokler ne dokažejo, da jih potem uporabljajo, kakor mihi pač ustreza.

SONJA H. VOGRIČ
Foto: RAFAEL MARN

»Nasa zadnja luč je duh...«

V prvem tednu, kar je Mreža za Metelkovo zavarovala stavbe na Metelkovi in začela s svojo osnovno dejavnostjo, smo pripravili 30 raznih kulturnih in družabnih prireditev za ljudi vseh barv in starosti. V drugem tednu jih načrtujemo prav toliko. Vse se dogaja odklopu električnega toka navkljub. V prostorih, kjer živimo in delamo, je bila elektrika priključena tri leta. Pet dni smo imeli tok tudi mi. Odvezli so nam ga brez opozoril in pojasnila, zato smo vložili ovadbo zaradi motenja posesti. Ministrstvo za kulturo nam je prijazno pripravljeno pokriti stroške za elektriko, zato želimo, da se igratlanje med plačnikom in naročnikom odklopa čimprej neha. Predsedniku izvršnega sveta mesta Ljubljane smo na grozilno pismo odgovorili z umetniško podobo in besedo. Vsem, ki nemara še dvomijo o naših dejavnostih, pa podarjamo Otona Županciča:

Odgovori, Citiban: Kaj je naša zadnja luč?
Naša zadnja luč je duh.

22. 9. DNEVNIK

Mreža za Metelkovo
Miha Zadnikar

Nespodobno povabilo Vladimirja Slejka

DVE STRANI O BOGU, TRI STRANI KLANJA — IN OSTALO • SKLAD V. S. NAJ BI Z LETI
NADOMESTIL KULTURNO MINISTRSTVO

Stirje od petih izbrancev Sklada Vladimirja Slejka so se jasnosti prvič predstavili v pone- deljek zvečer v knjigarni Kon- zorej v Ljubljani. To je bil za- baven, nekonvencionalen večer, vodil ga je Tadej Čater, ob po- moči obiskovalcev in Optimiz- ma d.d. Od peterice veličastnih, kakor so reklamni šefi Optimiz- tizmove megafirme pompo- zno poimenovali junake nateča- ja, je manjkal samo Franjo Francić. Vladimir Slejko pa se je skrivnostno pojavil malo pred koncem večera.

Feri Lainšček, ki je v konkuren- ci z romanom Astralni niz, je izdal, da je imel tekst že tri leta v predalu, da ga je napisal v tridesetih dneh za svojo žanr- ske forme in po dolgoletnem

natančnem prebranju Kinga. Miha Mazzini je svojega Zbi- ralca imen označil za mešanico Tomaža Akvinskega in horror- ja ali »dve strani o bogu, tri strani klanja«. Z žanrskimi, li- himi romani se bralcu priljuje, s sodim ga pa matra teden takih Satanova kronika čaka na izid pri Wieserju, je rekel. An- drej Morovič je o svojem Tek- kavcu, izdanem »pri Slejkotu«, povedal, da pomeni preskok od njegovega pretežno avtobio- grafskega pisanja in konec fa- scinacije nad Berlinom (kjer Morovič že sedem let živi). Pe- ter Malik je svoj roman Loviš- ča označil za reporterskega, po- stavil ga je na vojno območje Bosne in Hrvaške. Od kavbojca do detektiva je manjkal v naši

žanrski literaturi po njegovem le še reporter kot novi mitični junak.

V imenu avtorjev se je An- drej Morovič zahvalil Optimiz- mu in Vladimirju Slejku, ker je »s čudežnim zamahom denar- nice naredil v enem letu več za slovensko kulturo kot kulturno ministrstvo (ki ves denar pora- bi za to, da vzdržuje sebe) v de- setletjih«. Predlagal je še, da slavnostna razglasitev zmagov- valca jutri ne bi bila v našim- kanem zabaviščnem centru Perla, ampak na Metelkovi. Gospod Slejko se je ob tem predlogu nasmihal in vztrajal pri svojem: »To je nespodobno pobavilo kulture v igralnico.« Kulturo je treba zlorabljati, knjigo spraviti na cesto, če jo hočemo ljudem približati. »Za Metelkovo pa je rekel, da bi v njej lahko priredili kakšno ma- tinejo.

V zvezi s prodajo petih knjig je zanimiv podatek, da je bil Svet knjige pripravljen odkupi- ti nekaj tisoč izvodov, seveda če zvišajo ceno, ki ruši uidečni sistem. Slejko ne bo dražil, je bil odločen odgovor. Ostaja pri ceni 2500 tolarjev za pet knjig. Vlado Žabot (pobudnik nagra- de Kresnik za najboljši roman) je iz publike čestital Skladu V. S. za pogumno potezo, zagrmel pa je proti medijem, ki so o Slejkovih nagajajenih pisali kot o najeminentnejših sloven- skih pisateljih. »Kje pa so Jan- čar, Hieng in vsi tisti znani av- torji, ki jih take žanrske poeno- stavitve ne zanimajo,« se je vprašal. Igor Bratož je v zago-

vor povedal, da je šlo za kon- takti »mlajših eminentnih av- torjev«. Nekdo iz občinstva je Slejku počital tudi »sramotno revno oblikovanje knjige, a av- torji samo so ga vzeli takoj v bran, čes, glavno da se dobro bere, »papir pa tako razpade po petnajstih letih«.

Zgodba kot najtežja stvar na svetu (Mazzini) je bila še ena od vznemirljivih tem večera ve- ličastnih. Vsi avtorji so prizna- li, da so težili za fabulo. »Can- kar nas je očitno sesul, da člo- vek ob slovenski prozi zeha in zeha, da je v njej tako malo ži- vljenjske radosti in moči,« je bil spet najbolj zgovoren Mo- rovič. Feri Lainšček pa je rekel, da njegovi romani zvečine ne grejo v smeri zgodbe, vsaj tisti ne, ki so po njegovem »klada«, svoj Astralni niz pa je sam ime- noval »iver«.

Ali je pobuda za Sklad prišla iz posebnega nagnjenja do lite- rature ali je znorel, je bilo eno zadnjih vprašanj Slejku. Za srednje podjetnike je 30.000 mark drobiž, je rekel. Reklama, ki si jo je zagotovil s tem pro- jektom, pa je po njegovem sredna gotovo petkrat toliko. Računa, da bi Sklad z leti na- domestil kulturno ministrstvo. Naj bo kultura najbogatejša in umetniki največji bogataši! Je bil esforičen Slejko — pod ve- likim barvnim plakatom, na ka- terem sam udobno zleknejen v fotelji uživasko prebira »Pet ve- ličastnih«.

Melita Forstnerič-Hajšek

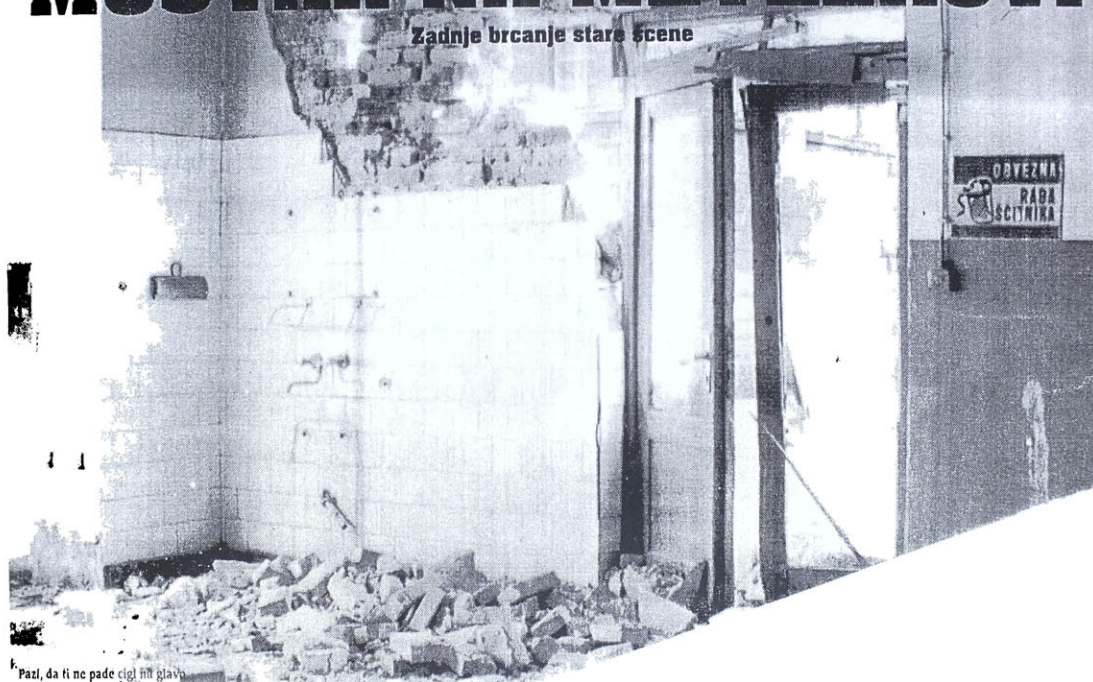

Stirje od petih veličastnih: (od leve) Peter MALIK, Feri LAINŠ- ČEK, Andrej MOROVIČ in Miha MAZZINI.

Posnetek: Matjaž Wenzel

MOSTAR NA METELKOVI

Zadnje brcanje stare scene

Pazi, da ti ne pade cigl na glavo

Končno se je zgodila že tri leta načrtovana zasedba bivše vojašnice na Metelkovi. Zakaj bi morale prazne stavbe propadati, če pa se lahko koristno uporabijo? Očitno nekateri, ki sami niso sposobni kaj koristnega narediti, tega tudi drugim ne privoščijo. Tako je nanureč reagiral neznan storilec (beri - ljubljanska mestna vlada), ki se je prišel kar tako malo izživljat z bagerjem. To se je menda dogajalo prejšnjo nedeljo, med osmo in pol deveto uro zjutraj. *(Lc kako se jim je dalo take reči početi v nedeljo in to še zjutraj?)* V tako kratkem času jim je uspelo dva objekta totalno onesposobiti, enega (nekdanje župore) pa le delno. Mreža za Metelkovo (MzM) ima zdaj dober izgovor, da je tam, tudi zato, da varuje preostale tri cele objekte pred rušenjem. Sicer pa je Mreža zelo dobro organizirana in hitro napreduje. V petek ponoči je okoli petdeset *(ali sto ali celo sto petdeset po dveh uradnih verzijah)* članov in nečlanov MzM preplezalo ograjo in zasedlo objekte. V soboto popoldne so se odstranili železna

vrata in nastal je vhod z Metelkove ulice. Člani MzM so si razdelili prostore in jih takoj začeli urejati. Nastali so nekakšni slikarski, kiparski, modni, foto ... ateljeji in v njih nekakšne razstave. Na Metelkovo se je vselil tudi kup inštitucij - NSK, Roza klub, Društvo za zaščito norosti, Yamovci... Eno od sob je RS vzel za svoj "Studio 3", in od tam neposredno poročajo o dogajanju. Potem so tukaj še pisarne MzM, M'zina, Gledališča Ane Monroe, Strip Cora, Moto klub Eisenkreutz s svojimi chopperji... Prva stavba levo od sedanjega glavnega vhoda - bivši zapori - je namenjena za youth hostel. Dve zunanji steni zgradbe so potokili z bagerjem, notranjost je večinoma dobra, najbolj je ravsuta "Janeževa celica", kjer grafit vabi Janeža, naj se spet vseli. Doktor stavba ne bo urejena, lahko obiskovalci, ki prišlejo žurat na Metelkovo, tam zastoj prespijo.

Četni mravi na delu

Ko se je Mreža vsclila, so bile vse stavbe brez elektrike in tudi vodo se že dobi. Obratuje tudi že prva stranišče. "Rod Črnega mrava" vsak večer skuha res dobro zelenjavno čorlito, ki je za zdaj še free, pa najbrž ne bo več dolgo. Niso

bili člani mreže, so pa prišli podpret dobro stvar z dobro kuhno. Restavracija "Rod Metelka" obratuje kar na prostem, pod šotouskim krilom. Nevarne objekte so naseljeni označili z opozorilnimi napismi in svetlečimi trakovi, da ne bi komu kaj težkega padlo na glavo. Živalinov je predlagal, da bi se Metelkova preimenovala v trg Heimana Potočnika Noordunga. Uhogi stari Metelko. V bivši telovadnici se zvečer dogajajo koncerti, predstave, recitacije, po potrebi pa

Dekoracija prostorov

V ŽIVO

Te institucije, ki imajo največ denarja in svoje prostore, so se najbolj zagreble.

Ksenja Perko

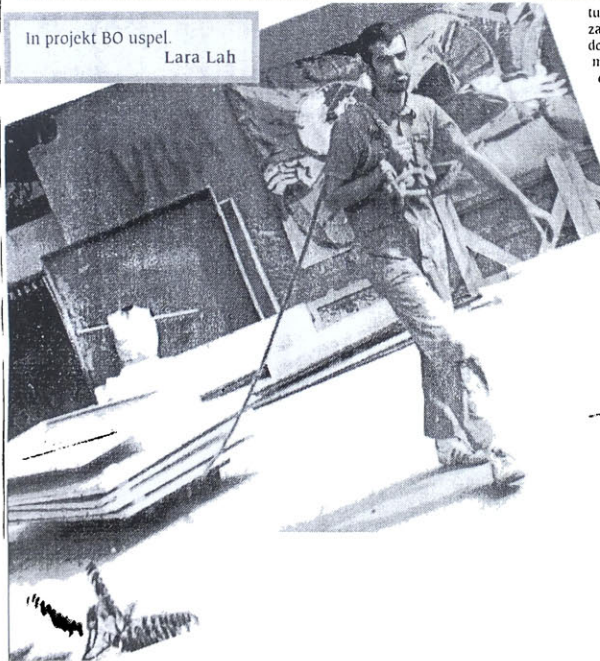
22. 9. TRIBUNA

llegaler

In projekt BO uspel.

Lara Lah

tudi striptiz. Škoda, da se mora program zaključiti že pred polnočjo (tako namreč določa hišni red). Nekdo izmed prebivajočih mora vedno stražiti vhod, na drugi strani pa objekte še vedno pazi varnostnik.

Člani MzM in tisti, ki sicer niso člani, vendar na Metelkovi spijo, dobijo nekakšno člansko izkaznico.

Marjanu Vidmarju bo Mreža podarila sliko Jureta Zadnikarja, kot odgovor na telegram, ki ga je poslal Delu, kjer Mrežarje obsoja, da so nasilneži.

Jiri Bezljaj pa je izklesal kip, ki ga bodo podarili politiku, ki si bo najbolj prizadeval za vso stvar. Obiskovalci si prihajajo ogledovat porušene objekte, razstave, kulturne programe in podpisujejo peticijo.

Žal pa je na Metelkovi še zdaleč premalo prostora, da bi lahko tam ustvarjal tudi kdo, ki ni član MzM (in to tudi ne moreš več postati). Če bo projekt torej uspel, bo treba kmalu razmišljati še o kakem drugem squattu.

VVA

TEKST IN FOTO
TINA HAUSER

Metelkova bo pokazala, koliko je še ostalo v Ljubljani duha 60. ih in 80. ih, koliko je alter scena projektno sposobna, in koliko je gnila. Če je oje scene iz blefa in megle, bomo sedaj videli. Morda je bolje, če stvar propade, morda pa bolje, če uspe. Morda je to celo prvo brcanje kake nove scene, začetek naših devetdesetih. Dober fight je za vse prisotne skoraj nujno živahen učitelj.

Samo Resnik

Tiskovno središče

godba. V predpogodbi so predeljeni le elementi menjalne pogodbe, s katero naj bi menjali komplekse nepremičnin. Ker takšna pogodba še nista sklenjena, tudi menjava ni mogla biti opravljena. Predpogodba tudi ne more delovati kot pogodba, ker nima vknjižbenega dovoljenja, niti bila sodno overjena in ni bila vpisana v zemljiški knjigi. V 6. členu predpogodbe je tudi zapisano, da bo menjalna pogodba sklenjena šele, »ko bo formalno pravno izvršen zemljiško knjizni prenos tistih nepremičnin, ki še niso v pravno-premoženjski sferi pogodbenih strank«. Za to zapleteno pravno formulacijo pa se, po Jenullovih besedah, skriva dejstvo, da sta podpisnika predpogodbe razpolagala s tujimi nepremičninami, in sicer z zemljišči, ki so v uporabi občin Begrad, Center in Vič-Rudnik.

metne vlade oziroma skupščine.

Takšna predpogodba torej nima »lastninsko pravnih učinkov«, še manj pa je podlaga za poškodovanje objektov na Metelkovi. Kot piše v predpogodbi, naj bi jo pogodbenici sklenila na podlagi »dolgoročne namembnosti« vojaških nepremičnin na območju Mesta, vendar pa dogovor o tem – če seveda obstaja – ni bil obravnavan kot veljavni prostorski akt. Mesto Ljubljana tudi nima pooblastil, da v lastni režiji ureja oziroma pripravlja stavbna zemljišča in ruši zgradbe, saj je za to pristojen Sklad stavbnih zemljišč Mesta Ljubljane.

Ali se je Mreža nezakonito vselila na Metelkovo? Glede tega ljubljanski javni tožilec govori o sumu kaznivih dejanj, odvetnik Hinko Jenull pa meni, da je Mreža z vselitvijo zavarovala objekte pred nadaljnjim

rušenjem, ker nihče drug tega ni storil. Po veljavnem zakonu o notranjih zadevah imajo državljani celo pravico in dolžnost preprečevati kazniva dejanja in varovati premoženje. Tožilec in policija še do danes nista seznanila javnosti s tem, kdo je rušil oziroma poškodoval objekte. Če jih je lastnik, ima sicer do tega pravico, a je še vedno vprašanje, kdo je lastnik. In dokler nista znana lastnik in tisti, ki je rušil, ima po besedah odvetnika Mreža za Metelkovo vso legitimno pravico, da objekte varuje, če ni zagotovil, da bo to storil kdo drug oziroma se na to ni mogoče zanašati.

O »čudnih« rušenjih po Ljubljani pa so v začetku tega tedna razpravljali tudi predsedniki izvršnih svetov ljubljanskih občin. Med drugim so se dogovorili, da bodo v občinah zbrali vso potrebno dokumentacijo o zgradbah, ki se jim je »zgodila« hitra rušitev (ob Vilharjevi, Aškerčevi, Metelkovi...)

»Nasa zadnja luč je duh...«

V prvem tednu, kar je Mreža za Metelkovo zavarovala stavbe na Metelkovi in začela s svojo osnovno dejavnostjo, smo pripravili 30 raznih kulturnih in družabnih prireditev za ljudi vseh barv in starosti. V drugem tednu jih načrtujemo prav toliko. Vse se dogaja odklopu električnega toka navkljub. V prostorih, kjer živimo in delamo, je bila elektrika izključena tri leta. Pet dni smo imeli tok tudi mi. Odvzeli so nam ga brez opozoril in pojasnila, zato smo vložili ovadbo zaradi motenja posesti. Ministrstvo za kulturo nam je prijazno pripravljeno pokriti stroške za elektriko, zato želimo, da se igračkanje med plačnikom in naročnikom odklopa čimprej neha. Predsedniku izvršnega sveta mesta Ljubljane smo na grozljivo pismo odgovorili z umetniško podobo in besedo. Vsem, ki nemara še dvomijo o naših dejavnostih, pa podarjamo Otona Župančiča:

Odgovori, Ciciban: Kaj je naša zadnja luč?

Naša zadnja luč je duh.

Mreža za Metelkovo
Miha Zadnikar

22.9. DNEVNIK

Mreža za Metelkovo si je s silo kvečjemu škodovala

Ljubljana — Ljubljanski izvršni svet je večer obravnaval predlog mestnega sekretariata za preselbo, trgovino in kmetijstvo o dodatnih ukrepih pri ureditvi razmer na veletržnici za sadje in zelenjavo na Rudniku. Mestne oblasti so namreč zaradi »balkanskih« razmer pri preprodaji sadja in zelenjave nemučne in bi potrebovale pri ureditvi razmer pomoč države, ki pa se zaradi izmika. Več kot polovico poslov na veletržnici poteka mimo zakonov (neplačevanje davčnin in drugih prispevkov).

IS SML je bil seznanjen tudi z javnim obvestilom mestnega sekretariata za komunalno gospodarstvo, promet in zveze o

prenavljanju Pogačarjevega trga. V njem piše, da prenova poteka v skladu s programom urejanja prometa, ki ga je predlagal mestni izvršni svet in jo je sprejela skupščina mesta Ljubljane.

S prenovitvijo hočejo prispevati k postopni preusmeritvi motornega prometa iz stare Ljubljane na krožno cesto okoli ožjega središča mesta. Vnovič hočejo združiti zgodovinsko mestno jedro med Vodnikovim trgom s stolnico, Mestnim trgom z mestno hišo in Prešernovim trgom s cerkvijo Marijinega oznanjenja. Pri tem bodo namenili nove površine pešcem, bolj povežali kolesarske poti in zmanjšali onesnaže-

nost zraka z izpušnimi plini. Da bi lahko vse to uresničili, je treba zapreti dosedanje parkirišče na Pogačarjevem trgu. Čudijo se poskusom skupščine občine Ljubljana Center, da bi ustavili začeta dela.

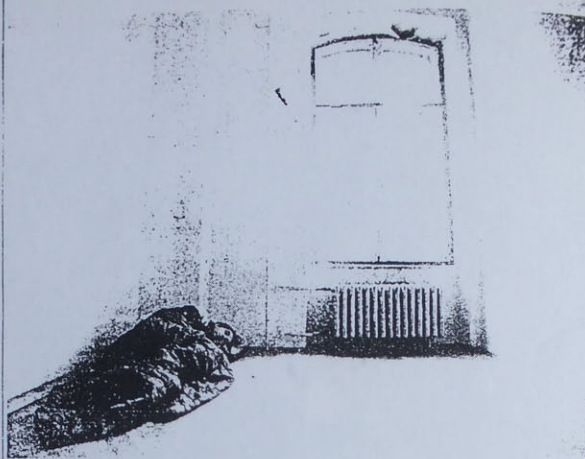
Na novinarski konferenci po seji IS se je govorilo tudi o Metelkovi. Dimitrij Kovačič, sekretar za občo upravo pri mestnem IS, je vnovič poudaril, da mesto ni izvedlo ali naročilo nobene poškodbe na objektih na Metelkovi. Glede tega, da je Mreža za Metelkovo nasilno zasedla mestne prostore na Metelkovi, pa je dodal, da če je kdo hotel na Metelkovi kar koli izsiliti, si je z dosedanjimi dejanji kvečjemu škodoval. I. Ž.

Podobe z Metelkove

239 UELC

Mreža za Metelkovo že dolgo ne šteje več svojih prireditelj na prste, saj jih je preveč. Priprava ni samo umetniške dogodke, kakor na primer umetniške razstave, literarne in pesniške večere, gledališke predstave, lutkovne igrice, temveč tudi razna predavanja, okrogle mize in predstavitve. Ena od teh je bila tudi v tankjšnjem Art klubu (trenutnem novinarskem središču) v torek opoldne, ko so člani Neue Slowenische Kunst oz. Irwinov predstavili novo knjigo z naslovom Kako zahod vidí vzhod (na sliki). Knjiga je rezultat lanskoletnega enomesecnega delovanja Ambassade NSK: "Iuski in so jo izdali v sodelovanju z Obalnimi galerijami Koper. (J. S. A., foto: Miško Kranjec)

To ni brezdamec, ampak eden izmed članov Mreže za Metelkovo, ki varujejo prostore nekdanje vojašnice pred nadaljnjim ručenjem. V teh prostorih, od katerih so nekateri še dobro ohranjeni, prav nič primerni za rušenje, prespi vsako noč približno trideset članov Mreže za Metelkovo. (Foto: Miha Fras)

Vlada o dogodkih na Metelkovi

LIUBLJANA, 23. septembra – Vlada je na današnji seji sprejela tudi stališče v zvezi z dogodki na Metelkovi. Ugotovila je, da je bilo že pred časom z mestno dogovorjeno, da se del prostorov bivše vojašnice na Metelkovi dodeli Mreži za Metelkovo (2300 kvadratnih metrov). Zato vlada pričakuje, da bosta mestna vlada in skupščina ta dogovor spoštovali in uresničili. Vlada je na seji med drugim sklenila, da bo državnemu zboru predložila spremembe in dopolnitve zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, po katerem naj bi sedanjo stopnjo obremenitve osebnih dohodkov za zaposlovanje s sedanjih 1,7 znižali na 0,7 odstotka.

O primeru direktorja Sove Silvana Jakina vlada na današnji seji ni razpravljala, Mile Šetinc pa nima informacije, ali bo o tem razpravljala kdaj drugič.

V. V.

Protest na Trgu svobode

Celodnevni koncerti mladih kot podpora Metelkovi

PETER TOMAZ DOBRILA

Po zasedbi Metelkove in protestu na Ptujju, ki sta zavrnila »dost mam« in se zarezala v reševanje prostorske stiske kulturnikov, so danes akcijo pripravili Mariborčani. V Novinarskem klubu, kjer ni bilo osebja, so se protagonisti kulturnih in civilnih gibanj na tiskovni konferenci izrazili proti macehovskemu odnosu mestnih oblasti do alternativne kulture v Mariboru. Ni prostorov za vse, prireditvenih prostorov in prostorov za nosilce civilnih pobud.

Severovzhodna Slovenija je trenutno eden najbolj zivalnih prostorov, ki ga pa prestolnica ne spremlja v skladu s svojimi zmognostmi. Zato so se Front rock, radio MARS, klub Gustav, KID

Ptuj in Mladi zeleni Slovenije odločili, da s celodnevним koncertom v samsnem centru mesta pritisnejo klofot laktiziraju mestnih oblasti ter izrazijo podporo zasedbi Metelkove v Ljubljani in protestni akciji na Ptujju, kjer je mestna oblast na silo vzela za pridobilni prostor - bivše vojaško skladišče. Aleksander Paternus je predstavil razvejanost Magdalenke mreže kot nosilke civilnih pobud na širokem družbenem prostoru, medtem ko sta Sasa Husar in Matjaz Plej v imenu Mariborskega študent - MARS podprla vse pobude. Mag. Vili Muzek, kolovodja KID

Ptuj, je rezimiral unice-nje scene v stajerski prestolnici, kjer se kultura vedno pometa pod preprogo. Stvari je treba postaviti tja, kamor sodijo. In čeprav ideje so, pa ni pravega voditelja, ki bi izdelal koncept kulturnega razvoja mesta. V bistvu se ne ve, kaj se hoče, kar je primerjal s situacijo v Ljubljani. Nestrankarski Mladi zeleni Slovenije so preko Andreja Okrese protestovali na to, kar se je zgodilo z Društvom ustvarjalnosti mladih, kamor so preko privatnih občinskih zvez prišli dobickarske firme in »zapljunile« kulturno dogajanje. To se seveda ne sme ponoviti. Potreben je nacrt razvoja, da se kultura ne bo več izrinjala iz mesta, kar je predvsem v interesu nekaterih dobickarjev. Marko Lesar je kot predsednik Društva prijateljev delfinov opozoril na premajhno ekološko osvavećenost in opozoril na nastajajoči informacijski center v okviru nevladne organizacije. Andrej Verlic, ki je na občini zadalzen za namembnost nekdanjih vojašnic, ni zanikal, da je kos oblasti, čeprav je mariborska manj »neumna« od ljubljanske in manj macehovska od

ptujске. To ne pomeni, da je vse v redu. Toda so ljudje, ki so se ves čas zavzemali za boljše kulturno stanje. Ustvarjali so minimalne pogoje, kar je seveda premalo, a vendarle... Mesto je prevzelo vojašnice 4. aprila 1993 in je v fazi naročanja dokumentacije.

Po tiskovni konferenci se je ob 13. uri začelo dogajanje na Trgu svobode, na katerem se naj bi do odloka o javnem redu in miru zvrstilo okoli 20 skupin. Vabi tudi ponudba s stojnic, če je ne bodo sanitarni inspektorji, ki se to pot trdno oprijemajo zakonov, prepričani. Z ob 15. uri so na pritožbe okoliških stanovalcev prišli meriti hrup, ki je presegal dovoljenih 55 db mestne glasnosti. Ker torej ne gre za harmonike, je odnos mestnih oblasti »starodaven« in ze neuzitno prezevcen. S tem tudi izničuje vse lokalne obljube, ki preko »svojih« služb kažejo pravi obraz. S svojim odnosom razblijajo utvere, da »bo naša država kadarkoli podpirala moderno glasbeno kulturo, kot to počno v zedolzen za namembnost nekdanjih vojašnic, ni zanikal, da je kos oblasti, čeprav je mariborska manj »neumna« od ljubljanske in manj macehovska od

Petek, 24. septembra 1993

V soboto opozorilni pohod Mreže

Mreži za Metelkovo so vzeli še vodo - Kljub vsemu ustvarjalno delajo naprej

LJUBLJANA, 23. septembra - Kljub temu, ko Mreža za Metelkovo že nekaj dni deluje brez elektrike, so ji danes ušli 14. ure vzeli še vodo. Na takšne nemogoče delovne pogoje, ki jih »prepoznajo« tudi z opoldanskim spretnostom v soboto, 25. septembra, ko se bodo odpravili od Metelkove do mestne hiše in nazaj. Odhod z Metelkove bo ob 11.30, pred Magistratom pa se bo sprejel ostavi ob 12. uri. V postojki bodo gledališniki, glasbeniki in bruhalke ognja, zato bo postreženo za dobro voljo.

Na Metelkovo je kljub izredno težkim delovnim razmeram še naprej vesela in ustvarjalna. Njihova produkcija in številko preredes so udeleženo vsaj desetih spreminila s največje kulturne manifestacije v Ljubljani.

Mreža za Metelkovo se je danes odzvala tudi na županovo pismo gonosti in mu jasno odgovorila: »V svojem imenu pomeni 24. dan 20. septembra tovarš. Jože Srgar trdi, da skupščina mesta Ljubljane ni nikoli sprejela sklepa, da Metelkova pripada Mreži. Skupščina tudi takega sklepa ni mogla sprejeti, ker je zablikirana. Razmere, v katerih se je znašla, in njeno predstavo odlično nakazuje tudi samo pismo, s katerim od prevega do zadnjega stavka ni niti za prigled politične umnosti, kajti zadnji stavek tega pisma zatrjuje, da se gospa Meika Bekavčič, predsednica DPZ SMIL, skupni ne strinja. Tovariša Srgarja bi radi spomnili na sklep sestanka Ministrstva za pravosodje in upravo, 3. aprila 1992, na katerem je bil tudi sam. Četrty sklep tega sestanka se glasi: 'Objekti Metelkova se nameni za potrebe Ministrstva za notranje zadeve in Mreže za Metelkovo.« Tovariš Srgar v svojem pismu nasipa, da podpira in mesta Ljubljane in predsednika Marjana Vidmarja v njegovih prizadevanjih po obramitvi tiste lastni ne, da so jo mesto prav zdaj pridobilo. V Mreži menimo, da je treba nam in javnosti pojasniti, kate so lastnosti in je mesto pridobilo in sika. Prav tako menimo, da je beseda 'obrambiti' glede na našino presojo na objektivni na Metelkovo poseben objekt.

Tovariš Srgar, in se prepričati, sveda. Literarna. Z. Branigan se autno ne bo ves pe neprepletnem zapletu, saj bo v knjigah nasled ko-odne novice za nadaljnje akc. Mreža (Vladar) - komplet v zvezi s Mreževskimi (Richard P.)

La La Amibeta in Matjaž Pikalo

24.9
Republika

V sredo sta se v nekdanji vojašnici zgodili predvsem dve predstavi

LJUBLJANA - Sredino dogajanje v »zasedenih prostorih nekdanje vojašnice na Metelkovi ulici v Ljubljani je bilo v primerjavi s programom v preostalih dneh tega tedna, pogojno receno, v znamenju gledališča oz. vseh njegovih destilacij.

V popoldanskem delu programa se je zal malostevilnim obiskovalcem kar dvakrat predstavil umetniški tandem Kunst-Stromajer - gledališki publiki se najbolj znan po svojih radikalnih in redukcionističnih uprizoritvah Eros Ars Sistem, Mozart in Salieri, La La Slina - ki je tokrat obiskovalcem Metelkove predstavil ambientalni projekt La La Amibeta. Forumi Urbani ritual, razdeljen v sedem slik se po vsebi dramaturgiji zgleduje

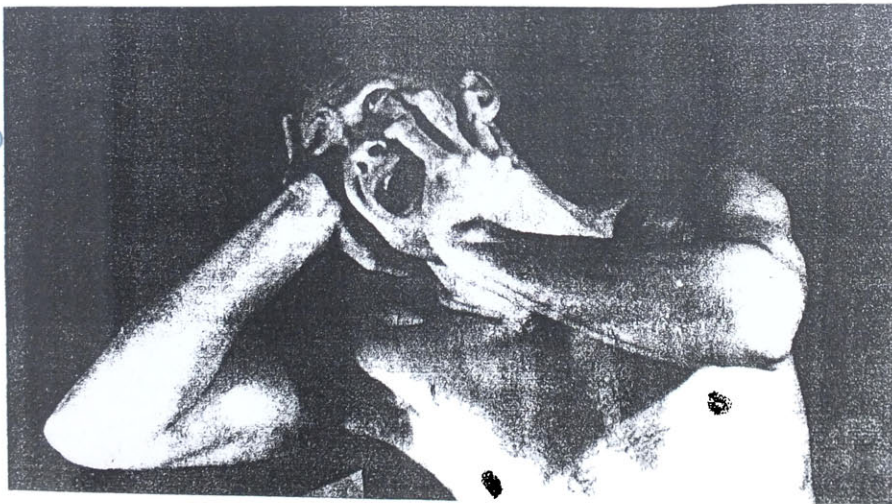
po prvobitnih ritualih, vendarle pa z nepretrgno komičnostjo in igrivostjo presega njihove meje. S kostumsko zasnovano Gordane Gasperlin posega v domisljiskost pravljičnega, kakor ta plesno-gledališki projekt v izvedbi skupine Intakt imenujeta ustvarjalca predstave Igor Stromajer in Bojana Kunst. Ogedali smo si ga sicer lahko že maja na ljubljanskih ulicah in Kongresnem trgu, vendar pa je bil ritual za Metelkovo nekoliko spremenjen: vlogo demiurga v stvarjenju je prevzel režiser sam, prav tako pa je bila konfiguraciji Metelkove prirejena celotna koreografija, saj ustvarjalci nameravajo nadaljevati s

OTTO TOHOCIŃSKI

predstavi prav na ploščadi Metelkove. Projektu, ki v sedmih slikah prikazuje stvarjenje kozmosa, je sledila video projekcija (La La Televizija) predstave Eros Ars Sistem, opremljena s specifičnim zvočnim zapisom, prvotno namenjena prikazovanju na Bitetu, vendar pa zaradi takratnih političnih razmer predstavljena v ljubljanskem IEG Glej. Projekcija je navkljub dejstvu, da je v istem času v Čukarjevem domu gostovala andragoga Diamanda Galass, privabila zadovoljivo število obiskovalcev, ki jih je nedvomno privabila jakost zvočnega posnetka, ki se spogleduje s tehničistično upornostjo in asociira na

trenutno politično situacijo. Kot zadnji izmed gledalčnikov se je predstavil pesnik in neumorni sodelavec gledališča Ane Monro Matjaž Pikalo, ki je v nekdanjem avtomobilskem hangarju uprizoril performance brez naslova (one man show) na temu avtomobilskega salona izpred 35 let, kjer je na ilustrativen način - vključev animirajočega, dolgonoga in dolgaslega ženskega objekta - predstavljal legendarnega »hrošca«, izdelanek povojne nemške avtomobilske industrije. Vrhunec performancea spektakla naj bi bila tudi demonstracija voznje po ne ravni velikem hangarju, njen namen pa je bilo opajanje

gledalcev z izpušnimi plini in uporaba že skorajda legendarnih rekvizitov, ki jih obiskovalci najrazličnejših predstav pogosto prejmejo ob vstopu v dvorane - plinske maske. Zal mnogi izmed gledalcev niso našli pravega razumevanja za avtomobilsko-umetniške ekshibicije nadebudnega komedijanta in so se samoiniciativno razšli, ne da bi se »poglobili« v »sporocilnost« performancea, katerega namen je zgolj samovsečnost nastopajočih in zapolnjevanje praznih prostorov na Metelkovi, saj je končno vendarle potrebno upravičiti bivanje in dejavnosti v teh prostorih. Sicer pa De gustibus non est disputandum, so zapisali že stari Rimljanji, ali po slovensko: O okusih se ne razpravlja.

POLIGON CIVILNE DRUŽBE

Ja, poligon. Saj daje kar živahna kulturna ponudba preteklega tedna vedeti, da se vse ne bo končalo prej, preden ne bo na Metelkovi tako ali drugače puslila svoj pečat večina tistih, ki jih je bilo moč vidovati v KUD-u, na Kersnikovi ali v mestnih galerijah. Saj dajejo redni obiski startlet iz političnega življenja (glej slike) slutiti, da se bo v inšpekciji poslopj zvrstilo vse, kar se ima za opozicijo mestne oblasti ali desnice nasploh in pojarmalo: »Ja fantje, kaj so mi naredili, saj to je sramota. Ko smo bili mi na oblasti, nismo delali takih svinjarij. Pa držite se!« Saj se bo čelnitvo Mreže tekom pospešenega kurza nemara privadilo nekaterim finesam obračunavanja s centri moči, predvsem pa temu, kako s pridobljenimi kompetencami brzdati lastno ljudstvo. Tudi če po eni strani z neprestanim vlačenjem pozitivne energije po usih spominja na to, da pač ni pravi čas doživelo svojega Chikaškega kongresa ali vsaj Woodstocka, po drugi pa niha med »igranjem po pravilih« in skvotersko popoli anarhijo.

In še nekatere pridobitve okupacije Metelkove. Seveda gre predvsem za paradokse. Torej, o lastništvu sporne sedmerice stavb lahko po največjih izsledkih in brez bojzani, da se bodo zmotili, odločajo kar državljanji sami. In sicer:

- 1) Metelkova je last države, upravlja jo Ministrstvo za obrambo, predaja lastništva pa še ni urejena;
- 2) Metelkova je last Mesta Ljubljana, ki je zanjo in za objekte na lgu že odštelo lepe denarce;
- 3) Metelkova je last Mreže za Metelkovo, ki si jo edina zasluži;

Najlepše pri zadevi Metelkova pa ni kviz, ampak to, da je postregla z odmevnimi nastopi mestnih veljakov. Nilepšega, kot poslušati čudovite lapsuse Marjana Vidmarja, kako je za ta grunt sam dal 5.000.000 DEM, da je pogodba že podpisana, a je vseeno še treba urediti par formalnosti, hkrati pa čuva inkriminirano pogodbo kot največjo skrivnost za najbolj raziskovalne med novinariji? Ali pa, da ni vedel za rušenje, čeprav ga je opravilo njegovo izvoljeno podjetje POM, asistiral pa znani strah in trepet drogov na PST ter novinarskih čeljusti, njegov pribočnik, gospod Lesar. Za nedavni odklop elektrike tudi ni vedel notranji minister Blžjak, čeprav ga je moral naročiti plačnik računov UNZ, tako da stanje v ljubljanski policiji še nikoli ni bilo bolj kriučno. Gorje!

No, komedija še ni končana, v določeni meri se jo lahko udeležite tudi sami. Na Noordung Platzu Vas bodo čuvali hudi, a vjudni člani bikerskega kluba Eisen Kreuz, lutrala taborniška menza odreda Črni mrav in pojiš akcijski oddelek Stripcora Vabljeni!

Jaša Kramaršič

Sprehajalno: Nuša Kerševan (ex - Mesto Ljubljana) in Slavko Fras (ex - Delo, sedaj Der Standard)

Čuteče: Zoran Kržišnik (Grafični biennale) in Mija Rotovnik (Cankarjev dom) in tri buteljke rujnega

Hipaško: Sonja Lokar (komunistka) in Sin Sonca (ex - Borghesia)

Nehvaležno garanje

V smislih za ustvarjanje javnega namena se vse pogosto je povzelo namig in očedi. Ali Mesto namena izvstni svet Skupščine mesta Ljubljane, in navdih za kulturo nicosar. Izhajam iz predpostavke, da Mesta za Metelkovo tu edina kulturna institucija in da alternativna kultura se tu edina ali vsi kulturi. Mislim, v kolikor javno dijeknam, do alternativna ali "underground" kultura predstavlja zgolj segment kulture. Alternativna je se imenuje zato, ker ru institucionalizirana, kar pomeni, da ru financirana s strani institucij države.

Za mladi od Zaheda, na katero se nekateri sklicujejo, saj jim to konsti, je nasa alternativna kultura dovolj dožoro sofinancirana. Od alternativne je palem istane samo se "sposrestvo do institucije" v raznih "sportnih tedna" in neupostevanje pravil igre, ki se jim reče zakoni, in pa seveda denar, ta po tako in tako "ne spada".

Seveda alternativne dejavnosti niso financirane v celoti ali morda toliko, kot bi si kdo želel, vendar vsekakor več, kot si misliko predstavijo ali kot bi si v tej situaciji nekateri upali priznati.

Vsi vsekakor ne morejo biti deležni proračunskih sredstev, kar bo razumljivo tudi organizatorjem Mreže, saj morajo tudi sami zavrnati vse zainteresirane za prostore na Metelkovi. To je popolnoma razumljivo, saj kadar se kaj ponuja zastoji, je vedno dovolj povpraševanja. Da pa stvar ne bo tako abstraktna, za javnost objavljam nekatere številke, ki sicer pomenijo finančne dotacije, pa vendar tudi skrb za kulturo.

Vseh sredstev, ki jih Mesto namena za različne kulturne dejavnosti v svojem finančnem planu za leto 1993, je 863.128.893, 00 tolarjev. Od tega je bila v prvih šestih mesecih leta 1993 realiziranih: 422.209.938, 20 tolarjev.

Ne bom nasteval, koliko od vsega tega gre za gledališke, glasbene, galerijske likovne in vrsto drugih dejavnosti, temveč koliko gre za tiste, ki se ponavadi deklarirajo za alternativno, tekmujejo v očilih na mrazu izvirnega sveta, tvorijo jedro Mreže in skrivajo kakor "koca noge" tista sredstva, ki jih prejemajo od istega mestnega izvršnega sveta. SKUC dobiva iz sredstev za likovno-galerijske dejavnosti: plan: 1.839.951, 00, realizacija I-VI: 1.033.776, 00; Skuc dobiva iz sredstev za posred. dejavnosti: plan: 981.654, 00, realizacija I-VI: 490.827, 00.

Radio Student dobiva iz sredstev za posred. dejavnosti: plan: 3.597.853, 00, realizacija I-VI: 1.998.926, 00; KUD France Preseren dobiva iz sredstev za posred. dejavnosti: plan: 4.126.196, 00, realizacija I-VI: 2.038.538, 00; Gledališče Glej dobiva iz sredstev za gledališko dejavnost: plan: 5.665.571, 00, realizacija I-VI: 2.992.771, 00.

Ali ru nehvaležno, da tisti, ki dobiva, greja tistega, ki daje, zadovoljen pa je s tistim, ki ga podpira le verbalno, daje pa le drobitvice s svoje mize, kot je to primer z vrstnostvom za kulturo.

Marjan Vidmar
Predsednik IS SML

249 Republika

Od včeraj na Metelkovi tudi brez vode

LJUBLJANA - Včeraj ob 14. uri je podjetje Vodovod Kanalizacija nekdanji vojsnici na Metelkovi, ki je ze teden dni brez elektrike, zaprlo se vodo. Direktor sektorja Vodovod inž. Anton Fefer nam je povedal, da gre verjetno za avtomatski postopek, ker ni bilce poravnal racuna za to odjemalno mesto. Njihovo podjetje namrec vsako sredo ali cetrtek na podlagi seznama izvede rutinski odklop neplacnikov. Inž. Fefer je dejal, da o podrobnostih ne more govoriti, ker z njimi ni seznanjen, za odklop je namrec izvedel sele uro in pol pozneje kot člani MzM. Kulturni program se zencrat klub nemogocim razmeram nadaljuje. (E. R.)

PETKA
DO
PETKA

TU NI SARAJEVO, TU JE 25. 9 SOB PRILOGA VEČERA ZGODBA IZ LJUBLJANE

Piše:
MREŽA
ZA
METELKOVO

PETEK,
17. SEPTEMBRA

Tale dnevnik nastaja v izrednih razmerah v 3000 kvadratnih metrih bivalnega prostora sredi bačle v eni pisarni, kamor se praskar vstopil moč, ki nam je pripetel vsesono z vodo. Za od četrta, od druge ure popoldan, smo brez vode in že sedmi dan delamo brez elektrike.

V vojašnico na Metelkovo vstopite skozi kordone paravosnih postopov. Tu ni Sarajeva, tu je zgodba iz Ljubljane, glavnega mesta socialistične republike in samostojne države

ve Slovenije. Politiški siver tujcem zatirajo, da v Sloveniji ni vojne, hkrati pa se nekateri ljudje z več kot očitno dobro zavarovanimi hrbti igrajo specialno vojno, nezakonito rušijo stavbe, odklapijajo elektriko in vodo. Saj res, kdaj so kaj takega v Sloveniji naredili zadnjic?

SOBOTA,
18. SEPTEMBRA

Ali so sovražniki četrtega slovenske države postali ustvarjalci in ustvarjalke ljudje, ki orjajo ledino na področju mladinskega turizma

v Sloveniji in različne socializacijske skupine? Kaj si mislimo o državi, ki kulturnemu centru odklopi elektriko, vzame vodo in se pri tem skljuje na svojo lastnino (beri: mestno), pa se čez nekaj dni izkaže, da je to navadna laž? Morda, da je prava država?

NEDELJA,
19. SEPTEMBRA

Za kaj gre? Pobuda Mreže za Metelkovo je stara več kot tri leta in sega v čas, ko je v sobi, kjer nastaja tale članek, domoval še glavni steb jugoslovanske vojske za območje Slovenije, torej s enim izmed logističnih centrov, kjer se je načrtovala morja v nekdanji Jugoslaviji. Mreža za Metelkovo se je že leta 1990 zavzemala za spremembo vojašnice v središču mesta v prostor, kamor bi se preselile različne umetniške in socializacijske skupine, s čimer bi bele lise na zemljevidu središča Ljubljane obarvala umetniška produkcija, družabni prostori in prostori prezentacije umetniškega delovanja. Torej prostor, ki ne bi bil celotno zaprt za civiliste, prebivalce in prebivalke mesta Ljubljane, saj bi z odprtostjo in us-

vo vsebino prinesel kvalitativni preskok v smeri oblikovanja novega mestotvornega prostora.

PONEDELJEK,
20. SEPTEMBRA

Vsa tri leta je Mreža za Metelkovo iskala legalne potoke za pridobitev prostorov v vojašnici in je z različnimi predlogi, izdajo revije Mest in z javno programsko zavzemanjem na svojo stran pridobila tudi velik del javnosti in republiških institucij. Aprila 1992 je bilo na sestanku na ministrstvu za pravosodje določeno, da se del prostorov v vojašnici na Metelkovi nameni za potrebe Mreže. Pa se od takrat do danes ni zgodilo nič konkretnega. Govorilo se je, da sta obrambna ministrstvo (ki upravlja z vojaškimi objekti v Sloveniji) in mesto Ljubljana junija sklenila predpogodbo o zamenjavi vojašnice TO na Igu, ki je v mestni lasti, za vojašnico na Metelkovo. Mesto se je odločil obnašati kot lastnik in je za zavarovanje vojašnice najelo varnostno službo DIZIKO. Kljub temu se nikoli ni podpisala znotraj kompartisa vojašna zaščena podstrata. Ali boje resno, glede na stanoje ruševine, stavbe, niso

imeli namena rušiti, temveč samo uničiti do tolikšne mere, da kakršnakoli dejavnost v njih ne bi bila mogoča.

TOREK,
21. SEPTEMBRA

Vlada mesta Ljubljana, ki že drugo leto deluje brez nadzora skupščine in katere člani denimo nezakonitno pretepejo nozarje, vztraja, da jim predpogodba, sklenjena z ministrstvom za obrambo, daje pravno podlago za lastništvo nad objekti na Metelkovi, kar po mnenju Mrežine pravne službe nima niti pravne niti pogodbene podlage.

SREDA,
22. SEPTEMBRA

Ko smo 10. septembra zvečer zvedeli za načrtno rušenje stavb, smo se odločili, da z nenavdno akcijo preprečimo nadaljnjo nezakonito podiranje postopov. Zavežili smo vojašnico in že čez 24 ur začeli s kulturnim festivalom, ki neprekinjeno traja še danes. V tem času smo vsilili čez svobodni predstava, razstali smo prostore za vojašnico in tako na voljo za splošno uporabo prostora. V 12. uri Mreže

ko Hren, povežali množico ustvarjalcev in ustvarjalke s področja kulture, umetnosti in socializacijskih dejavnosti, katerih temeljne vrednote so: bivanja temeljijo na strpnosti, nenasilni in solidarnosti. V trinajstih dneh smo samoorganizirali življenje in dejavnosti na Metelkovi ter postavili temelje za morebitno prihodnje samozaposlovanje članov in članic Mreže. Vzpostavljamo problem mladih in prostorske težave, s katerimi se soočajo mladi ustvarjalci v Ljubljani.

ČETRTEK,
23. SEPTEMBRA

Kot rečeno, rušenje je sledilo odklop elektrike čez en teden so nam vželi vodo. Urbičid, ki se nadaljuje v kulturocid. Električna in voda sta bili v stavbah dve leti, ko so bila postopja prazna, celo takrat, ko so podirali postopja.

Zato nam nikar ne rečite, nam da vsimo, s temi in da smo umazani, je bilo zapisa mo, s tem od zvečer, da smo Mreže za Metelkovo. Kljub pogostim nam, se vsi v mo umazani smo, imeli, ki, deklorirani, tem.

Delo 14. septembra 25. 9. 0810
Mreža za Metelkovo bi lahko postala
model

V časopisu sem pred kratkim prebral izjave brezpogojne podpore zasedbe bivše vojašnice na Metelkovi ulici, ki so jih dali npr. Braco Rotar – sociolog kulture, Gregor Tuma – sociolog, Darko Sajna – filozof, Pavle Gantar – urbani sociolog in verjetno še kdo. Značilno za vse je, da kot programirani proučijo najbolj orodkotsko usmerjene socialistične fakulte, kakršna je npr. biva Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo (FSPN), vsi po vrsti zogarjajo vdor in zasedbo objektov na Metelkovi. Pri tem podpora uetemeljujejo z višji mi kulturnimi cilji, zasedba pa naj bi bila celo oblika vzpostavljanja pravne države. Kaj o tem misli lastnik, jih seveda ne zanima, saj »višji« interesi zahtevajo revolucionarne ukrepe, ki predstavljajo revolucionarno pravo, zato je odvzem tuje lastnine po njihovem nekaj povsem samoumevna. Če lastnik svoje lastnine ne da prostovoljno, je to za imenovane »strokovnjake« samovolja, zato se mu lastnina enostavno odvzame v korist »naprednih in ustvarjalnih« struktur, v tem primeru v korist Mreže za Metelkovo. Očitno je takega revolucionarnega razmišljanja pri nas še kar precej, mnogi bi se kar jemali, kar je tujega, in zaradi tega so tudi tako močni odpori in zavlečevanje pri vračanju odvzetega premoženja na podlagi zakona o denacionalizaciji.

Ob branju stališč in mnenj ljudi, ki sem jih uvodoma našel, se mi je porodilo zamisel, po kateri je brez težav možno uresničiti tako »višje« interese posebnih kulturnih skupnosti, ki se manifestirajo v okviru Mreže za Metelkovo, kot tudi obvarovati lastninsko pravico kot eno od temeljnih vrednot v demokratični družbi. Ti ljudje, ki tako brezpogojno podpirajo zasedbo tuje lastnine v korist »sociokulturne inovacije«, ki naj bi razvila stičišče alternativno elitnih

in množičnokulturnih dejavnosti«, naj dajo Mreži za Metelkovo na razpologo kar svoje lastne hiše oz. stanovanja. Če bo kdo od njihovih družinskih članov temu nasprotoval, se bodo pač morali odločiti, ali bo podprl državljane v njihovih pobudah ali pa samovoljo svojih družinskih članov. Potem bom lahko tudi sam pritril enemu od imenovanih, da bo zasedba njihovih hiš oz. stanovanj s strani Mreže za Metelkovo »po dolgem času prva artikulirana pobuda civilne družbe oziroma istega njenega dela, ki je napreden in ustvarjalen«.

Dimitrij Kovčič, sekretar za občo upravo pri izvršnem svetu SML

MZIN, revija za kulturo, zal. SKUC, št. 20, poština izdaja, 32 strani, cena 200 tolarjev.

Posledna številka revije M'zin je izšla kot krmelar in razmislek o dogajanjih v nekdanji vojašnici na Metelkovi. Na prvih straneh je objavljen Dossier Metelkova, kjer je razviden kronološki pregled dogajanj v zvezi s tamkajšnjimi objekti od leta 1989 do danes. Naraščujočevše je bilo dogajanje 10. septembra, ko so izvedeli, da se na Metelkovi stavbe rusijo, in seveda noc do naslednjega dne, ko jih je Mreža zasedla. V reviji je dogajanje predstavljeno v sliki in besedi, objavljenih pa je lepo število pisem in izjav podpore, ki so jih poslali priznani slovenski umetniki, sociologi, kulturne organizacije in njihovi predstavniki. Precej pošte z izrazeno podporo je prišlo tudi iz tujine, seveda pa v reviji lahko preberemo tudi peticijo Mreže in Kazensko ovadbo, ki jo je Mreža podala zoper neznanega storilca, ki je razrušil objekte in s tem posegel v vlogo zasedno. Kako na dogodke na Metelkovi gledajo v Mariboru, je za revijo zapisal predstavnik studentskega odbora Miro. Na zadnjih straneh si lahko pogledamo še Natacaj za fotografirajo leta, ki razpisuje revija M'zin. (V. S.) 25. 9. Repovoltka

METELKOVA

Mehaniki na Magistratu

Nekaterim nesrečnikom se zdi urejanje mestnih zadev surovo preprosto. Tako seveda tudi ravnanje – preprosto in predvsem surovo. Glede na zdaj že številne primere postaja vse bolj očeno, da drugoče tudi ne znajo in ne zmorejo. Sicer pa, srednje-evropska podalpska civilizacija, kamor nedvomno sodimo, je vedno gojila trd, okoren, oz. grob stil urejanja skupnih zadev. Zaradi tega je ogorčenje nad podvigi aktualnih mestnih oblasti odveč, predvsem pa je povsem neproduktivno. Dejstvo, da se je takšen slog vladanja v slovenski metropoli že zelo udomačil, je zgolj zelo poučno. Seveda le za ukaželjne, nič pa za tiste, ki so kljub dvoistoletni civilizaciji dovolj nevedni, da si umiljajo, da imajo vse rešive probleme modernih družb v svojih malhah. Mimogrede – kako nepredeljena je lukna prepoštenosti, je bilo nazadnje zelo prepričljivo pokazano v najbolj katalitski deteli postsocializma – na Poljskem.

Majhno predalpsko mesto, ki je nenadoma postalo metropola, ima neznanke probleme samo s seboj, s svojo podobo, predvsem pa s svojimi oblastniki. To vedo ali čutijo že vsi, le čudni navopeteni politiki, kiso se naključno znašli na magistratu in ki ne razločujejo med demokracijo in avtokracijo, se pretvarjajo, kot da bi bilo vse popolnoma normalno. Uspes-

nost svoje vladavine ocenjujejo po številu porušenih hiš, po številu izgranih dogovorov in predvsem po tem, koliko sprememb jim bo uspelo vsiliti brez skupščinske legitimizacije. Najnovejša zaostriev na Metelkovi je več kot štirih leti odigrala politično sfero v civilno družbo. To pa je seveda najboljši dokaz, da politika ne deluje, da torej podstisem, ki je specializiran za reševanje družbenih konfliktov, tega ne zmore. Sicer pa »nehajmo se pretvarjati« (J. Pušnik) in povejmo, da so mnogi zapleteni neposredna posledica nesposobne vehemente novih upravljalcev družbe. Zaradi tega je konflikt na Metelkovi simptomatičen in bojim se, da bo tako še nekaj časa, lahko tudi še precej dolgo. To pa zato, ker je način delovanja aktualne ljubljanske mestne oblasti le deloma lokalno pogojeno. V določeni meri je pandemien postsocialistični pojav. Sicer je skoraj nujno, da bodo naslednje lokalne volitve naplavile nove mestne upravitelje, ni pa zelo verjetno, da bodo tudi bistveno boljši obrtniki.

Pravzaprav je bilo zelo malo upanja, da bo Ljubljana v prvem postsocialističnem obdobju dobila razsvetljeno in kompetentno vlado, takšno, ki bi se vsaj približno znašla v zmerjenih časih in kompleksnem urbanem prostoru sicer ene najmanjših evropskih metropol. O tem je bilo že precej rečenega in napisanega, zato naj ponovim še skoraj ponarodno dejstvo, da slovensko ljudstvo ta hip ne premare ravno veliko politično kvalificiranih ljudi. Tu seveda ni prenesljivo, s podobnimi problemi se srečujejo v vseh »novih demokracijah«. Poročena pa je ugotovitev, da je »kulrovski problem« najstabilši prav v glavnem mestu. Dlje ko traja mandat, bolj iragikomične so razmere. Ljudje s pretečkom energije in prenelo domišljije zdaj še tretje leta vsiljujejo svojo zorenostavljeno podobo glavnega mesta. To pa seveda ne gre drugače kot z debesedno upornobo grobe mehanske sile. Dolj kot argumentacija in pojasnjevanje v mestni skupščini jim izstreljajo ilegalne nočne akcije in učinkovitost različnih gradbenih strojev. Graditev postsocializma v Ljubljani je na tej točki precej podobna

začetku graditve socializma. Tudi tedaj so preprosto argumentacijo dopolnjevale in spremljale nasilne nočne akcije. Zdi se torej, da znamenite besede Franceta Bučarja, kako naj bi se revolucija končala na začetku devedesetih, niso preprečile niti njegovih prijateljev.

O načinu delovanja glavnih mestnih oblastnikov torej ni mogoče povedati nič dovolj kritičnega. Glavno geslo je očitno »iz konflikta v konflikt do končnega poloma«. Molce lažja je razprava o vsebini, tj. o razlikah v dojemanju mesta in življenja v njem. Konfrontacija z Mrežo za Metelkovo razkriva ubornost glavnih mestnih oblastnikov tudi v tem primeru. Pri tem se je mogoče celo sprinjati s trditvijo, da gre pri zapletih z revitalizacijo vojašnice na Metelkovi za surovo preprosto zadevo. Glavno in dejansko povsem razvidno je vprašanje, ali bo osrednji mestni prostor postal zgolj blago, ki ga bodo upravljali nepremičninski brokerji, ali pa je tudi v teh paleoliberalnih kapitalističnih časih še mogoče v središču mesta ohraniti sociokulturno prakso, ki daje mestu nove pomeni in nove vrednosti in ki ni nujno nezdružljiva z neoliberalnimi poslovniimi potezami njegovih razsvetljenih upravljalcev.

Prva možnost je strogo selektivna, tj. izključujoča, druga je inkluzivna in odprta. Prva varianta je preprosta in dolgočasna ponovitev v številnih mestih po vsem »razvitem svetu« že nešteto krat videnega. Druga varianta pa omogoča iskanje novega še ne kloniranega, načrno pušča vsaj delček urbanega prostora odprtega za kreativno neformalizirano delovanje. Že davnega leta 1979 je o teh dilemah na primeru nemških mest pisal Rudi Jakše v knjigi z značilnim naslovom Iluzija in resničnost urbanih središč. Njegov »klien« marksistični jezik bi seveda zmrznil aktualne upravljalce mest, zato knjige nima smisla pripraviti.

Vendar pa bi mestni upravniki dejansko morali vzeti v roke še kakšno knjigo. Razsvetljevanje odraslih oseb je sicer zelo zaporno in meni najlubo početje, v konkretnem primeru pa zelo priporočam, da stopijo v akcijo naj-

boljši slovenski andragogi. Mestni prostor je prostor komunikacije, zato je treba mestno oblast nujno pripraviti na to, da se bo vsaj pripravljena pogovarjati. Kratki tečaj konverzacije bi lahko že precej izboljšali stanje. Zupopadanje tega osnovnega civilizacijskega pravila je dejansko minimalen standard, ki naj bi ga dosegal vsakdo, ki se spušta na demokracično politično polje.

Samoorganizirani člani mreže, ki zastopajo »iluzije kreativcev, ustvarjalcev, iskancev, razpiralcev togih urbanih mrež, bi lahko torej precej prispevali k obogatitvi enodimenzionalne pragmatične »resničnosti« M. Vidmarja in njegove frakcije. Deloma jim je to že uspelo. Ž zasedbo prostora »ki jim pripadajo« (M. Zadnikar) so »iluzionisti« že prestopili prag realnosti in se postavili po robu »resničnosti«, ki jo zastopa Vidmar. S tem dejanjem so se stvari v hipu spremenile, iluzije so postale resničnost in resničnost iluzija. Ponošen obrat je mogoče le še z akcijo represivnih organov. Pri tem pa se seveda z vso ostrino zastavlja teoretično in zdi se vse bolj praktično vprašanje, ali bi bil nelegitimni in zelo dvomljivo legalni Vidmar sposoben spraviti v pogon policijski aparat za uresničitev svojih zaželenih podob o mestu. Dokler za njegovim delovanjem namreč ne stoji skupščina oz. realni lastniki, je »rušenje« Metelkove dejansko dejanje destruktivnega zasebnika. Na tej točki se primer Metelkove nevarno približa najbolj aktualnim vprašanjem postsocializma.

Mestna oblast bo torej morala postati sposobna odgovarjati na mnoga zastavljena vprašanja, morala se bo naučiti pogovarjati z zelo različnim spektrom posameznikov in skupin, ki imajo legitimno pravico »uhitvati svoj prostor v mestu, morala bi skrajši spoznati, da je mesto posebna vrsta latinje, ki je trgovača z nepremičninami nikoli ne morda povsem obvladovani. Če bi sedanja garnitura ne bila izko fundamentalistično nekomunikativna, bi to najmanj še zadržni spoznala in prihvatila sebi, Mreža za Metelkovo in seveda nam vsem veliko mišnih trenikov.

Drago Kos SOBOTNA PRILOGA
DELA 25.9.

POUK OB SVEČAH

O Mreži za Metelkovo, o tem, kako so se vselili v zapuščene stavbe in kaj so iz zanemarnjenega kraja naredili, bi lahko napisali celo knjigo.

V "Metelkovi" se križa vrsta vprašanj, med katerimi so nekatera seveda le tukajšnja in zdajšnja, a pomembnejša so tista, s katerimi se človeštvo bode že od nekdaj in vsepovsod. Najpomembnejše pa je, da so se ljudje z Metelkove odločili, da se na tčlave odzivajo prav na tej ravni temeljnih vprašanj vsakega sožitja.

Da jim uspeva odgovarjati domiselno, ustvarjalno in duhovito, je fascinirano; da jim uspeva pod pritiski, ki so po togosti, ponigliivosti, proststvu prav izjemni, je že malone herojsko; da jim uspeva v razmerah, ki so parizanske, brez tisočerih malenkosti, ki so sicer samoumevne že nekaj generacij, zlasti brez elektrike – ob tem se velja zamisliti. Ker so vprašanja, ki si jih je za svoja izbrala Metelkova, splošno človeška, lahko pričakujemo, da so taki tudi vsaj nekateri izmed njenih odgovorov.

Vsaka družba se sooča s protislovljem, ki ga ni mogoče odpraviti, a ga je treba vsak trenutek reševati. Na eni strani lahko občestva preživijo le, če se nenehno obnavljajo, izumljajo nove odzive na nove zagate, z izumi, odkritji, spremembami; na drugi strani si nobeno občestvo ne more privoščiti preveč korenitih sprememb, temeljnih preresev, nenehnih preusmerenj. Človeštvo je tako ves čas v skripcu med stabilnostjo in inovacijo – v dilemi, v kateri se moramo vsak hip odločiti, ne da bi se mogli kdaj dokončno odločiti.

Majhne in preproste družbe z omejenim preživetvenim gospodarstvom so iznašle številne domiselne načine, kako se znajti v tem precepu. Teh družb zdaj malone ni več, uničila jih je Evropa, uničuje jih kapitalizem, naša ekonomija s svojim imperializmom, neobzirnostjo do narave in do ljudi. Za zapletene sodobne družbe se je temeljni problem človeštva pomnožil z notranjimi protislovlji – zato smo sodobniki prav tako neuspešni v razmerju do narave, kakor smo nesrečni v razmerjih med seboj samimi.

Rastko Močnik

Lokalni oblastniki so Metelkovi poskusili zaviti vrat s tem, da so jo potisnili v primitivne razmere brez elektrike, brez vode, brez civilizacijskih pridobitev, pahnili so jih v mrak in osamitev. A prav s tem, da so Metelčane izvrgli iz blagovne sedanjosti, so jim dali enkratno priložnost: ko so jim odvzeli civilizacijske dobrine, so jih odrešili tudi zagati, v katere je ta civilizacija zabredla. Genialnost Metelkove je, da je to priložnost znala izkoristiti.

S tem, da so na Metelkovi morali začeti tako rekoč "od nič", so se lahko na novo soočili z vprašanji, na katera je naša civilizacija napačno odgovorila. Vandalsko razdrto okolje na Metelkovi je pretresljiva prispevka: iz podrtij "evropske civilizacije" vznikajo nastavki novih oblik sožitja, občestvenosti, praznjava se nova kultura.

Tisočerih drobni nastavkov za novo kulturo vsakdanjega življenja na Metelkovi ni mogoče popisati; nekateri bodo mogoče kmalu pozabljeni; a mogoče je vse to doživeti. Metelkova je tansa, ki je vzniknila iz paradoksnega križanja primitivizma naše omike in plemenitosti teli, ki so po sili postali primitivci. Možnost je mogoče ohraniti. Najprej pa jo je treba doživeti. Zato lahko samo svetujem: pojedino na Metelkovo, ogledimo si jo, poučimo se ob njej.

25.9 Dnevnik

Delo, 14. septembra
Išče se pravna država

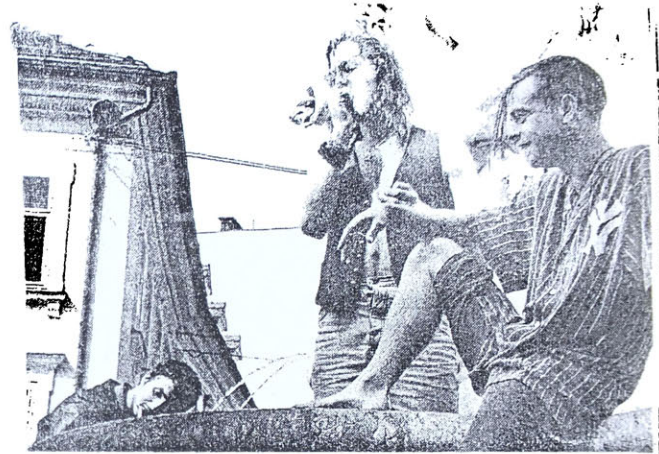
Kdor je v letošnjem letu spremljal članke novinarko Jelke Šutej Adamič (J. S. A.) s področja »klubске kulture«, »sociokulture« oz. »urbane kulture« (njeni izrazi za ilegalno točenje alkoholnih pijač, nered in motenje javnega reda in miru), seveda ne more biti presenečen nad njenim zadnjim in nedvomno vrhunskim dosežkom, objavljenim v prominentni rubriki Delo pod gornjim naslovom.

Že njeni članki iz meseca marca tega leta v podporo ilegalni točilnici alkoholnih pijač v K11D-u France Prešeren dajejo slutiti, v katero smer se bo razvijala njena teorija. To, kar je začela razvijati ob relativno majhnem problemu ilegalne točilnice, je razvila v bleščečo pravno misel ob projektu »Mreža za Metelkovo«. Njena ugotovitev: »Uporaba pravnih in zakonitih sredstev za doseganje ciljev namreč v kaotični državi, kakršna je naša, pač ni mogoča,« odpira pravni znanosti povsem nova obzorja, prebivalcem na sončni strani Alp pa neizmerne možnosti. Zamislite si samca, ki si je v kinu Komuna pravkar ogledal film »Nespodobno povabilo« in si na poti domov zaželi podobne dogodivščine. Simpatičnemu paru (sanimala ga je seveda ona) ponudi milijon tolarjev, ker je v primerjavi s ponudbo Robertu Redforda, upoštevajoč njuno finančno situacijo, naravnost ogromno.

Simpatični par za to ponudbo na žalosti ne najde razumevanja. Naš obiskovalec kina ponudbo še dvakrat ponovi in ko vidi, da ni rezultata, ugotovi, da je nastopil t.i. »Adamič Šutejev moment pravne države«. V kaotični državi, kot je naša, pač ne more ponuditi milijona dolarjev. Moškega spremljevalca kresne po glavi in »zasede« oz. bolje rečeno, »zaleže« simpatično gospo. Nato med mimoidočimi napravi kratko anketo (J. S. A. ima naključno anketo – Delo 13. septembra – tudi za izredno primerno za dolžovanje upravičenosti posegov, ki so posledica kaotičnega stanja v državi) in ugotovi, da se vsi strinjajo z njim, da je bila njegova ponudba v višini milijon tolarjev zelo velikodušna. Tiste pa, ki se z drugim delom njegove zgodbe ne strinjajo več, odpravi z ugotovitvijo, da je njegovo jedro v bistvu dobro (zato je ponudil milijon tolarjev), njegov drugi jaz pa je žurator, ki si je začel zabave in odšlekanega preživljanja prostega časa.

Prepričan sem, da bo novinarka J. S. A. še zelo dolgo iskala pravno državo. Kaotična država pač nekaterim pride zelo prav.

Dušan Skitek, Ljubljana

Jutranja higiena pred Magistratom

LJUBLJANA, 24. septembra – Danes je minil štirinajsti dan od vselitve Mreže v nekdanjo vojašnico na Metelkovo, osem dni, odkar so jim odklopili elektriko, in prvi dan, odkar so jim zaprli še vodo. Zato so se odločili, da bodo jutranjo higieno opravili kar pred Robbysvim vodnjakom in v toaletnih prostorih mestne hiše. Ker na Metelkovi spoštujemo dva aksioma, stvarnost in pravico do drugačnosti, je ceremonija čedenjsko postekala umirjeno, umivalci pa so zgroženim mestnim uradnikom sporočili, da bodo prihajali vsako jutro, dokler jim ne bodo omogočili normalnega dela na Metelkovi. Mreža za Metelkovo bo jutri, v soboto, ob 11.30 krenila na sprehod po mestu z gledališčem, glasbenki in slavnostnim govorcem, ki bo spregovoril ob 12. uri pred Magistratom. (A. C., foto: Tina Deu)

DELO 25.9.

DELO 25.9.

25. 9. 93

Delo, 14. septembra

Mreža za Metelkovo bi lahko postala model

V časopisu sem pred kratkim prebral izjave brezpogojne podpore zasedbe bivše vojašnice na Metelkovi ulici, ki so jih dali npr. Braco Rotar – sociolog kulture, Gregor Tomc – sociolog, Darko Štajn – filozof, Pavle Gantar – urbani sociolog in verjetno še kdo. Značilno za vse je, da kot programirani proizvajajo najbolj ortodokсно usmerjenih socialističnih fakultet, kakršna je npr. bila Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo (FSPN), vsi po vrsti zagovarjajo vdor in zasedbo objektov na Metelkovi. Pri tem podporo utemeljujejo z višjimi kulturnimi cilji, zasedba pa naj bi bila celo oblika vzpostavljanja pravne države. Kaj o tem misli lastnik, jih seveda ne zanima, saj »višji« interesi zahtevajo revolucionarne ukrepe, ki predstavljajo revolucionarno pravo, zato je odvzem tuje lastnine po njihovem nekaj povsem samoumevnega. Če lastnik svoje lastnine ne da prostovoljno, je to za imenovane »strokavnjake« samovolja, zato se mu lastnina enostavno odvzame v korist »naprednih in ustvarjalnih« struktur, v tem primeru v korist Mreže za Metelkovo. Očitno je takega revolucionarnega razmišljanja pri nas še kar precej, mnogi bi še kar jemali, kar je tujega, in zaradi tega so tudi tako močni odpori in zavlačevanje pri vračanju odvzetega premoženja na podlagi zakona o denacionalizaciji.

Ob branju stališč in mnenj ljudi, ki sem jih uvodoma naštel, se mi je porodila zamisel, po kateri je brez težav možno uresničiti tako »višje« interese posebnih kulturnih pojavnosti, ki se manifestirajo v okviru Mreže za Metelkovo, kot tudi obvarovati lastninsko pravico kot eno od temeljnih vrednot v demokratični družbi. Ti ljudje, ki tako brezpogojno podpirajo zasedbo tuje lastnine v korist »sociokulturne inovacije, ki naj bi razvila stičišče alternativno elitnih

in množičnokulturnih dejavnosti«, naj dajo Mreži za Metelkovo na razpolago kar svoje lastne hiše oz. stanovanja. Če bo kdo od njihovih družinskih članov temu nasprotoval »se bodo pač morali odločiti, ali bo podprli državljane v njihovih pobudah ali pa samovoljno svojih družinskih članov.« Potem bom lahko tudi sam pritril nemu od imenovanih, da bo zasedba njihovih hiš oz. stanovnjaj s strani Mreže za Metelkovo »po dolgem času prva artikulirana pobuda civilne družbe oziroma tistega njenega dela, ki je napreden in ustvarjalen«.

Dimitrij Kovčič, sekretar za občo upravo pri izvršnem svetu SML.

Pilat si je bil umil roke, mladi Metelkovci pa so si umili noge

Mreža za Metelkovo vztraja pri svojih zahtevah - Brez elektrike in vode so prišli protestirati pred mestno hišo - Napoved akcije 1001 noč

LJUBLJANA - Mreža za Metelkovo vztraja pri svojem: Prostori so jim bili objavljeni, zaščitili so jih pred rušenjem, v njih kljub izklopu elektrike in vode organizirajo različne kulturne prireditve, v katerih sodeluje vedno širši krog domačih in tujih ustvarjalcev ob vse večji podpori javnosti. Včeraj so protestirali pred ljubljanskim magistratom, v prihodnje pa načrtujejo akcijo 1001 noč, v kateri naj bi sodelovali različni umetniki in kulturni delavci.

Republika vlada je na četrtkovi seji med drugim sprejela tudi stališče do zasedbe objektov na Metelkovi. Generalni se-

ekretar Mirko Bandelj nam je povedal, da je vlada na podlagi ugotovitev navzočih pri dogovoru o prenosu objektov nekdanje vojsnice z republike na mesto Ljubljana in na podlagi sklepa mestne skupščine z dne 4. marca 1993 sprejela stališče, v katerem od IS SML pričakuje, da bo spoštovalo dogovore in uresničilo cilje, zaradi katerih so jim bili predani objekti na Metelkovi. Obstaja namreč več pisnih dokumentov, v katerih se je mesto izreklo, da bodo sporni objekti, ki skupaj merijo 2300 kvadratnih metrov, namenjeni kulturnim dejavnostim.

Vlada od mesta torej pričakuje, da bo spoštovalo dogovore in sklepe mestne skupščine, le-to pa zaenkrat še vedno ukrepa po svoje. Po naročilu za odklop električnega toka za to odjemalno mesto pred dobrim tednom dni so v četrtek intervenirali tudi pri podjetju Vodovod kanalizacija. Direktor sektorja Vodovod Anton Fefer nam je povedal, da so jim iz mesta sporočili, da ne bodo več placevali vode na Metelkovi, zato se je podjetje odločilo, da bo vodo zaprlo. Niso pa povedali, ali bi voda spet stekla, če bi racune v prihodnje placeval uporabnik objektov, torej MzM.

Poklicali smo tudi načelnika Mestne uprave za Inšpekcijske službe dr. Privca, ki je povedal, da o primeru Metelkova niso bili obveščeni in zato nimajo nikakršnega stališča, uvedli niso niti postopka. Vec ni zelel komentirati, niti odgovoriti na vprašanje, kakšnim higienskim standardom mora biti zadoščeno v takšnih primerih. Kako je mogoče, da inšpekcijska služba v primeru Metelkove ni bila obveščena, ni jasno, ker odgovorni na nivoju mesta molčijo ali pa jih kljub nenehnim poskusom preprosto ni mogoče dobiti. Erika Repovz, Foto: Ales Pavletic

Po svojo pravico v mestno hišo...

Priložnost, da si umiješ noge..

Predsednik mestne vlade pa nič...

Grenak okus je trebo včasih tudi sprati...

PRESKAKIVANJE OGRADE: Prije no što je vijest o rušenju doprta do javnosti »Mreža za Metalikovo« skupila je dvjestotinjak ljudi i nenasilno zauzela kasarnu
MIHA FRAS

ODBAČENI ZAUZELI LJUBLJANSKU KASARNU

Trenutačno je dio nekadašnje Belgijske kasarne najveći zaposjednuti teritorij takve namjene u Europi i s najheterogenijim skupinama marginalaca. Ni isključivanje struje nije omelo da se tu održe mnogobrojni koncerti, kazališne predstave, izložbe, performanse i mnoge druge priredbe

CRNI MRAVI HRANE ODBACENE: Odmah nakon zauzimanja u kasarni se našla i izviđačka kuhinja

MARKO HREN: Ovo je test civilnog društva u Sloveniji i završni čin 15 godina rada nezavisnih grupa i civilnih pokreta

UMJESTO VOJNIČKE DREKE: Enzo Fabiani na koncertu gudačkog kvarteta

Nebojša Stijačić

Iznenadno, nenajavljeno rušenje bivše vojarnice JNA u Metelkovoju ulici je gotovo samom središtu Ljubljane podiglo je veliku prašinu. Pošto su se prašina i euforija pomalo slegle, na vidjelo je izašao sukob između društva «Mreža za Metelkovo» i gradske vlade. Danas dio vojnog kompleksa pripada Ministarstvu za unutarnje poslove, a o trećini (4000 kvadrata) još nije postignut konačan dogovor. Kad je JNA napustila Sloveniju, vojarna je postala vlasništvo Ministarstva obrane Republike Slovenije a ministar Janez Janša je tada izjavio da će sporni prostor pripasti «Mreži za Metelkovo».

U protekle tri godine neprestano su se dogovarali najprije republika, a zatim gradska vlada i «Mreža za Metelkovo». Do zapleta je došlo kad je Ministarstvo obrane taj prostor dalo gradu Ljubljani, kao zamjenu za neke druge prostore u ligu, gdje je uređena vojarna. Između Ministarstva obrane i grada sklopljen je predugovor, ali ne i ugovor, a konačan dogovor o prelašku kasarne u ruke grada bio je najavljen za kraj godine. Skupština grada, potpuno blo-

Što je »Mreža za Metelkovo«

«Mreža za Metelkovo» izrasla je prije tri godine iz ideje za demilitarizaciju Slovenije s namjerom da u prvoj fazi u urbanim sredinama vojni objekti dobiju civilnu namjenu. Ona je najširi nezavisni forum kulturnih djelatnika s ciljem pronalazjenja vlastitog prostora za djelovanje.

Već tada je izrađen nacrt da se za ljude bez stvaralačkog prostora dio vojarnih pretvori u raznovrsne radionice, ateljee, izložbene, kazališne i koncertne prostore, za produkciju i postprodukciju raznih video kazeta te kulture i umjetnosti u najširem smislu. Uključene su i različite društvene skupine i pokreti poput Odbora za zaštitu lutila s ciljem uključivanja duševnih bolesnika u normalan život, ženske sekcije, gay i lezbijske grupe, centar za pomoć omladini i drugi. Svakodnevno djeluje i vrtić za djecu. Ideja je da sve te raznovrsne grupe i pojedinci organiziraju kao zajednički alternativni kulturni centar, kao antipod službenoj kulturi.

kirana i bez ikakve veze s odlukama gradskog izvršnog vijeća, potvrdila je da tih 4000 kvadrata pripada «Mreži za Metelkovo».

Utočište za sve odbačene

Sasvim slučajno arhitekt iz «Mreže» uočio je kroz prorez na vratima da dio jedne zgrade nedostaje, da je srušen. Naime, rušiti se počelo u unutarnjem prostoru, koji je s ulice slabo uočljiv. Po svoji prilici na tom su mjestu trebale biti izgrađene nove zgrade, koje bi se poslije skupo prodale. Prije no što je informacija o rušenju stigla do javnosti, članovi «Mreže za Metelkovo» te su večeri (u petak, 10. rujna) skupili dvjesto ljudi i nenasilno zauzeli prostor. Na taj su način spriječili daljnje rušenje zgrada, koje su trebale pripasti njima. Obaviješteni su Radio Student, Delo, Dnevnik i Mladina.

Prilikom zauzimanja nije bilo sukoba. Zgrade nije čuvala policija već čuvar organizacije za sigurnost «Dizako». Na razne načine u njih je ušao dvjesto ljudi sa svijećama, hranom i vre-

čama za spavanje. Ubrzo su se počeli samo-organizirati uz pomoć ljudi sa *squatterskim* iskustvom izvana. Osposobljeni su struja i voda. U prvo vrijeme Radio Student je iz Metelkove emitirao cjelodnevni program. Počelo se okupljati sve više ljudi, uz vidljive simpatije većine medija i javnosti te brojne izraze podrške iz inozemstva.

Trenutačno to je najveći zaposjednuti teritorij takve namjene u Europi i s najheterogenijim skupinama. Mnogi pojedinci i grupe, inače teško prihvaćeni u društvu poput homoseksualaca, lezbijki ili ljudi otpuštenih iz duševnih bolnica, u ovom se centru uspješno socijaliziraju. Principi su im antinacionalizam, antiseksizam, antirasizam i sve pod okriljem nenasilja i poštivanja različitosti.

U Ljubljani je urbana kultura bila zapostavljena. Nakon jenjavanja punka alternativna je kultura bila stješnjena ponajprije u teritorij, koja je bila jaka. Kad je nastupilo Slovensko proljeće, ti su teoretičari pomalo prešli u političare. Prostor urbane kulture bio je sveden na individualne inicijative, kućne zabave i na gradske klubove France Prešeren, Sax pub, Galerija Škuc i K4. Sve ostalo bio je mainstream, etablirana kultura ili subkultura na razini kružoka. Stoga je trenutak kreacije ovog pro-

stora za urbanu kulturu vrlo bitan», kaže Miha Zadnikar, sociolog glazbe na Filozofskom fakultetu u Ljubljani.

Vojarna se nalazi između željezničke stanice, crkve i mjesta gdje su u srednjem vijeku mučili i ubijali ljude i spaljivali vještice. Izradila ju je austro-ugarska vojska, a popularno se zove Belgijska kasarna jer je tu boravio belgijski pješadijski puk. Uz austro-ugarsku, boravile su i starojugoslavenska vojska i JNA. To je bio stab JNA za Sloveniju, odakle je izašla prva naredba za pohod tenkova na slovenske granice.

Isjerivanje negativne energije

Senzibilni ljudi zaključili su da negativnu energiju valja istjerati iz toga prostora. Svakodnevnim meditacijama društva Ključ i Jam nastoje prostore ispuniti pozitivnom energijom, a kipar Jiri Beziaj isključao je kip i namjerava ga dati političaru, koji će najviše pridonijeti uspješnom rješavanju u korist »Mreže za Metelkovo«. Predsjednik Izvršnog vijeća gradske vlade Marjan Vidmar optuzio je »Mrežu« da su nasilnici, a umjesto da mu odgovori protuoptuzbom »Mreže« mu je darovala sliku. Odgovor je kreacija.

U okviru »Mreže« djeluju dvije ekspertne grupe. Jedna je stambena, koja raspoređuje prostorije, a druga je sastavljena od arhitekata, koji pregledavaju prostorije i izvještavaju o funkcionalnosti i primjerenosti određenih prostorija za razne djelatnosti. Postoji i treća grupa, a to su sami djelatnici i umjetnici.

Pokazalo se da više ne postoje prostorije za kipe i bigavsonica, a i Youth Hostel je napola razrušen. Nakon nekoliko dana gradska je vlada isključila struju, baš kao što je to svojedobno učinjeno i JNA.

Prisedba uz pomoć agregata

No kako je gradski sekretar za obranu darovao agregat, isključivanje struje nije omelo održavanje mnogobrojnih koncerata, kazališnih predstava, izložbi, performansa i mnogih drugih predstava. U manje od dva tjedna nastupio je nepregledan broj raznih grupa, umjetnika i djelatnika. Među ostalima, glazbenici Jani Kovačič, Marko Breclj, Tomaž Pangov, Andrej Trobentar, gudački kvartet Enzo Fabiani, grupa Sukar s ciganskim pjesmarima, što su svesrdno podržali i punkeri. Od kazalištaraca su nastupili Zijah Sokolović, Dragan Zivadinov, Emil

Hrvatini, Marko Peljhan, teatar Ana Monroe, Neue Slowenische Kunst...

Na pjesničkim večerima brojna imena slovenske i inozemne književnosti: Jure Potokar, Lela B. Njatin, Milan Dekleva, Brane Mozetič, Andrej Blatnik, Andrej Morovič, Miha Mazzini, Goran Janković, Vladimir P. Stefaneč, Fred Liss, a najavljeni su Tomaž Salamun, Uroš Zupan, Dane Zajc.

Od likovnjaka su nastupili Tadej Tozan, Jiri Beziaj, grupa Irwin, Stripcore, Mare Kovčič, Alenka Pirman. Prireduju se razni društveno-kulturni događaji, okrugli stolovi, predavanja, dnevne meditacije, modne revije, lutkarske predstave za djecu i odrasle, video projekcije.

Gostovao je i elitni bleđski restoran Okarina. »Čudni ljudi, kabinjoni, optičari, ljubitelji...« dači iz odreda Crni mrav Sve prati i o svemu obavještava glasilo »Mreže« »MŽIN«. Održat će se Anti nazi festival, a makedonsko društvo će se predstaviti izložbama, folklorom, otro grupama i kulinarskim specijalitetima.

Izložba u zatvorskim ćelijama

Fotograf Tone Stojko predstavio se izložbom »Slovenska pomlad '91« u ćelijama bivšeg zatvora, gdje su tada bili zatvoreni Janez Janša, Franci Zavrl, David Tasić i Ivan Borštnar. Na otvorenju se od mnogih poznatih slovenskih političara i uglednika pojavila jedno gradska ministrica za kulturu Branka Lovročič i pritom izjavila: »Smatram da je taj spor bio nepotreban i nepotrebno ispolitiziran. Treba ga riješiti razgovorom. Došla sam da uz dobru volju razgovorom riješimo dva protuopravna čina. Jedno je rušenje, a drugo useljenje. Nadam se da će na kraju sve lijepo završiti za kulturu.« Na otvorenju se zatekao i Franci Zavrl: »Što se tiče izložbe sviđa mi se Stojkova gesta da je ovo stvar povijesti i da se time više neće baviti. Inače, potpuno sam na strani »Mreže«, iako se sada bavim poduzetništvom. Mislim da Janša nema osobnih problema oko doisača na izložbu. Vjerujem da je službeno odsutan.«

Redatelj Dragan Živadinov: «Ovo je zaista multikulturalni i transnacionalni prostor i ujedno sve ono što se može nazvati slovenskim. Prvi put u povijesti na ovom je geografskom prostoru, jer mene država ne zanima, urbana kultura dobila svoje mjesto. Apeliram na hrvatsku javnost da šalju pisma podrške.»

Unatoč anonimnim pozivima i pritiscima na pojedine članove «Mreže», život i programi u krugu vojarneodvijaju se mirno i bez konflikata. Red održavaju članovi moto kluba Eisen Kreutz. Članstvo kluba Eisen Kreutz s centrom u Ljubljani broji oko tri tisuće ljudi po cijeloj Europi i izgledaju poput Hell's Angelsa. I sami su organizirali koncerte rockabilly i blues bandova, kao i izložbu starih motora i choopera. I iz ovog primjera jasan je princip zaposjednutog kulturnog centra: nenasilje i poštivanje različitosti.

Grad se nije izjasnio, republika šuti, dolazi zima, a predsjednik «Mreže za Metelkovo» Marko Hren, antropolog na Filozofskom fakultetu, kaže: «Za nas je sve ovo izuzetno značajno. Trebamo tu izdražati jer projekt «Mreža za Metelkovo» test je civilnog društva u Sloveniji i završni čin petnaestogodišnjeg rada nezavisnih grupa i civilnih pokreta.»

26. 9. 1993

1. del

»MREŽA ZA METELKOVO« PROTIV MESTNE VLADE

SREDIŠNJA ZGRADA KOMPLEKSA: Ostala je čitava samo zato jer je blizu ulice

na družba na oblasti». Pričevanje se v povzeti obliki glasi takole: o sestavi nove vlade so se pogovarjali v množinskih hiši na obrobju ljubljane, in to v slogu »Daj tu, Janez (vsja imena so izmisljena), prevzemi vlogo, lože bo parlament, ali je ta, ki bo minister za xy, res nas, no ja, ne vem, ampak poznam njegovo ženo...». V tem ni nič slabega, da se razumemo. Način neformalnih prijeteljskih pogovorov je bil nasploh značilen za demokratsko opozicijo, toda ko gre za oblast in za državne funkcije je takšna neformalizirana oblika komunikacije nekaj najslabšega. V tej luci lahko tudi razumemo Demosov politični radikalizem in voluntarizem v prvem letu vladanja, ki je bil brez jasne predstave o tem, kaj bi bilo potrebno storiti, pa tudi dejstvo, da so se najboljši prijatelji v Demosu tudi najbolj skregali. Toda tudi »civilna družba na oblasti« ni trajala dolgo. Razkrojila se je v kolikor toliko normalno politiko (znameniti razcepi in spremembe v strankah), deloma pa tudi desno radikalni populizem, ki se navezuje na totalitarne potenciale od spodaj.

Kaj se bo zgodilo s civilno družbo v prihodnosti? Ni dvoma, da je bila sredi osemdesetih let tako živahna tudi zato, ker je bila prisiljena opravljati vlogo »odsotnega političnega pluralizma«. Ko se je ta pluralizem vzpostavil, je zgubila del svojih funkcij in akterjev, toda obenem so nastale tudi okolščine, ki dejansko omogočajo postopen in spontan razvoj civilnodružbenih ustanov, predvsem pa njihovo avtonomijo. In tu naključje, da je prav avtonomnost tisto, kar tako močno poudarja Mreža za Metelkovo. Avtonomen ne pomeni biti apolitičen, pomeni pa da je političnost tisto območje, s katerim se ukvarjajo drugi. Vprašanje je le, ali se bosta država in politična družba v Sloveniji znali samooomejiti in priznati avtonomijo civilni družbi ter se upreti izzivom po njenem obvladovanju?

Epilog: pred dobrim tednom dni sem na Radiu Student poslušal neposredni prenos dogajanja na zasedni Metelkovi. Dragan Zivadinov je v nekem trenutku predlagal, da bi tog pred zgradbami poimenovali po Hermanu Potocniku Noordungu.

Predlog je bil z veseljem sprejet, družba na Metelkovi se je, sodeč po vtisu, dobro zabavala. Mene pa je obšel svečan občutek. Dati ime prostoru, ni majhna stvar, pomeni vzeti ga za svojega, si ga prisvojiti ne v samišu posesti, ampak simbolično, pomeni, da nekaj, ta prostor, ki prej brez imena sploh ni obstajal, živi. Majhen dogodek za državo, velik za mesto.

Foto Jozse Suhadolnik/TRIO

Boj za kulturniške prostore v nekdanji vojašnici se je nadaljeval s pohodom po ljubljanskih ulicah

Včerajšnji pohod iz Metelkove proti Magistratu (Foto: Žiga Živalovič)

LJUBLJANA – Včerajšnji pohod se je pred Metelkovo zbirala množica, ki se je sprevela po mestnih ulicah proti Magistratu. Med potjo so množično delili letake z naslednjim vsebino: »Primož Trubar je brez elektrike napisal prvo slovensko knjigo. Če bi slo, tako napiši, bo MZM napisala zadnje z našlovom. Črna kronika mesta Ljubljana - Pred Magistratom je bil kratak kulturni program, ki ga je povezoval Andrej Moravčič. Kratka nagovora sta imela Miha Zelnikar in Matjaz Pikalo s scipalko na nosu - ne zato, ker bi pred hišo mestnega glavarja smrdelo, ampak zato, ker ga želi nagovoriti s francoskim naglasom. (E. R.)

Dario Seraval,
član Mreže za
Metelkovo:

*»Najprej so nam
vzeli elektriko,
zdaj vodo, tako
da lahko čakamo,
samo se ne uka:
obkuli in umi.«*

27. 9. Dnevnik

SLOVENEC 27.9. Protestiram!

Izjava predsednika izvršnega sveta Ljubljane g. Vidmarja, da je »levica Mreži za Metelkovo le objubljala, nič pa ni naredila, čeprav je imelo na primer kulturno ministrstvo doslej vse možnosti, da bi Mreži omogočilo dostop do teh prostorov.« me izziva k protestu.

Casopisi so pisali, da so o tem, ali naj bi sporne prostore dobila Mreža za Metelkovo, glasovali poslanci v ljubljanski skupščini in da je bilo za to 47 poslank in poslancev ter da sta se pod podobno saglasje podpisala tudi Jože Strgar in nekdanji pravosodni minister g. Pirnat. Protestiram torej proti izjavi, da je Mrežo podpirala samo levica, dvakrat pa protestiram proti razglasjanju g. Strgarja in g. Pirnata za levčarja.

Kar zadeva izjavo g. Cirila Rotarja, predsednika ZO SML, da se ne čudi moji podpori »revolucionarnega prava«, ki da ga zasedbo prostorov izvaja Mreža za Metelkovo, pa samo tole: zasedba Metelkove je bila edini način, ki so ga imeli državljanji na voljo, da so preprečili nadaljnje nezakonito rušenje in razpolaganje z javnimi prostori. S svojim odločnim ravnanjem so preprečili, da bi oblast - s teptanjem vseh pravil pravne države - postavila prizadete pred dokončno izvršena dejstva. Dipl. iur., kakor se je podpisal, bi moral vedeti, da takšno ravnanje civilnodružbenih skupin ne spada v arzenal revolucionarnega prava, ampak v poglavje o državljanskem pogumu in o dolžnosti državljanj in državljanov, da preprečujejo samovoljno in nezakonito ravnanje oblasti, ki se je izmaknila vsakemu drugemu pravnemu in političnemu nadzoru. Podpreti tako dejanje pa je dolžnost vsakega demokratičnega človeka, sicer družba konča v močvirju totalitarizma.

Namesto da g. Ciril Rotar javno razkazuje svoje pomanjkljivo strokovno znanje, bi lahko kaj ukrenil v ljubljanskem parlamentu, katerega visok funkcionar je, da se preuči že vse predelano obdobje blokade ljubljanske skupščine in, izglasuje nezaupanica ljubljanskemu županu in ljubljanskemu MS, ki sta prestolnici mlade slovenske države vse urej kot v čast.

Sonja Lokar

Mreža za Metelkovo vztraja naprej Dvakrat toženo mesto

V imenu mesta je zahtevo po odklopu elektrike podpisal Dimitrij Kovačič

(shv) LJUBLJANA, 28. - V začetku prejšnjega tedna je Mreža za Metelkovo vložila na pristojnem sodišču tožbo zaradi motenja posesti - ker so jim odklopili električni tok. Tožene stranke so mesto Ljubljana, PE Elektro mesto Ljubljana in Ministrstvo za notranje zadeve. Danes bo o tem na sodišču že stekla obravnava. Ker so jim konec prejšnjega tedna odklopili tudi vodo, je Mreža vložila (v petek) še eno tožbo zaradi motenja posesti, tokrat proti (spet) mestu Ljubljana in ljubljanskemu podjetju Vodovod-Kanalizacija.

Kot pravi Marko Hren, je bila Mreža že v prostih nekdanje vojašnice, ko so jim odklopili elektriko. Zdaj zahtevajo, da se jim spet priklopi, dokler ne steče legalni postopek za odklop, dokler se ne ugotovi, kdo je lastnik in dokler se ne izda uradna odločba o odklopu. Pri tem naj povemo, da je še vedno (uradno) »neznan storilec« rušil stavbe na Metelkovi, ne da bi predhodno izklopil tok (kar je proti predpisom) in se je torej rušilnega dela lotil, ko so bile stavbe v tako imenovanem »napetostnem stanju«. Na PE Elektro Ljubljana mesto smo slišali, da bi bilo lahko to za »neznanega storilca« tudi usodno. Ker na Elektro Ljubljana ne vedo, če in kako poškodovane so električne napeljave (na morebitne nevarnosti so predstavnika Mreže opozorili), menijo, da bi morala pred ponovno priključitvijo elektrike za to pooblaščen služba napeljave pregledati. Če rušitelj še ni znan, pa je povsem znano, kdo je naročil odklop elektrike na Metelkovi. V imenu mesta Ljubljane kot lastnika(?) je pisno zahtevo za odklop podpisal (13. septembra) mestni sekretar za občo upravo Dimitrij Kovačič. Dan zatem je Dimitrij Kovačič tudi podpisal naročilnico za plačilo odklopa. Ker je do tedaj Elektro Ljubljana pošiljala račune za elektriko Ministrstvu za notranje zadeve, se je po vloženi zahtevi mesta Ljubljana za odklop obrnilo na MNZ, kjer pa jim je gospod Mozetič (kot sam pravi, z mestom in Metelkovo nima nič) zagotovil, da je mesto lastnik tretjine Metelkove. Pri tem pa se je še pozanimal, kakšne so tehnične možnosti, da bi iz (dosedanega) enega odjemnega mesta (električnega števca) naredili dve... To, da so jim odklopili še vodo, pa je Marko Hren označil kot civilizacijski škandal prve vrste: »Tu živi nekaj sto ljudi, vsak dan se dogaja vrsta prireditev, pri tem pa ni zadovoljeno osnovnim sanitarnim standardom.« O tem je Mreža obvestila tudi Rdeči križ Slovenije.

DNEVNIK, 28. 9. 93

KONEC ZGODOVINE

MLADINA

28.9.33

Kaj naj sploh še fotografira nekdo, ki je posnel slovensko pomlad? BMX-e!

V prostorih nekdanjega vojaškega zapora na Metelkovi, tam, kjer niso po svoji, temveč po vojni vojaških oblasti prebivali Ivan Boršner, David Tasič in Janez Janša, je v ozkih jetniških celicah postavljena avtorska razstava **TONETA STOJKA SLOVENSKA POMLAD**. Od legendarne fotografije aretacije Janeza Janše do desetdnevne vojne za Slovenijo je bil Tone edini fotografski kronist, ki je zabeležil vse ključne dogodke, ki so spreminjali dobo in pripeljali do formiranja države. Brez Toneovih fotografij spomina na »Slovensko pomlad« ne bo mogoče nikoli celovito dokumentirati. Ja, spomin. Postal je le del preteklosti. »Tudi moje fotografije so postale le del zgodovine,« pravi Tone. »Tako sem jih vzel iz svoje kleti, že zaprašene in mestoma načete od vlage.« Kot celoto jih je razstavljal zadnjič.

Izbral je vojaški zapor na Metelkovi, ki je dogodke slovenske pomladi sprožil in tja so se zabeležili tudi umri, simbolno mesto, kjer jih prepušča zgodovina. »Sedaj grem lahko zopet drugam: razaj in gledalski fotografiji in k videofilom o BMX-u.«

Maja Megia

OMREŽI NAJ VAS METELKOVA:

V PONEDELJEK: Ob 20^h literarni večer s Tomažem Šalamunom in Urošom Zupanom.

V TOREK: Ob 19^h videoteater po izboru Dragana Žvadinova (Art Klub) in ob 20^h koncert Pera Lovšina, Vlada Kreslina in prijateljev (Gala dvorana).

V SREDO: Ob 19^h videoteater po izboru Dragana Žvadinova (Art Klub) in ob 20^h »Monodrami« Mete Vrančič (Gala dvorana).

V ČETRTEK: Ob 19^h videoteater po izboru Dragana Žvadinova (Art Klub). Ob 20^h večer klasične klavira »Neljem Poharjem (Art Klub) in predstava za odrasle Lutkovnega studia Delirij (Tig).

IN V PETEK: Celodnevna dobrodelna prireditev za promocijo duševnega zornja. Ob 19^h koncert tržaških blues in jazz gostov Jimmy Joe and Youngs ter ob 20^h jam session Aleša Rendle in prijateljev (Gala dvorana).
VSTOPNINE NI!

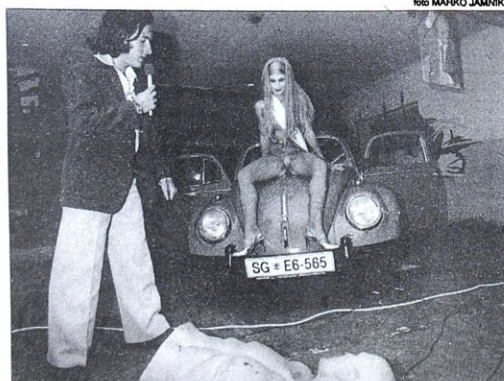

foto MAFKO JAMNIK

VW 1933/93 - PERFORMANCE: (post)nacistični model Dr. Voica se predstavi

Na Metelkovi, dvanajsti dan zasedbe, je pesnik, špiker in artist **Matjaž Pikalo**, znan tudi kot dr. Voica, prvič predstavil svoj performance VW 1933/93. V garažo, poslikano s freskami urbanih gverilcev MAZZ-ART, je pripeljal svoj 36 let star in odlično ohranjen volkswagen. Pri predstavitvi mu je pomagala igralka, dolgonoga blondinka (žena legendarnega artista).

Dr. Voica je kot velik fan hrošča povedal nekaj podatkov o svoji limuzini: kljub svoji starosti je avto še vedno zelo dober, ima štiri vrata (?), 5 sedežev, odpirajočo se streho, 1.200 kubikov, 22 kW, zaščitni znak, znak mesta Wolfsburg... Vendar umetnik ni samo govoril, vozilo je kar naprej čistilo, prižgal motor in s tem povzročil veliko hrupa in seveda tudi oglikovega monoksida v zaprti garaži. Za obrambo pred nevarnimi plini je prostovoljcem ponudil plinske maske, toda Petri (ženi) je bilo, po neuradnih podatkih, kljub temu malo slabo. Nastopajoči je torej tistim, ki še niso vedeli, kako izvrsten je volkswagen, skušal povedati in dokazati, da je avto res več kot dober. Hitler je vedel, kaj dela. Matjaž Pikalo obljublja ponovitev.

Polona Križnar

Berlin prišel v Ljubljano

Različna okolja različne poti za uresničevanje podobnih ciljev

Minuli torek so v galeriji na Metelkovi odprli fotografsko dokumentarno razstavo z naslovom Berlin in Umbruch (Berlin v prevratu), ki sta jo pripravila Umbruch archiv iz Berlina in galerija Škuc, na ogled pa bo še ta teden. Zaradi dogodkov v Ljubljani so razstavo, ki so jo sprva namenili drugam, postavili v prostor, v katerem se svetovna razstava in neustavljeno zasledena vojašnica obojestransko dopolnjujeta – v galeriji na Metelkovi.

V novem mestotvornem prostoru, ki ga je z dogajanjem na Metelkovi dobila Ljubljana, je na ogled fotografska razstava nekdanj razvpite mestne protikulture, ki je desetletna gradila svojo vzporedno infrastrukturo od družabnih, umetniško produkcijskih, bivalnih in delovnih prostorov do svojih neodvisnih knjigarn, časopisov, založb, koncertnih odrov, razstavišč, informacijskih centrov in mreže organizacij in pub-klubov, spletno na polju političnega. Skupaj z razstavo je v Ljubljano pripotovali tudi petnajst Berlinčanov, zato je bil dialog med njimi in aktivisti Mreže za Metelkovo več kot dobrodošel. Desetletja trajajoče izkušnje v oblikovanju avtonomnih sociokulturnih centrov in organizacijskih struktur, drugačna zgodovina in politično-gospodarske razmere so izključevale kakršno koli

primerjavo naših in berlinskih dogodkov, čeprav brez zahodnonemške »arogance«, kot se glasi že stereotipni občutek Nemcev z ene strani železne zavesice, ni šlo. Toda o tem kasneje.

Dokumentarna fotografska razstava je razdeljena v šest vsebinskih sklopov: multikulturalna sosesčina, zasedena ulica / Mainzer Strasse, protirazisem in protifasizem, padec berlinskega zidu, prenova mesta in protiolimpijsko gibanje, časovno omejenih na obdobje po padcu berlinskega zidu. Poleg tega so v Art klubu in galeriji na Metelkovi prikazali tri dokumentarne videofilme o protiolimpijskih akcijah v Berlinu, nacističnih napadih v Rostocku in o zasedeni ulici Mainzer Strasse, tem pa so sledile diskusije.

Zdržitev Nemčije in obeh mest ter novi status Berlina kot glavnega

mesta države sta v vsakdanje življenje ljudi v mestu prinesla spremembe, ki segajo od novih komunikacijskih povezav, naraščanja kriminala in nestranosti do tujcev, ustanavljanja nacističnih organizacij, prodora kapitala in nove administracije v mesto do skokovitega porasta najemnin. Olimpijske igre 2000 (medtem so odločili, da bodo v Sydneyu) naj bi, poleg nezamisljivih asociacij na Hitlerjevo olimpiado v Berlinu leta 1936, pospešile proces komercializacije mesta in življenjskega prostora. Prav nezadržno dviganje stanarin in cen poslovnih prostorov ter ekološko oporečna graditev notranjih mestnih obvoznic neposredno dregajo v osir tako imenovane berlinske scene. Ta je svoj življenjski prostor, drugačne oblike življenja v skupinah, odnose s sosesčino in svojo infrastrukturo zgradila v času, ko je bil pomen zahodnega Berlina omejen na zadnjo enklavo »svobode« tja do Tihega oceana, torej, ko je bil Berlin kapitalsko dokaj nezanimivo območje, zahodni Berlinčani pa so dobivali za življenje v mestu poseben denarni dodatek.

Sqotarski revival osemdesetih let je Berlin doživel takoj po padcu zidu, ko je bilo leta 1990 v vzhodnem delu mesta zasedenih približno 130 hiš, simbol tega obdobja pa je Mainzer Strasse, na kateri je nekaj mesecev živelo svojo utopijo 400 ljudi v trinajstih zasedenih hišah. Kot rečeno, se je iluzija, ki je trajala od pomladi do pozne jeseni 1990, končala s široko akcijo nemške zvezne policije. Odtle se v Berlinu z zemljišči samo še trguje, scena (na neki način gre za njeno preživetje) pa se temu upira na večjih pravednemiscelne načine.

Čeprav je protifasizem, protirazisem in protiseksizem berlinske scene jasno artikuliran vsaj od študentskih nemirov naprej, kar navsezadnje dokazujejo tudi njihove akcije, pa je scena popolnoma zmrznila pri komunikaciji in vprašanju statusa Vzhodnih Nemcev. V Nemčiji prevladujeta dva stereotipa, ki zgovorno ponazarjata mentalni zid

Kot da se je poleg Mesta, elektropodročarstva, komunale in drugih dinbrin zarotilo proti Mreži tudi vreme – Matjaž Pikelj pod marcelo recitira svoj upor, noge mu zaliva Robbov možak.

med obema deloma države: zahodnjaki naj bi bili do vzhodnjakov arogantni, vzdoljnaki pa o zahodnjakih menijo, da so konservativni. Tudi razstava Berlin in Umbruch v galeriji na Metelkovi molči o tem problemu in s tem posredno govori o nezmoglosti soočanja zahodno-berlinske scene s problemom drugorzrednega statusa državljanov iz vzhodnega dela države. Vrzel med vzhodnim in zahodno berlinsko sceno se je, denimo, jasno pokazala pri zasebni posameznih hiš na Mainzer Strasse, saj so posamezne hiše naseljevali bodisi vzhodni bodisi zahodni Berlinčani.

In kakšni so vtisi Berlinčanov o Metelkovi? Če poenostavimo: predvsem so presenečeni nad heterogenostjo skupin, ki bivajo na Metelkovi, ne razumejo deklarirane apolitičnosti Mreže in mehke reakcije na skin headove, ki sem in tja zaidejo v vojašnico. Naslednja večkrat slišana vprašanja so bila: kako je med »aktivisti« Mreže tako malo žensk? zakaj se tako malo pojavljajo »skrat« ko Mreža nastopa navzven, in zakaj večina žensk na plenumih oziroma sestankih molči? In skrajša je že prišlo do napotkov, kako moramo delati, takšnih pokrevstev: skih napotkov, kot jih je berlinska scena delila Vzhodnim Nemcem tiste novembrske dni, polne evforije leta 1989.

NINA KOZINC
Foto: TADEJ ČERNE

Berlinčanom ni šlo v glavo kar nekaj stvari v zvezi z Mrežino strategijo, predvsem apolitičnost; nam pa je kar ljubo, da v časih, ko je že vsak mehanik spolitiziran, kulturo ostaja znotraj kulture. Na sliki je edini teater v Slovečiji, ki je zmožen pripraviti krajši cestni prigodni kulturni programček na vsako vižo.

28.9. Dnevnik

Prva skupščina Mreže za Metelkovo v Gala dvorani (nekdanji telovadnici). -Kaj meni ljudstvo, kako bomo dobili nazaj elektriko, kako bomo ravnali v izrednih razmerah, ko so nam vzeli vodo, sestaviti je treba komisijo za prostorsko razdelitev. Samo ne govorite vsi nuncukrat.- (Foto: Urtek Dim)

PROGRAM MREŽE ZA METELKOVO

SOBOTA 2.10. 1993

21.00: Matjaž Pikalo: Performance VW 1933-93 (Hangar)
21.00: 1001 noč - predavanje: Rastko Močnik, filozof in sociolog

NEDELJA 3.10. 1993

11.00: Skupščina Mreže za Metelkovo (Art klub)
12.00: Bolšji trg (Trg)
20.00: Literarni večer: Dane Zajc, Zlatko Zajc, Jurij Hudolin, Vinko Moederndorfer
21.00: 1001 noč - intervencija: Bojana Leskovar, novinarka (Art klub)

PONEDELJEK 4.10. 1993

20.00: Koncert: John Wayne on the Beach (Jazz iz Svice) in Laufer (soft rock iz Rijeke)
21.00: 1001 noč - koncert: Jerca Mrzel (Art klub)

TOREK 5.10. 1993

13.00: Studentska marionetna skupina Kinetikon in predstava O Bibi, ki je prehitro rastle (Gala dvorana)
19.00: Video gledališki festival po izboru Eduarda Millerja (Art klub)
21.00: 1001 noč - nagovor: Kako novinarji igrajo nogomet: Ali H. Zerdin, novinar Mladine (Art klub)

SREDA 6.10. 1993

19.00: Video festival po izboru Eduarda Millerja (Art klub)
20.00: Ciklus gledališča, ki prihaja: Eksperimentalno gledališče F iz Celja: August Strindberg: Gospodična Julija (Gala dvorana)
21.00: 1001 noč - predavanje: Zoja Skušek, esejistka in urednica zbirke Studia Humanitatis (Art klub)

ČETRTEK 7. 10. 1993

11.00: Tiskovna konferenca: Soros centre for contemporary Arts Ljubljana (Art klub)
17.00: Obalne galerije predstavljajo projekt: Sarajevo, Sarajevo: (Art klub)
19.00: Video festival po izboru Eduarda Millerja (Art klub)
20.00: Koncert: Demolition group in Strelnikoff (Gala dvorana)
21.00: 1001 noč - nagovor o duševnem profilu Metelkove: Dr. Gorazd Mrevlje, psihoterapevt, psihiater in suicidolog

PETEK 8.10. 1993

17.00: Obalne galerije predstavljajo video: Sarajevo, Sarajevo: (Art klub)
19.00: Predstavitev makedonskega kulturnega društva z razstavo Anatasov Todorčeta
21.00: 1001 noč - Arija za Mrežo: Jure Kušar, operni tenorist (Art klub)

Vsak dan od 15.00 do 19.00 vrtec za otroke (prijava sprejema center za pomoč mladini)

VSTOPNINE NI! VABLJENI!

Odgovor vladarjem in gospodarjem Ljubljane

Mreža za Metelkovo (v nadaljevanju MzM), skupnost neodvisnih ustvarjalcev, ki nam ni všeča, kaj se dogaja z urbano kulturo, že 17. dan živi in dela v nenasilno zasadenih objektih, ki ji pripadajo. Z neverjetno bogato umetniško in socializacijsko dejavnostjo (večji del brez elektrike, pet dni pa tudi že brez vode) dokazujemo, kaj namercavamo v prihodnje, z urejenimi lastniškimi razmerji, početi na svoji posesti. Kakšno je naše razmerje do mestnih oblasti po nedavnih pismih Vidmarja in Kovarčiča? Kje se potika pravna država?

Na ministrstvu za pravosodje in upravo so 3. aprila 1992 sprejeli sklep, da se tretjina (približno 5000 kvadratnih metrov površine) nekdanje vojašnice na Metelkovi nameni MzM. To je bilo storjeno potem, ko je svoje programe in cilje predstavlila v posebnem gradivu.

Vlogo pravne države vidimo v tem, da MzM zagotovi legitimno pravico do uresničitve tega sklepa in da jo pri tem uveljavljajo tudi zaščiti.

Ko govorimo o nekdanji vojašnici na Metelkovi, imamo v mislih več kot 30.000 kvadratnih metrov mestaega zemljišta. Območje je vojašnice, ki je bilo zaprto v zidovje, se nikakor ni moglo viniti v spomin Ljubljank in Ljubljančanov. Čelo po nedavni osvoboditvi so ostala poslopja za javnost nevidna in šele MzM je bila tista, ki je na široko odprla vrata.

Ministrstvo za obrambo RS in predsednik izvršnega sveta skupštine mesta Ljubljane Marjan Vidmar sta se začela — brez časa letos spomladi — dogovarjati, kako bi bilo mogoče nekatere objekte v Ljubljani medsebojno zamenjati. Posamične pravice iz tega dogovora so tudi zapisane, in to z imenom »enajstna predpogodba«. Marjan Vidmar pa članov IS SML ni seznanil z vsebino te predpogodbe.

Septembra 1993 smo ugotovili, da je nekaj stavb, ki so bile namenjene MzM, porušeni. Gre za te objekte:

- nekdanja avstroogrška kuhinja, ki je bila v Jugoslaviji preurejena v častniško jedilnico, program MzM pa jo je predvidel za scensko — gledališko in glasbeno — umetnost (uporabna površina 860 kvadratnih metrov);

- tovorniška garaža, ki jo je MzM namenila za kiparske delavnice in za tisto likovniško dejavnost s številnejšo udeležbo (uporabna površina 536 kvadratnih metrov);

- mala garaža, v programu MzM predvidena za glasno aktivnost (uporabna površina 536 kvadratnih metrov);

- nekdanji zapor, v katerih MzM načrtuje mladinsko prenočišče in zagotavlja bivanje gostujočim ustvarjalcem in ustvarjalcem, za povrh pa se tudi nasploh povezuje z mladinskim turizmom (uporabna površina 614 kvadratnih metrov).

Država pravi, da ne ve, kdo je te objekte porušil!

Pomen prava je, da prepreči, da samovoljo. Pravna država je pravna le takrat, kadar posameznico, posameznika in civilno družbo štiti pred brezpravnimi dejanji. Sprejeta pravila morajo veljati tako za navadne državljane in državljane kakor za samo državo. Njena naloga je, da doseženo civilizacijsko stopnjo brani tudi pred samovoljnimi iz svojih vrst.

Nasha država ne zagotavlja vsega tega. Zato je MzM menila, da je prišel skrajni čas za samorganizacijo. V noči z 10. na 11. september smo ostanele objektov, ki nam je bil namenjen, zasedli, zato da jih zavarujemo pred uničenjem.

Javni Strigarjevi, Vidmarjevi in Kovarčičevi nastopi dokazujejo, kako močna sta v njih zaničevanje in prezir do državnih institucij, strokovne in kulturne javnosti, ki so podpirale MzM. Naše podpornice in podporniki so zmogle in zmogli zbrati pogum, da svoje delo dajejo v javno presojo, saj so si tudi ugled in zaupanje pridobile in pridobile z delom. Zgoraj omenjeni tovarši nimajo tega poguma!

Strigar podpisuje izjavo v imenu organa, ki ga ni. Kot predsednik neobstoječe skupštine izreka podporo Vidmarju, čigar delo je to telo, tik preden je odmrlo, šele sklenilo oceniti. Oba veljaka sta ugotovila, da utegne javna razprava o Vidmarjevem delu končati mestni duumvirat, in sta reči uredila tako, da do parlamentarne presoje in ocene Vidmarjevega dela ni in ne bo prišlo.

Od listihmal oba ravnata z mestom kakor s svojo kmetijo, pri tem pa na glas vzklikata pravu in pravni državi in si umišljata, da legitimnost lahko utemeljujeta z legalnostjo. Zemljeta si izključno pravico in krojita razvoj mesta brez nas — mi pa naj bi kratko malo živel po njihni meri zamišljeni razvoj. Sta izbranca, ki brez poprejšnje javne verifikacije sodita o družbenih potrebah in ciljih; prepričano — kakor da sta odrešena vsakršnega družbenega nadzora od nas očetovsko zahtevata, da jima verjamemo.

Prebivalke in prebivalci Ljubljane, zavedajmo se, da v svojem mestu ta hip nimamo modre vladavine in odgovorne politike. Trenutna gospodarka ne premoreta ne pravne kulture, ne kulture upravljanja, ne kulture javnega komuniciranja!

Ne pozabimo, da je pravo umetnost preprečevanja in razreševanja upor!

Mreža za Metelkovo
Miha Zadnikar

O duhu sodelovanja

Mreža za Metelkovo združuje množico ustvarjalcev in ustvarjalcev najrazličnejših naravnosti v polju kulture, umetnosti in socializacijskih dejavnosti. Temeljno vrednote sodelovanja in sodelovanja različnosti so toleranca, nenasilje in solidarnost. Kot seme multikulturalnosti, ki kot splet vzlovov več sto dejavnosti kali navznoter, se Mreža v prostoru umeva za znanilko in promotorko istih vrednot tako navznoter kot tudi tudi za sise okolje. Mreža je po svoji naravi inkluzivna, kar je razvidno tako iz vsakdana življenja na Metelkovi kot iz programa delovanja ali odnosa do politikov.

Mreža je tri leta in pol vztrajala pri uporabi legalnih vzvodov za odločanje s namerno izločitvijo objektov nekdanje vojašnice na Metelkovi. Hkrati si je pridobila najširšo podporo javnosti s številnimi prireditvami in z izdajanjem revije za kulturo Mzin. Rezultat delovanja Mreže je domača enoglasna podpora institucij mestne in republiške oblasti za projekt Mreže. Ta se odlikuje v več dokumentih vladnih in medvladnih teles na ravni republike in tudi v predlogih, ki jih je sprejela mestna skupščina. Mreža je s projekti naslavljala najširšo javnost ter vse ustrezne institucije legane oblasti.

Ko je v začetku septembra prišlo do podiranja in ropanja objektov, objubljenih Mreži, si ob dejstvu, da si te objekte lasti izvršni svet mesta Ljubljana, ki je za varovanje objektov najel varnostno službo Dizako, si Mreža ni mogla odgovoriti drugače, kot da objekte rasti mestni izvršni svet. Z nenasilnim posegom naseljene v objekte je Mreža preprečila nadaljevanje ropanja in rusenja. Ko sta sekretar ISSML gospod Kovacic in hipnato se predsednik gospod Vidmar zanikala obtožbe, da IS samovoljno in brez dokumentacije rasti objekte, je Mreža nemudoma reagirala z ovadbo zoper neznanega stariča ustretnim pravosodnim organom ter s tem presojajo prepustila institucijam pravne države. Govorci mreže so prenehali z obsodbami mestne vlade, spremahli se pa petico, ki odistihmal vsebuje zgolj podporo projektu Mreže, ter k Vidmarju na njegove obtožbe o nasilnikih in podaljšani roki komunističnih elit v odgovor podarili umetniško delo ter vabilo, da si ogledajo uživilno podoba vojašnice na Metelkovi. Mreža se je osredotočila na prenovo objektov in na vsebinsko delovanje. Metelkova je postala ustvarjalni dom za več sto ljudi, in se gostila petisočo obiskovalko in petisočega obiskovatelja prireditiv

Povsem jasno je, da tako široko podprt kulturni, urbani, socializacijski in simbolični projekt lahko služi raznim nosilcem politične ali ekonomske moči, kot polje za obmcunavanje, se posebej v tako občutljivi porazdelitvi moči, kot smo ji prica v Sloveniji v sodanjem trenutku hitrih sprememb. Poznane so različne različne konfrontacije leve in desnice, mestne in republiške oblasti, se zlasti pa iste različne, ki Mrežo potiskajo v vlogo sile, ki naj bi zrušila mestno oblast.

Mreža rade volje sprejme "pdpapov" vake npsamezaine, in posameznika in tudi vsake institucije, ki v svojem izhodišču ne vsebuje netolerantnosti. Vedno znova pa izjavljamo, da se bomo po najboljših močeh in v principu izogibali vsakršnemu sodelovanju pri merjenju političnih moči, se

zlasti pa se bomo izogibali korakom, ki bi prispevali k rusenju legalnih institucij. Kljub temu, da Mreža nekateri postopki naravnosti silijo v konfrontacijo, Mreža v odgovor uporablja zgolj kulturne metode v smislu kvalitetne programske ponudbe, na drugi strani pa pravne možnosti. Tudi dejstvo, da so nekatere veje oblasti zahtevale odklop elektrike, kar bi zlahka razumeli kot namerno provociranje izrednih razmer, Mreže ni vznemirilo. Program poteka z nezmanjšano intenziteto in kvaliteto ter s se več dobre volje, humorja in duha. Mreža pa je prek svoje pravne službe vložila težbo zaradi molajna posesti. Ne glede na to, da je Mreži poznano dejstvo, da je odklop električnega toka zahteval ISSML ter da ga je potrdil pristojni organ ministrstva za notranje zadeve, se Mreža ni spustila v nobeno konfrontacijo. Dejstvo, da ima MNZ vse pristojnosti za priklp električne energije, in dejstvo, da ob tem vztrajajo moči, jutiljemo kot izraz nemoci nosilne institucije notranjega reda v državi, kar nas toliko bolj opozarja na delovanje z razumom in kritično distanco do napak in nedorečenosti institucij pravne države. Dopuscanje ali oviranje kulturnega in družabnega programa je hkrati stvar civiliziranosti in jo bo presojala literarna in sociološka oziroma kulturološka distanca. Mreža pa ne bo dopustila, da bi jo pravni nered in brezvoljje sililo v dejavnosti, ki ji niso lastne.

Zavedamo se, da so institucije pravne države v krizi in doseljive samovolji posameznikov. Zato izrazamo pripravljenost in željo, da nadaljujemo konstruktivni dialog z vsemi pristojnimi institucijami. Vsem uslužbenkam in uslužbenecem vladnih resorjev, servisnih dejavnosti in firm, ki so v minulih dneh zaradi dejavnosti Mreže utrpeli pritisk s strani politikov, medijev ali aktivistov Mreže, se zahvaljujemo in, če je potrebno, opravičujemo.

Predlagamo, da se razprava o namembnosti vojašnice na Metelkovi vrne tja, kjer se je začela - v koordinacijo med vladnimi resorji in ISSML - ter da dokončno pogodba med ISSML in Vlado Republike Slovenije vsebuje natančne opredeljene namembnosti in nosilcev dejavnosti. Glede na to, da Mreža za Metelkovo varuje, obnavlja in uporablja sedem objektov (eno tretjino) bivše vojašnice na Metelkovi, glede na dejstvo, da je projekt podprt s strani Ministrstva za kulturo ino mestni in na republiki ravnil, ter da v rpi sodelujejo tudi Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za notranje zadeve in pa Ministrstvo za pravosodje, predlagamo, da se zudevi aktivno posveti tudi predsednik vlade.

Želja Mreže je, da se zamotani kluboc odvijne s kvalitetami medsebojne tolerancije in dialoga ter ob uporabi legalnih mehanizmov pravne države. Vabimo predstavnike mestnih in republiških oblasti ter članice in člane vseh političnih organizacij, da se nam v tej nameri pridružijo.

Naj postane kasarna na Metelkovi (včasih prostor vojaške policije, kontraobvestevalne službe in vojskih zaporov, kasneje pa epicenter rusilne in morilske epizode v jugovzhodnem delu Evrope) naše skupno seme nenasilja in sodelovanja.

Ljubljana, 22. september 1993

Mreža za Metelkovo

Republika
Marko Hren
predsednik

Značilno! 289

Podporniki Mreže za Metelkovo naj ponudijo lastna stanovanja

V nekaterih časopisih sem pred kratkim bral izjave brezpogojne podpore zasedbe nekdanje vojašnice na Metelkovi ulici, ki so jih dali Braco Rotar, sociolog kulture, Gregor Tomc, sociolog, Darka Štrajh, filozofija, Pavel Gantar, urbani sociolog in verjetno še kdo. Značilno za vse je, da kot »programirani proizvođači« najboljši ortodoksno usmerjenih socialističnih fakultet, kakršna je npr. bila Fakulteta za sociologijo, politologijo in novinarstvo (FSPN), vsi po vrsti zagovarjajo vdor in zasedbo stavb na Metelkovi. Pri tem podporo utemeljujejo z višjimi kulturnimi cilji, zasedba pa naj bi bila celo oblika vzpostavljanja pravne države. Kaj o tem misli lastnik, jih seveda ne zanima, saj »višji« interesi zahtevajo revolucionarne ukrepe, ki predstavljajo revolucionarno pravo, zato je odvzem tuje lastnine po njihovem nekaj povsem samoumevnega. Če lastnik svoje lastnine ne da prostovoljno, je to za imenovane »strukovnjake« samo volja, zato se mu lastnino enostavno odvzame v korist »naprednih in ustvarjalnih« struktur, v tem primeru v korist Mreže za Metelkovo. Očitno je takega revolucionarnega razmišljanja pri nas še kar precej, mnogi bi kar jemali, kar je tujega, in zaradi tega so tudi tako močni odpori in zavlačevanja pri vračanju odvzetega premoženja na podlagi zakona o denacionalizaciji.

Pri branju stališč in mnenj ljudi, ki sem jih uvodoma naštel, se mi je porodila zamisel, po kateri je brez težav možno uresničiti tako »višje« interese posebnih kulturnih pojavov, ki se manifestirajo v okviru Mreže za Metelkovo, kot tudi obvarovati lastninsko pravico kot eno od temeljnih vrednot v demokratični družbi. Ti ljudje, ki tako brezpogojno podpirajo zasedbo tuje lastnine v korist »sociokulturne inovacije, ki naj bi razvila stičišče alternativno-elitnih in množičnih kulturnih dejavnosti«, naj dajo Mreži za Metelkovo na razpola-

go kar svoje lastne hiše oziroma stanovanja. Če bo kdo od njihovih družinskih članov temu nasprotoval, se bodo pač morali odločiti, ali bodo podprli državljanke v njihovih pobudah ali pa samovoljno svojih družinskih članov. Potem bom lahko tudi sam pridil enemu od imenovanih, da bo zasedba njihovih hiš oziroma stanovanj s strani Mreže za Metelkovo »po dolgem času prva artikulirana pobuda civilne družbe oziroma števga njenega dela, ki je napreden in ustvarjalen«.

Dimitrij Kovačič

Vsaj do 5. oktobra še brez elektrike

(m) LJUBLJANA, 29. – Bivše vojašnice v Metelkovi ulici še naprej ostajajo brez elektrike. Včeraj so na ljubljanskem sodišču obravnavali predlog Mreže za Metelkovo za izdajočasne odredbe, s katero naj bi jih Elektro Ljubljana po novno priključilo na električno omrežje. Mreža za Metelkovo namreč toži Mesto Ljubljana, ministrstvo za ... anje zadeve RS in Elektro Ljubljana zaradi motenja posesti, ki je nastalo zaradi izklopa. Zakoniti zastopniki prvih dveh toženih strank sta se izrekli proti časasni odredbi, zastopnik Elektra Ljubljana pa se je z njo strinjal pod pogojem, da pred vkljupom pregledajo stanje električne napeljave v bivših vojašnicah. Zastopnica Mesta Ljubljana ni znala razložiti, kako je prišlo do odklopa, medtem ko je zastopnik Elektra Ljubljana poudaril, da je nalog za odklop elektrike izdal Dimitrij Kovačič v imenu mestnega sekretariata za občno upravo. Naroka za izdajo časasne odredbe in glavno obravnavo besta 5. oktobra.

V zvezi s članki, ki se pojavljajo v dnevnem časopisu na temo Mreže za Metelkovo in njenega prizadevanja za pridobitev tretjine nekdanjega vojaškega objekta na Metelkovi, katerih namen je po njem mnenju predvsem sprenevedanje in preusmerjanje pozornosti od bistva problema, podajam javnosti naslednjo izjavo:

1. Ministruvstvo za kulturo podpira programsko usmeritev Mreže za Metelkovo in njeno prizadevanje za pridobitev tretjine nekdanjega vojaškega objekta na Metelkovi. Z dodelitvijo omejenih prostorov bi se vsaj deloma rešilo vprašanje deficitarne prostorske infrastrukture za umetniške in (socio)kulturne dejavnosti. Ta opredelitev je v skladu s cilji kulturne politike, ki jo zagovarja ministruvstvo za kulturo in ki bo dorečena ter potrjena s sprejetjem nove zakonodaje za kulturo.

2. Ministruvstvo za kulturo je v mejah možnega storilo vse, da bi (v okviru dogovorjenih postopkov) Mreža za Metelkovo lahko čim prej začela izvajati svoje programske aktivnosti v nekdanjem vojaškem objektu. Vse prizadevanje ministruvstva za kulturo je razvidno iz naslednjih dopisov in zapisnikov, ki jih hrani ministruvstvo za kulturo:

- zapisnik sestanka za določitev namembnosti objektov JA (Mladika, Roška, Metelkova), dne 3. 4. 1992 na ministruvstvu za pravosodje in upravo, Ljubljana, Župančičeva 3,
- dopis ministruvstva za kulturo ministruvstvu za pravosodje in upravo, dne 1. 10. 1992,
- zapisnik sestanka za rešitev namembnosti nekdanjega vojaškega objekta na Metelkovi, dne 22. 10. 1992 na ministruvstvu za

vlade RS, dne 4. 1. 1993.

- dopis ministruvstva za kulturo ministruvstvu za pravosodje in upravo, dne 11. 1. 1993,

- moj dopis predsedniku IS SML g. Marjanu Vidmarju, dne 1. 6. 1993,

- moj dopis predsedniku IS SML g. Marjanu Vidmarju, dne 27. 8. 1993.

3. Ministruvstvo za kulturo je s sklepom vlade RS z dne 3. 9. 1992 pridobilo del nekdanjega vojaškega objekta na Roški cesti v brezplačno upravljanje in uporabo za potrebe Arhiva RS, ki je organ v sestavi ministruvstva. Omenjeni objekt je bil dodeljen ministruvstvu za kulturo po merilih vlade Republike Slovenije, ki veljajo za dodelitev nekdanjih vojaških objektov državnim organom - za reševanje njihove prostorske problematike. Z navedenim objektom ne moremo posesti prostorske stiske Mreže za Metelkovo, ker prostorov ni dovolj.

4. Nikakršnih protipravnih in nezakonitih postopkov pri reševanju zgorič problemov pri nas ne odobravam. Tako ne odobravam žaganja simbolov ob Puti spominov in tovarništva okoli Ljubljane kot tudi nasilne vselitve v vojašnico na Metelkovi ne. Menim samo, da tudi po sklepih prejšnje vlade del prostorov v nekdanji vojašnici pripada Mreži za Metelkovo in tovrstni sklep je treba čim prej izvesti. Vse drugo vodi v nepotrečno politizacijo.

Srečo Pelhan...
minister za kulturo

Vladna podpora Mreži za Metelkovo 29.9. 1993 (du) LJUBLJANA, 29. - Člani izvršnega sveta občine

...člani izvršnega sveta občine Mreže za Metelkovo kot del kulturne dejavnosti, ki naj bi potekala v prostori nekdanje vojasnice na Metelkovi. Tako so sklenili večeraj, ko so na predlog občinske komisije za prireditve razpravljali o tej temi. Hkrati so poudarili svojo zahtevo o tem, da morajo biti prostori za ta namen zagotovljeni po legalni poti.

Omenjena komisija meni, da je Mreža za Metelkovo sicer prostore zasedla nezakonito, vendar je s tem »preprečila nezakonito dejanje vandalskega rušenja objektov«. Spomnila je tudi na razvojno urbanistično usodo tega območja, ki bo jasna šele po ponovnem preverjanju prometnega vozlišča. Opozorila je, da je za zdaj zagotovo le to, da do premika (za 60 metrov) Masarykove ceste ne bo prišlo. »Prof. arh. Peter Gabrijelčič se je v svojem stališču opredelil, da bi morali tako velike areale varovati za kasnejši razvoj mestnih funkcij, v vmesnem času pa ob čim manjšem vlaganju zagotoviti mestotvorno in močno programsko vsebino,« so še spomnili člani te komisije.

Člani centrske vlade pa so v večeršnji razpravi še posebno poudarili, da tudi lastnik objektov ne sme posegati v ta prostor brez ustreznih dovoljenj in soglasij občine, kajti nekdanja vojašnica na Metelkovi namreč še vedno stoji v tej občini.

Izjava

Mreža s svojim poslanstvom dejavno nastopa na mestu...

pravosodje in upravo - Republiška uprava skupnih služb, Ljubljana, Župančičeva 3,

- predlog sklepa in obrazložitev k sklepu o dodelitvi tretjine nekdanjega vojaškega objekta na Metelkovi ministruvstvu za kulturo za potrebe Mreže za Metelkovo, ki ga je ministruvstvo za kulturo poslalo v obravnavo odboru za družbene dejavnosti vlade RS, dne 27. 11. 1992,

- zapisnik odbora za družbene dejavnosti vlade Republike Slovenije, dne 1. 12. 1992,

- zapisnik odbora za državna urditev in javno upravo vlade RS, dne 1. 12. 1992,

- dopis ministruvstva za kulturo ministruvstvu za obrambo, dne 3. 12. 1992,

- ponoven predlog sklepa in obrazložitev k sklepu o dodelitvi tretjine nekdanjega vojaškega objekta na Metelkovi ministruvstvu za kulturo za potrebe Mreže za Metelkovo, ki ga je ministruvstvo za kulturo poslalo v obravnavo odboru za družbene dejavnosti

Marjan Vidmar: »Čemu kriza zaupanja, saj smo izpolnili vse dogovore!«

29.9. Dnevnik

Kaj občine, mesto, republika?

Ne gre samo za vprašanje prostora, temu sledi še vprašanje financiranja

LJUBLJANA, 29. – Dogodki na Metelkovi množijo očitke na račun predsednika izvršnega sveta skupščine mesta Marjana Vidmarja. Zato smo mu zastavili nekaj vprašanj o tem, kako bo mesto uredilo to vprašanje in kam bo namenilo mestne objekte vojašnice na Metelkovi.

»Sam v imenu izvršnega sveta vztrajam pri tem, da se hotena Mreža za Metelkovo institucionalizirajo in da se ta unakne na pozicije, kjer je delovala prej. Naj nam od tam posreduje svoje zahteve! V tem primeru bo imela moralno prednost, ne more pa nastopati tako kot zdaj, za to ni opravičila. Če je Mreža za Metelkovo lahko dve leti čakala na prostore vojašnice, ko so bili ti v rokah republike, naj nam pusti vsaj pol toliko časa, da zadeve pregledamo in izpeljemo v skladu s sprejetimi sklepi. Smo za dogovornje, a s pozicij, kot so bile, in brez razplamtelih strasti.«

Marjan Vidmar je prepričan, da bi moral izvršni svet mesta pri Mreži za Metelkovo uživati veliko zaupanje, saj je bil tisti, ki je dajal podporo alternativnim skupinam in se izrekal za sofinanciranje kulture (pri Narodni galeriji, Ljubljanskem gradu, Festivalu...). Poleg tega se je mesto držalo vseh pogodb in vseh obveznosti do alternativnih skupin, čeprav so

se nekateri pritoževali čeznje. »Zato je tovrstno nasilje, ki se dogaja na Metelkovi, zame nepredvidljivo, še toliko bolj, ker

smo se in se bomo zavzemali, da bi vse, kar je mesto dobilo od vojaškega »plena«, končalo v kulturi. To velja tudi za trajniški delež, ki ga ima mesto pri vojašnici na Metelkovi. Mi smo ta delež odkupili, da bi pomagali kulturi.

Čemu ta kriza zaupanja? S čim smo jo povzročili v za-

dnjih treh in pol letih? Naj povedo, zakaj je Mreža do vas tako nastrojena! Naj postavijo na eno stran to, kar so zanje storile občine, na drugo to, kar so dobili od republike, in na tretje, kar jim je dalo mesto. Kdo jim je kaj obljubljal in kaj storil? Pri čemer morajo vedeti tudi, da ne gre samo za vprašanje prostorov, gre tudi za vprašanje financiranja. Nihče od njih ne napada občin, da bi lahko za kulturo naredile več. Prostorske možnosti občin se ne omenjajo. Ne gre samo za Mrežo, ampak tudi za druge: slikarje, kiparje, stare obrti, ki so bile izrinjene iz mesta. O vsem tem bi se morali pogovarjati.

Škoda, ki je nastala na objektnih kasarne, je nastala že prej, saj so bili objekti prazni dve zimi,« je še dodal Marjan Vidmar. »Nastalo škodo bo treba odpraviti. V zvezi z objekti smo že naročili spomeniškem zavodu, da se opredeli, ali je treba stavbe na Metelkovi varovati ali ne. Hotenja so različna. Vprašanje zase pa je varnost objektov, na katero opozarjamo. To niso prostori za uporabo.«

DARINKA KLADNIK

Vladna podpora Mreži za Metelkovo

(du) LJUBLJANA, 29. – Člani izvršnega sveta občine Center podpirajo programsko dejavnost Mreže za Metelkovo kot del kulturne dejavnosti, ki naj bi potekala v prostornih nekdanje vojašnice na Metelkovi. Tako so sklenili včeraj, ko so na predlog občinske komisije za prireditve razpravljati o tej temi. Hkrati so poudarili svojo zahtevo o tem, da morajo biti prostori za ta namen zagotovljeni po legalni poti.

Omenjena komisija meni, da je Mreža za Metelkovo sicer prostore zasedla nezakonito, vendar je s tem »preprečila nezakonito dejanje vandalskega rušenja objektov. Spomnila je tudi na razvojno urbanistično usodo tega območja, ki bo jasna šele po ponovnem preverjanju prometnega vozlišča. Opozorila je, da je za zdaj zagotovo le to, da do premika (za 60 metrov) Masarykove ceste ne bo prišlo. »Prof. arh. Peter Gabrijelčič se je v svojem stališču opredelil, da bi morali lako velike arcale varovati za kasnejši razvoj mestnih funkcij, v vmesnem času pa ob čim manjšem vlaganju zagotoviti mestotvorno in močno programsko vsebino,« so še spomnili člani te komisije.

Člani centrske vlade pa so v včerajšnji razpravi še posebno poudarili, da tudi lastnik objektov ne sme posegati v ta prostor brez ustreznih dovoljenj in soglasij občine, kajti nekdanja vojašnica na Metelkovi namreč še vedno stoji v tej občini.

PODOBE Z METELKOVE

29. 9.
Doljo

Stranski vojak na sliki se ni skrival dve leti v zapuščenem vojašnici na Metelkovi, temveč ga je tja prignala veselo dogajanje in prireditev. Prvo noč je poskrbel za sneti, potem pa jo je očitno vzradoščen, popihal domov in si nadel uniformo ter strogo pogled, se postavil pred stražarnico in salutiral. (Foto: Izidor Dimec.)

METELKOVA NI ZGOLJ POLITIČNI SLUČAJ

Mladinski – kulturni center, kakršnega so si zamislili člani Mreže za Metelkovo, ni nova pogruntavščina. Na Dunaju nosi ime WUK, v Zürichu Rotte Fabrik, v Berlinu pa jih je po mestu posejanih kar nekaj. Če se je zaradi rušenja in kasnejše zasedbe bivše vojašnice v Ljubljani dvignil vik in krik, ni torej nič čudnega.

Ljubljana krvavo potrebuje takšen center, pa naj se sliši še tako patetično. Končno je že dogajanje v zadnjih dveh tednih popolnoma opravičilo obstoj Mreže. Če se sredi prestolnice v enem mesecu zgodi toliko kulturnih dogodkov, kot prej v celem letu, je komentar verjetno odveč.

Tisto, kar Metelkovo nujno potrebuje zdaj, je za stopnjo višje od načelne ali moralne podpore slovenske javnosti. Dokler ne bo uradno priznana institucija, bo lahko namreč vsak aparatčik iz mestne uprave po mili volji odpiral in zapiral pipice: električne, vodovodne in finančne. Kar v prevodu pomeni, da je v Sloveniji vsako izveninstitucionalno kulturno delovanje še zmeraj izenačeno

s pocestnim kriminalom. Metelkove torej ni bilo tako težko dobiti, kot jo bo težko obdržati. Po dosedanjih rezultatih sodeč pa slednje le ne bo pretežko. Povrh vsega se z obstojem in upravičenostjo Metelkove končno, vsaj enkrat, strinja večina znanih Slovencev. Na očitke, da gre za rdeči udar, pa kar pozabite. Če bi kulturo najprej delili na rdečo in nerdečo, bi morali slovenski pesniki svoje pesmi pred objavo pošiljati vpogled cenzorjem. To pa že od nekdaj poznamo, mar ne?

Metelkova je uresničen primer delovanja pobud civilne družbe. Gre za načelno vprašanje, ki se glasi: kultura da ali ne? Če bomo zmogli videti odgovora tudi preko pregovorne slovenske zavisti, privoščljivosti, ignorance in kar je še tega, bo deželica pod Alpami imela vsaj teoretične možnosti za vpis v klub svetovljanskih dežel. Eden izmed temeljnih preizkusov primernosti Slovenije za kaj takšnega pa se odvija prav na Metelkovi.

Vasja Ocvirk

Festival solidarnosti na Metelkovi

30.9
Republika

LJUBLJANA - Društvo »Alpe - Jadran za spodbujanje duševnega zdravja« se je v sodelovanju z Mrežo za Metelkovo odločilo, da bo 1. oktobra na Metelkovi (v nekdanji vojašnici) organiziralo dobrodelno prireditve, katere izkupicek bo v celoti namenjen otrokom Zavoda Bonaci v Splitu, so sporočili iz Mreže za Metelkovo.

Na sporedu te prireditve je koncert brazilskega umetnika Albertra Chicaybana (samba) in trzasko skupine Jimmy, Joe & Youngs, razstava trzaska umetnika Diega, nakup izdelkov različnih obrtnikov, zdrave hrane, slik itd.

Za najmlajše bo od 16. do 20. ure organiziran vrtec z različnimi dejavnostmi, stari pa bodo lahko sodelovali pri pogovoru z dr. Toresinijem o tem, kako bolj razumeti in živeti skupaj z duševno obolelimi ljudmi.

V Zavodu Bonaci v Splitu živi nekaj sto mentalno hendikepiranih ljudi vseh starosti. Zadnji dve leti pa gostijo še 164 otrok iz Zavoda Vrlika, Krajina, ki so jih zaradi vojne nevarnosti evakuirali v Split. Stirinšestdeset gostov zaradi pomanjkanja prostora se vedno biva v telovadnici Zavoda Bonaci. Zavod se pogosto sooča s pomanjkanjem hrane, didaktičnega materiala, postelj, orodja in podobno. Z omenjeno prireditvijo naj bi izrazili svojo podporo ljudem, ki so v brezupnem primežu vojne. (STA)

Poslansko vprašanje

Kaj lahko stori vlada v zvezi z Metelkovo?

Po informacijah, objavljenih v javnih medijih, ni povsem jasno, čigava lastnina je pravzaprav nekdanja vojašnica JLA na Metelkovi. Ne glede na to sprašujemo vlado, zakaj ničesar ne ukrene zoper samovoljno mestnih oblastnikov, ki so se odločili za onemogočanje Mreže za Metelkovo z najbolj nehumani in drastičnimi metodami, kjer manjkajo samo še penžarki in pištole?

Pričakujemo takojšen odgovor na vprašanje, kaj lahko stori vlada, da se ob sporu, v katerem so civilno-družbene skupne dejanske preprečile nadaljnji vanalizem na Metelkovi, uveljavi spoštovanje minimalnih civilizacijskih norm.

DE, sreda 14⁰⁰

Ukrepi mestnih oblastnikov, s katerimi so se lotili Mreže za Metelkovo, odklop elektrike in predvsem odvzem vode, so ukrepi, ki jih je v skrajni sili zoper oborožene sovražnike dopustno uporabiti v vojnih razmerah. V miru pa pomenijo teror oblastnikov nad marljubnimi državljankami in državljani.

Spričo težavnega položaja, ki je nastal ob sporu za prostore na Metelkovi, pričakujemo odgovor vlade še na tem zasedanju državnega zbora.

dr. Ciril Ribičič
Breda Pečan
Milos Zupica
dr. Marica Koruh-Novak

Dolavska
enotnost
30.9.93

Izjava 70, 9 za občila SLOVENEC

Izjava mestnega sveta in občinskih zborov Narodne demokratske stranke o zasedbi nekdanje vojašnice na Metelkovi

Mreža za Metelkovo je v noči od 10. na 11. september 1993 vdrla in zasedla mestne objekte dela nekdanje vojašnice na Metelkovi ulici v Ljubljani. To dejanje, ki pomeni nasilno vselitev v tujo lastnino, je bilo po naših informacijah takoj prijavljeno policiji in javnemu tožilstvu. Vloženi so bili tudi ustrezni postopki pri pristojnem sodišču. Pričakovali je bilo, da bodo ti organi v skladu s svojimi pristojnostmi čim prej ukrepali zoper storilce nasilne prisvojitve tuje nepremičnine in jo vrnili lastniku - Mestu Ljubljana.

Do danes se to še ni zgodilo, ugotavljamo pa nenavadno publiciteto primera. Vendar pa začuda, poročanje ne obsoja nasilne prisvojitve tuje nepremičnine, pač pa to javno odobrava in celo napada mestno oblast, kot predstavnik lastnika, ker skuša svojo lastnino s pravnimi sredstvi pridobiti nazaj in se ne namerava sprijazniti s tem, da je Mreža za Metelkovo dobesedno ukradla me-

stno lastnino, ki jo je Mesto Ljubljana odkupilo od republike julija meseca letos. Torej nekatera slovenska občila javno podpirajo kriminalno dejanje, napadajo pa lastnika, ki boče nazaj svojo lastnino.

Ugotavljamo, da nasilno zasedbo mestnih objektov podpirata politični stranki LDS in Združena lista, javno pa jo podpira tudi ministristvo za kulturo in celo sam predsednik Slovenije Milan Kučan. Menimo, da prav zaradi tako velike podpore dveh političnih strank in nekaterih najvišjih državnih organov ter zato tudi večine občil organov pravosodja in policije delujejo vsaj po našem mnenju premalo učinkovito.

Pri tem je treba še dodati, da podpora občil kaže izkrivljeno sliko dejanskega razpoloženja med ljudmi. Po naših podatkih in po klicih ogorčenih prebivalcev Ljubljane, predvsem tistih, ki stanujejo v bližini nekdanje vojašnice na Metelkovi, ugotavljamo, da ljudje obsojajo nasilno vselitev Mreže za Metelkovo. Zato se sprašujemo, kdo ima lahko interes, da se javno propagirajo nasilna dejanja.

Od policije in pravosodnih organov zahtevamo, da v skladu s svojimi pristojnostmi ukrepajo in naredijo vse, da se mestna

lastnina učinkovito zavaruje izvršnemu svetu skupščine mesta Ljubljana pa tražamo vso podporo v boju zoper vse tiste, ki se namesto poštenega dela poslužujejo nezakonitih in nasilnih dejanj ali pa jih podpirajo. Velik korak, ki ga je v zadnjih treh letih naredila Ljubljana, da bi bila sodobno in urejena mesto, je dokaz, da mestna vlada kljub izredno velikim oviram, ki jih mora nepretrgoma premagovati, zasluži spoštovanje in zaupanje.

Mestni svet NDS Ljubljana
odbori NDS ljubljanskih občin

ZADNJA POSTAJA OSEMDESETIH

MIHA ZADNIKAR, Mreža za Metelkovo

Mreža za Metelkovo je tako starodavna zadeva, da sem bil nanjo že pozabljen. Kot enega od mnogih lunatičnih projektov konca osemdesetih let sem jo imel nekje zapisano kot področje, kjer bo prišlo do vojne med poklicnimi umetniki in alternativci. Eni potrebujejo ateljeje, kjer bi lahko v miru delali, drugi pa potrebuje za glasne polemike z Nikolo Teslo okrog generatorja pozitivne energije. Ko je pokojna JLA odšla iz Ljubljane, se je zazdela njena bivša komandirna postojanka na Metelkovi ulici dovolj velika za oboje. Alternativci so potem pokazali neverjetno vitalnost. Aktivisti civilne družbe osemdesetih let so zasedli ključna ministrstva v slovenski vladi, ustanavljali vojske in policije, postali so ambasadorji, direktorji uradov, ustanovitelji inštitutov in vodilni marketinški specialisti. Vsa civilna družba je šla v dirzavc. **Tomaž Mastnak** pa se je preselil v Edinburg, **Kasarna** na Metelkovi pa se je iz trdne zgradbe iz zime v zimo vedno bolj levila v ruševine prejšnjega režima.

Ko sem se prejšnji teden vračal iz Splita, sem se skraj zajel, ko sem na *Radio Student* slišal Miha Zadnikarja, ki je v imenu Mreže za Metelkovo pripovedoval, kako je oblasti mesta Ljubljane z rovokopači poškodovata nekaj objektov, da so jih morali oni zasesti. Torej je oboje še živo, tako vlada kot Mreža? Pa sem, v nearevidnosti oboje pokopal. Etnolog in sociolog kulture. Ki je bil 1962. leta rojen na drugi dan židovskega praznika Roš našanah, sem šel 17. septembra, prav na njegov rojstni dan, v bivšo kasarno posnet - in nastal je tale pogovor. Pred leti sva v helikopteru generala *Višnjiča* skupaj pokrivala ponesrečene manevre JLA na Čmem Vrhu, potem se je Zadnikar intenzivno ukvarjal z vojaškimi orkestri, policijskimi godbami na pihala in podobnimi militarjami. Snel sem ga v isti pisarni na Metelkovi, kjer je polkovnik **Jovan Vrškov** leta 1991 med NOB organiziral tiskovno konferenco. Tako kot njemu je tudi Zadnikarju mestna oblast najprej odklopila elektriko in telefonske. *Zanima me, kako lahko ljudje, ki so bili v svojem življenju niso dali skozi komunistično cenzuro v letu 1993 - je bilo prvo leto, ko so se Ambasadorski marš v Kasarni?*

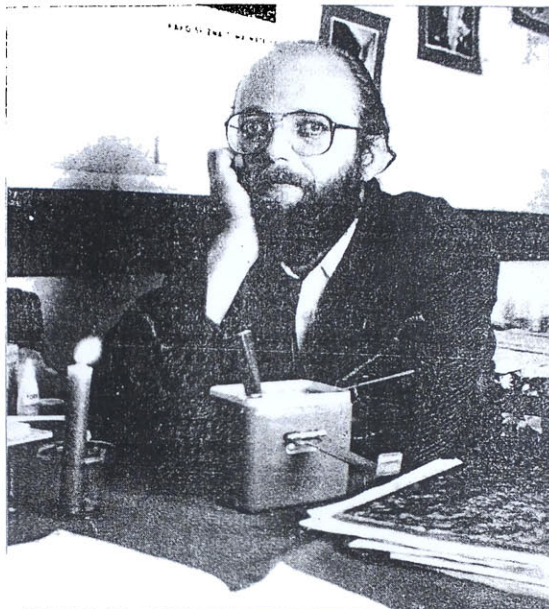

Foto: Miha Vrhov

● Večina civilne družbe iz osemdesetih let je odšla v službe na obrambno in policijsko ministrstvo ali v sorodne državne urade. To, kar je ta ledenik politične oblasti potikal pred seboj kot svoje naplavine, kako se jim že reče...

Morene, mislim.

● Da, morene. To, kar je ostalo, se sedaj tepe za kasarno. Kako pojasnjujete fascinacijo civilne družbe osemdesetih z vojaškimi objekti?

To so poleg tisočev stanovanj edini prazni uporabni objekti, ki so še ostali. Vse drugo je že naseljeno. Vendar bi vas dopolnil. Ostanke ledenika so odšli v vse vrste represivnih aparatov, ljudi v šolstvo, denimo. Zelo ljubo mi je, ker se večidel ne udeležujejo dogajanja na Metelkovi. Mislim, da je to dokaz, da smo se končno znebili očetov. Kljub temu, da je to kasarna, pa lahko počnemo to, kar si tisti hip zamislimo. V enem hipu se lahko odločimo za kulturo, v drugem za politiko, v tretjem za socialo, in to lahko delamo brez prišepetavajstih, ki

so svoj čas počeli isto brez osvajanja kakršnihkoli objektov.

● Metelkova je zadnji prazen prostor, ker so vsi drugi že zasedeni. Ali se ni ta zgodba zgodila tri leta prej?

To je seveda res. Konstelacija v mreži za Metelkovo je bila takšna, da se je dve leti intenzivno delala logistika in promovirala je zgolj zamisel, nakar je bil v začetku julija letos ustanovljen MLO. To je kratica iz petdesetih let, ki aludira na takratni Mestni ljudski odbor, sedaj pa je to Mrežin ljudski odbor ali Mreža lomi odpor, in ta je prevzel pobudo za radikalno akcijo.

● Mreža je takoj na začetku dobila lepo ime in uveljavilo zaščitni znak. Potem pa se tri leta ni zgodilo nič. Kaj se je zapletlo?

To bi težko pojasnil, ker sem bil na začetku zraven, potem pa me je biokratska struktura odbila in nisem več sodeloval. Tudi ko bo tukaj nastala institucija, jo bom zbrisal. Ni pa res, da se tri leta ni oekalo nič. Tri leta so tekla pogajanja, pisal se je

načrti, vendar so z mestnimi oblastmi ni mogoče pogajati. Mreža tri je izbrala napadno taktiko. Niso nastavljali pasti in si utirali pot k svojemu cilju.

● **Je bil cilj sploh definiran?**

Vedno se je poudarjalo, da je cilj široko kulturno. Hočemo vzpostavitev novega kulturnega centra v Ljubljani. Teen je zanimiv. Na eni strani je železniška postaja, na drugi zdravstveni dom, znanenata laborska športna dvorana je dva koraka stran, na vzhodni strani pa je Friškovec, kjer je bilo v srednjem veku ljubljansko morišče. Vsi reprezentanti različnih umetnostnih praks in socializacijskih skupin naj bi dobili svoje prostore in začeli delovati v tem obroču, v mestu, ki so si ga izbrali za svojega.

S pohodom samovoljne mestne vlade je bilo v treh letih zadušeni razvojni urbanu kulture v Ljubljani. Vse drugače mestno življenje se je skrilo na zasebni aktivizem, na hišne zabave in štiri lokalne - Škuc, K4, Sax Pub in KUD France Prešeren, kjer smo se zbrali vedno isti ljudje in kjer so se dogajale samo še predvidljive reči. Mestnih oblasti zato niti ne vidim kot našega nasprotnika, ampak kot zelo neefektivne ljudi, ki sploh ne znajo razmišljati po mestno. Ne razmišljajo kot ljudje, ki so v vrhu mesta, ampak z vaško samoumevnostjo. Za mesta, ne samo za velenje, je značilno, da imajo različne skupine ljudi svoje prostore. »Zakaj pa ne?« bi morala biti reakcija mestnih oblasti, ko so pogajali možnost, da kulturna ponudba v mestu dobi novo dimenzijo. Dovolite mi humorno dimenzijo: Tudi če jim gre za vzpostavitev nove kontrole - bojim pa se, da so se s svojim brezmejnim egom odmaknili celo od tega - bi jim bilo veliko lažje to početi, če se to življenje zbira na razvidnih mestih. Preprosto niso poučeni o tem, kaj vse sodi k mestu. O teh rečeh sploh ne mislo in zato v nas vidijo nekakšno bando huliganov, ki je nasilno zasedla tuja lastnina.

● **So edini prostori, ki privlačijo robno kulturno produkcijo, kasarne JLA?**

Saj to niso samo kasarne JLA, to so stoletni avstroogrski prostori, ki imajo visoke stropne, v katerih se da dihati. Občutljivi ljudje, kot so umetnice in umetniki, poudarjajo, da se je sem noter zalezel negativni duh, ki ga morajo zdaj izganjati s svojim očrom. Zaradi tega je prišlo do evforije, ki je v petih dneh sprožila enormno kulturno dejavnost. V petih dneh je bilo ovanjst koncertov, sedem gledaliških predstav, razstavlja petinadeset likovnic in likovnikov, motoristično društvo je pripravilo razstavo choceperjev, ki je ta trenutek najbolj sveža razstava v mestu itd. ... kd. Zgodi se do sedem različnih javnih prireditev na dan, da o drugih dogodkih sploh ne govorim.

● **Kako ste komunicirali z mestnimi oblastmi?**

Rečeno nam je bilo, da bo lastniški prenos spročen 15. septembra. Isto sredo naj bi mestna vlada na svoji lastniški konferenci povedala, kako se jo odločila o lastniških razmerjih. Pričakovali smo, da bo povedala, da prepušča tretjino objektov mreži za Metelkovo v zameno za vojašnico na Igju,

ki jo je prepustila obrambnemu ministru. Ker so vmes začeli z rušenjem in občno pokazati, da mislijo vojašnico zrnvali z zemljo, na njej pa zgraditi nova hiše in jih drago prodati obrtnikom in podjetnikom, smo mi nenasično zaščitili objekte. Naš prvotni načrt je bil, da vojašnico zasedemo pvega oktobra in naredimo štirindvajseturno kulturno manifestaci-

»Tudi ko bo tukaj nastala inštitucija, jo bom zbrisal.«

jo. Po veljavni zakonodaji te namreč ne morejo odnesti, če v nekem prostoru preživis več kot 24 ur, ampak se lahko začne samo sodni pregon. Mi smo šli z zelo iskreno akcijo zaščititi te objekte. Preprosto smo šli tja, ker smo videli, da nam hočejo zrušiti še listo malo, na kar smo računali toliko časa. Govorim o umetnikih in umetnicah brez atelejevov, brez studiev, brez stanovanj, o populaciji, ki preprosto nima kje delati.

● **Pa so umetniki tako zelo nespretni ljudje, da ne vedo, kako nevzdrževane hiše v treh letih propadejo?**

Lahko dam samo psihološko interpretacijo. Tako so zaposleni z energijo, ki jo viagajo v svoje delo, da poudarjajo svojo radikalnost in nezaupljivi ljudja to težko razumejo.

● **Kdo je šel čez ograjo?**

OMREŽI NAJ VAS METELKOVAJ

● **V PONEDELJEK**: ob 19^h s štirasko delavnico **Majde Lufar**, ob 20^h s fotorazstavo **gay kluba Magnus** in ob isti uri z **Ivanom večerom v Art klubu**.

● **V TOREK**: opolhne s predstavijo knjige o **IRWIN-u** in tiskovno konferenco **ambasade NSK** v Moskvi, ob 17^h z **Dvomi zmerjavci** Lutkovnega gledališča Kranj, ob 18^h z **dvornijo slovenske razstave Foto Umbruch arhiva** iz Berlina in ob 20^h s koncertom **proronske skupine Šukar**.

● **V SREDO**: ob 18^h z gledališkim projektom **La la Amibeta** tandem **Kunst-Stromajer**, ob 19^h z **videom Odpor proti olimpijskim igram v Berlinu**, ob 20^h z **La la televizijo** prej omenjenega tandem, istočasno pa bosta drugje še **videoprojekcija Roza kluba Boys in the Band** ter **performans VW 1933/33 Matjaža Pirkala**.

● **V ČETRTEK**: ob 16^h s tiskovko **ženskih skupin**, ob 19^h z **videoprojekcijo Anti-vladam**, ob 20^h z **modno revijo Srednje oblikovne kole** in istočasno z **ženskim literarnim večerom**, se pravi, **poezijo Katerine Mayerhold**.

● **IN V PETEK**: ob 17^h z **Redčo kapkolotkarjev Fru-Fru**, ob 19^h z **videom Mainzner Strasse: kako smo branili zasedeno ulico**, ob 20^h s koncertom **Th Blitzkrieg in Baby Can Dance** in ob isti uri z **Drag-showom**, posvečenim slovenskim pevkom zabavno glasbe.

Čez ograjo smo lezi najbolj radikalni iz Mrežnega ljudskega odbora in obiskovalke in obiskovalci, ki smo jih pretegnili iz KUD France Prešeren, Škuca in K4. Takoj smo obvestili nekaj novinarov in novinarjev. Fotograf Mladine Miha Fras je bil na Metelkovo pred nam in je čakal, da pridejo množice. Zelo so je izkazale novinarka Dela Lada Želj, ki je objavila informacijo, da smo zasedli Metelkovo tri ure prej preden smo tja sploh šli. Pol ure po zasedbi zgradb je prinesla isto izvodov svežega Dela, kjer smo na prvi strani že lahko prebrali novice o tem. Imeli pa smo to težavo, da nismo hoteli vslopti pri glavnem vходу, ker prostori ob glavnem vходу pripadajo policiji in so od naših ločeni z žicnato ograjo. Zato smo, da ne bi motili policije, šli na vhod z Masaričkove ulice, preplezali ograjo in povedali varnostniku, da smo neoboroženi nenasilniši. Po ne preveč dolgotrajnem pogajanju nam ga je uspelo prepričati, da je odprl vrata. Kasneje je prišla policajska direktiva, da se vrata lahko odpirajo samo zato, da hodimo ven, noter pa moramo plezati čez ograjo.

● **Si jemlje ta skupina prepričevno do uporabe prostorov?**

Ne. Včeraj smo se na skupščini odločili, da si bomo v naslednjem tednu amitelkorsko in stanovanjsko-gospodarsko ekspedno ogledali prostore in določili namembnost. Začnja inštanca bo poročarjana. Dvanajst področij umetnostnih in socializacijskih praks bo ocenilo, kateri prostori ustrezajo kateri dejavnosti. Potem bo še dvomesečni preizkusni rok, v katerem morajo ljudje, ki hočejo tam delati, dokazati, da res kaj delajo, samoorganizacijsko poskrbeti za priprave na zimo. Eden od kriterijev bo tudi udeležba pri nenasilni vsebini, ki jo bo prevladovala.

● **Sanacija objektov bo zahtevala zelo velika količine denarja. Kje ga mislite dobiti?**

Sanacija prostorov, ki bi omogočile preživetje prve zime, bo zahtevala 40.000 mark. V to ne štejejo sanaciji in stroškov za PTT. Materialno pomoč je objavilo ministvo za kulturo. Imamo že nekaj sponzorjev, Soroseva fundacija pa daje denar s pogojem, da ne gre za nobeno strankansko sodelovanje. Zato smo se odločili, da politične stranke, ki na veliko pošiljajo podporo, lahko to svedca delajo, vendar v samih prostorih ne smejo brvati in se profino lobirati.

● **Kaj boste rekli, če ves mesec ližene?**

Ne bo nas. Ti prostori nam pripadajo. Za to dikcijo me je navdušil pesnik Dane Zajc, ko je pred meseci poročal s sestanka Društva pisateljev. Svetovalec za založništvo z Ministrstva za kulturo jim je obdal, da kaj se grejo na društvu pisateljev, ko pa jim vendar on daje denar za subvencije. Dane Zajc je odgovoril, da jim ta denar pripada. Jaz na enak način odgovarjam, da nam ti prostori preprosto pripadajo.

Ervin Hladnik-Milharčič

Razgrajachi delajo Mreži slabo uslugo

Po treh tednih vztrajanja pripadnikov in pripadnik Mreže za Metelkovo, se je mestna vlada ali ne ve se kdo odločil za izvajanje politike iztrpavanja. Zdjaj niso samo brez elektrike, temveč že nekaj dni tudi brez vode. Hkrati pa bi radi od njih zahtevali, da naj bodo čisti in umiti.

Pri Mreži je trenutno prijavljenih 140 različnih nosilcev programov, kar seveda še ne pomeni, da bodo vsi ti res znali izkristiti prostorske zmogljivosti na Metelkovi in jih zapolniti z bogatimi programi. Vendar vloga za članstvo lahko pri njih oddaja vsi, ki nimajo prutorov za delo, idej pa veliko, saj ima društvo odprta vrata. Zaradi neprestanega ustvarjanja kriznih razmer na Metelkovi trenutno več časa posvečajo »tehničnim« zadevam kot pa vsebinskim. Za sabo imajo že prvo obravnavo na temeljnem tožilstvu v Ljubljani, ker je Mreža ovadila tistega, ki jim je odklopil elektriko. Razprava je preložena na 5. oktober.

Tudi ustvarjalcev, ki bi popolnoma zapolnili prostore v nepoškodovanih stavbah na Metelkovi, je zaradi dejta in skoraj nemogočih razmer za delo manj, le nekateri zagreježi se ne pustijo pregnati. Med njimi je tudi akademska slikarka Petra Vani Simončič, ki ji pri tehničnih opravilih (gre za sliko ogromnih dimenzij) pomaga tudi njena mama. Dež pa ne zaustavi niti nekaterih klošarjev, pijancev in drugih kalilcev miru, ki na Metelkovi iščejo zabavo in hrupno preživljanje prostega časa. Člani Mreže se sicer trudijo, da bi jih pregnali, a jim to včasih tudi ne uspe. Če jih že vržejo na drugo stran zidov, pa razgrajajo v bližini. To seveda razburja okoliške prebivalce, ki zaradi Mrežinih pobud, ki so jih sprva podpirali, ne želijo postati nekakšna zavržena četrt, kakršne obstajajo v nekaterih evropskih velemezih.

Redarji na Metelkovi so člani moto kluba Eisenkreuz, ki po 22. uri na vhodu z Metelkove strazarijo celo noč. Dostikrat skušajo pomiriti tudi razgrajaje na dvorišču. Tak »nebodigaitreba« je razgrajal tudi v zadnjih dneh (na fotografijah), sicer pa je belgijski turist, predstavlja se tudi kot poročevalec iz Bosne. Takšnih in podobnih razgrajalcev, ki sicer niso člani Mreže, je sicer malo, a dovolj, da pomagajo tistim meščanom, ki si še nاپre; trudno ustvariti negativno podobo Mreže. Ta bo morala torej ostreje paziti na vsiljivce, saj bodo zaradi pojavnosti i; huliganstva dobili nove nasprotnike v najbližji sosesčini. Verjetno uvelbva izkazne, na katerih piše, kdo je njihov član in jih zdej trenutno izdanih 180, ne bo dostoj. Žal ljudje ne kukajo samo v ateljeje in dvorane na Metelkovi, kjer so koncerti in gledališke predstave, temveč slišjo in vidijo predvsem vse ostalo.

JELKA ŠUTEJ ADAMIC
Foto: MIŠKO KRANJEC

Politizacija fotografije

Tine Stojko: Slovenska pomlad. Nekdanja vojašnica na Metelkovi, 22. 9. - 1. 10. 1993

Fotografije Toneta Stojka, tako v njegovi knjigi Slovenska pomlad kot sedaj na razstavi na Metelkovi, lahko razdelimo na *Eno* in vse druge. Ta *Ena* je seveda posnetek aretacije Janeza Janše, 31. maja 1988, na Prešernovi v Ljubljani, ki je brez dvoma fotografski *scoop par excellence*. To, da je povrh vsega še politični, mu daje seveda dodatno težo in, brez posebnega pretiravanja, je za slovensko politično sceno enako ali pa še bolj pomemben kot za ostali svet tako slavna fotografska Elliota Erwita *The Kitchen Debate*, posneta na vrhuncu hladne vojne leta 1959 na ameriški razstavi v Moskvi, ki kaže Nuxona in Hruščova, kako si gozita pred razstavljenimi ameriško kuhinjo. Obe fotografiji, tako Erwitova kot Stojkova, sta materialni dokaz obstoja določene politične situacije. Ne razumem sicer, katera logika je narekovala povečevanje tega posnetka v maniri nekakšnega oblikovalskega *blow upa*, saj deluje ta fotografija v okviru originala in zmernih dimenzij dovolj močno. Je pač posnetek, ki bo v tem prostoru vedno pomenil konec enega in začetek drugega zgodovinskega obdobja; je torej dokument, materialni dokaz nekih političnih metod in kot takemu mu oblikovalski prijemi nič ne koristijo, škodijo pa tudi ne.

Vse druge fotografije so dokumentiranje dogodkov, ki so sledili tej fotografiji. So posnetki, kakršne je v tistem času naredilo še nekaj fotografov, je pa pri Stojku nekaj, česar druga niso zadržali. Če je bil prvi posnetek naključje, potem so vsi drugi posledica koncepta; bili načrtno na pravem mestu in ob pravem času. Rezultat je prava slikovna kronologija dogodkov, vse tja do desetindevne vojne, v maniri najboljših vrste tistega umirajočega fotožurnalizma, ki, kot kaže, premaga televizijsko sliko le še v skrajno zaostreni situaciji.

Čeprav je Stojko, že kot član redakcije Mladine, na nek način opredeljen do politične izbire, ni v njegovih fotografijah karikiranja enih ali povečevanja drugih. Brez nepotrebne ga artizma ostajajo fotografije na nivoju objektivnega. Ko gledam njegove slike, se sprašujem, kje so vsi tisti posnetki generacije, ki je s fotografijami spremljala prejšnje politično obdobje, pa niso bili za objavo, ker pač niso ustrezali želeni podobi takratne politike. Nemogoče se zdi, da jih ne bi bilo. Ali je vzrok, da jih nihče ne objavi, še vedno prisotna avtocenzura ali strah in previdnost, ki pravita, da le še ni vse mimo? Gremo nazaj k Stojku! Sedanja razstava je postavljena na Metelkovi v okviru akcije civilne družbe za prostore nekdanje vojašnice. Ali ni torej razstavljanje teh fotografij, na tem kraju, v tem času, v tej akciji, tudi politično dejanje? Morda, vendar je v tem primeru moč fotografskega medija zagolovo precejenjena, kajti, če je fotografija dokument, potem je obenem tudi že zgodovina. Vemo pa, da se iz nje ne naučimo prav ničesar.

Miljen Pojki

Podpora Metelkovi 4.10. Republika

Občine imajo po zakonu pristojnost, da oddajajo poslovne prostore, imajo za to pristojne službe in seveda tudi lastnino, ki jo oddajajo.

Mesto teh pristojnosti nima in je za potrebe svojih služb prisiljeno prostore najemati ali celo kupovati.

Glede na to imajo občine vse moznosti, da tudi materializirajo svojo podporo Mreži za Metelkovo. Zelo vzpodbudno je, da se je občina Center javila in pokazala zanimanje za resitev nastalega položaja.

Odgovor na podporo IS občine Center Mreži za Metelkovo (Odgovor valja tudi drugim predstnikom občinskih izvršnih svetov ljubljanskih občin)

Andrej Drapal

Rodos je blizu, treba bo skočiti

Uredništvo Razgledov me je ondan prijazno pobaralo, če bi napisal kaj o novem zakumu o statusu umetnika. Po krajšem premisleku sem jim predlagal, da bi raje napisal kaj o pravkar izdanem (!!!) Programu financiranja kulturnih dejavnosti in projektov v letu 1993, saj se s prvim vprašanjem nisem nikoli podrobneje ukvarjal.

Zakon o statusu umetnika je neumnost take vrste, da ga lahko razumem samo kot taktični maneuver finančnega (?) kulturnega (?) ministrstva ali koga tretjega. Z očitno provokacijo je namreč preusmeril svojo pozornost in sile kritične javnosti na to področje, da bi medtem neovirano in brez pogledov zaslepljenih in ogorčenih gospodaril na drugih področjih.

Na Razgledih so moj predlog z razumevanjem sprejeli. V zadnjem trenutku se torej spravim za računalnik in ... ugotovim, da sem si s predlagano novo temo nastvil podobno zanko.

Predstavniki Ministrstva (za kulturo) so še pred počitnicami najavljali, da 'jetošnjega programa, kot je bilo to v navadi, sploh ne bodo izdajali v posebni knjižici, saj jih kot državni organ k temu prav nič ne zavezuje. Čemu je torej program vendarle izšel, in to celo v standardnem formatu? Če ima Ministrstvo zakonsko diskrecijsko pravico podeljevanja sredstev, in če iz prakse vemo, da večših celo prejemniki sredstev prej zvedo za višino teh sredstev kot pa predstavniki Ministrstva, lahko spremembo načrta glede tiska razumem le tako, da so se na Ministrstvu zavedeli, kakšno zavist bodo zbudili pri vsakem prejemniku sredstev, ko bo videl, koliko več je prejel - tisti samohvalnež, ki že nekaj let ni naredil nič pametnega+. Poskušam se spomniti kaj bolj izvirnega, pa ne gre: *Divide et impera*.

Ta strategija (vodena zavestno ali ne) se je navsezadnje pokazala kot zelo uspešna že v mučnih spomladanskih pogajanjih med predstavniki Asociacije in Ministrstva glede praktičnega položaja neodvisne ustvarjalnosti. S preprostim manevrom, ko so enemu predlaganemu projektu ponudili nekaj več na račun drugega, so otopili dotlej dovolj enotno in ofenzivno ost Asociacije.

Govoriti o -modri knjigi+, bi nujno pomenilo, govoriti o tem, kako je enemu namenjenih preveč sredstev, drugemu pa premalo - pa naj bo ta eden posameznik, institucija ali področni program. Neodvisni so dobili premalo (preveč) glede na

»odvisne«, film glede na gledališče, varovanje kulturne dediščine glede na glasbo... Pri tem ne merim toliko na zablode teorije preračunljivosti (revščine), pač pa bolj na mentalno omejitve, ki ji Ministrstvo hote ali nehoče postaja do konca z isto.

Naj to omejitev ponazorim s primerom. Razmahu neodvisne gledališke produkcije v zadnjih letih je kmalu sledilo na prvi pogled dovolj logično vprašanje: Če je na eni strani toliko mladih, močnih in energije polnih režiserjev, ki delujejo v okvirih neodvisnih skupin, a brez lastnih tehničnih sredstev, z nestalnimi in muhastimi igralskimi ansambli, brez prostorov, s skromnimi finančnimi sredstvi, na drugi strani pa množica gledaliških institucij s solidno infrastrukturo in zaposlenim igralskim potencialom, a brez izrazitejših ustvarjalnih konceptov - čemu se torej ti mladi režiserji, polni idej, ne preselijo v institucije, kjer bodo imeli na voljo vse, česar jim je doslej primanjlovalo, manjkalo? Čemu pridobite tudi institucije? Čemu obe strani ob očitnem pomanjkanju tistega, kar premore druga stran, vztrajata pri svojem? Če je nekako mogoče razumeti, da so tej logiki hitro sledile institucije, ki so doumele položaj in hočejo tako ali drugače inkorporirati neodvisno sceno, pa bi moralo biti stališče Ministrstva povsem nasprotno. Razloga za to sta vsaj dva: Ministrstvo bi po logiki moralo skrbeti za

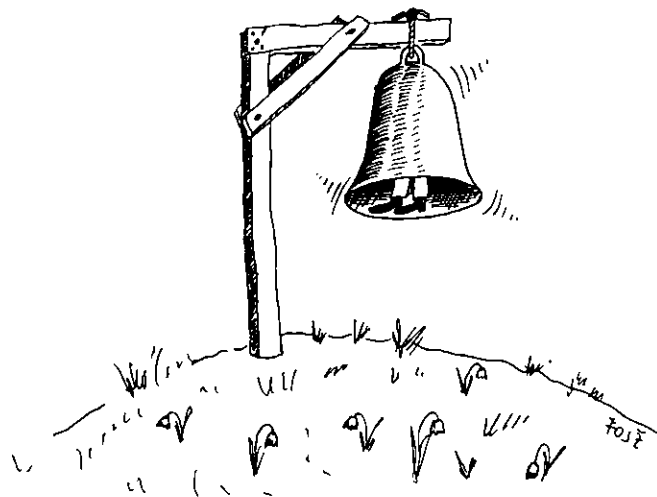
prosperiteto dejavnosti svojega področja. V primeru našega Ministrstva to seveda nikakor ne more pomeniti, da naj podpira racionalne rešitve, marveč bi moralo podpirati ustvarjalnost. Če bi bilo po tej logiki racionalno neodvisne skupine inkorporirati v obstoječe institucije, bi bilo morebiti še bolj racionalno, vse institucije združiti v Cankarjevem domu.

Drugi razlog je še usodnejši. Ministrstvo nas na vso moč prepričuje, kako da se v vladi z vsemi argumenti bori za to, da bi bilo kulturi namenjenih več sredstev. Z druge (vladne) strani pa Ministrstvo prejema nasprotno očitke, češ da obstajajo v kulturi še velike rezerve, ki jih dosedanja Ministrstva niso uspela aktivirati. Zaradi tega imajo očitno prav tisti predstavniki vlade in drugi, ki so proti večjemu kulturnemu proračunu, saj bi se taka rezerva sprostila prav s tem, če bi institucije inkorporirale neodvisne. Ministrstvo torej ni bilo sposobno spoznati, da bi s podporo neodvisnim in drugim »spornim« poglobljen »svoje« kulture utrdilo lastne pogajalske pozicije nasproti vladi in drugim kritikom. Ni bilo sposobno – ali pa ni hotelo, saj je po neodvornih izjavah njenih predstavnikov najprej zavezano vladi in državi, šele potem svojim ustvarjalcem.

Posledica ugotovitve, da je Ministrstvo samo sebi uničilo argumente, s katerimi bi se lahko borilo za

izboljšanje položaja v svojem resorju, in da po drugi strani povsem odkrito priznava, da je njegov prvi gospodar vlada in šele potem javnost, je lahko samo ta, da je to tisto mesto, s katerega je treba skočiti. Prav zadovoljen sem, da je rek, zapisan v naslovu, starogrški, ki bi mu tudi najzagrizenejši novaši le težko očitali komunistično revolucionarnost. Navsezadnje pomeni zasedba Metelkove prav to: enkrat je treba skočiti. Jutri (v ponedeljek, 13.9.) skočim na Ministrstvo. Sklicali so predstavnike Asociacije na pogovor o prihodnjem kulturnem programu in mestu neodvisne ustvarjalnosti. ■

Andrej Drapal je filozof in komparativist, direktor Inart centra.

tari sečijo v parlamentu, ostali kobiramo. Kar se čiča pa smeša javnega delovanja, ne bi znal odgovoriti.

KATEDRA: Istčasno se dogajajo postopki spreminjanja okolj neodvisnih študentskih medijev. V smeri komercializacije oziroma pristopov na neodvisno politiko.

G. Tomc: Situacija mi je slabo znana. Sicer pa morajo tovrstne ustanove skali ravnovesje med elitizmom na eni strani in komercialno na drugi. RS ga ni vedno najbolj posebejno našel. Zasedanjem ga že od 70-ih let naprej. Pred punkom je bil izrazito neposlušljiv, rock'n'roll skoraj niso vteli, vteli so jazz, indijsko glasbo in sodobno improvizirano glasbo, bili so izrazito elitistični, torej, in to seveda zato, ker so se lahko pravičljivi s subvencijami države. Potem je prišel punk. In podrami RS. Sredi osemdesetih let se je ponovno začel zapirati (emo, blues, jazz...). Pač usmerjenost na zelo ozko publiko. Izgubili so ravnovesje. V zadnjih letih se je za moj okus situacija sicer popravila, vedno več rock'n'rolla se je lahko spel slišalo, zato sem pravzaprav presenečen, da je ondo do tega soapada. Bila bi pa absolutno velika škoda, če bi RS postal še ena komercialna radijska postaja. RS mora biti drugačen, ne da bi bil tudi neposlušljiv. Sicer pa se mi za našibkejši v govornih oddajah, kar očno kaže na to, da ni dovolj sponzorjev, ki bi pnevili kakovitejšo pesec.

Na drugi strani se mi za nekako zgubljena tudi Tribuna, ker nima jasno opredeljene ciljne publike. So pač mimo časa študentskega subpolitičnega gibanja, ko je bila Tribuna sestavni del tega. Ampak osnovni problem v Sloveniji je tako ali tako ta, da je premalo dobrih pisalnih ljudi in preveč medijev, ki ta prostor zapolnjujejo in je enostavno težko spraviti skupaj kvaliteten časopis. Težko bi z distance, s katere govorn, sili pamet drugim, kako naj pravzaprav nek študentski časopis "urajo". Kot rečeno je pa problem najbrž v tem, da v odsotnosti arhitekturnega in ozaveščenega študentskega gibanja verjetno pade študentski časopis v ozaren prostor.

KATEDRA: Ali še vedno misli, kot si zapisal v knjigi *Od Pošte do Poi Poze*, da je družboslovna vednost tista, ki lahko sudeo očista življenje v osovobodni družbi? Torej je šlo za sistemsko represijo aines pa gre za repressivnost vmesne ozarce med družbo in državo, za repressivnost večinskega konglomerata: repressivnost "soversne racionalne kulture" oziroma spet narzakišnih pristopov z tradicije.

METELKOVA MED TRGOM IN SOCIALIZMOM

Slovensko civilno družbo je v osemdesetih letih dejansko še najbolj mobilizirala ideja o demilitarizirani državi, zato lahko s sedanje perspektive že trdimo, da je bila "civilna družba" kljub pravi pahljaji različnih vidikov novih družbenih, kulturnih in duhovnih gibanj v resnici nekakšen pisan balon, ki je sanjal nemogoče sanje. Sanje o tem, da bi bilo mogoče vojašnice izprazniti, vojsko odpraviti in začeti s povsem novo strateško - ne le politično - usmeritvijo, so se razblinile junija 1991.

Izkazalo se je, da je bil protan pojem civilne družbe pravzaprav izenačen s težnjami po demilitarizaciji družbe: torej civilno kot nasprotje vojaškemu. S tem je bila "civilna" sfera po dejanski delni "demilitarizaciji" in grenki vojni izkušnji razorožena. Da bo vedna izpraznjena vojašnica, ki jih ni prevzelo Obrambno ministrstvo, ostala prazna še dve leti kasneje, si nihkar nismo mogli misliti, pa tudi tega ne, da bodo prazno mesto oblasti zasedli veseljaki, ki se zlepa ne pustijo zmešati.

Zasedba Metelkove je za same prostore prišla nepozno. Prepozno pa je prišla tudi za romantične sanjače, ki v tem odločnem dejanju ljubljanske macokulturne elite vidijo nekakšen oropod civilne družbe. Brez socializma seč ni ni specifične civilizacijske, ampak je bila, tako rekoč, nezmožna.

kulturne scene globoko politične, večinoma celo radikalno, kar logično izhaja iz širše kulturne ustvarjalnosti iz poverčenih hranov umetnosti v vsakdanje življenje. Še najbolj jasno se je ta razvoj pokazal pri Zelenih kot kulturnem gibanju v širšem pomenu besede.

In Metelkova? Šele v trenutku, ko bodo akterji na Metelkovi pokazali politične barve (anarho-levičarske?), bodo pravzaprav postali sorodni zahodnoevropskim avtonomnim gibanjem, toda če bodo to stonli prehtro, jih bo posocialistični sindrom politizacije pokopal. Konflikt med Mrežo za Metelkovo in mestno oblastjo je v svojem bistvu ena od ponovnih inkarnacij socialističnih odnosov v tej sferi. In koliko tovrstnih soodanj nas še čaka!

Kaj je pravzaprav civilna družba v kapitalizmu? Privata sfera? Prostor avtonomije posameznih družbenih subjektov, ki se zbirajo na podlagi specifičnih interesov? Prazen nič? Manifestacije kulturnih poudaritev, ki jih imenujemo subkulture? Na Metelkovi subkultur ni videti, govornico lahko zgolj o nekaterih vsaj deloma marginalnih kulturnih praksah v obtem pomenu besede. Težkoče avtonomnega prežvetja družbenih skupin onkraj dominantnega racionalno-kulturnega koda je pravzaprav ostalo isto: etabrirana sfera nasproti nestabilnim interesom sferam. Toda namesto totalitarizma parije imamo sedaj očitak kapitala. Konflikt med ustvarjalnostjo in kapitalom je nujen, toda na Metelkovi se še ni arhitekural. Mreža za Metelkovo nima neke vmes med trgov in državo: med čisto alternativno in etabrirano umetnostjo, med čisto novimi družbenimi gibanji in med naraslovo socialno. Ta konflikt je prav v času, zasedbe Metelkove, esvialna, nekakšna, na doslej volilnem sistema.

težnji k inovativnosti plus še boja za pravo akumulacijo kapitala. Pritisk te amortne množice na posameznika je mogoče še celo močnejši od preteklega, ki je bil bolj oddaljen od vsakdanjega življenja individua.

G. Tomc: Tisto o vednosti, ki lahko spreminja življenje, je bila boljševeščina teza. Seveda ne verjamem več v to. Ocarasi sem. Drugi, manj prizanesljivi, bi rekli, da sem se postaral. Bolj kot ukvarjanje z drugimi me zanima ukvarjanje s sabo. In tudi z znanostjo se ukvarjam predvsem zato, da bi sebe in svet okoli sebe spoznaval. Manj gre za to, da bi spreminjal druge ali kaj drugega. Mogoče se zdijo ta ambicije komu bolj stranne, ampak meni se zdijo samo bolj realistične. Kogar zanima spreminjanje, mora iti v potilko.

Kar pa se išča represivnosti nekoč in danes - jaz ne bi bil tako pesimističen. Konflikti v prejšnji družbi so bili v glavnem potlačeni. Ustvarjal se je nek vidiz stabilnosti. Dokler posameznik ni prečel pravi obratovanja, je dejansko ogledalo, kot da vse funkcionira, da je družba usmerjena k nekemu dolgoročnemu cilju, da so vsi subsistemi urejeni in da je mesto posameznika v tej družbi jasno. To je bil le videz. In danes tega videza ni več. Fascija je padla, konflikti so v glavnem manifestni, transparentni. Vse se vidi, o vsem se piše v medijih. Obrambni minister se vsak dan v časopisu brani, da ni kriminalc. In to v ljudeh vzbuja vtis: madona, mi smo pa ena totalno konfliktna družba, mi smo pa na robu katastrofe. Samo tako pač vse demokratične družbe funkcionirajo. Navaditi se bomo morali, da živimo v svetu, v katerem ni nobenega velikega cilja, v katerem družba ni nikakor več usmerjena in kjer vsak posameznik osmišlja svoje lastno življenje. Ko se bomo začeli tako obrusiti, bomo moderni. Dokler bomo imeli druga pričakovanja, ki so po mojem mnenju nerealna, bomo z eno nogo še vedno v tradicionalnem kontekstu in se pričezovali nad tem, da drugi niso bratje in da se svet ne razvija po naših željah. Pa še ena bistvena razlika je med represijo v času socializma in to današnjo. Tedaj so represijo izvajali samodržci, bila je nelegitimska, medtem ko je represija 'slovenske nacionalne kulture' nekaj čisto drugega. Je breme tradicije, nad katerim se ne spleča pričezovati, ampak ga moramo (kolikor nas seveda moti) z uvajanjem novih socialnih in kulturnih inovacij v slovenski prostor spreminjati.

Petra Vidali, Rajko Muršič

skozu sprejemno politiko in le takrat se je lahko zgodilo, da je kakšna pesem 'Dol z bando' lokalnim oblastem vsaj nagnala strah v kosti, če že ni zamajala njenih temeljev. Danes, nasprotno, polteze oblasti bromijo "upornike". Sedaj imamo povsem novo situacijo: zasebde Metelkove ne moremo prmerjati niti z zasebdo podobnih prostorov v zahodni Evropi niti z akcijami stare disidentske civilne družbe na vzhodu. Pozicija ljubljanske 'alternativne' je nekje vmes. To ni

foto: Boris Strmšek

squat, obenem pa ni niti zasebda javnih prostorov (konc konccev gre za prostor, ki deklarirano pripada 'neodvisni kulturi').

foto: Boris Strmšek

Štani se je treba lotiti z drugega zornega kota. Ena od temeljnih opredelitev jedra Mreže za Metelkovo je bila od vsega začetka zavestna, načelna in radikalna apolitičnost njihove poteze. Svoj projekt zasebde so promovirali kot povsem avtonomno kulturno dejanje. V tem je sicer nepremagljiva moralna moč Mreže, toda rezultati njihove poteze že od samega začetka nimajo in ne morejo imeti izteka zgolj in samo v kulturni produkciji. To, da na Metelkovi utrpi izjemno žvahnja kulturna dejavnost, je posledica razpisa civilne družbe na politiko in kulturo po letu 1988. Rečeno drugače: sedanjni ponovni umik v kulturo je simptom neprebotele bolezni socializma. Izkušnje iz zahodne Evrope kažejo, da lahko obstajajo trije, pravzaprav štirje načini delovanja kulture (v ožjem pomenu besede). V prvem korpusu je od države subvencionirana (muzajska) reprezentativna umetnost, na drugi strani je prav tako od države podpirana avantgardna (etabilirana) umetnost, na tretjem polju je tržno usmerjena umetnost in šele četrta možnost se kaže kot dejansko neodvisna. To "dejansko neodvisnost" je seveda treba vzeti z rezervo, saj vsaj izhajajoč iz glasbene produkcije, ki jo kolikor toliko poznamo - se mora udninjati trgu ali državi, največkrat pa kar obema, četudi ostaja immanentno marginalna. In prav ta marginalna kulturna produkcija se praviloma veže na (zunaparlamentarno) politiko.

In smo tam!

Protislojve stare (preminule) civilne družbe je v tem, da se je s prvim aktom demokratizacije njena kulturno politična pozicija sprevrgla v politično kulturno, česar kulturniki še opazili niso. Če je bilo prej vsako njeno, v svojem bistvu čisto kulturno dejanje v resnici političen akt z dejanskimi posledicami, je sedaj, nasprotno, vsako njeno avtonomno dejanje politično in bo imelo čisto kulturne posledice. V vzhodni Evropi je bilo mogoče misliti avtonomno politično izkušnjo skozu kulturo (Bulgakov je recimo vedno hotel biti samo pesatelj, a je njegovo pisanje zmeraj zadevalo v politiko), v zahodni Evropi pa je bilo mišljenje zmeraj 'svobodno', tako da je tista politika, ki je presegla tradicionalne 'strankarske' modele, morala misliti kulturno oz. subkulturno. Zato so recimo praktično vse zahodnoevropske avtonomne

tvnine medju na Slovenskem. Pac. Studenti. Greca na to, da sem bi udeležen v konfliktu, seveda ne bom izhaja iz objektivne pozicije stvar pa je tako preda, da jo je treba razviti. Razpore v glasbeni redakciji na Radiu Student je izbaja iz n. u. popolnega prevrednotenja položaja medija, ki je v socializmu, uvajal nekatere tržne prakse, obenem pa bi, veliki men subvencioniran, sedita pa programa vskega nada ni več mogoče obrnati brez določene ukovne logiki. kapitala. Toda z omdetavanjem radikalni in zročnih praks, ki jih je ta medij promoviral, bi praktično izgnila tudi podlaga naponembnejšega medija (ne le kulturne) alternativne na Slovenskem (po domače povedano: RS bi postal nekakšen močvirski MMZ). Prav ta konflikt med vizijami komercializacije (torej popolne razprodaje) in kritiškoanalitičnega pristopa k obravnavanju medijske (množične) kulture je tisti, ki zaznamuje razplet prestanka povsem spremenjene civilne družbe v sedanjem trenutku. Ne gre več za neodvisnost od politične marelje (pluralizem je dejstvo), ampak za neodvisnost od diktata trga ali za nekakšno 'alternativno' tržnost. Niše v tržni totaliteto so tisti prostor, v katerem bo v bodoče brstela nekakšna moderna, ne več 'civilna', ampak 'boveška' (ne-dehumanizirajoča) družba. Hrana 'bovečnosti' pa je specifičen 'duh utopije', ki se dejansko največkrat manifestira v glasbenih praksah. Tisti shveda, ki ne pristajajo na diktat majoritarnih shem.

Šele v trenutku, ko bo Metelkova zares postala stiščače neortodoksnih življenjskih praks in v sebi pomekla cel spekter (od rock'n'rolla do 'kontra-politike'), bomo lahko govorili o drugi strani slovenske družbe, a ne več civilni, ampak (ponovno) alternativni.

Rajko Muršič

Metelkova – kulturni center ali leglo zla?

LJUBLJANA, 30. septembra – V zapušteni vojašnici na Metelkovi še vedno redno pripravljajo kulturne prireditve in akcije. Najnovejša je 1001 noč, v okviru katere vsak dan pri njih 24 ur živi in ustvarja ena od osebnosti iz slovenskega javnega življenja. Njihovo delo spremljajo obiskovalci obeh spolov, različnih starosti in poklicev, žal pa je precej tudi razgrajacev, ki se pritepejo z vseh koncev Ljubljane. Ker pričakujejo »žur«, ki ga seveda ni, postanejo napadalni in kar sami poskrbijo za zabavo. Člani Mreže, natančneje motokluba Eisenkreuz, se trudijo, da bi se jih otresli, saj pri njih res nimajo kaj iskati. Več o dogajanju na Metelkovi tako in drugače lahko preberete na notranjih straneh časopisa. (J. S. A., foto: Miško Kranjec) A. 10. DeLo

Klasiki za Metelkovo

Kdor ne zna dogodkov brati,
sein obrnc naj oč!
V njih napisano stoji:
Tu Metelkova živi.
Starčevski homeopati
niso mogli ji zavdati.

Na veselje dolgo naše
tri popijmo vinske čaše.
France Prešeren

Alas poor Yorick I knew him well
At METELKOVA never did he dwell
To see the universe caught in her shell
William Shakespeare

V škornjih pojdiva, dekle, čez smetišča.
Na Metelkovo greva, tam ni zoprnosti.
Na pivo, na ples, v najboljša gostišča,
v razkošja duha, med čutov skrivnosti.
Kajuh

De'9

sko ocenjeval od tihke, da ne bi neseja podpiral brez osebne izkušnje ali čemu nasprotoval iz nevednosti. Skratka, vose kulturnisko ponudbo sem zalel dozveti in preveriti z lastnimi očmi in no lastna usega. Hotel sem si privoščiti tudi nekaj sprostitve ob spremljanju dogajanj, ki jih objublja vas programski list. Pa nič od tega. Samo obilo bornega. Na robu dna. Nesnaga na vsakem koraku, pohajene pločevinke piva, ljudje, ki se komaj drže na nogah, neurejenost in živ obup.

Pac. Ogledal sem si lahko tudi skupinsko lupljenje krompirja sredi dvoranca. Če je slo pri tem za kaksen nov performance, se vdam. Zelo izvržno.

Ob odhodu s tega smetišca sem za hip pomislil, tudi sam bi lahko nekaj naredil za promocijo nase kulture. Na Starem trgu bi morda nekega večera sedel na tla, razmestil okrog sebe sedem lesenih kock, postavil nanje nekaj svec in se predstavil kot skulptura.

Dragi moji, smilite se mi. In mogoče boste med sedmimi blagri nasli kaj primernega tudi zase. Ni pa lepo, ni posteno, da se pri svojih izziviljanjih in begu iz osebnostnih stisk zatekate k podlim načinom zavajanja javnosti. Uporabiti lutkovno predstavo Rdeca kapica kot nekakšno predskupino k videoprosjekciji Roza kluba, iskati somišljenike med uglednimi javnimi in kulturnimi delavci z namenom, da bi vam ti pomagali rusiti mestno vlado, je zaljivo in nevedno cloveka. Skregano z osnovnimi moralnimi normami. Hkrati pa dokaz lastne umetniske nemoci.

Zato ne razumem Borisa, Mete, Vlada, Tomaza, Tona in skupine IRWIN, da so nasledili političnim igricam, reziranim s strani bivšega rezima.

Impotenca nase alternative pa je že dolgo poznana. Skoda.

A 10. Mojmir Tozon,
Dalmatnova 11,
Ljubljana

Republika

Ne, ker..., ali ja, čeprav...?

V

erjetno je to cinično, toda naj končno vendar počti ta evforični balon! Mar nista prav cinizem in to po krivem osvojevanju vzpostavljanje relativnosti od primera do primera točno to, kar rabimo v podobnih situacijah, ko resnice preprosto ne moremo iskati, jo pa zato lahko naravnost najdemo? Ne vidite, kako je vse to zmežano okrog Metelkove? Soodčata se dva benigna mozga, eden mimo drugega: prvi nima kaj povedati, drugi govoriči.

Ne zdi se mi ne vredno ne potrebno pred javnostjo razglašati, kaj si osebno mislim o delovanju predsednika mestne skupščine in predsednika mestne vlade Ljubljane. Očitke bi nemara formuliral spretnjeje, bili bi pa zato manj pravi kakor tisti, ki so jih izrekale že množice novinarjev in drugih pred menoj. Zakaj bi to počel? Se kdo še trapi z iluzijo, da more javnost spraviti s prestola te nepravilne zaverovance vase, ki mestu, narodu in bogu krade ta denar in čas? Odveč mi je tudi opozarjati, da sem načeloma – čeprav zgolj *faute de mieux* – na strani Mreže za Metelkovo. Nočem namreč nobenega političnega in kulturnega alibija za to, da povem taisti javnosti, da se mi zdi zasedba nekdanje vojašnice zgrešena, v skrajni fazi pa celo škodljiva za duhovno rast te generacije, ki ji še sam pripadam – če ne celo nesplošno za civilno družbo, ki da jo s prav takimi dejanji pridno izgrajujemo.

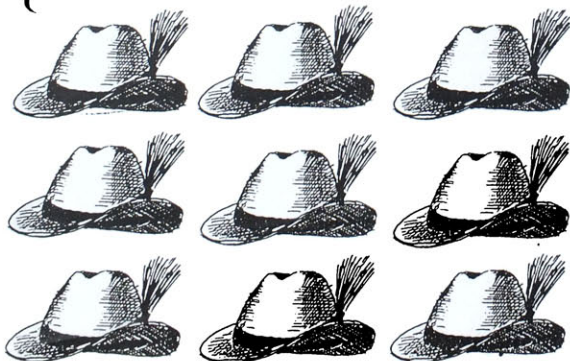
Prečim malo mi je nerodno, da se moji vrstniki dandanes lovejajo zasebne prostora, (potencialno) namenjenih produkciji umetnosti. To je pač spet perpetuacija slovenskega kulturnega sindroma, češ, budimo ustvarjalci, ker nas to gor drži, se pravi nas kot narod, konkretno mestno skupnost. Biti najradikalnejši, zastaviti samega sebe le in že za to, da imaš kje biti umetnik – kako skromno in nazadnjaško! Ni naključje, da se okupatorji Metelkove sklicujejo prav na zasedbo hiše na Erjavčevi, ki treznemu človeku ne predstavlja bolj pomembne reference kakor lanski sneg ali kvečjemu bitka pri Sisku, in ne raje na vrstnike izpred desetletij, ki so zasedli fakulteto. V primerjavi z njihovimi cilji je to danes nezaveden padec v zanko starodavne nacionalne logike, ki jo je četa generacija poskušala spodbiti, vendar jo je z urbanostjo početja na Metelkovi očitno zgolj zakamufirala. Ali z metaforo: generični Miha Zadnikar poskuša biti v eni osebi zaprašen teoretik slonokoščene buditeljstva kot Jernej Kopitar, ideološki polihistor kot Matija Čop, politični vizionar kot Henrik Tuma, patetičen mestoljub kot Ivan Hribar po eni strani, po drugi pa mešanica nekompatibilnih,

se pravi tako pacifističnih kot militantnih liderjev, kakršna sta bila Mahatma Gandhi in Timothy Leary – plus Dane Zajc, da je zadeva še bolj konfuzna in manj učinkovita –, in to kot hermefroditi politične korektnosti, namreč vse te vloge tudi in na prvem mestu v ženskem spolu, pri vsem tem pa misleč, da Ljubljani manjka samo svetuje enega zidu, seveda tega okrog te vojašnice, pa bo že alternativna in socialno praktična kot kak Berlin.

Po svoje je seveda fascinirano gledati, kdako nekdo poganja tak v nacionalnem in političnem, socialnem in kulturnem, navsezadnje pa predvsem v moralnem smislu dinozavrsko težaven in okoren projekt, pa čeprav le iz naivnosti in po pomoti, ob vsem tem pa še lepše verjeti, da je prav tale generacija realnejša od prejšnjih – glede prav tega deklariranih – v hotenju nemogočega. In vendar, drugič: v službi koga ali česa je to prizadevanje, ki zdaj mobilizira in polarizira celo nacijo, za kaj se troši od elektrike tem dragocenejša nam energija? Ne gre tu v bistvu le za hipertrofiranost povprečnosti, ki se ji reče pop, te urbane popularne umetnosti in kulture, če hočete alternativne? Seveda, vsak še tako zahteven človek rabi to povprečnost ~~mpozičn~~ kulture, ker čeprav se z njo umetniško ~~ne~~ kultivira, pa še v ~~so~~ ~~cia~~ nem in gotovo tudi v psihološkem smislu teše – to ni veliko in čbenem sploh ne malo, vsekakor je pa nujno in dragoceno. Bi torej lahko rekli, da je zasedba na Metelkovi pač plodna kot socialni faktor? Spet ne: pravzaprav je Mreža vso alternativo, kar je je, etabrirala in osamila v gletu, z njo vred pa v ta napol podiri ~~krup~~ postlačila se cel kup ustvarjalcev, ki z njo nimajo nobene druge zveze kakor to, da imajo radi svoje mesto, ne marajo pa mestnih oblasti. Samo te en Cankarjev dom se nam manjka – kaj pravite na to!? Perspektiva Metelkove je udarno serijska reprodukcija in konzumacija alternativne popularne kulture, kolikor pa utegne biti v atelejih dobesedno kreativna, pa bo le v segmentih, ki so že v izhodišču več kot alter pop, in ta konfiguracija terena ne more vplivati drugače kot z znižanjem kriterijev. Povprečni se pač vedno znajdejo, in zdaj imajo res bajno priložnost: nekdanji ljudaki odri bodo zdaj pač mestni, a zato je nič manj dilematični, in v najboljšem primeru se bodo tam slikarile povodnji dandanašnjih materializacij meščanskih langusovskih platen, le da se jim bo pač reklo, da so urbane abstrakcije.

In tretjič, v enem stavku vse ostalo: nikakor ni pošteno obujati po duhu komunističnega jemanja in razdeljevanja dobrin v skladu s potrebami; frustriranost prikrajšanih in opeharjenih morda to res nekako opravičuje ali vsaj ponuja razumevanje, a tisti, ki tako ravna, naj se zaveda naslednjega: da je možno brez plačila vzeti samo tisto, kar sploh nima cene – in to ni logika kapitalizma, temveč stvar poštenja –, in da tisti, ki dobiva v dar, v bistvu sploh ne more vedeti, ali tr ~~es~~ rabi; kdor bo delil voluntaristično, bo dal napačnemu, in napačni bo dobil pač tisto, česar si ne zasluži, četudi mu pripada; če tako pogledamo, so samo na tej točki padli vsi realni socializmi, in rad bi zvedel za en dober razlog, zakaj jih je treba smešno in patetično rekonstruirati v pomanjšanih okvirih zabačenega mestnega kareja; preža za Metelkovo kot nekdanji disidenti spet vzpostavlja meritornost mediokriteti, ki moralno triumfirajo nad hipokritetami; in kako tudi ne bi, toda naj bo že konec državljanske čuječnosti veliko boljše, če ne date prav mestnim oblastem, ker se motijo, kot če date prav Mreži za Metelkovo, čeprav se moti; in nenazadnje, če udariti nazaj, ko dobis klofuto, je to pač taktika, a nekaj ne pozabite: lahko nastavis tudi drugo lice – to je boleče, a ohranja digniteto čistih rok in se na dolgi rok veliko bolj bogato obrestuje.

*Naveličal
sem se podobe
svoje
generacije
in se postaral.*

POLE A. ZDANAN

Razgledi 1.10.

Umbro

Protestiram 2

Ga. Sonja Lokar

Slovincu, 27. septembra 1993, veseli me, da prebirate Slovence in čete gledate dosledno, vam bodo morda postali jasnejši pojmi, kot so totalitarnost, pravila pravne države, nezakonito ravnanje oblasti, civilna družba itd., s katerimi nastopate v pismu.

Glede glasovanja poslancev SML o Mreži za Metelkovo pa... lahko poučite iz zapisnika ustrezne seje skupščine.

Vaše navedbe o samovoljnem in nezakonitem ravnanju oblasti, ki se je izmaknila vsakemu drugemu pravnemu in političnemu nadzoru, niste mogli z ničemer utemeljiti, ampak ste le ponovili že nešteto krat izrečeno in napisano frazo, ki služi nekaterim v penji za pr mestno oblast.

Noben razlog namreč ne more izničiti kaznivega dejanja, ki je bilo storjenega z nasilnim vdo-

rom in zasedbo nekdanje vojašnice na Metelkovi ulici. Napeljevanje k storitvi kaznivega dejanja je prav tako kaznivo.

Zato so vsi vaši argumenti, ki naj bi opravičevali zasedbo objektov, brez podlage, zlasti še zato, ker so predstavniki mestne vlade že večkrat zanikali, da bi mesto začelo z rušenjem, saj želi tudi samo, kot lastnik teh objektov, ugotoviti in preveriti stanje (kar pa mu je zdaj onemogočeno) in potem ustrezno ukrepati.

O navedbi glede mojega pomanjkljivega strokovnega znanja lahko rečem le, da se vam tudi v tem primeru ni uspelo izogniti preverjenemu načinu diskvalifikacije, ob siceršnjem pomanjkanju pravih argumentov. Sicer pa je že France Prešeren dejal: »Le čevlje sodi naj kupitar.«

Željo za deblokado ljubljanske skupščine pa prusim naslovite še na strankarske sotovariše v skupščini, saj ti lahko za njeno deblokado storijo več kot jaz.

Ciril Rotar

Slovincu 210.

Ovadb (še) ni bilo

2. 10. 1988

(shv) LJUBLJANA, 2. - Ljubljanski temeljni javni tožilec Tomaž Miklavčič je ob začetku afere Metelkova dejal, da ga - po zakonski dolžnosti - zanima predvsem tisti del, pri katerem obstaja sum kaznivga dejanja. To pa je sum nasilne vselitve Mreže v prostore nekdanje vojašnice oziroma tistega dela vojašnice, ki je po njegovem mnenju (tožilčevem) lastnina mesta Ljubljana.

Pred tednom dni je javni tožilec Tomaž Miklavčič mestni upravi za notranje zadeve naložil, da (njena kriminalistična služba) opravi dodatne pogovore, saj je policijsko poročilo UNZ ocenil kot pomanjkljivo. Koga in zakaj naj bi še »zasiščale kriminalisti, javni tožilec seveda za javnost ne more povedati, saj to, kot je dejal, sodi v okvir preiskave, ki še traja. Povedal pa je, da v krog teh pogovorov vsekakor sodi tudi obisk kriminalistov (v sredo) v uredništvu Radio Študent. Po mnenju Tomaža Miklavčiča obstaja namreč pri RS sum napeljevanja h kaznivemu dejanju (prek RS naj bi javno pozivali državljane, da podprejo zasedbo objektov na Metelkovi). Včeraj nam je javni tožilec povedal, da v tem primeru ni dobil nobene ovadbe (jojih pa še pričakuje) in da torej ni res, da bi ovadbo proti RS podalo mesto Ljubljana. Da je preiskavo razširil na Radio Študent, ga zavezuje tisti člen zakona, ki govori o tem, da mora javni tožilec »če pride glas o kaznivem dejanju, ukreniti vse, da se odkrjeta dejanje in storilec.«

S preiskavo, ki jo usmerja tožilstvo, se seveda poskuša dokazati sum, da je Mreža za Metelkovo z nasilno vselitvijo storila kaznivo dejanje. Torej lahko upravičeno »sumimo«, da bodo na sudaru pogovorov s kriminalisti predvsem njegovi člani oziroma tisti, ki jo (javno) podpirajo. V začetku tega tedna je celo zavladal preplah ob informaciji, da se skupina kriminalistov odpravlja na Metelkovo, ki pa se je kasneje izkazala za netočno. Kot nam je povedal predsednik Mreže za Metelkovo Marko Hren, pa njihovi člani v pogovori s kriminalisti ne bodo sodelovali, saj menijo, da so se za to že odprle sodne obravnave (na primer pred dnevi zaradi odklopa elektrike).

Kaj pa je s tistim delom preiskave, v katerem naj bi (končno) našli »neznanega storilca«, ki je poškodoval objekte na Metelkovi (kar je bil tudi neposredni povod vselitve Mreže v nekdanjo vojašnico)? Javni tožilec vztraja pri stališču, da gre v tem primeru - ker je lastnik objektov znan - lahko le za prekršek, to pa v njegovo pristojnost ne sodi. Včeraj je povedal le to, da je ta del policijskega poročila sicer že dopolnjen z nekaterimi dodatnimi informacijami, ki pa ne pomenijo bistvenega koraka naprej: tako je še vedno »radno znano le to, da so bili pri rušenju na delu stroji podjetja POM d.o.o., katere lastnik je Pavle Omahen

Razvejana kultura dejavnost na Metelkovi

LJUBLJANA - Po treh tednih delovanja, od katerih je več kot polovica potekala v izrednih razmerah, se je zavljene na Metelkovi ustalilo. Notranja organizacija, pri kateri sprti prihaja do sprememb in prilagajanja, je že postala rutina aktivistov Mzme, ki se poleg tega ukvarjajo se z »dnevno politiko« in obiski na sodišču. Vode in elektrike kljub temu še ni, kajti razprava na temeljnem tožilstvu je preložena na 5. oktober. Temu, podtaknjeni umazaniji, predsodkom in zlonamernim govoricam, ki se v zadnjem času širijo po mestu in želijo Metelkovo predstaviti kot leglo tako imenovanega huliganstva, se Mreža še naprej zoperstavlja le z različnimi socializacijskimi dogodki in s kulturo. V prihodnje se kot

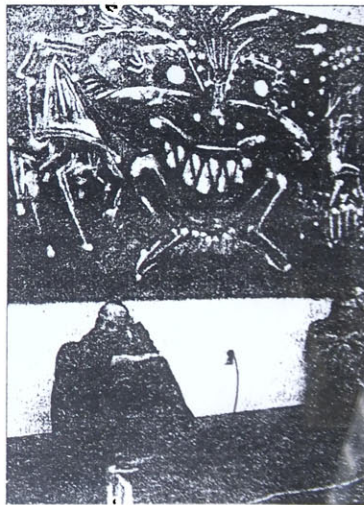
novost obeta kinotečni program in predstavitve različnih, se neuvležljivljenih gledališč.

Včeraj popoldne je sekcija za spodbujanje duševnega zdravja pri združenju Alpe-Jadran organizirala dobrodelno prireditve, ki so jo poimenovali Festival solidarnosti. Obiskovalci so lahko kupovali umetniške in obrtne izdelke, zdravo hrano in podobno. Na ogled so bile razstave tržaskih ustvarjalcev in več glasbenih dogodkov. Organizirali so tudi popoldanski vrtec za otroke. Izkupicek prireditve je v celoti namenjen Zavodu za mentalno prizadete otroke Juraj Bonača v Splitu.

Uspešno je stekla tudi akcija 1001 noč, v okviru katere so doslej preživeli dan na Metelkovi književnik Boris

A. Novak, klasična filologinja Svetlana Slapsak, osemdesetletni ameriški pacifist Theodor Herman in videastka Aina Smid. Nekateri med njimi so bili žal izpostavljeni provokacijam družgace mislecih, ki prihajajo na Metelkovo prostovoljno ali pa jih kdo pošilja z namenom, da bi motili kulturni program in delali nemir. MzM je očitno kamen spotike ne le mestnim oblastem, ampak po dosledanjih izkušnjah tudi vsem tistim nazadnjaskim skupnostim in posameznikom, ki si v prihodnosti slikajo Ljubljano kot zaprto, socialno neobčutljivo in do vseh manjšinskih skupin prebivalcev nestrpno prestolnico države (za katero v isti sapi nestrpno vzklíkajo, da mora takoj v Evropo).

Erika Rejovž

Izjava dele 4. 10. 72

Mreža za Metelkovo (MzM) s svojo akcijo nenasilne zaščite nastopi in široko sodelovalno dejavnostjo, ki presega ozko pogovnanje kulture, vsekakor prinaša novost, kakršne ta prostor doslej ni poznal. Več ko 13 dni živimo in delamo v izrednih razmerah – brez elektrike in vode – pa so na nas že začeli leleti pritokovani predsedarski očitki:

1. MzM je ta hip največja avtonomistična civilno-družbena posest v Evropi (5000 kvadratnih metrov). Raznolikost kulturnih interesov in socializacijskih praktik je v njej izjemna. Brez osnovnih civilizacijskih pridobitev smo dosegli visoko – in v današnjem moralno skrahanem okolju redko – stopnjo samorganiziranosti in odgovornosti. V četrtkovem pogovoru za Radio Student jo je pohvalil tudi starosta mirovniškega pihanja, naš gost, profesor Theodor Heilmann iz ZDA.

Ustvarjamo v miru, in mir je za mestne opazovalce zmerom pomečen v domišljije, v partizanškem okolju pogosto tudi ha-lucinacij. Očitni so skrevnost in anonimne avtorice začela in interpretirati v škodo MzM – zato znova opozarjamo na vrstni red bogotkov.

Poškodovali so nam 4 prepotrebne objekte, ozaveščeno smo zaslišali prostane, vrh so nam elektriki in vode, s tem skušali prekiniti našo osnovno dejavnost (ta je kljub hdnim pogojem še vedno izjemna) zdaj pa nas – s tem da molče o svojem vandalizmu – pehajo v socialno oznako nenadzorovanega dna.

2. MzM se zaveda, da se je z zapleti kroje Metelkove sprožil subtilen proces političnega pisanja na neodvisno kulturno produkcijo. Nekaterim institucijam, ki so povezane z MzM eksplicitno ali implicitno grozi, da jim bo mesto ljubljansko ustavilo finančno pipico. Če do tega pride, bo neodvisna kulturna produkcija zamrla – zanjo ne bo ni denarja, za navedb pa se bo imela priložnost uveljaviti samo ista produkcija, ki jo bodo samodreči razglasili za vsebinsko zaželeno in moralno-politično neoporečno. Če do tega pride, potem ni odveč poudariti, da se ho uveljaviti kulturniška avtoriteta; tako bomo z vsakim novim dnem stopili za deset kulturnih let nazaj. Prav tudi očitastiki, ki tako veliko govornio o kriticah in napakah iz preteklosti, te kriticke in napake ponavljajo v sedanjosti

3. MzM navezuje naše opozarjanje tudi na grozeč razkol v kulturni javnosti. Čas, ki s svojo delovno siromašnostjo propagira "povjednina in obrtnika" kot edina prava ka za "priljubljenost Slovence" – ka pitabsko logiko pa vidijsko vedno pot k bližini, je drugovno že, ta o ali taka neakcija. Oholi nastopi kulturnega establišmenta, ki poleg vsega zatracijem. Se temeljno pravico do priljubljenosti, za katero je MzM prepričana da je edina prava pot k kulturi, pa sto po onodimenzionalnosti se potrjujejo. MzM nikoli ni in ne bo prikrivala, da hoče biti docela avtonomna. Še več, v svojih vrstah pleče antinacionalizem, antiseksizem, antirasizem, antipatriarhatizem, antimilitarizem, boj proti prulohizmu, slepemu lastničenju in v splošnem bolj radikalno drugačno obnašanje, za to svoja pot se je odločila pet minut pred dvanajsto, ko je že kazalo, da bo na Slovenskem na vseh ravneh zmagalo enotnje. Če etabliščna kulturna sredstva naše dinamike ne more razumeti kot ponujenega dialoga, pač pa jo naša širina frustrira do iste stopnje, da ji vnaprej očita povprečništvo, potem naj zve: Na Metelkovi bo cvetelo vseh sto cvetov. Kdor prisega na eno in edino zvelektivno in ozko pot kulture, več kot očito ponavlja butalnih vzorce iz ljubljanskih političnih vrhov.

NICK D. JEFFS

NINA KOZINC

MILHA ZADNIKAR

Mreža za Metelkovo, služba za stike z javnostmi

Omreži naj vas Metelkova Mladina, št. 38

Bila so razna »natocevanja«, da če bi objekti prešli v last Mreže za Metelkovo, da bi se tam zadrževali in zbirali narkomani, kloštarji in da se bo razširil kriminal in pa razširilo delovanje balk. mafije. Vodstvo se je kategorično distanciralo od narkomanov in drugih pol. ekstremnih posebnosti. Šlo naj bi za kulturne dejavnosti mladih in prebujajočih in perspektivnih umetnikov in starejših (veterani alter)... Sprašujem sebe in mnoge: »Kje so tisti ljudje, ki so se v preteklosti »Reševali« na račun alternative (= bivšega »pobalinskega« dela ZSMS). Oni že vejo!!! Če ne gmotno bi jim lahko dali vsaj močno Moralno podporo v vseh medijih ne pa da se pothoma distancirajo od problema Metelkova.

Mreža mora dobiti prostore za svojo dejavnost, za ostale pa (MO, Policija, mesto, država), če se ne morejo odpo-vedat v korist kulturi naj pa napravijo kaj koristnega. Jaz osebno si ne predstavim delitve Kasarne na Mrežo in npr. Policijo. Primer: koncert za prireditev kjer »nori« skupina »razgretih glav« in pa preiskovalne pisarne policije: Kaos Groza.

LEXY VIRANT
5.10. Mladina Ljubljana

Festival solidarnosti na Metelkovi

LJUBLJANA - Na Metelkovi so imeli ob koncu preteklega tedna dan odprtih vrat, imenovan Festival solidarnosti. Dobrodelno prireditev je organizirala sekcija Alpe-Jadran. Celoten dobiček prireditve bo namenjen Zavodu za hendikepirane otroke Juri Bonaci iz Splita. Omenjeni zavod deluje v nemogočih razmerah, saj je v 1998 tudi po 165 hendikepiranih begunskih otrok. Ti prezivljajo svoj dan zaradi pomanjkanja prostora kar v telovadnici. Na dobrodelnu prireditvi je bila tudi dražba otroških slik in ročnih del. V družabnem programu so sodelovali gostje iz Trsta, kjer je bila v začetku julija podobna prireditev.

Republika 5.10.

OMREŽI NAJ VAS METELKOVA!

ponedeljek 20.00 - koncert švicarskih jazzistov John Wayne on the Beach in vse predobro znanih Lauffer iz Rijeke; v okviru prenočitvenega projekta 1001 noč se ob 21.00 predstavi Jerca Mrzel; 15.00-19.00 vsak dan: vrtec za otroke

torek 13.00 - študentski marfonetniki Kinetikon s predstavo *O Bibi, ki je prehitro rastle*; 19.00 - video gledališki festival po izboru Eduarda Millerja; 21.00 - 1001 noč: Ali H. Žerdin govori o svojih bolečih izkušnjah z novinarskim nogometom

sreda 19.00 - Eduard Miller video; 20.00 - Eksperimentalno gledališče F iz Celja; August Stindberg: *Gospodična Julija*; 21.00 - 1001 noč: Zoja Škušek

četrtak 11.00 tiskovka Soros centra LJ; 17.00 - slikarski projekt Sarajevo, Sarajevo!; 19.00 - video Miller; 20.00 - koncert Demolition Group in Strelnikoff; 21.00 - 1001 noč: psihoterapevt/psihater/sucidolog Gorazd Mrevlje

petek 17.00 - video Sarajevo, Sarajevo!; 19.00 - predstavitev makedonskega kulturnega društva + razstava Atanasov Todorčeta; 21.00 - 1001 noč: tenorist Jure Kušar - *Arja za Mrežo!*

sobota 20.00 - začetek Anti-nazi projekta z dvonovijo razstave: Mizz, Boris Bačić, Strlepore, Koko Art; Istočasno: video Sarajevo, Sarajevo!

nedelja 20.30 - Anti-nazi koncert: 2227, Lolita; 22.00 - video: VS, Marko Kovačič, Bris

MONEY FOR SOMETHING. V nedeljo je na Metelkovi zaživel boljši trg, eden tistih, na katerem dobiš vse, od bohe do poljskega fiata 126, in dokazal, da je v Sloveniji možno trgovati še s čim drugim razen s kozmetično-prehrabenskim produkti krasnega zahodnega sveta. Med tistimi, ki so zapravili orjaške količine denarja je bil tudi Miha Zadnikar, ki si je za 1000 SIT omislil zbrano dela Williama Shakespeara. Miha je z biznisom lahko zadovoljen, saj tri četrtine sveto z literarno srenjo na čelu meni, da so Willyjevi spehi vredni precej več.

5.10. Mladina

foto MARKO JAMNIK

Gospa Julči o Metelkovi

Gologlavc je pri šanku nič hudega slutel: srebal čajček brez sladkorja. Gospa Julči je vanj započila pogled in vprašala: »Zakaj pa vi niste na Metelkovi?«

»Mi se vam zdim tak, da bi tam lahko našel svoje mesto in tlasevni mir?« je kratko vprašal nazaj.

»Ja, če pišete stihе, kiparite, slikate, pojeite ali če kaj takega nameravate početi v prihodnje, bi utegnili biti ista družba na Metelkovi za vas kar pravišnja.« je menila gospa Julči.

Gologlavc je pričel nekaj menciati, potem pa je uho rekel: »Veste, meni daje moja inania žepnino pod pogojem, da se v javnosti lepo vedem.«

»Aha,« se je izvilo gospe Julči.

»H, čete reči, mladi mož, da se multikulturniki na Metelkovi ne čedejo lepo?« je vprašala tovaršica Amalija s povišanim glasom. »Kot pribilo je res, da so se nasilno vselili v tujo hišo in to, da so jim jo pred vselitvijo ra pol podrl, stvari niti malo ne spreminja.« sem pripomnil.

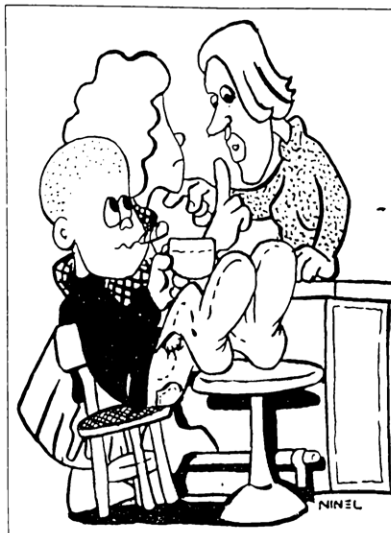
»Gospod Jožek, vi ste proti kulturi!« je vzkljknila tovaršica Amalija ogorčeno. »Kulturniki nimajo mesta pod soncem in zanj prosijo že dolga leta. Pa jim je prekipeło in vzeli so si svoje in kar jim gre.«

Gospa Julči je prijala za metlo in kazalo je že, da nam bo pričela pometati pod nogami. Kazalo je, da je hotela s pomcatanjem povedati še kaj več.

»Ali metla v vaših rokah simbolizira red, ki bi ga morali narediti v Ljubljani,« je nedolžno vprašala tovaršica Amalija. Gospa Julči je prikimala. Naslonjena na metlo je pričela na glas razmišljati: »Kar se tiče nasilnih vselitv, ni vredno izgubljati besed. Mujotu in Janezu smo vsi vedno hudo zamerili, če so se kar čez noč nekam vselili trdeč, da so reveži in nimajo kam. Meni je zelo hudo gledati, da se mladi kulturniki vedejo natančno tako. Ko pa po drugi strani pogledam vrlo ljubljansko oblast, pa si spet ne morem kaj, da ne bi pomislila na bukova polena.«

Gospa Julči je vzdihnila: »Veste, kar dozdeva se mi, da vem, kateri del politike je mlade kulturnike kot ovčice zapeljal na Metelkovo,« je nadaljevala, »in škodaje, da se bodo zdaj na njihovih hrbtih lomile gorjače, s katero v Ljubljani eni udrihajo čez druge in obratno. Na koncu pa bodo metelkovci ugotovili, da so nasedli lažnim obljubam in da so jih potegnili za nos. Posodili bodo le roko, s katero bodo za druge pobrali kostonj iz žerjavice.«

Opisani način zdravosti se mi je zadel čudno znan.

»Gospa Julči, ali poznate kakšno stranko, ki si upa danes še zagovarjati nasilno vselitv, jemanje tuje lastnine po lastnih potrebah in podobne revolucionarne prijeme?«

»O, poznam, poznam,« je prikimala gospa Julči in se prijazno zazrla v tovaršico Amalijo. Ta pa ni rekla nobene več.

Jožek

Mreža o Mreži

6. 10. Dnevnik

MzM se zaveda, da se je z zapletli okrog Metelkove sprožil subtilen proces političnega pritiska na neodvisno kulturno ustvarjalnost. Nekaterim institucijam, ki so z MzM povezane eksplicitno in implicitno, grozi, da jim bo Mesto zaprla finančno pipico. Če do tega pride, bo neodvisna kulturna produkcija zamrla, uveljavljala pa se bo le tista, ki jo bodo oblastniki razglasili za vsebinsko zaželjeno in moralno-politično neoporečno – skratka, ponovila se bo preteklost.

Čas, ki s svojo duhovno siromašnostjo propagira »podjetnika in obrtnika« kot edina poroka za »prihodnost Slovenije«, kapitalško logiko pa vsiljuje kot edino pot k blaginji, gotovo ni namenjen kulturi. Če se tudi znotraj te najdejo vplivni ljudje, ki prisegajo na cno in edino zveličavno in ozko pot kulture, Mreži pa že vnaprej očitajo povprečnost, potem je očitno, da je ura pet minut pred dvanajsto: enoumju se je treba upreti z vsemi sto cvetovi.

Včeraj narok za izdajo začasne odredbe o vklopu električne energije na Metelkovi

6. 10. Dnevnik

O elektriki v nekaj dneh

Zaslišali tri priče iz Dizaka – Stranke bodo o odločitvi sodišča obveščene pismeno

»Mih! Ljubljana, o...« v »priljubljenim« nekaj dneh od znana odločitve sodišča o tem, ali bodo v nekdanjih vojašnicah na Metelkovi v Ljubljani spet (vsaj začasno) dobili elektriko ali ne. Včeraj je bil na ljubljanskem sodišču narok za izdajo začasne odredbe za vklop električne energije. Mreža za Metelkovo namreč toži Mesto Ljubljana, ministrstvo za notranje zadeve RS in Elektro Ljubljana zaradi motenja posesti. Na naroku so zaslišali tudi tri priče, predstavnike agencije za varovanje Dizako, s čimer se je dokazni postopek za izdajo začasne odredbe končal, o svoji odločitvi pa bo sodišče stranke obvestilo pismo.

Pooblaščenec tožbe stranke Mreže za Metelkovo Hinko Jenull je v začetku poudaril, da se odločanje o tem, ali bodo elektriko začasno vklopili ali ne, vleče že 12 dni, kar je neobičajno dolgo za takšen postopek. V

Mreže za Metelkovo kot društva in s tem pravne osebe, ki je lahko stranka pred sodiščem, je dejal, da so zanj zaprosili že pred časom, a ga še niso dobili. »Izdaja potrdila je v pristojnosti organov Mesta Ljubljane, ki verjetno zavlačuje prav zaradi te pravde. Če za skrajšano ravnanje do tožbe stranke« je dejal Jenull in ponovno zagotovil, da je društvo registrirano, da ima svoj žiro račun, na njem pa denar. Po tej izjavi je sodnica Mreži priznala lastnost pravne osebe.

Zatem so zaslišali priče. Varnostnik Dizaka Dejan P. je bil v službi tisto noč, ko so prostore bivše vojašnice zasedli člani Mreže. Povedal je, da je prišlo tja ob 23.30 približno pet ljudi, ki so htelih v objekti. Ker jih ni ostil noter, so odšli. Pet minut do polnoči so se ponovno zbra-

li, tokrat jih je bilo veliko več, opolnoči pa so začeli plezati čez ograjo bivše vojašnice. »Proti temu nisem ukrepal. Zhal tem se velike množice, je pa res, da niso razgrajali, niti mi niso grozili.« je dejal in dodal, da ima Mreža na Metelkovi ždaj agregat za elektriko, ki ga uporabljajo za ozvočenje, medtem

ko za razsvetljavo uporabljajo sveče. Dizakov uslužbenec, ki kontrolira delo varnostnikov, je na sodišču povedal, da jih je za varovanje najelo Mesto Ljubljana. Tudi on je dejal, da članom Mreže vstopa niso mogli preprečiti, srazen če bi se z njimi stegli, to pa ne bi imelo smisla. Rekel je, da so uradno smeli noter le tisti, ki so imeli pooblastilo, na primer t. t. s. in Kivavčič. Vodja varovanja pri Dizaku pa je potrdil: »... je prišla, vendar vstopa članom Mreže ni preprečevala. Na vprašanje, če morda veda, kdo je naročil rušenje objektov na Metelkovi, je prva priča dejala, da ne ve, druga pa je izjavila, naj na taka vprašanja odgovorjajo predstavniki Mesta Ljubljana.

Hinko Jenull je pojasnil, da

Mreža taces ne pridobiva elektrike s pomočjo agregata, temveč si jo v manjši meri izposoja iz sosednjega objekta, toliko, kolikor je rabi za delovanje mobilnih telefonov in računalnikov. Na to izjavo se je takoj odzval pooblaščenec Elektro Ljubljana, ki je dejal, da je to nezakonito in da bodi mogli proti temu ustrezno ukrepati. Prav tako je poudaril, da je uporaba elektrike v teh prostorih nevarna za življenje ljudi, zato Elektro Ljubljana ne prevzema nikakršne odgovornosti za posledice. »Mša izjavi le potrjuje, kako zelo pomemben je čimprejšnji vklop elektrike, pred tem pa seveda pregled električne napeljave v poškodovanih objektih.« je odgovoril Hinko Jenull.

Izjava

V noč od 10 na 11. september 1991 je prišlo do vlada in zasebne mestnih objektov dela bišče vojašnice na Metelkovi ulici v Ljubljani s strani Mreže za Metelkovo. To dejanje, ki pomeni nasilno vselitev v tujo lastnino, je bilo po naših informacijah takoj pristojnim policijam javnemu tožilstvu. Mreža ni bila tudi ustrezni postopki pri pristojnem sodišču. Počakovati je bilo, da bodo organi v skladu s svojimi pristojnostmi - vsprejeli ukrepeh zoper storilce uvoženih prisvojitve tuje nepremičnine in jo vrati lastniku - Mestu Ljubljani.

Do danes se to še ni zgodilo, ugotavljamo pa nenavadno publiciteto nekaterih medijev do tega primera. Vendar pa, zaradi, poročanje ne obvyčajne nasilne prisvojitve tuje nepremičnine, pač pa to javno odbrava in celo napada mestno oblast kot predstavnika lastnika, ker skuša svojo lastnino s pravnimi sredstvi pridobiti nazaj in se ne namerava sprijazniti s tem, da je Mreža za Metelkovo dobesedno ukradla mestno lastnino, ki jo je Mestu Ljubljana odkupilo od Republike julija meseca letosnjega leta. Torej nekateri slovenski mediji javno podpirajo kriminalno dejanje, naspadajo pa lastnika, ki hoče svojo lastnino nazaj.

Ugotavljamo, da nasilno za-

sebnih mestnih objektov podpirajo politični stranki LDS in Združena lista, javno pa jo podpira tudi Ministrstvo za kulturo in celo sam predsednik Slovenije Milan Kučan. Menimo da prav zaradi tako velike podpore dveh političnih strank in nekaterih najvišjih državnih organov ter zato tudi večine medijev organi pravosodja in policije delujejo vsaj po našem mnenju premalo učinkovito.

Oh tem je treba še dodati, da medijska podpora kaže izkivljenno sliko dejanskega razpoloženja med ljudmi. Po naših podatkih in po kličih ugotovljenih prebivalcev Ljubljane, predvsem tistih, ki stanujejo v bližini bišče vojašnice na Metelkovi, ugotavljamo, da ljudje obsojajo nasilno vselitev Mreže za Metelkovo. Zato se sprašujemo, kdo ima lahko interes, da se javno propagira nasilna dejanja.

Od policije in pravosodnih organov zahtevamo, da v skladu s svojimi pristojnostmi ukrepajo in naredijo vse, da se mestna lastnina učinkovito zaščiti. Izvršimo svetu Skupščine mesta Ljubljana pa hkrati vso podporo v boju zoper vse tiste, ki se namesto poštenega dela poslužujejo nezakonitih in nasilnih dejanj ali pa jih podpirujejo. Velik kurak, ki ga je v zgodnjih treh letih naredila Ljubljana v smeri sodobnega in urejenega mesta, je

Dokaz, da mestna vlada, kljub izredno velikim ovirani, ki jih naveda stalno premagovati, zasluži spoštovanje in zaupanje.
MESTNI SVET NDS
LJUBLJANA

Po vzorcu Metelkove

Glede na dogajanje v vojašnici na Metelkovi v Ljubljani

Slovenski etnografski muzej zasedel

Mladiko. To muzej namreč že več let sprošča za dodatne prostore, saj se v matični hiši stiska skupaj z Narodnim muzejem in Prgodstovnim muzejem Slovenije. Nima stalne zbirke, ker zanjo nima prostora, občasne razstave pa tlači v dve dvorani.

Prostorska stiska tega muzeja (če se omejimo samo nanj) je znana mnogim, saj je Slovenski etnografski muzej poslal še nič koliko pism na različne naslove in pojasnjeval razmere, v katerih deluje. Zato se je še toliko bolj razveselil možnosti, da bi dobil prostore v Mladiki, ki so zanj kot nalašč. A se v Mladiko (še) ni vselil in je pravzaprav vprašanje, kaj sploh bo z Mladiko.

Mladiko je bila pred drugo svetovno vojno lastnina mestne občine ljubljanske, po vojni pa jo je zasedla nekdanja JLA. V samostojni slovenski državi je vlada Republike Slovenije dodelila Mladiko brezplačno ministrstvu za zunanje zadeve. Izvršni svet mesta Ljubljana pa si prizadeva, da bi Mladiko (kot nekdanjo lastnino mestne občine ljubljanske) dobil nazaj za potrebe mesta. Mladiki bi namenil staro - šolsko namembnost oziroma jo namenil kulturi.

Usoda Mladike je potemtakem neznan. Jo bo ministrstvo za zunanje zadeve obrzalo za svoje potrebe in prihodnje leto prenovilo (projekt so že izdelani)? Ali pa jo bo dobilo mesto Ljubljana nazaj po zakonu o denacionalizaciji (zaradi česar bi zahtevalo začasno prepoved prenavljanja objekta)? In kakšne so pri vsem tem sploh možnosti Slovenskega etnografskega muzeja? Jim preostane res samo zasedba Mladike?

DNEVNIK 7. 10.

DARINKA KLADNIK

Zavijanje v celofan

Odgovor na Izjava, ki je bila objavljena v vašem časopisu s podpisi Nick D Jeffs, Nina Kozinc, Miha Zadnikar ter služba za stike z javnostmi Mreže z Metelkovo

Zasedba Metelkove »vsekakor prinaša novosti«. Pravi tako je res, da »prešega ozko pojmovanje kulture«, je po vprašanju, ce je tako široko zastavljena kultura, ki posega v tujo lastnino, se kultura. Res je tudi to, da je Mreža zasedla kompleks 5000 kvadratnih metrov in ga spremenila v »največjo civilno družbeno

posest v Evropi«. Vprašanje je, kako so to »posesti« priposestvovali. Predstavniki Mreže so ves čas zatrjevali, da je takale zasedba za civiliziran svet nekaj popolnoma umevnega, in z evropskimi normami pojasnjevali svoj »samoumevni« poseg, sedaj pa to kar naenkrat postane »največja civilnodružbena posest v Evropi«. Seveda je lahko s svojimi pettisocmetri največja, ker so v Evropi veljavni drugačni načini za pridobitev posesti in takega lastničenja prav gotovo niso navojeni. Taka »socializacijska prakcija« jim je prav gotovo tuja. Se manj je v Evropi zakoninjena navada, da s tako pridobljeno lastnino upravljajo ljudje brez državljanstva oziroma tujci, ki niti prijavljeni niso.

Izjava, ki so jo podpisali v naslovu omenjeni, ni nič drugega kot zavajanje javnosti. Z vsa navidezno učenostjo in operiranjem s pojmi iz sociokulturnega arzenala bi radi nekemu ljudstvu sporocili, da jih preveva pamet in učenost, učen ljudje pa imajo ponavadi prav. Govorijo o kulturi, kateri nihče ne oporeka, nekulturno pa je nasilje in pohlep skupine ljudi zavijati v celofan kulture in to ponujati javnosti. Nihče ne oporeka temu, kar kot kulturniki počnejo, temveč sama temu, da to počnejo v tuji hiši.

Skupščina mesta Ljubljana

Izvršni svet

Predstavnik za tisk

Andrej Meglič

Republika 7. 10.

Sorošev center za sodobne umetnosti

» Pavel Fajdiga

Včeraj so v prostorih Art kluba na Metelkovi predstavili delovanje ljubljanskega Soroševskega centra za sodobne umetnosti (SCCA - Ljubljana). Do 12. oktobra si boste v prostorih na Metelkovi lahko ogledali prva dva projekta SCCA - Ljubljana: »zvočni objekt« *Sluiter* ameriške konceptualne umetnice Kristin Oppenheim in *Akcija Letak*, ki jo je pripravil graški Kunstverein na pobudo Elisabethe Prinschitz in Petra Pakescha.

Sluiter (angl. drobec, odkrušek, črepinja, vreten, drhtenje) je peta melodija brez spremljave glasbenega instrumenta. Kristin Oppenheim se izraža predvsem z lastnim glasom; ta je nosilec čustev, zgoščenih v redkih besedah, ki se ponavljajo kot preprosta pesem. Ti zvočni odlomki, ki sicer niso pesem, se v nekaterih točkah navezujejo na ameriško glasbeno izročilo iz petdesetih let in na dela Patii Smith. Kristin Oppenheim se je rodila leta 1959 v Honoluluju na Havajih, sicer pa živi in dela v New Yorku. Sodelovala je na skupinskih razstavah v ZDA, Nemčiji, Italiji, Avstriji in na Japonskem.

Akcija Letak je razstava tri-

belih letakov v velikosti pisemskega papirja, s katerimi so avstrijski umetniki izrazili svoje stališče do sprememb v vzhodni Evropi. Akcijo je pripravil graški Kunstverein, da bi zbrane letake raztrosili po javnih mestih v vseh državah bivše Jugoslavije. Razstavo letakov bosta prihodnji ponedeljek ob 12. uri predstavila Eva Maria Stadler iz graškega Kunstvereina in Peter Pakesch, dunajski galerist. Ob tej priložnosti baturdi okrogla miza na temo Umetnost in vojna, pri kateri bodo sodelovali umetniki in umetnostni strokovnjaki. Razstavo bo odprta vsak dan med 17. in 19. uro.

Soroševa fondacija (Soros Foundation) je poleg Sklada za odprto družbo (Open Society Fund) odprla v Ljubljani še Sorošev center za sodobne umetnosti (Soros Center For Contemporary Arts - Ljubljana). SCCA - Ljubljana je del mreže, ki jo je madžarski finančnik George Soros razvil v deželah srednje in vzhodne Evrope, da bi spodbudil umetniško ustvarjanje in ga mednarodno povezal. Centri pripravljajo razstave ter posredujejo podatke o umetniških dejavnosti po svetu in mednarodnih stipendijah. 文化芸術基金 8.10.

Dan svetega Valentina ali noč zombijev na Metelkovi

Ivan Sodej
V spoliiziranim ozračju v Sloveniji je zelo težko obdržati vsaj trohico razuma, predvsem pa ločiti zvok besed od njihovega pomena. Brez zlobe lahko ugotovimo, da se v besedah o pozabi preteklosti (t. i. preševanje kosti) in pogledu v prihodnost skriva malenko listo, kar zanikajo, in še več, to so besede, ki skušajo kot čarobni obrazec ohraniti staro stanje stvari in na novo očvrti eno same, nesprenemljivo in včasno interpretacijo preteklosti vsakokrat, ko govorijo o prihodnosti. Podobno se isti obrazec uveljavlja v govoru o civilni družbi. Mašinerija občin in diplomanti kulturne sociologije nam namreč vbijajo v glavo zelo izbrane predstave o tem pojavu. Tako še občila ob razpravi o pravici do splava predstavljajo zagovornike splava kot civilno družbo, nasprotnike pa kot zadnje oblastnike (čeprav so od oblasti vsak dan bolj oddaljeni). Zato se o »civilni družbi« govori le pri projektih, ki jih podpira slovenska »levica«. Izrablja pa jih za destabilizacijo šibkih demokratičnih procesov na Slovenskem. Raziskave javnega mnenja, predvsem pa interve-

tačije teh raziskav uživljajo stare socialistične »svetlobe« in poseben samumrno Steyjo slarjajo levičarske opredeklike za pozitivni ideal, ki mu je treba (žlepa ali zgrda) približati predvsem mlačno. Zato se nam tudi vprašanje usode nekdanje vojašnice na Metelkovi in njene zasedbe kaže v drugačni, izrazito spoliizirani podobi, predvsem pa kot pregledaj izstreljena salva v pripravah na krajevne volitve.

Zasedba nekdanje vojašnice bi imela največji učinek, če bi jo akterji izvedli tik pred občinskimi volitvami. Vendar se nestrpnih alternativcev in mladih ustvarjalcev, ki žele polastiniti zgradbe v mestu, ni dalo držati na vrvi. Hkrati je prišlo tudi do javnega negodovanja manjšega dela kulturniške (civilne) družbe nad delom ministrstva za kulturo, zaradi mnogim nerazumljivih osnutkov zakonov, zaradi jemanja »pridobljenih pravic« t. i. kulturnikom itd. Ne ravno spodbudni in »novi« kulturni politiki več kot nenaklonjeni zapisi, članki in polemike so se začeli nezorovano množiti. Notranja cenzura v »neodvisnih« občinah je zaradi bralcev pač morala malce privzdigniti pokrovko. Vse skupaj pa je

organizirala združena »levica« proti novemu nekonzistentnemu kulturnemu ministru vseli črsovo na Slovenskem. S pravi rednimi odprtimi aferami Metelkova je »a bila vendar dosežena dva namena. Pozornost občil se je prenesla drugam. Gnev, naprjen proti novokomponirani socialistični kulturni politiki v Sloveniji, je bil uspešno »recusmerjen« na naslov medijsko in marketinško najuspešnejše sataniziranih politikov v novejši slovenski zgodovini: na predsednika ljubljanskega IS Marjana Vidmarja in na ljubljanskega župana Jožeta Sturgarja. Posebej, ker so začeli ljubeje kljub medijski gonji spoznavati, da je Ljubljana, (kljub blokadi opozicije) postala čisto in varno mesto.

Problem Metelkove, je klasično vprašanje kulturne politike in je seveda takoj sprožil opredeljevanje. V tradiciji samoupravljalške pseudopravne latofšćine so solzne borke za »delavske pravice« in novi učitelji demokracije izpeljali vratolomno razlago lastninskih razmerij in napovedali nov način nacionalizacije in lastninjenja. S svojimi solidarnostnimi izjavami Mreže za Metelkovo so se pojavili tudi mestni zombiji, ki so zaslužili svojo priložnost.

Nadaljevanje s strani 21

Skupne izjave Mreže za Metelkovo in izjave posameznih vseljencev (Squat-rjev) pa pričajo, da jih od vsega najmanj zanima Metelkova, saj so v sporočilih za javnost posvetili največ prostora rušenju zakonite mestne oblasti. Ves medijski hrup pa je pripravljen zato, da ne bi kdo pogledal v pravo ozadje nasilnega lastninjenja. Zato bi kazalo v prihodnje strasti umiriti in se pomeniti o nekaterih temeljnih zadevah.

Nedvomno je sporni del nekdanje vojašnice na Metelkovi lastnina. Zato lahko mesto del svoje lastnine odda mladim ustvarjalcem zgolj v uporabo, na četo le na podlagi natančno določenih pravil. Tako imenovana alternativna kultura je pri nas soznačnica za nekonvencionalno kulturo mladih. Mladi ustvarjalci in kulturniki pa se starajo natančno tako hitro kot drugi pripadniki človeškega rodu, čeprav se nekateri čih tridesetletniki iz Mreže za Metelkovo počutijo »osno mlade« in bi z velikim entuziazmom sprejeli bremlastnino. Hkrati s staranjem in prehajanjem v establishment se za

člani Mreže pojavljajo novi rodovi. Ti se bodo seveda znašli pred zaprtimi vrati, kar bodo Metelkovo zasedali krepko »areli mladenčci, ki jim niti na kraj pameti ne bo padlo, da bi svojo lastnino delili ali pa jo celo prepustili umazaniam, zadrževanim in sploh odštekanim smrčavcem. Seveda lahko o taki različici razmišljamo le pogojno, bolj verjetno bodo (novi) lastniki (ki se bodo le še spominjali svojih starih let) dragoceno zemljišče z objekti vredno dobro prodali: nekaj lepih ustvarjalnih del pa bodo stavbe na Metelkovi spreminjali bodisi v pisarne, bodisi v kupa ruševin.

Predno se sploh lahko začne razprava o oddajanju zgradb nekdanje vojašnice tako imenovanim alternativcem, je treba natančno določiti lastninska in najemniška (uporabniška) razmerja, predvsem pa določiti starostno mejo. Sivari so jasne. Lastnik je mesto in mora s svojo lastnino upravljati kar se da gospodarno. Metelkovi naj bo zato navoljo več ateljev za mlade, likovne umetnike, in sicer za obdobje največ petih let po končanju šolanja. Gledališki prostori naj se po vsakole-

nem natečaju oddajajo istim mladim dramskim družinam, ki bodo pripravile najboljši program, enako bi moralo veljati tudi za druge dejavnosti, za delavnice za nova občila, za prostore za koncerte in vaje glasbenikov, za mlade pesalce, za družabnost, morda za mladinski hotel itd. Natančen pravilnik mora vschovati predvsem določila, kdaj je treba odstopiti prostor novim ruševom in kako je treba za lastnino skrbeti. Približno pet let po končanem študiju ali po dopolnjenem 30 letu nima mladi ustvarjalec (alternivec ali »alternivec«) na Metelkovi kaj iskati in mora prepustiti prostor takrat aktualni alternativi.

Za konec pa še vprašanje gospe Sonje Lokar in gospodu Cirilu Ribičiču: kako bi se odzvala, če bi Metelkovo zasedli mladi v imenu alternativne krščanske kulture in umetnosti. Saj jih poznamo preklete klerikale, kajne? Sicer pa se mi zdi čudno, da ni še nihče pomislil na boljše rešitve. Ker so prostori na Metelkovi brez najnujnejših sanitarnih in drugih prostorov bi bilo mnogo ugodnejše, če bi mladi alternativci zasedli prostore CK prenosilceve.

SLOVENEČ - SOB. ISKANIJA A. 10.

Dnevnik, Sob. 9. 10. 93

ZATIRAJO, ZATRETI NE MOREJO!

SONJA H. VOGRIČ

Po vojni za slovensko samostojnost so nepremičnine nekdanje JA prešle v roke ministrstva za obrambo. Toda le v upravljanje in ne, kot nekateri zmotno mislijo, v njegovo last. Že pred dvema leti so se začela barantanja, kdo in kaj je upravičen do vojaške nepremičninske pogace, ki so dvignila po mladi državljanke nemalo prahu. Kot »varuh« objekto v si je seveda levji delež prednostno zagotovila obramba (pravica starejšega brata, da si vzame prvi!), vendar pa za vojašnico na Metelkovi ni pokazala posebnega apetita. Aprila lani so tako na ministrstvu za pravosodje in upravo sprejeli sklep, da se ta razdeli med Mesto in ministrstvo za notranje zadeve: prvo dobi tretjino na severnem delu (okrog 5.000 kvadratnih metrov), preostali tretjini pa ministrstvo za

Na nekdanjo vojašnico na Metelkovi je štartala ljubljanska alternativa že konec 80. let. Pobuda je bila formalno oblikovana z ustanovitvijo Mreže za Metelkovo septembra 1990 (javnosti sta jo predstavljala Gibanje za kulturno miru in nenasilja ter Škuc-Forum). Pripravili so posebno sociološko študijo in pilotski projekt, v katerega se je vključila vrsta priznanih (alter)kulturnikov, skupin, gibanj, pa tudi tistih, ki so na to pot ustvarjanja šele stopili; začeli so izdajati revijo M'zin in si širiti možnosti za vzpostavitev, ne marginalnega, ampak sodobnega evropskega alterkulturnega centra. Z njim naj bi slovenska prestolnica postala bolj odprta, svetovljanska, privlačna za svoje prebivalce in obiskovalce. In prav Metelkova bi bila, že zaradi svoje lege v središču mesta, za to idealna. Toda mestne oblasti – poprej in danes – so bile za vrsto pobud in težav alternativne scene zelo rade naglušne. Še več, vedno so jo skušale potiskati na margino in jo sistematično zatirati kot ekscesno, nekulturno, pohušljivo in še kaj – spomnimo se samo zapletov z Galerijo Škuc, s prostori v študentskem centru in preselitvijo

znanega FV v šišenski (gasilski) dom, dviganja prahu okrog K4 in kasnejše preganjanja gayev in lezbijk kot nove mestne kuge (ukinili so celo dotacije reviji Revolver), udaru se ni izognil niti KUD France Prešeren v Trnovem ... Tudi elitniška kultura je

rada pristavila svoje – če ne drugače, z vihanjem nosov. Sirgar-Vidmarjeva oblast sicer javno ni nikoli nasprotovala, da bi Metelkovo dobila Mreža, ki je zanjo – z izdelanim programom – kandidirala med prvimi. Le zvito se je izmikala ne samo konkretnim dogovorom z Mrežo, ampak sploh srečanjem z njenimi predstavniki. In prav tega, da se bo namembnost Metelkove prestižno določala mimo budnih oči javnosti, se je Mreža že od vsega začetka bala in na to tudi javno opozarjala. Mestni poslanci so sicer marca letos sprejeli sklep, da se tretjina vojašnice, ki je pripadla Mestu, nameni kulturnim in družbenim dejavnostim (v sprejetem gradivu je povsem nedvoumna opredelitev za Mrežo), toda

mestna vlada se je doslej že velikokrat na takšne sklepe arogantno potvižgala. Tudi na tega se je, na skrivaj podpisala z obrambnim ministrom (junija letos) menjalno predpogodbo in jo, ko je septembra počilo, zavihetela na dan kot dokaz o lastništvu objektov na Metelkovi. Očitno je, da je imela oziroma ima z Metelkovo povsem svoje načrte, v katerih pa finančno zanemarljivo malo vredna Mreža nima posebne vloge. Čeprav tudi ljubljanski javni tožilec trdi, da je takšna predpogodba že pogodba in

Za vztrajanje v ruševinah so potrebni vztrajni (in ali) stoični (Foto: Rafael Maru)

Se Mreža za Metelkovo obravnava in ne samo letni trud – ki je najprej vsek dozvojen – v prostoru nekdanje vojašnice na Metelkovi – za ustanovitev posebnega (multi)sociokulturnega centra? Projekt je sicer pripravljen, toda njegova umešitev v okolje, če ne že zagotovljeno okolje, še vedno visi v zraku. Za tem se seveda skriva vrsta takšnih in drugačnih igric, ne samo v ozadju mestne oblastruške scene, ampak tudi v »višjih sferah«; če je ljubljanska oblast z rojstvom demokracije pokazala še manj poslušna za (alternativne) civilnodružbene kulturne pobude, kot ga je imela njena (enoumna) predhodnica, pa je glede vojaških objektov, tudi na Metelkovi, poseben »špil« – z močnimi aduti v rokah – zagralo tudi Janševo obrambno ministrstvo.

lastnina, ampak je dogovorjeno, da z njimi le upravlja?!
Marjan Vidmar in njegova vlada (vsaj njen večinski del) seveda prisegata na svojo

nazadnje (javno) tudi republiška vlada...

Mreža je ponovno oživila, na Metelkovi se že dobre tri tedne vrstijo prireditve. Razdelane so tudi že dejavnosti (in namembnost objektov) sociokulturnega centra, ki bo vključeval ne samo umetnike in umetniške skupine s številnih področij ustvarjanja, ampak tudi različna društva in gibanja (vključenih je že prek 120 skupin in posameznikov), deloval pa naj bi tudi kot inkubator za nove kulturne in socializacijske dejavnosti. Tu naj bi imel svoj prostor tudi mladinski hotel, turistične agencije, založbe, restavracija z alternativno prehrano. Zaleta jim ni vzel odklop elektrike (po naročilu Dimitrija Kovačiča, mestnega sekretarja za obč. upravo) in ne odklop vode: prvo naj bi jim, po odredbi sodišča, začasno vendarle priključili, za drugo sodni postopek še teče.

Končna usoda tretjine nekdanje vojašnice torej še ni določena. Kot še tudi še ni določeno, kako se, milo rečeno, (lahko) špekulira z nepremičninami bivše jugoslovanske

Borut Brumen, Indok center pri Mreži: »V Evropi sta se razvili dve različni organiziranosti alternativne scene. Prva je bila Trans Halle Europa, združenje projektov iz različnih držav. Trenutno jih je 12, med najbolj znanimi pa je Wuk Rote Fabrik iz Zuericha. V to evropsko mrežo bi se lahko vključila tudi naša Mreža, ko bo dokončno formirana, s to povezavo pa bi dobila tudi določeno denarno pomoč združenja. Za omenjene projekte je značilna precejšnja institucionalna organiziranost, s tem pa so prerasli tudi svojo osnovno idejo. Druga oblika organiziranosti, ki jo predstavljata na primer berlinski Mehringhoff in Barcelona, pa se je institucionalnosti izognila, ostala pri samoorganiziranju in pri svojem prvotnem poslanstvu – inkubatorju kulture. Kaj pa Mreža za Metelkovo? Verjetno se bo institucionalizirala, ker se vsi bojijo samoorganiziranja in s tem nujno povezanega (samo)financiranja. Mislim, da bi bilo najbolje, da se Mreža institucionalizira in ustvarjalcem služi kot servis, medtem ko bi posamezne dejavnosti, ločene po stavbah, ohranile svojo avtonomijo.

da je torej Mesto z njenim podpisom postalo lastnik (Mreža pa je osumljena kaznivega dejanja nasilnega vdora v tuje nepremičnine), je vendarle močno vprašljivo vsaj dvojice: kako je lahko Mesto ponudilo obrambi v zameno za Metelkovo objekte, ki sploh niso last mesta in, kar je še pomembnejše – kako lahko obrambno ministrstvo daje v last Mestu nepremičnine, ki sploh niso njegova

lastniško pravico in v začetku septembra so predstavniki Mreže prepovedali obiske na Metelkovi; v odgovor na javno zastavljena vprašanja Mreže, zakaj je vojašnica prazna in kdo bo končno do-

Rastko Močnik, sociolog: »Alternativni kulturni centri so se začeli pojavljati že v 60. letih. Prvega, Paradiso, so odprli v stari bajti v Amsterdamu. Mestni oblastniki v začetku sicer skušajo takšne pojave marginalizirati, vendar pa jih potem začno sprejemati, tolerirati. Tu gre, tudi pri nas, za neko zgodovinsko logiko. Kljub zatiranju je v Ljubljani vedno obstajal vsaj en alternativni center, v najhujših časih tudi samo kakšen lokal, na primer Sax Pub. In tu vidim logiko, ki je nad majhnimi konflikti med lokalno oblastjo in alternativnimi. Ti konflikti sicer dajejo vsej zadevi določen pridih romantike in nujnosti, da se ljudje ob tem artikulirajo, vendar pa je vitalnost te kulture zelo velika, prevelika, da bi jo lahko povsem zatrli.«

bil objekte, ki propadajo, pa pridejo v vojašnico stroji za rušenje. (Kdo je naročil rušenje in kdo je rušil, uradno še ni znano, ve pa se ...) Tu pa

vojske. Njihova lastnica je še vedno država in njo bi moralo še najbolj zanimati, kaj se z njeno lastnino dogaja (čeprav je znano, da država nikoli in nikdar ni bila dober

Dela, 14. septembra
Mreža za Metelkovo bi lahko postala model

K razpravi o zasedbi prostorov na Metelkovi ulici bi rad pristavil svoje mnenje. Preden to storim, se mi zdi nujno opozoriti na nekaj dejstev, ki so bila doslej v razpravi zanemarjena, a so za razumevanje problema bistvena. Torej:

Mreža za Metelkovo je bila, potem ko je že lep čas delovala kot neformalno združenje,

uradno ustanovljena 22. decembra 1997. Tokrat so njen cilj – komando ljubljanovske vojske nadomestili s kulturno vsebino – za svojega sprejeti skoraj vsi (uradni in neuradni) segmenti slovenske družbe. S svojim delovanjem je pomembno prispevala k temu, da je leta 1991 JLA zares zapustila Slovenijo in da so se nekatera slovenska mesta razbremenila vojašnic, ki blokirajo življenje urbanih središč. Nadzor nad temi vojašnicami (ne pa tudi lastništvo) je prevzelo Ministrstvo za obrambo. Ta nadzor je trajal tako dolgo, dokler niso bili za posamezne objekte, ki so pripadali JLA, določeni novi uporabniki.

V razmeroma kratkem času je bilo na državni ravni odločeno (po mojem mnenju napačno, vendar to zdaj ni predmet diskusije), da večji del kasarne na Metelkovi ulici pripade Ministrstvu za notranje zadeve, manjši pa se nameni za kulturne potrebe. Tu se je začelo zapletati, vendar je bila vsa stvar še vedno v okvirih legalnosti in legitimnosti. Mestni može, ki menijo, da je kasarna last mesta Ljubljana, so se namreč postavili na stališče, da mesto ne potrebuje nobenega prostora za urbano kulturo. O tem lahko z gotovostjo sklepam iz dejstva, da Mreža za Metelkovo nikoli niso imeli za sogovornika, ampak so se nanjo obračali le posredno, in ji tudi niso predlagali kake nadomestne lokacije za njeno dejavnost. Možna je bila le javna polemika o namembnosti teh prostorov. Prav na straneh Sobotne priloge Dela je leta 1992 tekla polemika med predstavniki »kapitalskega lobija«, prebivalci mestnega predela, kjer je kasarna, in drugimi možnimi uporabniki prostorov. Polemika je bila sklenjena na javni diskusiji v KUD France Prešeren, kjer so sodelovale vse zainteresirane strani (stanovalci, štora, potencialni uporabniki, predstavniki Mreže za Metelkovo in zainteresirani predstavniki strokovne javnosti – arhitekti, urbanisti, sociologi), in sicer s sklepom, da mesto potrebuje dejavnost, ki so zastopane v Mreži za Metelkovo, in da je predlagana lokacija primerna za te dejavnosti.

Tu pa se začne tisti del zgodbe, ki je z legalnega stališča najmanj vprašljiv, s stališča legitimnosti postopkov mestnih uradnikov pa nesporemljiv. Najprej je vse potihnilo, ko pa je minilo dovolj časa in so mestni može ocenili, da se je vsa stvar že poglobila, so začeli rušiti tisti del kasarne, ki je bil namenjen kulturnim dejavnostim. Kdo je ručil in v kakšne namene, se še vedno ne ve, eno pa je zanesljivo: mesta vlada opravičuje to dejanje z argumentom lastništva. In tem je jedro problema! V demokratičnih družbah vladar ne pomeni istega kot lastnik.

Tudi če je mesto Ljubljana zares lastnik te kasarne (in verjetno je tako – pa ne zato, ker so jo odkupili od Ministrstva za obrambo, kot sem slišal na TV, ampak zato, ker jo je pred kakim stoletjem mesto Ljubljana zgradilo iz denarja svojih davokoplačevalcev), to ne pomeni, da je njen lastnik trenutni vladar, ampak da so njeni lastniki prebiv-

ci. Tudi če nekdo misli, da v sodobni demokraciji pa se odločitev o tem, kaj se bo počelo v svarni javnega pomena, odloča v demokratičnem postopku, vlada pa ima vlogo izvrševalca sklenjene odločitev. Če takšna diskusija ni bila mogoča v mesinam parlamentu, potem se je pač treba opreti na druge demokratične poti za doseganje odločitev. V tem primeru na odločitev Ministrstva za pravosodje in upravo, ki je namenilo te prostore kulturi, in na odločitev, ki je bila dosežena v javni razpravi, da dejavnosti, ki jih združuje Mreža za Metelkovo, upolnjujejo kulturne potrebe mesta. S tako vsebino sta soglašala tudi Ministrstvo za kulturo in Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije.

Mestni vladi ne bom razlagal, kakšne konsekvence bi morala potegniti iz dejstva, da je Ljubljancem prisililo k temu, da so z lastnimi telesi in dejavnostjo pred njo prisiljeni braniti demokratično odločitev. Vsekakor pa imam od nje pravico zahtevati odgovor na vprašanje: Komu, če ne sebi, je teh nekaj uradnikov mesta Ljubljana, ki se sklicujejo na lastnino, mislilo podariti ali prodati našo last? In kdo bo pobral dobiček.

Sašo Gazdič, Ljubljana

Anti nazi projekt proti nestrpnostim

Nizozemskemu projektu se bodo pridružili tudi slovenski ustvarjalci na Metelkovi

V vsakdanjem življenju je vedno bolj prisotna problematika ksenofobije in drugih oblik nestrpnosti do drugačnih. Nizozemska AWA (Anti War Action) Foundation »Simpolon« je koordinator manifestacij, ki se dogajajo po vsej Evropi med 30. septembrom in 15. oktobrom. S kulturnimi manifestacijami izražajo evropski umetniki svoje stališče do vojne in drugih oblik nestrpnosti. Anti nazi je projekt, s katerim se manifestacijam pridružuje tudi Ljubljana, začel pa se bo danes v koprodukciji Strip core in V. S. Vidca v prostorih na Metelkovi. Ob 20. uri bo svinoritev razstave na to temo, nato projekcija dokumentarnega filma Sarajevo, Sarajevo, ki ga bodo prispevali Obalne galerije, sledil bo nastop glasbenih skupin 2227 in Lolita, nato pa bodo na ogled še video projekti Brisa, Marka Kovarčiča in V. S. Vidca. V okviru projekta Anti nazi bo v ponedeljek, 11. oktobra, ob 20.30 še koncert ljubljanskih Heavy Les Wanted in francoskega benda Rosa cruz.

J. S. A.
 DELO 9.10.1993

Projekt mladih proti nacionalistični norosti

LJUBLJANA - Sinoci se je na Metelkovi z otvoritvijo razstave več avtorjev na temo družbene represije začel multimedijški projekt Anti naci. Na ogled so grafiiti skupine Strip core, skulpture Mizza, slike Marka Kovacića in fotografska razstava Borisa Bačića. V sklopu projekta vrtiljo tudi video Sarajevo, Sarajevo, ki so ga prispevale Obalne galerije iz Pirana in prikazuje življenje umetnikov v obleganem Sarajevu. Prireditelj se je včeraj zaradi nastopa glasbenih skupin 2227, Lolite in videoprojekcije z naslovom No More Heroes Any More

REPUBLIKA 10.10.

zavlekla pozno v noc, nadaljevala pa se bo v ponedeljek z nastopom glasbene skupine Heavy Les wanted.

Projekt Anti naci na Metelkovi je le ena od manifestacij proti nacizmu, nacionalizmu in vsakršni družbeni represiji, ki se od konca septembra do srede oktobra dogajajo v več evropskih mestih s skupnim naslovom Stop the Madness. Koordinator evropske akcije je nizozemska fundacija Anti War Action, organizatorja slovenskega projekta pa sta skupina Strip core in V. S. Video iz Ljubljane. (E. R.)

Kdaj bo koncert? (Foto: Jozef Suhadolnik)

V prostorih bivše vojašnice na Metelkovi deluje Sorosov center za sodobne umetnosti

DNEVNIK 10.10.

Novo okno za slovensko umetnost

S pomočjo centra se bodo slovenski umetniški projekti lažje vključevali v mednarodno mrežo

LJUBLJANA, 11. – Konec minulega tedna so v prostorih bivše vojašnice na Metelkovi odprli Sorosov center za sodobne umetnosti, slovenski člen v verigi, s katero je George Soros povezal dežele srednje in vzhodne Evrope. Ljubljanski center se tako pridružuje centrom v Bratislavi, Pragi, Bukarešti, Rigi, Talinu, Vilniusu, Varšavi, Kijevu, Moskvi, Petersburgu in Zagrebu. Njihov osnovni namen je spodbujati umetniško produkcijo ter jo vključevati v mednarodni umetniški sistem. Centri pripravljajo razstave, posredujejo dokumentacijo in informacije o umetniški produkciji ter mednarodnih štipendijah, poleg tega pa tudi sofinancirajo umetniške projekte.

Zgodba o nastanku mreže centrov za sodobne umetnosti je pravzaprav zgodba o uspešnem povezovanju poslovnega sveta z umetniškim. George Soros, eden najuspešnejših finančnikov in investitorjev na svetu, je Madžar, ki je leta 1947 emigriral v Veliko Britanijo, se zatem preselil v New York in tam ustanovil Quantum Fund, enega najuspešnejših svetovnih investicijskih skladov, ki je postal vir financiranja Sorosove fundacije. Za podpiranje boja za človekove pravice v Južni Afriki in predvsem za pomoč pri odpiranju Vzhodne Evrope je domiselni poslovnež prejel kar nekaj častnih priznanj in doktoratov. Leta 1985 je v Budimpešti ustanovil središče bodočih centrov za sodobne umetnosti; v četrtek smo člani omenjene

mreže postali tudi Slovenci.

Med dejavnosti ljubljanskega centra sodijo predvsem: podpiranje slovenske likovne umetnosti (finančna, materialna, organizacijska podpora, za katero bodo javni razpisi objavljeni v dnevnem časopisju), razne razstave in akcije, video, računalniška in fotografska dokumentacija o likovni umetnosti (vsako leto bodo pripravili obsežno dokumentacijo o petih slovenskih umetnikih), programi izmenjav in izobraževalni programi, svetovanje in informacije o mednarodnih štipendijah in kulturnem dogajanju, poslovanje knjižnice centra in posredovanje publikacij mednarodne mreže SCCA. Direktorica ljubljanskega centra je postala Lilijana Stepančič, njena pomočnica je Barbara Borčič, koordinatorka programa

mov pa Helena Pivec.

V prostorih na Metelkovi te dni predstavljajo prve projekte novonastalega centra: zvočni objekti ameriške konceptualne umetnice Kristine Oppenheim ter akcijo Letak in razstavo Evropejci v sodelovanju z graško Steinscher Herbst 93. V okviru akcije Letak je graški Kunstverein pozval umetnike in kulturne ustvarjalce (Slovence zastopata Marko Kovarič in skupina Irwin), naj oblikujejo črno-bel letak v velikosti pisemskega papirja in z njim izrazijo

svoje stališče do sprememb v vzhodni Evropi, predvsem do vojne in pretrganega pretoka informacij na območju bivše Jugoslavije. Več o akciji Letak bosta v Art Klubu na Metelkovi povedala iniciatorja ideje, Eva Maria Stadler iz graškega Kunstvereina in dunajski galerist Peter Pakesch. Ob tej priložnosti so na Metelkovo povabili tudi več umetnikov in teoretikov, ki bodo sodelovali na okrogli mizi na temo Umetnost – vojna. **PETRA POGOREVC**

OMREŽI NAJ VAS METELKOVA!

Ponedeljek: 19.00 - avtorski video program Gržinič & Šmid, 20.00 - literarni večer Magnus/Roza klub Coteau bela knjiga, 20.30 - Antinazi koncert Heavy les wanted. V okviru 1001 noči - Marina Gržinič.

Torek: 17.00 - video Sarajevo... In Študentska skupina Kinetikon s predstavo O Bibi, ki je ne-nehno rasla, 19.30 - gledališki festival na videu (E. Miller, Hamlet), 20.00 - predstava Gledališče, ki prihaja, 1001 noč - Olga Kacjan.

Sreda: 16.00 - otvoritev razstave slikarske šole Zmaga Modica, 17.00 - video Sarajevo... 19.30 - video (E. Miller, Ela), 20.00 - predavanje s preprirom in spravo (samo za ženske), 20.30 - Obmenel Zero: film Balkanski špijon, 1001 noč - Benigni Rupi.

Četrtek: 11.00 - oddaja v živo (Radio Študent), 17.00 - Gledališče Papiku, Kozlovska soba, 19.30 - video (E. Miller, Traumpsle), 20.00 - večer poezije (samo za ženske), 20.30 - film Matonci tečejo častni krog, 1001 noč - Lela B. vjatin.

Petek: 19.00 - nastop plesne skupine Arruba, 19.15 - plesni studio Irnak, 20.00 - Birthday show žur in film Mojster in Margareta, 21.00 - Podjetje za proizvodnjo fikcije, Carovnikov žroskop, 2. del modnega spektakla, razstava fotografij Damjana Jermandiča in literarni večer, 1001 noč - Mateja Kožuh Novak.

ZABAVA TA TEDEN

PONEDELJEK. Vrhunec: začetek nadaljevanke Dalekozor o zgodovini slovenske televizije (TVS 1, 20.10).

Izhod v sili: otvoritev razstave del portugalskega arhitekta Eduarda Soto de Moure (galerija DESSA).

TOREK. Vrhunec: šef MZM Marko Hren bo skušal odgovoriti na vprašanje Kako bi dr. Ivan Hribar ravnal v primeru mreže za Metelkovo? (20.00, klub Penati).

Izhod v sili: piransko pristanišče bodo staličili v Mesino galerijo Piran, vendar v miniaturki. V tolažbo vas zato čaka vožnja z ladjo Laho. V naravni velikosti!

Manah: Razstava fotografij Diega A. Gómeza v Klubu B 51 na Gerbičevi.

Musica promessa: Eros Ramazzotti v Halli Tivoli (20.00). Verjetno razprodano.

SREDA. Vrhunec: nogometna tekma Slovenija: Makedonija (Kranj, Stadion Slanka Mlakarja).

ČETRTEK. Vrhunec: Razstava največjega slovenskega modnega fotografa Janija Stravca (Moderna galerija).

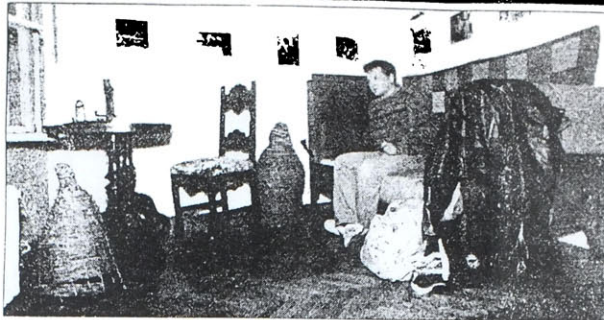
PETEK. Cocktail: Koncert Električnega orgazma v MKC Koper.

SOBOTA. Vrhunec: Jazzisti Gonzalo Rabalcaba Cuban Group, kvartet, ki bo navdušil užitkarje. (CD, 20.30)

Izhod v sili: Revija pihalnih orkestror ljubljanske regije in novim časom prirejeni repertoarji (O Španski borci).

NEDELJA. Dan za kino (Sommersby).

MLADINA ZA METELKOVO

1001 noč, torek: Ali H. Žerdin v vlogi Šeherezade. Prisotnim je razložil koncepte novinarskega nogometa, jih podprl z dokazi, ki se jim reče boleče izkušnje in brazgotine, ter opozoril na vse večje vmešavanje političnih struktur v notranje zadeve tega grobega športa.

1001 noč, četrtek: Gost na Metelkovi je bil Gorazd Mrevlje, psihoterapevt, psihiater in suicidolog. V svoji predstavitvi naj nam bi predstavil duševno podobo Metelkove, pa je ni, ker pravi, da razmere premalo pozna in jih nasploh spremlja samo od zunaj. Poudaril pa je, da na dogajanje gleda z naklonjenostjo in spomini. Člani morajo biti bolj agresivni, torej vsak trenutek opozarjati nase z dobro predstavljenjo vsebino. Za konec še vprašanje podpornega člana mreže: je bil večer podoben sekci, ki si želi potrditve svojega stališča?

1001 noč, petek: Roman Brilej in Srečko Meh sta z orglicami in violino podprla dokumentarce Iča Vidmarja o Robertu Johnsonu. Ičo je ostal in zaigral, Roman je ostal in prespal, Srečko pa je odšel.

Spušcanje megle, ampak slovenske Delo

12. 10.

Spulovani mestni možje

Očitje nam, da zlorabljamu po-jem kultura, in pravite nam, da smo nekulturni. V teh krajih je potreben samo majhen pre-skok in nekultura postane sinom za primitivnost. Balkan in ča tujo. Ti pa, kot je znano vsakemu strannemu Slovencu in Slo-venki, smrdijo. lažjo in kradejo. In kaj drugega naj bi postle tava- la po Metelkovi, avsezdne jo, kot pravite, vadijo tuje brez dr- zavljanstva, torej tuji? Toda, tu- di č so tuji med nami, jih ver- jetno nihče, ki tukaj dela in ustvarja, niti o, ... ni, kajti kse- nolobnost je občutek, ki ga na Metelkovi ne poznamo.

Prav tako je Metelkova odprt prostor za vse, ki želijo delati, in je vedno, kot je mestni gospodi najbrž znano, pripravljena na di- alog. Ampak veliko lažje je okoli sebe širiti meglo, ki prepreči vpo- gled in preverjanje odgovornosti pisars na Magistratu – kajti go- spodje še vedno niso pojasnili, kateri hudobni škralj je v začetku septembra razbijal in se znesel nad tremi stavbami na Metelko- vi, ki jih je varovala od mesta plačevana varnostna služba. Go- spodje se kar naprej sklicujejo na mestni lastnini. Dostojni se niso

pokazali (vsaj kar zadeva Metel- kovo), da so dobri in zaupanja vredni gospodarji mestnega pre- moženja.

Gizde kulture pa tole: kdo so isti, ki že skoraj dve leti delajo brez nadzora skupščine, ki prete- pajo novinarje, v sumljivih oku- liščinah tužijo hiše na Vilharjevi in na Aškerčevi... In tako na- prej, seznam je dolg in lahko bi bil dolgočasten. Razumljivo je, da dialog (ki presega pisarnica v čas- nikih) med Mrežo za Metelkovo in Vami ni mogoč, kajti zakulis- no delovanje je edino zagotovilo vašega obstoja.

NINA KOZINC,
Mreža za Metelkovo

Časi se spre- minjajo

12. 10.
SLOVENEK

Odgovor dr. Cirilu Ribičiču in poslanecem, ki podpirajo Mrežo za Metelkovo

Tisti hip, ko komunisti ni- majo v rokah vse oblasti, zač- no z »nezaslišanim terorjem oblastnikov«. Že v stari Jugo- slaviji, med obema svetovni- ma vojnama, se jim je godila nezaslišana krivica in teror, kadar so propagirali revolucijo in prevzem oblasti. Po ječah in temnicah so veselo študira- li marksistično literaturo, se šli delavske in podobne uni- verze ter pisali revolucionar- no propagando in poezijo.

Ko pa so prišli do oblasti, kar so si tako želeli, njihove žrtve niso uspeli prebrati več kot lastnega priznanja in obtož- nice. Še teh nekaj srečnikov ni bilo veliko. Po gozdovih med koreninami leže kosti, katerih lastniki niso nikoli izvedeli, česa so krivi.

Zdaj je spet nastopil čas, ko se dogaja »nezaslišan teror«, če skupini mladeničev, ki se vselijo v tuje stanovanje, odklo- piš elektriko in zapreš vodo. Zdaj je spet čas, ko bo treba prevzeti vso oblast in zatreči ostanke »starega režima«. Kaj- ne, gospod Ribičič, časi se spre- minjajo, spomini pa bledijo?
Edo Gregorič

Še veliko problemov

13.10. Republika

MzM izgubila podporo

LJUBLJANA - Izvršni svet občinskega sveta Ljubljane se je na svoji sedmi posvetil predvsem problematiki notranjega mestnega cestnega obroca, razpravil je o določitvi cen na odlagaliscu Barje, privatizaciji stanovanj v mestu Ljubljana ter o aktualni Mrezi za Metelkovo.

Gradnja ustreznega cestnega omrežja je ena temeljnih sestavin urejanja prometa v mestu. Zato se je mesto Ljubljana očitljivo, da vmeštrani del mesta od Kongresnega trga cez Trnovo do Koprarjeve ceste spet peseni in kolesarjem. Da bi ta arhitekturni biser obranili pred motornim prometom, bodo morali najprej zagotoviti hiter pretok vse večjega števila vozil okoli ozkega središča mesta, zlasti v smeri SZ-JV. Mesto Ljubljana je mestnemu sekretariatu za komunalno, promet in zveze nalozilo, da pospeši priprave za dograditev mestnega notranjega obroca (povezava Roske in Njegoseve ceste) in ureditev južnega dela mesta.

Kolicine nenevarnih posebnih odpadkov, ki so jih v letosnjem letu odložili na odlagaliscu komunalnih odpadkov Barje, predstavljajo že 55 odstotkov, komunalni pa 45 odstotkov. Prehita za polnitev deponijskega prostora je zahtevala gradnjo tretjega polja, zato je mestni sekretariat za komunalno predlagal, da je treba bolj obremeniti uporabnika odlagalsca. Predlagal je vsrje cene, se posebej za tiste, ki v stru-

kturi odpadkov, za katere deponija ni bila zgrajena, predstavljajo največji delež (nenevarni odpadki).

Oktober letos se bo iztek dvehletni rok za nakup stanovanj pod zelo ugodnimi pogoji. Do 30. 9. je bilo na mestnem sekretariatu za gospodarstvo vloženih 3816 zahtevkov za nakup stanovanja (od tega 65 kadrovskih stanovanj), skupno pa je bilo podpisanih 3571 kupoprodajnih pogodb. Predstavniki sekretariata so povedali, da zaradi bližajočega se izteka roka v prihodnjih dneh pričakujejo povečano prodajo in zanimanje občanov.

Marjan Vidmar, predsednik Skupščine mesta Ljubljana, je glede aktualnega dogajanja na Metelkovi povedal, da je 15 mesta sklenil prostore nekdanje vojašnice oddati v najem za določen čas. Uporabljale jih bodo lahko skupine ali posamezniki, ki se ukvarjajo s kulturno dejavnostjo, kar pa bi za Mrezo za Metelkovo, po njegovih besedah, težko rekli. Kandidati bodo morali predložiti za Ljubljano sprejemljiv program in zagotoviti, da prevzamejo finančno obveznost usposobitve objektov. Predstavniki Mreze za Metelkovo so z masivnim vdomom stonli kaznujo dejanje in tako izgubili legitimno teto nad pokroviteljstvom kulturnih dejavnosti, zato je mreza tudi izgubila kakršnokoli podporo mesta Ljubljane, je zaključil Vidmar.

Margareta Jarc

Mreži za Metelkovo ni bilo nič obljubljeno!

13. 10.
Slovenec

► **Biserka Karneža**

Ljubljana — Mestna skupščina Ljubljane je na svoji zadnji seji marca 1993 sprejela gradivo o uporabi zemljišč in objektov nekdanje jugoslovanske armade v Ljubljani, po trditvah predstavnikov Mreže za Metelkovo pa naj bi poslanci sprejeli tudi sklepe o podelitvi prostorov Mreži za Metelkovo. Koliko so trditve predstavnikov Mreže, da mesto ni izpolnilo danih obljub, resnične, in zaradi česar naj bi bili prisiljeni v nasilno vselitev v prazne objekte, se lahko pre-

čitamo na podlagi gradiva skupščine mesta Ljubljana.

Objekti nekdanje vojašnice na Metelkovi so po osamosvojitvi Slovenije na podlagi sklepa vlade prešli v roke ministrstva za obrambo in ministrstva za notranje zadeve. Po dogovoru med ministrstvom sta bili ministrstvu za notranje zadeve leta 1992 dodeljenih dve tretjini vojašnice, ostali del pa je na podlagi menjalne predpogodbe prevzelo v uporabo mesto Ljubljana julija 1993. Menjalna pogodba med mestom in ministrstvom za obrambo bo sklenjena, ko bo ministrstvo za

obrambo uredilo zemljiškoknjižni vpis in bo na podlagi zemljiškoknjižnega predloga vpisana pravica uporabe nepremičnin na mesto Ljubljana.

Pri kratkoročni uporabi objektov na območju Metelkove namerava izvršni svet mesta Ljubljane uresničiti sklepe, ki so bili sprejeti na seji mestne skupščine, iz njih pa je razvidno, da bodo lahko objekte uporabljali vsi zainteresirani, ki bodo predložili ustrezen program in bodo finančno sposobni vzdrževati dodeljene stavbe. Služba za mestno lastnino je doslej prejela prek 70 različnih vlog, ki pa za zdaj niso bile obravnavane, saj je praktično vse lokacije bivše JLA zadržala Republika Slovenija za svoje potrebe. Nekaj vlog se nanaša tudi za območje Metelkove; poleg Mreže za Metelkovo, ki prosi za dodelitev prostorov za alternativno kulturo, so se med zainteresirani znašli tudi Srednja glasbena šola, podjetje IMOS Inženiring, Mestni zavod za informatiko, Mestno gledališče Ljubljansko, Slovensko narodno gledališče, Karitas, Zgodovinski arhiv... Vseh vlog za dodelitev prostorov na Metelkovi je tako 25. Prostore zaradi nasilne vselitve za sedela Mreža za Metelkovo, kar seveda pomeni, da se lahko vsi drugi zainteresirani obrisejo pod nosom.

Kot je razvidno iz dokumentacije, je skupščina mesta Ljubljana poleg sprejetja gradiva o uporabi zemljišč in objektov nekdanje JLA v Ljubljani zavezala izvršni svet SML, da pridobi lastninsko pravico za nepremičnine nekdanje JLA, ki so bile v preteklosti last mesta in so bile mestu neodplačno odvzete v korist JLA. Hicrati je skupščina mesta Ljubljane zavezala izvršni svet SML, da postopoma na podlagi obstoječe zakonodaje pridobi od Republike Slovenije tiste lokacije in območja nekdanje JLA, ki so za razvoj Ljubljane pomembna, pridobljene objekte in zemljišča pa naj bi oddajala v najem zainteresirani. Ti bi morali predložiti za Ljubljano sprejemljiv program in sposobni objekte za uporabo ter poskrbeti za tekoče in investicijsko vzdrževanje. Skupščina mesta je tudi ocenila, da je območje nekdanje vojašnice pomembno za razvoj mesta, zato je predlagala vladi Republike Slovenije, da se za potrebe uprave za notranje zadeve določi druga ustreza lokacija, območje vojašnice pa naj bi bilo na voljo za kulturne programe, mladinske mednarodne dejavnosti, poslovno organizacijsko dejavnost - pospeševalni center ter tržerem in druge terciarne dejavnosti. Poleg omenjenih sklepov je skupščina mesta zavezala izvršni svet skupščine mesta Ljubljana, da se zavezane za vrnitev objektov Mladike v šolske namene.

in velikih narodih sveta. Tudi za takih tega je izredno pomembno dati kulturo in umetnosti pravo mesto in juna zagotoviti potrebne in ustrezne materialne pogoje na primereni ravni. Pri tem pa morata tudi kultura in umetnost postati pravo mesto in razumne okvirje, sicer umirajeta svoje lastne vrednote.

Netrežnost, ki jo je demonstriral tisti del kulture in umetnosti, ki je zaobjel v Mreži za Metelkovo, je nepojmljiva in nesprejemljiva dejanja, s čimer ta negira sama sebe. Umestno in prav bi bilo, da bi svoje prostorske potrebe in želje predstavila vladi in javnosti. Neizvedljiva pa je, da si je sama določila prostore bivše vojašnice na Metelkovi in se jih polastila.

Za potrebe Mreže za Metelkovo so primerne tudi druge lokacije, medtem ko za določene specifične potrebe prestolnice lokacija ni na izbiri. Lokacija na Metelkovi ima izjemno vrednost in je kot taka nepotrebna za potrebe prestolnice.

Pri tem je nerazumljivo in nesprejemljivo, da se Ministrstvo za kulturo vede, kot da je stanovska organizacija in ne državna institucija, odgovorna za vodenje kulturne politike na državni ravni, ki mora upoštevati kompleksnosti državnih interesov.

Mestne oblasti naj Mreži za Metelkovo zagotovijo druge

ustrezne rešitve, ker utaja na Metelkovi pa je tretja obravnavani s pravnim dajem in jim določiti pravno namembnost, upošteva njegove potrebe mesta kot prestolnice, ki dines tudi resen videz prestolniškega mesta.

GERMAN LANOVŠEK,
predsednik,
Lipsi, d. o. o.,
Goljarjeva 12,
Ljubljana

Narobe svet tostran Alp

Res je, da je človek duhovno bitje, a je kljub temu taliko netrežen, da je obseden z nenastno slo po materialnosti, ki ga vse močnejše in vse globlje ponemaja. Želi gornje oznanje velja za selanju svetovni čas, svetovnega in zbežanega splošnega jaganja za pridobitvismom, ki ne pozna več meje.

Poklicek, da je mednarodni polletni festival v Ljubljani v mesecu in pol, kolikor je trajal, ubiskalo je 12.000 ljudi, medtem ko je obrtni sejem v Celju v desetih dneh obiskalo 240 tisoč obiskovalcev, je verna in resna podlota slovenskega naroda.

Za majhen narod je njuna potrebna visoka kultura, da bi lahko bil razpoznaven ob ščititnih

Župan premog, predsednik pa frak

Ne samo Amerikanci, zdaj imamo tudi mi združbo vojnih veteranov; ljudi, ki so bili – v nasproju z vami – v pravem trenutku na pravem mestu. Ali kot je rekel prvi med eno kima Janez Janša: Še nikoli ni bilo toliko ljudi dolžnih tako malo ljudem. Citiral je Winstona Churchilla, ki si je po teh besedah prižgal cigaro. In ta zadnja desetinovna vojna ni trajala samo deset dni, ampak dve leti. Seveda veterani vojne nam ne verjamejo, če pravimo, da vojna še traja. Kot je nekoč revolucija trajala in trajala. Dva tisoč veteranov v Cankarjevem domu je burno aplavdiralo samemu sebi in poslušalo, kako imajo nekdanji oficirji dobre pokojnine, za naše heroje pa je slabo poskrbljeno. Krivi seveda niso tisti, ki zdaj vodijo obrambno politiko, temveč tisti, ki so pod kožo in nad njo rdeči. In proslave se nista udeležila ne Milan Kučan in ne Janez Drnovšek. Opravičila pa sta se. Skoda, na ekranu bi lahko gledala krvave prizore iz zadnje vojne. No, zato pa je Milan Kučan pretekli teden, med eno in drugo p. procesijo, našel čas, da se je udeležil otvoritve modne trgovine v stari Ljubljani, ki bo prodajala predvsem večerne toalete za dame in gospode. Ši lahko predstavljate predsednika Milana Kučana v fraku? Če vas ni na seznamu za Združenje veteranov vojne za Slovenijo, vas lahko potolaži to, da je na njem teve zvezda Lado Ambrožič.

Bitka za Metelkovo se nadaljuje. Ljubljanske oblasti ne popustijo in se nočejo pogovarjati s kulturniki in alternativci, zbranimi v Mreži za Metelkovo, ki so zasedli del nekdanjih prostorov vojašnice v Ljubljani. V okviru akcije »1001 noč« vsako noč dežura in prespi na Metelkovi eden od članov mreže ali simpatizerjev. Ob tem se ves teden dogajajo prireditve in kulturne predstavitve. Ob koncu prejšnjega tedna je bil ustanovljen Sororosov center za sodobne umetnosti, ki je le eden od centrov v verigi institucij, ki jih je osnoval svetovni donator mađarskega rodu George Soros. Centri naj bi povezovali vzhodno in srednjo Evropo. Mađarski biznismen Soros, ki je leta

1947 pobegnil z Mađarske in v zahodnem svetu obogatel, podpira take centre v Bratislavi, Kijevu, Moskvi, Zagrebu, Petersburgu, Rigi in Talinu. V Ljubljani bo center podpiral likovno dejavnost, tustave, videoprojekcije, knjižnični fond, pripravjal programe izobraževanja in izmenjave, svetoval, informiral, pomagal posameznikom do mednarodnih stipendij. Tako so trenutno v Mreži na Metelkovi že tri prireditve; zanimiva je akcija Letak, katere organizator je graški Kunstverein, na katerem so različni umetniki upodobili letak v velikosti pisemskega papirja, njegovo sporočilo pa zajema odnos umetnika do sprememb v vzhodni Evropi in do vojne na Balkanu.

Medtem ko ljubljanski župan Jože Sirgar nima časa za pogovore z alternativci o Mreži za Metelkovo, o katerih pa sicer mimogrede govorijo kot o vandalih, je našel čas, da je z delegacijo odpotoval v Indonezijo nakupovat premog, s katerim se bomo Ljubljantani ogrevali to zimo. Če se mu bo seveda uspelo vrnin pred zimo v Ljubljano. Do Miklavževega se vsekakor bo, kajti to je njegov dan. Medtem pa Ljubljantani na obrobju hitijo in prezidujejo barake na Ilirski cesti in v Rakovi Jelši v rde zgradbe, plačujejo depozit za črne gradnje in se smejejo, saj bodo uko prišli do hiš na nezavidljivih območjih Barja. Toda popolnoma drugače so se razburjali Moščani, saj jih je 10 tisoč dobilo položnice za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Na katerih so bile milijonske številke. Seveda v tolarjih. Po velikem razburjanju občanov so na občini Ljubljana Moste le odkrili krivca: računalnik, ki je zapisoval tri ničle preveč.

Pasje poljeje je zamenjala deževna, a gobja jeseni. Za gobe dal bi Ljubljantani vse! Posebno še za tiste iz njegove gozda. Na tržnici so en mesec kraljevali jurčki; njihova cena pa se je od 1700 tolarjev za kilogram spustila na 700. Tudi v Kliničnem centru vedo, kaj je dobra gobja letina. Pač po tistem reku: vsak goba je užina. Žal ene le enkrat!

MARJAN HORVAT

LJUBLJANA / MZM

Mesto taktizira

Boj proti »huliganski kulturi«

Porokovi tiskovni konferenci IS mesta Ljubljana, na kateri je predsednik mestne vlade Marjan Vidmar pojasnil najnovejša stališa v zvezi z dodeljevanjem in namembnostjo prostorov na Metelkovi, kaže, da se je mesto v prihodnje odločilo ravnati po že preizkušeni načeli »dell in vladaj«. Kako naj bi sicer razlagali njihovo odločitev o javnem razpisu za dodelitev prostorov v kulturne namene, na katerem pa ne bodo upoštevali kandidature MZM, ces da program različnih posameznih umetnikov in skupin, ki za mesec dni poteka na Metelkovi, nima ničesar opraviti s kulturo.

»Do imá torej po mnenju mestne vlade v Ljubljani opraviti s kulturo in kaj naj bi po njihovem to bilo, žal ni jasno. Ali gre za popolno neobveščenost mestnih oblastnikov o tem, kaj se na Metelkovi dogaja, ali pa za namerno zavajanje javnosti s trditvami, da je nekdanje vojašnice z naselitvijo postala leglo narkomanov, huliganov, brezdomcev, anarhistov ali v najboljšem primeru ortodoksnih komunistov, ki so prevzeli spremembo sistema in se zdaj tolajozijo z getom na Metelkovi. Takšni strahovi nekaterih, ki si doslej še niso predelali nobene od raz-

stav, koncertov, gledaliških predstav, literarnih večerov, instalacij, predavanj itd., ki jih vsak dan prireja MZM, očitno obstajajo, drugače si je nemogoče razlagati akcije krejanov za zbiranje podpisov proti MZM. Ker odklop elektrike in vode ustvarjalcev ni odvil od njihovega delovanja, kaže, da se bodo morali poslej zoperstavljati drugim poskusom onemogočanja njihovega delovanja, s popolno diskvalifikacijo.

»Eden izmed novih načinov boja proti »huliganski kulturi«, ki pa jo v Ljubljani predstavlja, so dec po njihovih nastopih na Metelkovi, večina umetnikov in kulturnih delavcev (tudi tistih ze uveljavljenih in tistih brez predznaka alternativni), bodo poslej očitno tudi različne diverzantske akcije posameznih mestnih gverilcev.

»Ti so v sredo, očitno ogorčeni nad kulturnim programom (na svoje predavanje z govornim naslovom Slovenci in kultura se je ravno pripravil Dimitrij Rupel), zažgali agregat in povzročili materialno škodo približno tisoč nemških mark. Predavanja pa navzlic predhodni dragi intervenciji borcev za slovensko kulturo niso odpovedali.

Erika Repovž

LJUBLJANA 14.10. Republika

Mreža bo vztrajala na Metelkovi

Kako bi ravnal nekdanji župan dr. Hribar?

LJUBLJANA - Mreža za Metelkovo bo vztrajala v opusenci nekdanji vojašnici in v okviru svojih možnosti sanirala del namerno poskodovanih objektov, z vsemi pravnimi in drugimi sredstvi si bo prizadevala, da bodo obrambno ministrstvo, mesto in druge ustanove uresnili dane obljube, medtem pa bo, kljub pravi vojni, ki jo mesto Ljubljana bije proti skupnosti, pripravljala bogat kulturni program za najširšo publiko, so poudarili Marko Hren in njegova sodelavca na sinočnjem pogovoru v okviru Hribarjevih večerov, ki je stekel ob naslovnem vprašanju »Kako bi [nekdanji ljubljanski župan] dr. Ivan Hribar ravnal v primeru Mreže za Metelkovo?»

Mreža za Metelkovo (MZM) je nastala pred dvema letoma in pol v okviru prizadevanj mirovnih in drugih civilnih gibanj za demilitarizacijo Slovenije, ko je bilo že jasno, da bo jugoslovanska armada v doglednem času zapustila Slovenijo in da bodo vojašnice, predvsem tiste v mestih, na voljo za druge dejavnosti. Vzporedno z dogovarjanjem za uporabo manjšega dela objektov na Metelkovi se je Mreža konstituirala kot organizacijska skupnost predvsem mlajših, neinstitucionalnih kulturnih in socialnih skupin najrazličnejših usmeritev, katerim je bilo skupno to, da niso imele prostorov za delo.

V minulih dveh letih je nekaj ducatov skupin MZM samostojno in v sodelovanju s skupinami, ki delujejo po lastnih programih (Škuc, Radio Student, KUD F. Pršeren), pripra-

vilo vrsto pomembnih in odmevnih projektov (urejanje in čiščenje bregov Ljubljane, razstave in predstave v stari elektrarni, festival Ujeti modo, video in filmska dejavnost, M-zin itd.). Mreža je do danes narasla na približno 145 skupin, med katerimi imajo svojo pomembno vlogo tudi socializacijske (različne svetovalnice, taborniki), ob tem pa je pomembno, da Mreža ni nikakršna krovna organizacija, ampak vezivo, ki omogoča njihovo samostojno in skupno delovanje. MZM ima tudi jasne načrte o tem, da bo - takoj ko bo to mogoče - konstituirala svoj status kot zaseben ali mesan neprofiten zavod, ki bo ob najmanjšem možnem menedžmentu s skupinami vzpostavil pogodbene odnose. To za zdaj še ni mogoče, ker so, poudarja Marko Hren, prisiljeni delovati po načelih »krizne ekonomije«. Ko gre za vprašanje odnosa mestnih oblasti do MZM, so njeni člani - v skladu s svojo naravnanoštvjo k nenasilju - celo »razumevajoči«: odklep vode in energije sprejemajo kot »priložnost, da svojo voljo se bolj okrepijo«, ocenjujejo, da je mestni izvršni svet »pod velikim pritiskom ekonomskih interesov« tistih, ki bi zeleti v objektih (ali na mestu) nekdanje vojašnice zgraditi »trgovski imperij«, dopuščajo pa tudi možnost, da so »njihovi« objekti na Metelkovi »napou« nedosanjanim urbanističnim zamislom o prestavitvi poteka Massarykove ceste bolj južno, kar pa je po njihovem mnenju (sam) še ena od mnogih fantasti-

čnih urbanističnih zamisli v Ljubljani, ki se po pravilu ne (ali se le delno) uresničijo.

MZM ima razčiscen odnos tudi do »vsiljevanja politike in političnih strank« v zapletene in konfliktno odnose med Mrežo in mestom. »Pojavljajo se (stranke), da bi pomagale ali da bi nekaj dosegle, mi pa se nocoemo in se ne nameravamo vplesti v nobene politične igre,« je kategoričen Hren. Popolnoma jasno nam je, da je naše poslanstvo omogočanje in odpiranje prostora za različno, multikulturalnost in sožitje, v okviru Mreže in navzven, pri tem pa ni prostora za strankarske parcialne interese, dodaja.

Skratka, projekt zasedbe in delovanja Mreže za Metelkovo je »epilog prizadevanj civilne družbe v 80. letih, projekt simbolnega in političnega pomena v snišanu nadzora samovolje oblasti«, so predstavniki Mreže zaokrožili pomen dogajanja na Metelkovi in z njo. »Obstoj in preživetje tega projekta pomeni tudi možnost preživetja »semen multikulturalnosti tolerance in sožitja« v tej družbi ali pa se bo obrnila v smer konfliktnih družbe.« je se poudaril Marko Hren.

Ko so ob koncu Hribarjevega večera povprašali Marka Hrena, kaj bi sam naredil kot župan Ljubljane, je opisal župana kot človeka, »ki mora poslušati, upoštevati interese, se znati pogovarjati in dialog z mestom«, dodal pa je še, da si - kot je sam ugotovil - naši politiki in predstavniki izvršne oblasti ne znajo najti sposobnih svetovalcev. (STA)

Kriminalno dejanje

V noči z 10. na 11. september 1993 je Mreža za Metelkova vdrila v mestne objekte dela nekdanje vojašnice v Metelkovi ulici v Ljubljani in jih zasedla. To dejanje, ki pomeni nasilno vselitev v tujo lastnino, je bilo po naših informacijah takoj prijavljeno policiji in javnemu tožilstvu. Vloženi so bili tudi ustrezni postopki pri pristojnem sodišču. Pričakovati je bilo, da bodo ti organi, v skladu s svojimi pristojnostmi, čim prej ukrepali zoper storilce nasilne prisvojitve tuje nepremičnine in jo vrnilili lastniku - Mestu Ljubljani.

Do danes se to še ni zgodilo, opažamo pa nenavadno publiciteto nekaterih medijev, kar zadeva ta primer. Toda poročanje, začuda, ne obsoja nasilne prisvojitve tuje nepremičnine, pač pa to javno odobrava in celo napada mestno AS 10. Dnevnik.

oblast, kot predstavnika lastnika, ker skuša svojo lastnino s pravnimi sredstvi dobiti nazaj in se ne namerava sprijazniti s tem, da je Mreža za Metelkovo dobesedno ukradla mestno lastnino, ki jo je Mesto Ljubljana odkupilo od Republike julija letos. Torej nekateri slovenski mediji javno podpirajo krimalnalno dejanje, napadajo pa lastnika, ki hoče svojo lastnino nazaj.

Nasilno zasedbo mestnih objektov podpira politični stranki LDS in Zdravna lista, javno pa jo podpira tudi ministerstvo za kulturo in celo sam predsednik Slovenije Milan Kučan. Menimo, da prav zaradi tako velike podpore dveh političnih strank in nekaterih najvišjih državnih organov ter zato tudi večine medijev organi pravosodja in policije delujejo, vsaj po našem mnenju, premalo učinkovito.

Ob tem je treba še dodati, da medijska podpora kaže izkrivljeno sliko dejanskega razpoloženja med ljudmi. Po naših podatkih in po klicih ogorčenih prebivalcev Ljubljane, predvsem tistih, ki stanujejo v bližini nekdanje vojašnice na Metelkovi, spoznavamo, da ljudje obsojajo nasilno vselitev Mreže za Metelkovo. Zato se sprašujemo, komu je lahko do tega, da se javno propagirajo nasilna dejanja.

Od policije in pravosodnih organov zahtevamo, da v skladu s svojimi pristojnostmi ukrepajo in

naredijo vse, da se mestna lastnina učinkovito zavaruje, izvršnemu svetu skupščine mesta Ljubljana pa izrazimo vso podporo v boju zoper vse tiste, ki, namesto da bi pošteno ravnali, posegajo po nezakonitih in nasilnih dejanjih ali pa jih podpirujejo. Velik korak, ki ga je v zadnjih treh letih naredila Ljubljana v smeri sodobnega in urejenega mesta, je dokaz, da mestna vlada kljub izredno velikim oviram, ki jih mora stalno premagovati, zasluzi spoštovanje in zaupanje.

Mestni svet NDS Ljubljana-odbori NDS ljubljanskih občin

»Sveffoba« na Metelkovi 16. 10. 1993

LJUBLJANA - To, kar se dogaja okoli »okupacije nekdanje vojašnice na Metelkovi, redno spremljamo v medijih. Torej tudi vemo, da si prostori že dalj časa brez elektrike - odklopila jinjo je (trenutna) oblast. Kulturniki Mreže za Metelkovo pa se pred tako ovirico niso umaknili na varno, ampak so se znišli na vse mogoče »partizanske« načine - električno med drugim proizvajajo tudi z agregati. In tako je v sredi zvečer eden izmed njih - postavljen je bil v kotlovnici delno porušene zgradbe - »pregorel«. Pozar so pogasili kar obiskovalci Mreže za Metelkovo, škode pa je za okoli petdeset tisočakov. (V. K.)

Na Metelkovi spet elektrika

LJUBLJANA - Včeraj dopoldne so delavci podjetja Elektro Ljubljana priključili električni tok stitrim nepoškodovanim objektom na Metelkovi, kjer že dober mesec potekajo različne socializacijske in kulturne dejavnosti MzM. 16. septembra je mestni sekretar za občo upravo Dimitrij Kovacic zahteval odklop elektricne energije brez soglasja tedaj edinega evidentiranega odjemalca na lokaciji, ministrstva za notranje zadeve. Po mesecu dni ob svečah in agregatih je MzM uspelo zbrati vsi potrebno dokumentacijo za ponovni priklop. Pridobili so soglasje ministrstva za notranje zadeve in pristojne službe za pregled elektricne napeljave ter zagotovila ministrstva za kulturo, da bo prevzelo vse obveznosti, vključno s placilom stroškov priklopa in stroškov porabe. Podjetje IMP je strokovno pregledalo objekte in odklopilo električno energijo v poškodovanih zgradbah. Direktor splošnega sektorja Elektro Ljubljana Franc Kokalj je o tem dejal, da jim je naročnico za priklop poslalo ministristvo za kulturo, ker naj bi del prostorov potrebovali za lastno dejavnost. Na mestnem izvršnem svetu pa so povedali, da bodo takej v ponedeljek vložili tuzbo zoper odgovorne v podjetju Elektro Ljubljana, ker naj bi dovolili kršenje začasne odredbo sodisca, po kateri priklop elektrike ni mogoč. **Antiša Korljan**

SKD svetuje pregled vse alternative na Metelkovi

Ignac Polajnar ne vidi dileme med vprašanjem ali vojska ali sociala - Gradnja cest je spodbuda

LJUBLJANA, 15. oktobra - Ignac Polajnar je na današnji redni tiskovni konferenci Slovenskih krščanskih demokratov ocenil aktualne razprave o obrambnem zakonu in strategiji nacionalne varnosti. Dilema ali vojska ali sociala je zanj napacno postavljena.

Pravilno vprašanje se po Polajnarjevi mnenju glasi, ali s tistim, kar v tem trenutku namenjamo obrambi, zagotavljamo varnost države ali ne. Vprašanje v sosesčini mi dogajajo v svetu je, Polajnar prepričan, da je denarja, ki ga zdaj namenimo obrambi, premalo. Poleg tega Polajnar vidi slaganje v obrambo tudi kot možnosa dodatnega zagona slovenskega gospodarstva.

Podobna spodbuda za gospodarstvo je gradnja cest. Polajnar želi, da bi proračun za prihodnje leto zagotovil toliko denarja za ceste, da bi gradnja in obnova potekala nemoteno. Kot meni Polajnar, ima Slovenija dobro operativno za gradnjo cest, konkurenca od drugoda pa lahko h kvaliteti opravljenih del le prispeva.

Stariše krščanskih demokratov ob dogajanju na Metelkovi je, naj se »problemus« postvi

meštna skupščina. Polajnar meni, da bo prej ali slej potrebno ugotoviti, ali je vsa alternatna kulturna zbrana v Mreži za Metelkovo, še posebej pa ga zanima, ali se ni morda pod oznako Mreže, za katero ve, da je v prelominih trenutkih veliko naredila, nabralo tudi kaj, kar k njej ne sodi.

Predstavniki SKD so se udeležili kongresa angleške Konzervativne stranke in se dogovorili za sodelovanje in pomoč. Tako bodo predstavniki konzervativne stranke vodili seminar v Mariboru o delovanju SKD na lokalni ravni.

Sicer pa je na tiskovni konferenci SKD izvršni direktor Gospodarskega foruma Matje Kovac napovedal pri kongresu foruma, ki bo 5. in 6. novembra v Portorožu. Združili ga bodo s seminarjem o privatizaciji, javnem dolgu, sanaciji bank, proračunu in podobnem.

DEJAN PUŠENJAK

Metelkova z elektriko

(shv) LJUBLJANA, 16. - V prostorih nekdanje vojašnice na Metelkovi so včeraj popoldne priključili elektriko, ki so jo pred točno mesecem dni izklopili na zahtevo Mesta Ljubljane.

V začetku prejšnjega tedna je sodišče izdalo začasno odredbo, da se električni tok ponovno priklopi, pred tem pa so morali v (poškodovanih) objektih pregledati vse električne napeljave. Mreža za Metelkovo je morala za pregled odšteti 36.000 tolarjev, medtem ko je ministristvo za kulturo prevzelo stroške priklopa in plačilo računov za porabo električnega toka v prihodnje, s čimer pa je soglašalo tudi notranje ministristvo.

POZABljena
LATINščINANeglecto pereunt
ordine magna brevis

Če se zanemari red,
hitro propadejo (tudi) velike stvari

Prilpavlil: DR. JANEZ KRANJC

Kot je pri latinskih rekih skoraj običaj, tako tudi v primeru reka, ki ga imamo pred seboj, ne poznamo ne avtorja ne časa nastanka. Zato tudi ne moremo govoriti o okoliščinah, ki so ga narekale oziroma o kontekstu, iz katerega je bil vzet. Prav časovna in siceršna neopredeljenost pa onemogočata njegovo abstraktno in načelovito razumevanje.

Na prvi pogled nima gomilj rek nobenega specifično pravnega pomena. Če pa ga pogledamo nekoliko pobliže, vidimo, da temu ni tako. Red je namreč bistveni element prava in temeljni predpogoj pravne varnosti. Brez reda si prava ni mogoče zamisliti.

Kot sistem pravil vedenja in ravnanja posega pravo na praktično vsa področja družbenega življenja. S tem, da zapoveduje in prepoveduje, uravnava ravnanje in vedenje ljudi in po tej poti preprečuje nastajanje sporov. Namen pravnih pravil je, da v raznolikost in nepredvidljivost človeških ravnanj vnesejo element enotnosti in predvidljivosti, s tem da skusajo različne vedenja in ravnanja nekaterih področjih življenja usmeriti v vnaprej predpisane tirnice. Z zmanjševanjem možnosti za samovoljno skuša pravo zagotoviti mir in sožitje v družbi (tudi takrat, kadar prihaja do večjih nasilnih koncentracij in v skrajnejših materialnih razmerah).

Prava pravila potemtakem po eni strani omejujejo možnost posameznika, da se v celoti odloča po svoji prosti presoji, po drugi strani pa prav s tem zmanjšujejo možnost sporov in zagotavljajo mir in sožitje v družbi. Cena za mir v družbi sta torej strpnost in spoštovanje vnaprej postavljenih pravil vedenja in ravnanja.

Glede na to, da pomeni spoštovanje pravnih pravil omejevanje (možnosti) samovolje, je tisti, ki tega ne počne, kratkoročno v prednosti pred vsemi tistimi, ki taka pravila upoštevajo. Dovoljuje si namreč tisto, kar pravo prepoveduje, s tem pa ima tudi večje možnosti za pridobivanje materialnih ali siceršnih koristi. Če pravo takih kršitev ne prepreči oziroma nanje ustrezno ne reagira, potem se pozaj razširi in iz izkme postane pravilo. To pa seveda pomeni kršitev pravnega reda. Ne le, da pravo s tem izgubi možnost dejanskega uplivanja na vedenje in ravnanje pravnih subjektov, temveč se zmanjša tudi legitimnost sankcij, ki jih predvideva. Če so kaznovani samo nekateri, je to krivica in kršitev načela enakosti.

Pravni red opnihi ustrezno reagiranje na kršitev pravnih pravil, se polke samega pravnega reda poruši tudi, sodilne v družbi, saj je le-ta neposredno odvisn spoštovanju pravil vedenja in ravnanja, ki tvorijo pravni red. Ravnanje v nasprotju s pravom zato niujni vodi v anarhijo in nasilje. Ker ni nobene družbe, v kateri bi vsi ljudje spoštovali pravne pravilne, in v kateri bi bili vsi kršitelji ustrezno kaznovani, je začetek razkroja pravnega reda vjemno težko pravočasno opaziti. Se teže pa je preprečiti, da bi se ta pozaj razveljavila do tiste meje, ko bi našel samo substanco pravnega reda. Čim večja je neuklenjenost pravnega reda, tem manjša je možnost, da bi se tak razkroj učinkovito zaustavil.

Začetne stadije tega pojava spremljata poglobljena premoženjska in s tem tudi socialna diferenciacija. Kršilci si namreč brezskrbno jemljejo pravice, ki jim ne gredo, s tem da izrabljajo pomanjkljivosti in šibkosti slabosti pravnih predpisov. Taka družbena praksa pomeni de facto razveljavitev pravnih pravil, ne da bi hkrati prizadejala njihovo formalno veljavo. De iure veljavo prava pravila naprej, kar se dodatno pogloblja nezupiranje v pravni red (besedo red bi bilo treba v tej fazi družbenega razkroja pisati že v narekova-

jih) in daje kršilecem še večje možnosti kršitev. Svoje ravnanje bodo namreč formalno opirali na različne predpise in se zlasti glasno sklicevali na svoje, predseem človeške pravice. Dejanska anarhija bo dobila vsaj začasno dokaj preproščljivo podoben skladnosti s pravom. Tudi ko bodo kršilci dobili dovolj veliko moč in vpliv v družbi, se pravo ne bodo odpovedali. Pravna pravila bodo skušali oblikovati po svoje, tako da bodo koristni, ki so jih pridobili s svojim predhodnim ravnanjem, čim bolj zavarovano.

Če skušamo odgovoriti na vprašanje, od kod tako ranljivost pravnega sistema, potem moramo zlasti opozoriti na dve njegovi temeljni lastnosti. Pravo je predseem kulturni fenomen. Pravna kultura je zato del splošne kulture. Čim nižja je le-ta, tem nižja je tudi raven pravne kulture in s tem pravne prakse nasplohi. Po drugi strani pa prava ni mogoče učinkovito ločiti od sistema moralnih vrednot. Moralne norme, ki skušajo usmerjati človekove vrednostne odločitve, so podlaga pravnega sistema, ki lahko reagira šele na posledice dejanj, do katerih je prišlo na temelju takih odločitev. Če se raven moralne v družbi znūta oziroma če izgine ali se znūta vrednostni sistem v družbi, ki ja v veliki meri upredeljuje moralne norme, se tudi pravne norme znajdejo brez pravnega varstva. Čeprav stoji za njimi aparat državne prisile, ta ne bo mogel uspešno reagirati. Zaradi kompleksnosti sodilne službe popoln nadzor sploh ni mogoče, hkrati pa so tudi predstavniki državnih institucij praviloma subjekti istega vrednostnega sistema kot ostali ljudje. Z vidika dejanske moralne v družbi bo postala v takih razmerah kršitev pravnih norm nekaj posem sprejemljivega, če ne celo pozitivnega. Prejanjanje kršitev se bo stelo za nepotrebno ali celo nesprejemljivo.

Pri izpodbijanju pravnega reda bodo imeli zato največ uspeha tisti, ki se bodo pri tem sklicevali na razlog, ki bi bil z vidika vrednot v družbi splošno sprejemljiv. Če jim bo uspelo prepričati, da jih pravne norme pravzaprav ovirajo pri uresničevanju njihovih pravic, potem uspeh njihovih destruktivnega ravnanja praviloma ne bo izostal. Ljudje bodo namreč morebitno reagiranje pravnega reda steli za neutemeljeno in morda celo za krivico. Anarhčnost bo s tem vsaj začasno vzbudila videz, kot da se trudi za počelnečenje in posuobljenje pravnega sistema. Nobeno naključje torej ni, da spremljajo mnoge primere rušenja pravnega sistema visoke besede o pravni državi, demokraciji, človekovih pravicah, kulturi ipd.

Žal opisani procesi v naši državi niso nobena redkost. Vedno znova prihaja do izgrediv, iz katerih je razvidna vsa krhkost našega pravnega sistema in negotovost naše pravne zavesti. Eden od medijih najbolj razpisutih primerov za to je primer Mreže za Metelkovo. Potek dogodkov in njihova prvna kvalifikacija sta jasni: skupina, ki ni lastnik prostorov, ki pa trdi, da ji le-ti pripadajo, se vanje nasilno vseli. S tem stori kazniv dejanj samovolje po 231/71 še vedno veljavne kazenskega zakona SRS (Kdor si samovoljno vzame svojo pravico ali pravico za katero misli, da mu gre, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do šestih mesecev) in nasilnega vdora v tuje prostore po pretem odstavku 71. člena istega zakona (Kdor neupravičeno vdre v tuje stanovanje, ali zaprie prostore ali kdor se na zahtev upravičenca od tam ne odstrani, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta). Nasilno vseljena skupina svoje dejanje predstavlja kot kulturno dejanje. Z njim kultura odločno posega proti v pravne formalizirane zavetim krivicam, presega birokratsko zadržiti in si jeniže tisto, kar ji gre glede na njeno vodilno vlogo v družbi. Njena kulturnost naj bi torej skupini dajala pravico do prostorov oziroma pravic do tega, da se ne nemi za nobeno konvencijo in s tem tudi ne za pravo, temveč si postavlja svoja lastna pravila vedenja in ravnanja.

To dejanje, ki pomeni eno od številnih repriz kulturne revolucije, ki jih v zgodovini ni bilo malo, je zelo značilen primer rušenja reda in s tem tudi pravne varnosti. Pravo že od samih začetkov ne trpi samopomoči, ker pomeni njegovo negacijo. Kot izraz samovolje pomeni namreč kršitev načela enakosti, hkrati pa ogroža monopol prisile, na katerem temelji sleherni pravi sistem. Popušanje samovolji in nasilju pomeni zato konec dejanske veljave prava in konec pravne enakosti kot temeljnega postulata pravičnosti in pravne države. To je tudi razlog, da naš kazenski zakon kaznuje dejanje samovolje tudi takrat, kadar si nekdo po tej poti ponuja do pravice, ki jo v resnici ima. Tudi če bi slo v primeru Mreže za Metelkovo za resnične kulturnike in tudi če bi v resnici imeli pravico, ki si jo lastijo, bi pomenilo njihovo dejanje rušitev pravnega reda, ki je ta ne bi smel dopustiti. Žal je naš prostor prepoln strankarskih in drugih razprtij, ki pri mnogih zmanjšujejo zmožnost objektivnega, se zlasti pravnega razsojanja. Zato se tudi med pravniku nudijo nekateri, ki zagovarjajo dejanje Mreže in zahtevajo, da jim je treba dati pravico, ki si jo lastijo, s tem seveda negirajo temeljnega pravnega razvoja, ki ga pregumtino izražal rek Spoliatus ante omnia restitendus (Predsem je bilo nasilno odvzeto). Popušanje samovolji je za vsako družbo pogubno, saj pravi tudi nove samovolje in s tem nove krivice. Žau so že v antiki vedeli, da je struga pravčnosti boljša od popustljivosti (Dura iustitia gravior est venia). Doktor te spoznanje ne bo prodirlo v prakso in v zavest večine, ni videti konca naraščajoči anarhiji in brezpravju, ki se zelo našo državo. Red kot temeljni element pravne varnosti je vrednota, brez katere ni pravičnosti in brez katere ne more obstati nobena družba. Zato je že v antiki veljalo, da lahko uspeva le država, v kateri vladata red in zakon (Iuris ho nudi est, ubi ondu, ubi lex imperat).

V tem pogledu ima primer Mreže nekakšen simbolični pomen. Ob njem se bo namreč pokazalo, ali smo sploh še zmožni pravno razmišljati, ali pa je naša stroka klonila pred dejano kulturno revolucije in njenih gardistov.

OMREŽI NAJ VAS METELKOVA

TOREK: 20.00 - Koncert **KAPELA LA CHATELLIERE** (Gala dvorana), 21.00 - **1001 NOČ: dr. Igor Kramberger**: Otroške in hišne pravljice (Hangar), 22.00 - Channel zero video projekcije: **Pink Flamingos**.

SREDA: 20.00 - **1001 NOČ**: Koncert: **Mia Žnidaršič** (Gala dvorana), 20.00 Video - I've heard the marmalade singing (Lovci), 21.00 - potopisno potovanje po Litvi, Latviji in Estoniji (Klub -Vsemu Črni Mravi), 22.00 - Channel zero video projekcije: **Divjak** (Gala dvorana).

ČETRTEK: 19.00 - Channel zero video projekcije- **Performance** (Gala dvorana), 20.00 - koncert: **Zona Industriale** (Gala dvorana), 21.00 **1001 NOČ: Vito Fiker**: Mreža mami()? (Hangar).

PETEK: 20.00 - Gay show, **Roza klub** (Lovci), 20.00 - tematski večer **Veze in povezave** feminizma z lesbizmom (Lovci), **1001 NOČ: Sonja Lokar**: Marginalci vseh dežel združimo se (Hangar)

SOBOTA: 17.00 - Glasbeno-lukovna predstava: **Pedenjped** (Gala dvorana), 20.00 - Channel zero video projekcije: **Being there** (Gala dvorana), **1001 NOČ: dr. Lado Kralj** (Hangar)

METELKOVA NEWS. *** V petek se je na Metelkovi zgodil prvi rasistični incident. Igrali so **The Prulers**, ki imajo nacipubliko. Marko Hren je imel ravno predavanje za udeležence iz tretjega sveta, torej za črnce. Trije so odšli z njim na koncert in enega izmed njih so drugi obiskovalci napadli. Hujših fizičnih posledic ni bilo, vprašanje pa je, ali se je s tem odprl prostor za manifestiranje rasizma. Dogodek je za zdaj šibek in neznaten, vendar je svarilen. Opozarja na težavo, ki jo bo treba odpraviti. *** Prva okvirna razdelitev prostorov je opravljena, pogledimo nekaj stvari, ki so na Metelkovi dobile prostor: pub, skladišča, kuhinja (v nekdanjem hlevu), kiparski ateljeji, slikarski ateljeji, pisarne, youth hostel (pozimi ga še ne bo), Radio Student, trgovine z glasbo. *** Vseljevanje prvih začasnih članov se nekako končuje. Začela so se prva gradbena dela, pri katerih sodelujejo tudi težje zaposljivi in brezposelni iz Centra za pomoč mladim, iz Društva za razvijanje prostovoljnega in preventivnega dela, iz Odbora za zaščito norosti. *** Mreža za Metelkovo ima status gosta v združenju evropskih multikulturnih centrov **Trans Halles Europa**. To ji omogoča kulturna izmenjave in gostovanja. ***

Mladina 2. 11. 93

FRANCI ZAGORIČNIK: NOVA ATLANTIDA

9. pontsko pismo

Napad na Ljubljano

Za poetiko para(l)elne-realnosti

Mreži za Metelkovo

Obsedenim od usode, ki nas obseda, je že zamah metuljevega krila lahko usoden - po teoriji kaosa. Kako je šele na naši poti v raj, ki je v resnici bolj pot iz raja - v nebožanski komediji ali burki - po takšni usodnosti neznanim premikov. Mi se, realno vzeto, iz nižnj zemskega pekla ne dvigujemo proti nebu ali v vesolje, pač pa

gorja. In ne brez trepeta za prihodnje dni nas samih in našega prihodnjega rodu - na tem koncu drugega tisočletja vseh križanih in križanja križanih zastran križanih! Pravi kaos z vso svojo predvidljivostjo, ki je za mnoge tudi idealiteta, čeravno tudi z nepredvidljivostjo, je bil tedaj šele na vidiku človekove zavesti. Lahko bi dejali, da je bil tak po zamisli, da zgodovina uči. In tako naprej. Uči nas popolnosti, ki je preprosto izračunljiva. In tako kot računске operacije so tudi vsa človekova dejanja zakonita, pa najsi so to dobra ali zla dejanja.

Ko je na oblasti absolutna zakonitost, temu se navadno reče kar civilna oblast, je na najvišjem tronu tudi dvopoplost, v eno združujokih se skrajnosti. Lišp in kinč navzven, navznoter pa skrajni pohlep. In v ravnovesju, ki ga ohranjata represija in strah pred njo. Ljubljana je okupirana pod to sumljivo enostjo. Prej pod tujci, zdaj so tujci domači. Prej pod daljnim beograjskim pašalukom, ki je že dolgo izgovor za vse, zdaj je Ljubljana sama pašaluk novih oblastnikov. Zanje je Mesto sovražno

iz matere ali zemlje (uterus - Gea) po zakonih turbulentnosti v vse večji nered. Današnji Dante bi svoj idealizem brez dvoma lahko utemeljeval in črpal iz napake v Raju, in bi se potem šele prebijal skozi Vice do začetnega Pekla, kot edinega in zaslužnega domovanja vsega njegovega bitja.

Pa takšen obrat, takšen zamah metuljevega krila na svojem začetku še ne kaže prav nobene vznemirljive spremembe. Niti en sam prahec s tega krila ne bo padel ali se dvignil, tudi če bi govorili o krilu angela. Pa recimo, da tudi pade tisti prahec ali kakšno angelsko peresce, lahko tudi budičevo. Tako bi tudi za začetek slovensko jugoslovanske vojne lahko dejali, da je bil prav romantičen. Lahko bi dejali: takrat je bilo še lepo! Ne brez žrtvc in

tako kot zmeraj. Recimo, vse od Tavčarjevih časov iz leta 4000. Zmeraj je pri tem najbolj osovražena kultura Mesta - na vseh ravneh, od vrhunske, reprezentantne, do tiste osnovne in temeljne, ki zadeva vse ljudi tega Mesta in še najbolj mladino, ki je zmeraj najbolj v zagonu svojega dubovnega

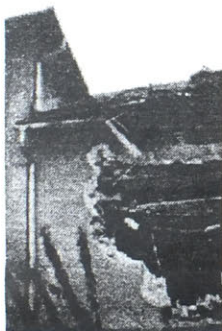

razvoja in ki se v Ljubljani povezuje v Mrežo za Metelkovo.

Ne mislim torej, da bi bilo Mesto samo sovražno svojim nesrečnim ljudem, katerih ustvarjalnost je treba zatirati in onemogočiti. Če je v Mreži za Metelkovo kaj simbolike, potem lahko vidimo še več simbolike tudi v razdiravcih te mreže, v imenitnikih kaosa, v samih ljubiteljih in zaljubljenih v uničevanje grozeče in nepredvidljive stibije plebsa, raje, ki ji raj ne pripada, sodrge, vse sorte umetnjakarjev in pesnikunov in njih častivcev, ki si zmotno domiljajo, da svet ne bo obstal brez njihovih bloden po duhu časa in času duha.

Morda tu ne bi ponavljali kronike 10. septembra 1993 in dni po tistem. Podatki o tem so

do podrobnosti znani iz dnevnega časopisa in drugih medijev. Televizija je bila posebej naročena, da spremlja celotno dogajanje napada na Mesto. Zmotljivci bi dejali, da so eskadre notranjega sovražnika v soglasju s svojimi centralami v Beogradu, na Dunaju in drugod, sistematično napadale vse ključne

vojna! Spominja me na trezno Miloševićevo trditev, da Srbija ni v vojni, kakorkoli je že ta trditev večpomenska in tudi ničpomenska, ko prihaja iz ust bolnika. Tudi Slovenija ni v vojni! Uničenje Ljubljane je takšna oblika interne stvari države in ljubljanske oblasti, ko policija ne pri me n o b e n e g a "neznanih storilcev". Nemara ima preveč dela z napačno parkiranimi vozili. Ni ne duha ne sluha o napačnicah in ti se nekje habljajo, češ naredili smo, kar se je zaenkrat dalo, potem pa bomo že videli. Važno je, da se jim nič ne zgodi. Ne bo jim tieba

točke Mesta. Tako rekoč srce Mesta. Povsod tam, kjer se dnevno zbirajo ustvarjanci njegove kulture, saj ji ravno oni dajejo svoj lasten živi utrip, in kamor se zgrinjajo tudi številni njihovi somišljeniki.

plačati odškodnine do zadnjega cegla. Saj do tod seže Balkan! Ne bo jim vzeto premoženje in prostost. Ne bojo odšli na prisilno delo, da poravnajo škodo na duši in telesu Mesta, ki ga je treba ubiti in znova ustvariti po naši enkratni zamisli. Saj je vseeno, kdo so tisti "mi". Ne sramotni steber, ne zgodovina jih ne

naprej v veselo novo katastrofo. Neki načrti te previdnosti so prav gotovo zveličavni. Nedvomno je tu mitska Evropa na svojem modastem biku. Je kot veliki nedvomni izgovor, ki se mu je treba brez odlašanja prilagajati in še terja posebno obzirnost, skoraj umetniški čut. To je tisto veličastno krilo, ki lahko vzdigne celotno ozorje od izhoda do zahoda. Loči svetlo noč od mračnega dne. Da zasije nedosežno veselje z vsemi svojimi lučami. Tako kot pokopališča na dan vseh živih in vseh ostalih. Lahko ta dan kar zažene nekam, v vse, v nič. Iz neke realnosti v para-realnost. V pesem čez vse to sve-to. V pesem uber alles. Nemara travestijo pesmi nad pesmimi. V karkoli, kar bo kdo lahko kupil.

bosta izbezala iz njihove anonimnosti.

Nemara mitska previdnost kdaj počaka, kot bi se za hip ustavil čas, in potem steče

Besedilo Franci Zagoričnik, fotografije Egist Zagoričnik

Jutro novega Nereda je vstalo brez odstiranja zaves in brez odpiranja oken. Prostost, Freiheit, Freedom, Dom svobode, bi lahko dejali, in namesto "zasijala je" - je "zazijala" z razbitih pročelij celotnega kulturnega kompleksa, od Cankarjevega doma, Narodnega muzeja, DSP, Moderne galerije, Narodne galerije, Opere, Drame in Filharmonije tja gor do Ljubljanskega gradu in vseh nešteti drugih kulturnih in kulturnih spomenikov nekdanj in nikdar več kulturne prestolnice Mitteleurope.

Lahko si mislimo, da tudi še tako topoumni opazovalec tega uničenja ne bi mogel ostati brez navdušenja ali prizadetosti ob vsem tem. Kakor komu! Da le ni zaman plačeval s svojim turističnim obolusom, jaz bi se kot homo dramaticus vsekakor raje odločil za ogorčenje, ki se ga nisem zaman izučil ob vojaškem napadu na Brnik in na TV oddajnik Krvavec. Pri tem gre še za neko posebno vrsto nesramnosti: saj to ni nobena

SERVIS VRTAČ
 VISOKO 77a, 64212 Visoko pri Kranju
 tel.: 064/ 43-019, 43-072

**PREDSTAVITEV
 NOVIH MODELOV
 VOZIL VW - AUDI '94**

**Ponedeljek. 8. 11. 1993, od 11. do 18. ure
 na GORENJSKEM SEJMU v Kranju.**

Ob ogledu avtomobilov vam bomo nudili vse željene informacije!

POZABLJENA LATINŠČINA ODMEVI

Še o pravnem (ne)redu

Ob članku dr. Janeza Kranjca *«Neglecto percut ordines magna brevis», ali po slovensko «Petelin najlepše zajepe na gnoju»*

HINKO JENULL

Dr. Janez Kranjc je v pp 22/93 (28. 10. 1993) komentiral navedeni latinski rek, njegov nastanek in pomen, še zlasti v današnjem času. Pri tem se v potrditev svojih stališč nekajkrat sklicuje na primer »Mreža za Metelkovo».

Po dr. Janezu Kranjcu sta potek dogodkov in njihova pravna kvalifikacija jasni: pletina, ki ni lastnik prostorov, je storila kazniv dejanje samovolje po 233/1 in nasilnega vdora v tuje prostore po 71/1 členu Kazenskega zakona RS. Nasilno vseljena skupina naj bi svoje dejanje predstavljala kot kulturno dejanje, zaradi česar naj bi si lastila pravico, da zanj ne veljajo pravni predpisi, pač pa si sama postavlja lastna pravila vedenja in ravnanja. Dr. Kranjc ugotavlja, da je »naš prostor prepoln strankarskih in drugih razpirov, ki pri mnogih znanjajo zmožnost obklesnega, še zlasti pravnega razsodja. Zato se tudi med pravniki največje nekatere, ki zagovarjajo dejanje Mreže ..., s čimer taki, po mnenju dr. Kranjca, negirajo tisočletje pravnega tezoja».

Ker sem med tistimi, ki si po poklicni dolžnosti, pa tudi iz osebnega prepričanja jemljejo v pravico in dolžnost zagovarjati dejanje Mreže, čutim potrebo pravniški javnosti sporočiti:

S tem, da zagovarjamo dejanje Mreže za Metelkovo, nikakor nimamo namena zamikati tisočletji pravnega razvoja, ki ga izražata rek, da je treba oropanemu vrniti tisto, kar mu je bilo nasilno odvzeto.

Čakujemo pa, da bodo tisti, ki v imenu stroke izražajo vrednostne sodbe in podajajo kategorične pravne kvalifikacije najprej spoznali pravo dejansko stanje, razloge, povode in cilje posameznih dejanj. Kajti: »Na zabodah drugih se rodijo napake tretjih«. Stvari namreč še zdaleč niso, ne glede poteka dogodkov, niti glede pravne kvalifikacije tako jasne, kot se zdi dr. Kranjcu. Tudi prišlo se niso zasedbo prostorov na Metelkovi, pač pa precej pred tem dogodkom.

Vse od druge polovice leta 1990 dalje si je Mreža prizadevala pridobiti prostore zdaj že bivše vojašnice na Metelkovi ulici v Ljubljani. Po zamisli Mreže naj bi prostori služili zainteresiranim organizacijam, skupinam in posameznikom, ki se ukvarjajo s kulturnimi, umetniškimi in drugimi neprofitnimi dejavnostmi. Sprva se je o tem dogovarjala s predstavniki vojaških oblasti JLA. Po njihovem umiku iz Republike Slovenije, pa se je o pridobitvi prostorov pogajala s pooblaščenimi predstavniki države Slovenije.

Čeži za Metelkovo, kot enemu nosilcev prizadevanj za pridobitev teh objektov, so

slednji večkrat zagotovili, da bodo v legalnih in legitimnih postopkih odločanja njihove potrebe in želje ustrezno obravnavane in upoštevane. Le-te so bile večkrat podprte s strani pristojnih organov, v zadnjem obdobju s sklepi in javnimi izjavami npr. Vlade Republike Slovenije, Ministrstev za kulturo in za pravosodje Republike Slovenije in skupščine mesta Ljubljana.

Celo »menjalna predpogodba«, sklenjena med Republiko Slovenijo in Mestom Ljubljana, na katero se slednje sklicuje v sodnih postopkih, omenja, da bodo pri določanju namembnosti spornih nepremičnin upoštevani dogovori obeh pogodbenih strank in sklepi Mestne skupščine Ljubljana.

V nasprotju z vsemi navedenimi zagotovili (in tistimi, da: »Objuba dolg dela«), so v času, ko je dogovarjanje še teklo, neznani storilci, če ne po dogovoru pa najmanj z vednostjo Izvršnega sveta Skupščine mesta Ljubljane, začeli rušiti objekte, katere si je prizadevala pridobiti Mreža za Metelkovo.

V postopkih, ki tečejo pred sodiščem, je Izvršni svet Skupščine mesta Ljubljane trdil, da je objekte zavaroval in da v objekte ni imel dostopa nihče, razen tistih, katerim bi to dovolili pooblaščenici mestne vlade. Rušilci so torej lahko prišli v objekte samo v soglasju ali vsaj z dovoljenjem, najmanj pa brez nasprotovanja pristojnih uradnikov mestne oblasti.

Ko je na navedeni način prišlo do rušenja oziroma namernega poškodovanja objektov (in ker še vedno velja »Kar se počne ponoči, se razkrije podnevni«), je Mreža za Metelkovo od pristojnih organov takoj zahtevala, da ustrezno ukrepajo. Odziva ni bilo. Še do danes javnost ni bila obveščena o tem, kdo je protipravno (brez določene namembnosti, brez ustrezne upravne odločbe) in na splošno nevaren način (v objektih, ki so bili pod električno napetostjo) opravil rušenje in po čigavem nalogu.

Na tej točki bi se (pristojni in poklicni) morali spomniti, kar upravičeno navaja tudi dr. Kranjc, da je »popuščanje samovolji za vsako družbo pogubno, saj prav vabi nove samo volje in s tem nove krivice«. Na tej točki bi morali opozoriti, kar so že v antiki vedeli, »da lahko uspeva le država, v kateri vladata red in zakon«. Navedeno spoznanje pa ne žalosti ni prodrlo v prakso in zavest večine, še zlasti ne pristojnih organov pravne države. Odziva na vprašanja, ki jih je Mreža zastavljala, ni bilo. Pogajanja so bila pretrgana. Nezakonitega početa ni nihče preprečil. Svočeni z namerno povzročeno škodo, ko je vse kazalo, da: »Vrag vragu rogov ne izbij« - so se udeleženci zasebe Metelkove odločali med dvema zlema. Ali z zasedbo preostalih objektov preprečiti nadaljnje rušenje, ali pa dopustiti njihovo uničenje. Izbrali so prvo zlo in na miru, nemaslo nujčin zasedli preostale objekte in jih zavarovali pred nadaljnjim rušenjem.

V tem pogledu ima primer Mreže res simbolen pomen. Pokazalo se je, da smo pravno sposobni razmišljati šele takrat, ko

se posamezniki in skupine sili uprejo z nenasilno zasedbo in se v zavarovanje »tujih-nepremičnin (z nevknuženo in neovčeno menjalno predpogodbo se ne pridobi lastninska pravica, še manj pravica do rušenja) izpostavijo tudi morebitnim posledicam kazenskih postopkov. Takrat pa se oglasi kritična strokovna javnost in v imenu pravne države zahteva deložacijo »nasilnikov« iz zapuščenih in po samovolji oblastnikov uničenih namenjenih objektov, da bo tako vzpostavljen pravni red. Mreža naj bo pridna in se umakne, objekti bodo dokončno porušeni, pa ne bo zamere. Temu se reče »Od hvale je pes poginil«.

Sodni postopki še tečejo. Brezpravnost dejanja, ki so ga storili posamezniki in skupine civilne družbe ni tako samoumevna kot bi izhajalo iz omenjenega članka dr. Kranjca. Pravni red tako v kazenskem kot v civilnem pravu dopušta, da se zoper silo uporabi samopomoč, silobran, skrajna sila... Pravijo: »Sila silo gonil«.

Pravni red celo zavezuje državljanke k preprečevanju kaznivih dejanj in ukrepanju tam in takrat, kjer pristojni ne morejo ali nočejo ukrepati. Meja med samopomočjo, samovoljo in silo v posameznih konkretnih primerih še zdaleč ni tako jasno začrtana, da bi bilo mogoče zglji na podlagi ustege, kar je bilo v javnosti objavljeno, storjena dejanja kategorično pravno kvalificirati kot kazniva dejanja. Še zlasti če so sporni po vrsti, kar vsi znaki očitanih kaznivih dejanj (»samovoljno«, »vdr«, »neupravičeno«, »tuje«, »zaprte«, »upravičena«...), hkrati pa so podani možni razlogi za izključitev protipravnosti oz. kaznivosti.

Ker pa bi tisti, ki mislijo drugače, očitno že naprej lahko bili spoznani za nezmožne pravnega razmišljanja in pod sumom, da utegnejo kloniti »pred dejnjo kulturne revolucije in njenih gardistov«, velja opozoriti, da je zadeva vendarle »sub iudice«. In na pregovor, ki pravi: »Kdor hitro sodi se hitro kesa«.

Dr. J. Kranjc je dejanje Mreže moralno ovrednotil kot reprizo »kulturne revolucije«. Velja spomniti, da etičnost in moralnost posameznih dejanj ne moreta biti vprašanje demokratičnega preglasovanja ali pa neglasovanja, tudi ne nasilja v imenu oblasti večine nad manjšino, in da le neodvisna sodna oblast lahko udejanja objektivno pravnično moralo.

Prepričan sem, da pozivanje k pravnemu linču zaradi ravnanj, katerih okoliščine sodno še niso pojasnjene, ne pomaga. To tudi ne bo najboljši izhodisti niti podlaga strpni, demokratični in poglobljeni razpravi o tem, kje so meje samovolje, kdaj, komu in do kod je še dopustna in opravičljiva ter kje in kako jo kaže (začeti) odpravljati. Velja previdnost in preudarnost: »Kdor se med otrobe pomeša, ga prašiti požro«.

* Vsi pregovori so iz knjige Stanka Preka: »Ljudska modrost trden je most«, Ljubljana, 1970.

Ostali so samo tisti, ki zares estetsko in moralno sodijo v takšno okolje

Metelkova še vedno jaha ^{sta 5}

Lado Leskovar, Rafko Irgolič, Irena Kohont, črno kuhano vino, belo kuhano vino

LJUBLJANA, 29. – Na koncert smo prišli uro pred začetkom in takoj začeli postavljati neprijetna vprašanja. Nekje na polovici drugega stavka nas je Monika (ki skrbi za program v Gala dvorani) poslala po rum, ki je nujno potreben za pripravo kuhanega vina. Takrat je postalo jasno, da se dogaja nekaj nenavadnega. Ko je otrok (podpisán pod te vrstice) pritekel iz trgovine, so bili odgovori pripravljeni.

O cele velikanske skupine umetnikov in ustanov, ki so ustanovile Mrežo za Metelkovo, so danes tam le še Strip-Corovci, Eisenkreutzlerji, nekaj društev v Sociostavbi in ekipa iz Gala dvorane. Metelkova je postala še en spomenik profili-

ranosti ljubljanske scene – ostali so samo tisti, ki zares estetsko in moralno sodijo v takšno okolje, odpadli pa so tisti, ki so sklenili postati najmlajši etablirani umetniki in institucije stare celine. Poleg kontinuiranega programa koncertov, videopro-

Lutkovno studio pod vodstvom Saše Jovanoviča v nezakurjenih prostorih pripravlja predstavo za otroke Krojaček blaček in čudežna strelca

Biker's pub je najtopljši prostor na Metelkovi

jekcij, razstav in okroglih miz se obeta tudi odprtje »zelenih narodnih kuhinj« v nekdanjem Art klubu, pa tudi svojevrstna italijanska zasedba januarja, ko naj bi na Metelkovo prišlo okoli sto predstavnikov podobnih ustanov iz vse Italije.

Naša fotografija ne prikazuje klošarjev, narkomanov, idiotov, kriminalcev, jugonostalgičkov, tihotapcev, posiljevalcev, delinkventov, čevljarjev, pirohnikov, letalcev, oficirjev, policajev, pedofilov, novinarjev,

umetnikov, borznih posrednikov.

Na posnetku ni mogoče videti pločnikov, avtomobilov, svinčnikov, krompirjev, likalnikov, čevljev, koiščev, dežnikov, piramid, ovojnic, knjig, traktorjev, letal, preservativov, zvonikov, pralnih strojev.

V tej reportaži torej niste brali o posilstvih, umorih, krajah, političnih karierah, prevarah, lažeh, podlikanjih, bančnih transakcijah.

VUK ČOŠIČ
Foto: RAFAEL MARN

DNEVNIK. 29. 11. 93

METELKOVA POZIMI

Tema in mraz

Kmalu bodo minili trije meseci, odkar je Mreža za Metelkovo zasedla tretjino zapuščenega vojaškega objekta na Metelkovi v Ljubljani. Zapadel je sneg, elektrike nimajo, oz. jo uporabljajo le za najnujnejše (z ugrejatom ali pa si je malo »izposodijo«), zato so prostori mraz in zaživijo le na katerem od koncertov v Gala dvorani, ki jih organizira osmčlanska skupina pod vodstvom Monike Skaberne, v prostorih I.1. Sole, kjer Dario Seraval (ex Borghesia) pripravlja 1001 noči – pogovore z znamenitimi Slovenci in kjer vrtijo tudi video projekcije; živahno je lahko tudi v Eisen Kreuz klubu. Dejavnost so še nekatere socializacijske skupine v socio stavbi.

Pritisnjeni so ob zid in znajdejo se vsak po svoje. Gosti 1001 noči ne spijo več na Metelkovi, v tisti »posebej zanje opremljeni sobi«, ki je po svoje vplivala na njihovo razpoloženje, da so razvijali svoje misli na temo »civilne družbe, mestne samovolje, alternativne kulture ipd.«, in jih zapisovali v knjigo gostov. Z večinoma maloštevilnim občinstvom se gosti pogovarjajo v sobi, ki jo nekaj ur prej segrejeja Dario in šankist (za šankom strežejo kuhano vino). »Strala« je največkrat uporabljen izraz, s katerim stalni in naključni obiskovalci občasno dvorane oz. sobane, kjer se trenutno še dela program. Pritiski boj za prostore je trenutno brezpredmeten, saj je dejavna le peščica ljudi, ki vztraja kljub temi in mrazu.

Krajani v neposredni bližini Metelkove krivijo Mrežo za vse razgrajanje in nered, ki se dogaja pred njihovimi vrati. Hišnik novega objekta na Kotnikovi nam je pokazal en mesec staro iglo za vbrizgavanje mamil, ki je skrita v omarici z gasilsko cevjo v kletnih prostorih. Res pa je, da na bližnjem zdravstvenem domu pomagajo zasvojenecem z metadonom, tako da bo teh bolnikov v tamkajšnjem okolišu vedno veliko, ne glede na Mrežo.

Sodni mlini meljejo počasi. Mesto Ljubljana je tožbo proti Mreži (ker si je ta prilastila tujo, mestno lastnino) na sodišču umaknilo in jo ponovno vložilo, s čimer je doseglo spremembo sodnika. To bi lahko počelo tudi toliko časa, dokler ne bi dobilo »pravega«. Sedanji jim verjetno ustreza, saj je (zaradi zakonitosti postopka) sam izjavil, da ni v bližnjem sorodstvu s katero od strank. Sicer pa je njegova mama mala sestrična predsednika IS SML Ljubljana Marjana Vidmarja, kar pa je že daljše sorodstvo od 4. kolena, ki je še dopustno. Ker je mesto zamenjalo sodnika, je Mreža dala pobudo za zamenjavo novega sodnika na ustavno sodišče.

Zdaj je najpomembnejše, da se stroka, predvsem urbanisti, dogovorijo o dolgoročni namembnosti obeh karejev bivše vojašnice. Mestni IS je pod velikim pritiskom ekonomskih interesov, istih, ki bi želeli v objektih nekdanje vojašnice zgraditi »trgovski imperij«. Nekateri na Mestu vedo povedati, da že obstajajo načrti, po katerih naj bi vsi objekti pripadli policiji, ki bi uresničila zamisel o »policijskem pentagonu«. Po njih naj bi bilo v petih letih celoten teritorij že na novo pozidan. Je glede na mamjive predloge, ki bi morda kratkoročno navrgla Mestu lepe denarce, kultura že črtana iz dolgoročnih načrtov?

Minister za kulturo Sergij Pelhan je na sredini 1001 noči dejal, da si je njegovo ministristvo že od začetka prizadevalo za predloge Mreže. V začetku junja letos je Marjano Vidmarju poslal dopis, v katerem ga je pozval, naj se IS SML Ljubljana končno opredeli do Mreže, a odgovora ni dobil. Sledila so pisma, da je Ministrstvo za kulturo že dobilo vojaške objekte na Roški, in sicer zastoj (za Metelkovo je moralo Mesto plačati, oz. ponuditi v zameno druge objekte) in da bi ji vlada lahko dala še Metelkovo, če bi bilo ministristvo vztrajnejše. Priznal je, da so bile pravne možnosti za pridobitev te tretjine Metelkove zaigrane že lani. Tako je Sergij Pelhan na koncu večera dejal, da je treba pač še naprej pritiskati na Mesto, to morata početi tako Mreža kot tudi ministristvo, ki pa bi v čimprejnjemu razpletu zadeve prispevalo tudi z denarnimi sredstvi. Kakorkoli že se bodo zadeve razpletle, bo Mreža obstajala, na Metelkovi ali pa izven nje, kakor je dejal predsednik društva Eisen Kreuz. Prostorske težave »alternativne kulture« bodo vse hujše in jih bo moralo Mesto prej ali slej obravnavati in tudi rešiti.

JELKA ŠUTEJ ADAMIČ

O Metelkovi niso rekli nobene

Zaradi prekinitve seje mestne skupščine je razprava o Metelkovi odpadla

LJUBLJANA, 16. decembra – Čeprav je mestni izvršni svet za današnjo sejo skupščine mesta Ljubljana pripravil informacijo o objektivih nekdanje vojašnice na Metelkovi, poslanci o tem niso razpravljali, ker je skupščina prej postala nesklepčna. Sicer pa informacija ne nudi odgovora na vprašanje, kdo je naročil podiranje objektov na Metelkovi, kar je povzročilo, da je Mreža za Metelkovo zasedla objekte.

Po dolgoročnem načrtu mesta je vojašnica namenjena za upravne dejavnosti, do izdelave zazidalnega načrta pa naj bi jo oddajali. Služba za mestno lastnino je dobila več kot 70 prošenj za uporabo teh objektov. Prostore na Metelkovi bodo oddali na podlagi razpisa za promocijske potrebe mesta ter za kulturne, mladinske in humanitarne dejavnosti. (Z. M., foto: Miško Kranjec)

